

Dr. Hikmet KIVILCIMLI

DEV-GENÇ SEMİNERLERİ

KIVILCIMLI

okumaları

Dr. Hikmet Kıvılcımlı

Dev-Genç Seminerleri

köXüz

dijital yayınlarından alınmıştır

İÇİNDEKİLER

Türkiye Devrimci Gençlik Federasyonu Üyelerine Seminer Çalışmaları.....	
Dev-Genç Seminer Çalışmaları.....	
Somut Şartların Somut Tahlili: Dünya.....	
Dünyamızın Tekliği.....	
Dünyamızın Çokluğu.....	
Antika ve Modern Dünyaların Çelişki ve İlişkileri.....	
Kentlerin ve Milletlerin Destanları.....	
Dünyamızın Dağılma ve Derlenme Kanunu.....	
Tarihcil Devrim yerine Sosyal Devrim.....	
Somut Şartların Somut Tahlili: Türkiye.....	
Somut Türkiye.....	
Strateji ve Taktik: Stratejik ve Taktik Örgütler.....	
Sorular-Cevaplar.....	
Sosyalizmin Çeşitleri.....	
Milli Demokratik Devrim ve Sosyalist Devrimin Bağlılığı.....	
Milli Cephe Politikası ve önümüzdeki görevler.....	

TÜRKİYE DEVRİMCİ GENÇLİK FEDERASYONU ÜYELERİNE SEMİNER ÇALIŞMALARI

Konuşmacı: Hikmet Kıvılcımlı Ocak ayı Programı:

12 Ocak, Pazartesi saat 16-21: "Somut Şartların Somut Tahlili" 15 Ocak, Perşembe saat 16-21: "Somut Şartların Somut Tahlili" 19 Ocak, Pazartesi saat 16-21: "Strateji ve Taktik: Stratejik Örgüt ve Taktik örgütler"

22 Ocak, Perşembe saat 16-21: "ideolojik, Politik ve örgütsel Açından Proletarya Sosyalizmi-Küçük-burjuva Sosyalizmi ve Sapmalar"

26 Ocak, Pazartesi saat 16-21: "Milli Demokratik Devrim ve Sosyalist Devrimin Bağlılığı"

29 Ocak, Perşembe saat 16-21: "Milli Cephe Politikası ve önümüzdeki Görevler"

İdeolojik eğitim çalışmalarının Ocak ayı programı yukarıya çıkarılmıştır, ideolojik güçlülüğün ne kadar önemli olduğunu uzun boylu yazmayacağız. Ancak, proletaryanın davasına kendini vermiş genç arkadaşlarımız, bilimsel sosyalizmi öğrenmek ve bilimsel sosyalizmin kılavuzluğunda ülkemizde başta proletaryanın ve diğer milli sınıfların, dünyamızda ise bütün ülkelerin işçilerinin ve ezilen dünya halklarının kurtuluşu uğrunda mücadeleye katılmak zorunda olduğu bir gerçektir.

Bugün Türkiye proletaryası ve halkımız adına mücadele eden bizler şu veya bu zümrenin sözcülerinin, ağız kalabalık lâf eden şu veya bu kişinin kuyruğuna takılmamak için, proletaryanın ideoloji, politik ve örgütsel bağımsızlığını sağlayabilmek için, bilimsel sosyalizmi öğrenmek ve onu toplumumuzun somut şartlarına uygulamak zorundayız.

Bu sebeple, proletaryanın ideolojisini öğrenmek ne sürüncemede bırakılabilir, ne de savsaklanabilir. Bunu ihmal eden de bugün olmazsa yarın sapmak ve sonunda düşman saflarına geçmek zorunda kalacaktır.

Tekrar söylüyoruz. Çağımızda iki modern sosyal sınıf var. Biri tekkelci burjuvazi (Finans-kapital oligarşisi), ikincisi proletarya. Prole-

taryadan yana olmayan sonunda tekelci burjuvaziye dayanmak zorundadır. Bunların dışında bir üçüncü yol yoktur. Her ne kadar arada kalan kararsız sınıf ve tabakalar

varsa da, onlar da sonunda bu iki modern sosyal güçlerden birinden birine dayanmak zorunda kalmaktadır. Tarih bunu doğrulamıştır.

Bilimsel sosyalizmi öğrenmek, hemen öyle bugünden yarına bir seminerle oluverecek iş değildir. Bu yılları alan bir çalışma ve disiplinli bir inanç ister. Bizim yaptığımız olumlu ve olumsuz yanlarıyla birlikte bu yolda atılmış iyi niyetli ve ciddi bir adımdır. Seminer konusu olan sorunlar, bugün olduğu gibi yarın da önümüze çıkacak olan çözümleri güç problemlerdir. Bu problemlere de bir seminerle cevap bulunacağını sanmak çok acelecilik olur. Onlar üzerinde daha çok tartışılacaktır. Ama, ideolojik çalışmalarımızın ilki olacak olan seminer konuları, gerek başlı başına, gerekse bütünü çok önemli konulardır ve bu çalışmayla büyük ölçüde bu sorunlar açıklığa kavuşacaktır.

Dün olduğu gibi bugün de, egemen sınıflar, yığınların uyanışını dikine faşist tedbirlerle başaramayacağını aklı kesince, geniş halk yığınlarının öncüsü proletaryanın yolunu saptırmak için onun ideolojisinin kıyısında, onun ideolojisine çok benzeyen birtakım sapık akımları geliştirmekten medet umar, bunu başarmak için de, sahte Marksist-Leninist ideologlar türetir ve onların adlarını ayyuka çıkarır.

Bunun yanında, yine hakim sınıflar, kendileri için en tehlikeli olan proletaryanın ideologlarını bir ömür boyu zindanlarda tutmakla bile susturamayınca, düşüncelerini tecrit etmekten, eserlerinin yayınlanmasını engellemekten, türlü provokasyon denemelerine girişmekten fayda umarak, hinoğlu hince binbir çeşit ayak oyunlarına başvururlar.

Ama bizler, bilimsel sosyalizmi ustalarından öğrenip, proletaryanın davasına ömrünü ve canını vermiş savaşıçılara hakettiği değeri vereceğiz ve hakim sınıfların oyununu boşa çıkaracağız.

T.D.G.F. İstanbul Bölge Yürütme Kurulu

DEV-GENÇ SEMİNER ÇALIŞMALARI **(İPSD Lokali-Langa, İstanbul.)**

SOMUT ŞARTLARIN SOMUT TAHLİLİ **DÜNYA**

12.1.1970⁰

Şu andaki dünyamız "ne alemde"dir?

Bu soruya karşılık bulmak için önce sorunun kendisini kavramalıyız. Soru içinde iki ayrı eleman var: 1- Dünyamız (mekân), 2- Şu anda (zaman) elemanları...

Dünyamızın Tekliği

Gene mekân olarak "Dünyamız" sözcüğü ne demektir? Hemen açıklayalım: TÜM İNSANLIK demektir. Biliyoruz, her kişi, kendi ölçüsünde bir dünyacıdır. Burada tek kişiciğin dünyasını araştırmıyoruz. Onun uzmanlığı ve yeri başkadır. Gene biliyoruz, her millet, kendi ölçüsünde bir dünya bölüğüdür. Bu oturumda onu da aramıyoruz. Millet olarak Türkiyemizin, dünyamız içinde bir yeri vardır. Onu gelecek oturumda ayrıca ele alacağız.

Demek, bugünkü oturumumuzun konusu: İnsan olarak 3 (üç) milyar 300 milyonu geçen sayıdaki kişilerden ne tek tek birisini veya birilerini ve ne de, devlet sınırları ile bölük pörçük dedikleri biçimde, birbirine karşı kirpi gibi dikenli örgütler ve süngülerle çelişik duran millet adlı toplulukları ayrıca ele almıyor. Yeryüzü dediğimiz yuvarlağın üstünde, kutuplardan kutuplara dek her karış kara toprağını yahut ak buzulu veya denizi kaplamış bulunan 3 buçuk milyar sayıda insanoğlunun bütününe göz önünde tutuyoruz.

Dünyamızı böyle bütünü ile ele aldık mı, ne görüyoruz? Kişilerin üstünde ortak birer devlet yahut vatan içinde toplanmış MİLLETLER

var. Bunlara ülkeler diyelim. 1965 yılı, Avrupa'da 29, Afrika'da 36, Amerika'da 21, Asya'da 28, Avustralya'da 2 ayrı ülke sayılıyor. Topu birden: 118 ülke ediyor. "Dünyamız" deyince, biz bu ülkelerden ayrıca hiçbirisini değil, hepsini birden göz önüne getiriyoruz. Bu ülkelerden her birisinde insanlar yaşarlar.

Renkleri, biçimleri, huyları ne olursa olsun, bütün ülkeler, insan türünün topluluklarıdır. İnsandan başka tür canlıya veya cansıza "ülke" vermiyoruz. Arsanlar, yahut kediler ülkesi yok. Hurma ağaçları yahut maydanozlar ülkesi yok. Bakır yahut çamur ülkesi, su yahut hava ülkesi yok. Ülke insanın icadı ve insanın kendisi. Onun için, birer ayrı mekân (yer) gibi görünen ayrı ülkeler gerçekte ayrı insan bölümleridir. Bu ülkelerden kurulu dünyamız da, ister istemez, bütün insanların toplum varlığı, yâni tüm insanlık adını alabilir.

Dünyamızın Çokluğu

Zaman bakımından, niçin dünyamızın "şu andaki" durumunu ele alıyoruz? "Dünyamız ne âlemde?" deyiversek, yetmez mi? Yetmiyor. Çünkü, insanlık Dünyamız, inanılmayacak kertede başkalaşan bir varlık. Eğer "şu andaki" dünyamız diye bir ayırt yapmazsak, insanlığın ve dünyamızın ne olduğunu anlamak olanaksızlaşır. Dünkü, hele evvelsi günkü dünyamız ile bugünkü dünyamız tanınmayacak denli başka başkadırlar.

Bunu, en basit olması en şaşırtıcı olmasını önlemeyen bir örnekle gözümüz önüne getirelim. 1965 yılı dünyamızda 118 ülke mi saydık? Bunlardan kaçını hiç yanılmadan sayacak içimizden kaç kişi çıkar? Toprak genişlikleri ve nüfus sayıları şöyle dursun, tam sınırlarını, doğru adlarını bilen belki parmakla dahi gösterilemez. Akılda kalmaz ki. Amerika'ya giden aydınlarımız, orada Türkiye'yi Yunanistan'la yahut Arabistan'la karıştıran Yankileri gördükçe bozuluyorlar. Ama, çok değil 50 yıl önce Arabistan'ın, 140 yıl önce Yunanistan'ın "Türkiye" olduğunu unutabilirler mi?

Öyleyse ne olmuş dünyamızda? Yalnız Osmanlı damgasını alan Türkiye'miz, dün Tuna kaynaklarından Umman ve Atlas Okyanuslarına dek uzanan sayısız "Ülke"leri içine alıyormuş. Sayalım mı o ülkelerin bugünkü adlarını? 1- Avusturya, 2- Macaristan, 3- Yugoslavya, 4- Romanya, 5- Kırım, 6- Bulgaristan, 7- Yunanistan, 8- Gürcistan, 9- Azerbaycan, 10- Ermenistan, 11- Irak, 12- Suriye, 13- Lübnan, 14- Ürdün, 15- Filistin, 16- İsrail, 17- Suudî Arabistan, 18- Yemen, 19- Güney Yemen ve Aden'den Basra Körfezine dek sıralanmış en az yarım düzine

Kuveyt, Katar Şeyhlikleri gibi ülkeler, 20- Mısır, 21- Sudan, 22- Bir bölük Habeşistan, 23- Libya, 24- Tunus, 25- Cezayir, 26- Fas.

Tek sözcükle, yalnız başına Türkiye, dünyamızın ağızındaki 32 dış gibi 32 ülkeyi doğurmuş. Başka deyimle, eski Türkiye gibi üç dört devlet; 118 ülkeyi pekâlâ bir arada toplayabilirmiş ve toplamıştır da. Türkiye'den önce Yakındoğu'yu ve Afrika'yı İslamlık, ondan önce Roma, İslam ve Avrupa ülkelerini kaplamışlardı. Uzakdoğu'yu Çin, Uzakdoğu ile Yakındoğu arasındaki ülkeleri Hint uygarlıkları sarmıştı. Amerika diye bir semt ise hiç hesapta yoktu.

Dünyamız tek yuvarlak, insanlık tek tür iken, bu, sayıları yüzleri aşan ülkeler nereden çıktı? Şöyle uzaktan bakınca, bir tek sözcükle karşılık verilebilir: Zaman! Yüzlerce dünya ülkeleri; zamanla, zaman içinde; zamandan çıktılar. "Zaman" kendi başına bir yaratıcı Tanrı değil. İnsanlık zaman içinde geliştikçe, bugünkü ülkeler çokluğu ortaya çıktı. Niçin ve nasıl?

Antika ve Modern Dünyaların Çelişki ve İlişkileri

Maksadımız, bütün insanlık serüvenini özetlemek değil. "Şu andaki dünyamız"ı anlamak. Onu daha elimize alır almaz, bir anın, "şu anın" tek başına kavranmadığı göze çarptı. Dünyamız öylesine çabuk değişiyor ki, en üstünkörü görünüşü bile, bir yanda tekleşmesi, öte yanda çoklaşması ile insanı şaşırtıyor. O çelişkili gelişimin bugünü, ancak dün ve yarını ile bir arada tüm olarak ele alınabilirse anlayış olağanlaşabiliyor.

Dünyamızın şimdiki durumu, ister istemez, dünkü durumu ile hem çelişkili, hem ilişkilidir. Bu olayı kavramak için, gene çok besbelli sayılan iki deyim; sözcük olmaktan, soyut kavram olmaktan çıkaralım. Dünkü Dünyamız, ANTİKA Medeniyetler dünyasıdır; şimdiki Dünyamız, MODERN Medeniyet dünyasıdır. Şimdiki dünyamız bir tek uygarlıktır: Kapitalizm adını alır. Dünkü dünyamız da bir tek ekonomik ve sosyal temele dayanmıştır: Tefeci-Bezirgân adını alabilir. Ama, Modern Kapitalizm çağına gelinceye dek Medeniyet bir tek kalmamış, birçok "Medeniyetler" biçiminde olmuştur. Birinci dikkati çeken ayır bu oluyor. Şimdiki Modern Kapitalizm, bir tek uygarlık biçiminde duruyor; geçmiş Antika Tefeci-Bezirgânlık; bir sıra ayrı ve çeşitli uygarlıklar, başka başka medeniyetler olarak batıp çıkıyor.

Modern dünyamız ile Antika dünyamız arasındaki baş çelişki budur. Onun için, Modern uygarlık, Antika uygarlığı kökünden kazımadıkça gelişmemiştir. Kapitalizmle Tefeci-Bezirgânlık arasında sayıla-

mayacak denli çok çelişkiler bulunmakla birlikte, ilişkiler ve benzerlikler de yok değildir:

Gerek Antika gerek Modern uygarlıklar, insanlığın gelişimidirler.

Gerek Antika gerek Modern uygarlıklar sosyal sınıflı gelişimlerdir.

Modern Kapitalizm de Prekapitalist Antikalık da Kapital (Sermaye) gelişimleridir.

Bu ve benzeri ilişki ve benzerlikler, ister istemez, Modern dünyamızla Antika dünyamız arasında ilginç paralellikler yaratır. Bugünkü dünyamızı anlamak için, dünkü dünyamızla epey kıyaslamalar yapılması yararlı olur.

Kentlerin ve Milletlerin Destanları

Antika dünyamız da Modern Kapitalist dünyamız gibi sürüyle küçük ve keskin sınırlı ülkeciklerden derleşik olarak başladı. Bugün "Millet" tümlükleri ne denli hem benzeşir hem çelişir ayrıcalı toplumlar-
sa, tıpkı öyle Antika uygarlık da bir sürü "Kent" tümlüklerinden derleşikti. Modern milletler gibi Antika kentler de birbirlerinin gözlerini oymaya çalışan aynı ekonomik ve sosyal temel yapıda topluluklardı. Modern milletler gibi Antika kentler de, gelişim kertesini deşışmekle birlikte, aynı sosyal düzeni (aynı "Rejimi") yaşıyorlardı. Ama, kendilerini birbirlerinden öylesine başka sayıyorlar ve ayrı, "yabancı" tutuyorlardı ki, bulsalar birbirlerini bir kaşık suda boğuyorlardı.

Bugün her millet, kendi içinde "birbirini yiyen" çelişkili sınıflar, zümreler, tabakalar, kişilerle kaynaşıyor; ama dışarıya karşı, "yabancı" millete karşı, bir anadan doğmuşça, topu ile tüfeği ile tek cephe oluyor. Bir millet başka milletin sınırına yan bakmasın, kan gövdeyi götürüyor. Ve bunu hiç kimse yadırgamıyor. "Ne olacaktı? O millet de insan, bizim millet de insan!" diyen hain sayılıyor. Yeryüzünde 6 bin 500 yıllık Antika uygarlıkları doğurmuş bulunan Kent'ler (Cite'ler) de tıpkı öylediler. Bunu hatırlatmak çoğumuza belki tuhaf geliyor, ama, azıcık düşünürsek, asıl "tuhaf" olan şey onun hatırlanmamasıdır.

"Kent" denilen Antika "milletçik minyatürü" de neydi? Uzağa gitmeyelim. İstanbul'a gelenler bilir. Kızkulesi'nin batısına düşen şimdiki Sarayburnu, vaktiyle apayrı, ün salmış "BİZANS" Kenti idi. Kızkulesi'nin doğusunda ise, bugün kuzeye Üsküdar, güneye Kadıköy adını verdiğimiz iki apayrı Kent daha vardı. Üsküdar, hâlâ bugün bile Grekçe adını taşıyan kentti: Kadıköy, özel tapınak havuzlarında din ulularının Tanrı diye besledikleri timsahlara bakılırsa, belki Mısır'dan tohum almış başka bir Kent'ti.

Modern milletlerinkinden çok daha korkunç ve yanan sınırlarla, surlarla birbirinden ayrılmış Antika kentleri göz önüne getirelim. Şimdi, bir milletin sınırını geçenden pasaport cezası alınır, en çok da kendisi sınır dışı edilir. Vaktiyle, bir Kent'in surunu yabancıların aşması değil, Kentdaşlardan birinin bile yakın herke basması, ölüm cezasına çarptırılıyordu. Ve hiç gülmeden analım: İstanbul boğazının ağzında, birbirleriyle burun buruna gelmiş üç Kent'ten birine Sarayburnu Milleti, ötekisine Üsküdar Milleti, üçüncüsüne Kadıköy Milleti gibi bakmak gerekiyordu. Bu Kent'ler arasında, şimdiki milletler arasında olduğundan daha kıyasıya kanlı savaşlar olurdu. Savaşların destanları göklere çıkardı. Siz asıl o zaman "Vatan Şiiri"ni yahut "Ulus Ozanı"ni görmeli idiniz.

Şimdi Sarayburnu, Üsküdar, Kadıköy; Türk milletinin 67 vilayetinden birinin tek şehri içindeki onlarca ilçeden sadece 3 taneciğidir. Ne surları, ne sınırları belli. Kadıköylüyü, Üsküdarlıdan ayırmak, kimi mimiklerinden olağan da olsa, kimsenin aklına gelmez. Daha iç Anadolu'nun seyrek kentlerinde doğanlar, İstanbul'a gelince birbirlerine "hemşehri" deseler bile, kendilerini başka şehirlerin hemşerilerinden kıl kadar az Türk milletinden saymazlar. Saymaya kalkışanların alınlarını karışarlar.

Dünyamız, -musalla taşında imamın dediği gibi- "Bu hâl ile hâllenmiş!"

İlk uygarlık Sümer Kentleri'nde başladı. O zaman Ur Kenti ile Uruk Kenti arasında bulunan uzaklık, şimdiki Ankara ile Atina arasında bulunan uzaklıktan daha uzun sürmezdi. Bugünkü ulaştırma tekniğinin çabukluğu ile iki ayrı milleti, iki Sümer Kenti'nden daha yakın komşu etmiştir. Bu açıdan, şimdiki dünyamız, 7 bin yıl önceleri; Fırat'la Dicle'nin birbirlerine en çok yaklaştıkları yerden Basra Körfezine dek uzanmış Arapçıl-İrak adlı bir avuç yer denli küçülmüştür.

Dünyamızın Dağılıma ve Derlenme Kanunu

Antika çağda her orijinal uygarlık böyle bir sıra düşman-kardeş kentlerde doğardı. Oradan tüm dünyayı sarmış ham Barbar yığınları içine, çoğu tarım ve endüstri ürünü götürüp, oralardan mâden ve taş, kereste ve benzeri ilk maddeler getiren kervan yolları boyunca uzanır. "Destanlara çıkmaz" fütuhat yapardı. Zamanla, uygarlık içinde sınıflar savaşı kentler-arası savaşlarla azıttıkça, roller tersine dönerdi. Eski merkezden çevreye saldıran uygarlık akınlarının yerine, çevreden merkeze saldıran barbarlık akınlarını gerektirirdi. Ve en

sonunda, can çekişen eski uygarlığa barbarlığın "Coup de grâce"ı (son vuruşu) iner, onu tuz buz ederek yerine başka bir yeni uygarlığın tohumunu atardı.

Antika Tefeci-Bezirgân ekonomi temeline dayanmış uygarlıkların Arapçıl-Irak bölgesinden önce Agede-Bağdat kuzeyindeki Irak'a, Babil'e; oradan Anadolu, Suriye, Mısır gibi Batı; Elâm, İran, Sind, Çin gibi Doğu ülkelerine doğru dal budak salışı 6500 yıl sürdü. En son Greko-Romen ve İslâm Uygarlıklarından atlayarak, İngiltere'de kapitalizme sıçradı. Birbirinden ayrı, kopuk gibi görünen çok sayıda orijinal uygarlıklar ile onların rönesanslarını birbirlerine diyalektik çelişki-ilişki yoluyla bağlayan ulaştırıcı-cizi (hatt-ı fasıl) hep barbarlıklar oldu. Barbarlıklar olmasa, belki yeryüzünün her uygarlığı, iç sınıf kanseriyle tükenerek, bugün Irak'ta otuz kırk metre derin çamur altına gömülüp unutulmuş Sümer Uygarlığı gibi unutulur giderdi.

O bakımdan, tarihte barbarlığın rolü yalnız olumsuz bir yıkıcılık değildir. Aynı zamanda olumlu, hep daha yeni, bir adım daha ileri orijinal medeniyetler kuruculuk da olmuştur. İçleri kısır sınıflar savaşı ile koflaşmış kentlerin katı sur kabuklarını kırarak hepsini büyük imparatorluklar halinde birleştiren ve yeryüzüne yeni ve daha yaygın bir Tefeci-Bezirgân düzen getiren güç, 6500 yıllık Antika Uygarlıklar çağında hep barbarlar olmuşlardır. Antika çağ barbarlarının Tefeci-Bezirgân toplumu, her kezinde bir çıkmazdan kurtarmış bulunan o barbar bıkcı-yapıcı eylemlerine Tarihçil Devrimler adını veriyoruz.

Modern dünyamızda "millet" tümlüklerinin, Antika Dünyamızın "kent" tümlüklerinden hemen kıl kadar ayırtısız bir duruma düştükleri, günümüzün en su götürmez gerçek karakteristiğidir. Özellikle 20. yüzyılla birlikte Tekelci Kapitalizm, millet sınırlarını önce gümrük savaşları ile delmeye, sonra o yetmeyince mal yerine sermaye ihracı yaparak eritmeye girişmiştir. O da sökmeyince, dünyayı, yeni kapitalist gelişmelere uygunca yeniden paylaşmak için Emperyalist Evren Savaşlarına başvurmuştur. O kanlı canavarlıkların hiçbir şeyi çözmediğine, insanlığa dünya ölçüsünde yeni bir düzen gerektiğine en ilginç kanıt: Birinci Emperyalist Evren Savaşı'ndan sonra "Cemiyet-i Akvâm: Uluslar Derneği" ve İkinci Emperyalist Evren Savaşından sonra "Birleşik Milletler: Birleşmiş Uluslar" adlı kurulların kaçınılmaz oluşlarıdır. Öteki "Bölgecil" derleşmeleri hiç anmayalım.

Böylece, insanlık tarihinin uygarlık kesiminde, önce bölük bölük (eskiden kent kent, şimdi millet millet) parçalanma, sonra bütün o parçalıkların bir araya gelme kanunu. Antika Dünyamız için ne idiye,

Modern Dünyamız için de ana-çizisinde ve hiç değilse yüzeyinde odur. Hele modern çağımızın 20. düzyılı, en yaman ölçüde çelişkili bir milletlere dağılma ile milletlerüstü toplanma eğilimini büsbütün keskinleştirmiştir. Bu da insanlığın ne müthiş bir diyalektik deri değiştirme dönemine girdiğini ispatlar.

Tarihcil Devrim Yerine Sosyal Devrim

Demek dünyamız en kesin dönemeci içindedir. Bu modern dönemeçle antika dönemeçler arasında ne farklar vardır? Sırayla özetleyelim:

Bütün Antika Uygarlıklar, yeryüzünün hep yalnız sınırlı bir bölgesinin az çok dar çerçevesi içinde olup bittiler. İlk Sümer Uygarlığı, birkaç on kilometre karelik yerlerde doğup öldü. Geri kalan bütün dünya uygarlık dışı barbar dünya idi. En büyük, en -antika adıyla-"Cihangir" İmparatorluklar bile, dünyanın gülünç sayılacak kertede daracak bir bölgesinde at oynatmışlardır. Dünya haritasını görünce onu bir hükümdara bile yetmez gören Osmanlı padişahı, ne Amerika'yı, ne Avustralya'yı, ne Hindistan'ı ve Çin'i bilmiyordu bile.

Modern uygarlık yeryüzünün tümünü kaplamış, başka yıldızlarda yer arıyor. Bu durum, Antika Dünyamız ile Modern Dünyamız arasındaki yaman nicelik (kantite: kemmiyet) başkalığını göze batırır.

O nicelik farkı altında yatan asıl büyük nitelik (kalite: keyfiyet) farkı büsbütün şaşırtıcıdır. Antika Dünyamızda uygarlık bir avuç yer ve insanken, barbarlık bütün bir dünya idi. Ve uygarlığın, kısır sınıflar savaşı ile insanlık içine soktuğu soysuzlaştırıcı kankıran hastalığı, yeryüzünü kaplayan geniş barbar yığınlarının gürbüz aşısı ile zaman zaman tedavi edilirdi. İnsan türünü uygarlığın bozucu ve yok edici etkisinden, kimse farkına varmaksızın, kimsece plânlanmaksızın kurtaran hep korku, yalan, eşitsizlik nedir bilmeyen temiz barbar insan malzemesi olmuştu.

Modern Dünyamızda artık herhangi kurtarıcı rol oynayabilecek bir tek uygarlıkdışı "barbar" insan kalmamıştır. Modern uygarlığın milyarca bunalık insanını, bir tatlı bunaklık içinde yalan, dolan, korku, zılgıt içinde soysuzlaşmış yok olmaktan kim kurtaracaktır?

Antika Dünyamızı çürümekten barbarlığın bilmeyerek başardıkları Tarihcil Devrimler kurtarmıştı. Şimdi tek barbar kalmadığına, yeryüzü mutlak uygarlık egemenliği altına girdiğine göre, Modern Dünyamızı, dışarıdan gelecek -şekillere "insanüstü" gibi görünmüş- bir Tarihcil Devrim kurtaramayacaktır.

Ama, onun yerine tarih başka bir alternatif getirmiştir. Kapitalizm ile birlikte üretici güçlerin kazandığı başdöndürücü gelişme, sınıflı toplum ölçütleriyle yürüdüğü için, antika toplumun uygarlık dışında kalmış barbarlığı, modern toplumun kendi içinde yaratmıştır. Kapital birliği, konsantrasyonu ve santralizasyonu, üretici güçleri dehşetli sosyalleştirir iken, üretim ilişkilerini ondan daha az dehşetli olmamak üzere İşveren Özel Mülkiyeti ilişkileri içine hapsetti. Bu ekonomik temel çelişki tabanı üzerinde gittikçe dinamitleşen iki başlıca sosyal çelişki gelip yükseldi.

İşçi sınıfı ile üst sınıflar arasındaki çelişkinin büyümesi.

Köylerle şehirler arasındaki çelişkinin büyümesi..

Bu boyuna birikip dinamizm kazanan iki başlı çelişki, modern toplumun içinde İşçi Sınıfı ile Köylü Yığınlarını, üst sınıfların bütün uygarlık nimetlerinden arslan payı almaları karşısında bir çeşit iç barbarlar durumuna indirgedi. Ancak, kapitalizme karşı başı çeken işçi sınıfı, üretici güçlerin sosyalleşmesi gibi muazzam bir toplum gücüyle müttefik olduğu için, hiçbir sınıf ve tabakada görülmeyen örgütlenme ve bilinç olanakları ile en ileri ve yüksek üst sınıftan daha büyük yetki ile uygarlığı temsil etti. Modern proletarya bilinci ve örgütü, sosyalizmi yarattı. İşveren sınıfı Tarihçil Devrimin yerine Sosyal Devrimi geçirmişti. İşçi sınıfı, Sosyal Devrimin yerine Sosyalist Devrimi geçirdi.

Bugünkü dünyamız, tarihin yazdığı en geniş ve en derin kritik Sosyalist devrimler dünyasıdır. Öylesine etken bir Sosyalizm oluşumu içindeyiz ki, hiçbir sosyal sınıf, sosyalizmi hiç değilse maske gibi yüzüne takmadıkça toplum sahnesine çıkamıyor. Derebeyi Sosyalizmi, Burjuva Sosyalizmi, Küçük burjuva Sosyalizmi ve her birinin sayısız çeşit sosyalizmleri yetmedi. En son 20. yüzyıl bunalımlar çağını açan Finans-Kapital bile, en tekelci zorbalığına "Sosyalizm" adını vermezlik edemedi. Sosyalizmin kökünü kazımaya yeminli Faşizm, sosyalistliği hiç kimseye bırakmayan Mussolini'ce kuruldu. Almanya'da Nasyonal-Sosyalist (Milli-Sosyalist)'in baş harflerinden gelen "Nazi"lik kılıfına girdi.

Sosyalizmin nasıl yıldırım çabukluğu ile geliştiğini anlamak için boşuna söz harcamaktansa, birkaç rakam vermek yeter de artar bile. Nüfus bakımından, dünyamızda: 1- Emperyalist kesim, 2-Sosyalist kesim, 3- Milli Kurtuluşlar kesimi, 4- Sömürgeler kesimi diye dört bölük var. 25 hattâ 15 yıl içinde bu kesimlerin geçirdikleri değişiklikler şöyle rakamlanabilir:

	Sosyalist	Milli Kurtuluş	Kapitalist	Sömürge
1939	% 8	%2	%90	%33
1955	35	26	39	7
1964	35	32	32	1

Dünyamız, Birinci Emperyalist Savaşı ile 10'da 1, emperyalizme karşı bayrak kaldırmıştır. Kapitalizm yeryüzünün yüzde 90'ını kaplamaktadır. Sosyalizm ancak 8'i bulur. Kapitalizm, nicelik bakımından sosyalizmin 11 katından büyüktür.

İkinci Emperyalist Savaşı ile birlikte, beş on yıl geçmeden, bütün o denge altüst olur. Emperyalizm yüzde 90'dan, önce yüzde 39'a, bir çeyrek yüzyıl sonra yüzde 32'ye düşer. Onun, resmen köle yığını olan sömürgeleri; yüzde 33'ten önce yüzde 7'ye, çeyrek yüzyıl sonra yüzde 1'e iner. Sosyalizm, bir atılıştaki yüzde 8'den 35'e çıkar ve bir milim bile gerilemez.

Şu anda dünyamız, artık yekpâre kapitalist dünya olmaktan çıkmıştır. Çünkü insan nüfusunun en büyük çoğunluğu, yüzde 35'i sosyalizme girmekle kapitalizmi yok etmiştir. Dünya nüfusunun üçte birine yakını (% 32'si) milli kurtuluş başarısına ererek, sosyalizme daha yakın duruma gelmiş, hiç değilse sosyalizmin dolaylı yedek gücü olmuştur. Emperyalizm, dünyamızın üçte biri bile değildi: % 32'sidir. Emperyalizmin karnında çivi gibi duran yüzde 1 sömürge insanlarını en azından bugün yarın milli kurtuluş cephesinde sayabiliriz.

Bu rakam dili neyi söylüyor? Dünyamız yüzlerce politika bölümüne parçalanmış görünse bile, ekonomik-sosyal açıdan 3 kesimdir: 1- Kapitalist dünya, 2- Sosyalist dünya, 3-İkisi Ortası dünya.. *

* Bu konuşma bant alınmış değildi. Sonradan HK, konuşmanın özetini yazmıştır. Burada verilen o özetlerdir.

SOMUT ŞARTLARIN SOMUT TAHLİLİ TÜRKİYE

15.1.1970*'*

Somut Türkiye

150 parça Dünyamız 3 sektör: 1- Kapitalist (emperyalist), 2- Sosyalist, 3- Üçüncü Arafat.

Emperyalist dünya sektörü içinde, Danimarka'dan Kanada'ya dek, Türkiye ve US Amerika da içinde olmak üzere, 17 devlet, 502.2 milyon nüfusla 3.2 milyarlık insanların 6.4'te biri, 22.9 milyon kilometre kare genişlikle 135.7 milyon kilometre karelik yeryüzünün 5.9'da biri oluyor. Çok ilginç bir orantı: 1917 yılı sosyalist sektör Dünyanın 6'da 1'i, kapitalist sektör dünyanın 6'da 5'i idi. Şimdi ağırlıklar tersine dönmüş: Dünyamızın 6'da 1'i emperyalist sektör kalmış.

Türkiyemiz bu sektörün içine boylu boyunca angaje olmuş. NATO'nun CENTO'nun, SEATO'nun en sadık üyesi. Emperyalist sektörün başında "Amerika" US (Birleşik Devletleri). Hep ona (Amerika'ya) güveniyoruz. Çünkü, demir mâden filizinde Sovyetler, Amerika'nın 2 katı (73 milyon tona karşı 137 milyon ton) çok üretim yapmakla birlikte, çelik üretiminde Amerika, Sovyetler'den 5'te 1 (80 milyon tona karşı 100 milyon ton) üstün. Yarış sürüp gidiyor.

Âlem böyle "başa güreşir"ken biz ne yapıyoruz? Kimi beyciklerimiz yağlı kispet giyip Çoban Pehlivan Sülü ile yağlı başa güreşe heveslendiler. Onları "kaderleri ile baş başa" bırakalım. Türkiyemizin alinyazısını seçip ayırt etmek için bir kestirme yol var: Kesit Yapmak. Ağacın kaç yaşında olduğunu dışarıdan kestiremeyiz. Genişlemesine bir kesit yapar yahut sonda atarsak, yüzde yüz doğrusunu öğreniriz. Türkiye'nin de "ne âlemde?" olduğunu kuru lâfla soyutlaştırmaktansa, günlük bir gazetesinde geçenleri filmleştirmek, Türk toplumu içinde bir kesit veya sonda yapmak olabilir.

İPSD Lokalinde Dev-Genç'lere verilmiş seminerde kesiti, 10 Ocak 1970 günlü bir gazeteden yapmışız. O kesit daha çok politika man-

zarası idi. TİP Beşiktaş İlçesindeki geçen oturumumuzda, o günün gazetesinden bir kesit yapmışız. Bu 1 Mart 1970 günlü kesit daha çok sosyal açıdan ilginç. Bugünkü 6 Mart günlü kesitte, bu iki önceki kesitlere, eskilerin "Mütenevva" dedikleri çeşitli göstergeler yerine geçebilir.

Böyle çimçiğ günlü olaylar üzerinde duruyoruz. Çünkü, bu biçim seminerler, bize sürüyle bilgi ezberletmek için yapılmaz. Yahut hiç değilse yapılmamalıdır. Maksat birbirimize malûmat satmak değildir. Somut olayları araştırma metodu ile o aynı olaylar içinde yönelişi becermeliyiz. Teori de budur, pratik de budur. Teoride metodu, pratikte yönelişi becerirsek, mantığımız yani kafamızın işleyiş kanunları burjuva ve küçük burjuva inkıbazından, peklüğinden de, amelinden, ishalinden de kurtarılmış olur. Bugün sol kanadımızdaki karın ağrılarımız, bu kurtuluşu bekliyor. Soyut kavramlar ishalinden de peklüğinden de kurtulsak, karın ağrılarımız, doğum ağrıları gibi yaratıcı olabilir.

Çiğ aktüaliteden ise, geri kopmamak için, bugünkü 6 Mart 1970 günlü gazeteden başlıyorlar. Hep okumuşsunuzdur. Birlikte gözden geçirmesi.

Bizi kargaşalıktan kurtaracak metodunuzu bilmeyen yok. Bütün politika, kültür gibi parlak ve gümbürtülü olaylar, hep ekonomik adını alan sönük, nankör, yeraltında gibi sesi kısılmışça maddecil olaylar tabanından fıskırırılar. Kökü olmayan ağaç bulunmadığını tartışmayız da, açık ekonomi dışında, onunla ilgisiz politika olayı yok mudur, diyen burjuva düşünceleriyle haşır neşir olmaktan yakamızı kurtaramayız.

6 Mart günlü gazetede ekonomik olaylar, her zamanki gibi ya kit (hemen hiç yok denecek kadar az, kısa ve eftenpüften) yahut, maskeli yani olay öylesine duygucul, acayip, bulutlar, sisler ortasında vardır, öyle dokunulmaz kılıklara sokulur ki, insan bunun ekonomik madde neresinde, der neredeyse.

Olay kitliğine örnek: "Pik tonuna 335 lira zam yapıldı". Bu gazetede 8 sayfadır. Her sayfa, 8 sütundur: 64 sütun. Her sütuna 175'şer satır girer. Toplayalım. Gazete 11 bin 200 satırdır. Açık ekonomik haber 17 satırcağız! Hemen hemen 700'de 1 satır. Bu küçücük "Havadisin anlamı üzerinde az duralım. Deniliyor ki:

"Karabük- Türkiye Demir Çelik İşletmeleri Genel Müdürlüğü pik fiyatlarına zam yapmıştır. Piyasalardan ithal edilen pikin tonu 1015 liradan 1350 liraya çıkarılmıştır... Önümüzdeki günlerde demir mamullerine tüccarlarının zam yapacağı söylenmektedir. Söylentiler üzerinde şehrimizde birçok demir tüccarı inşaat demiri stokuna başlamıştır."

Ya demirden yapılmış âletler, eşyalar, kazanlar, makineler, mihaniki cihazlar, elektrik makine ve cihazları, demiryolları taşıt ve malzemesi, motorlu taşıtlar, silâhlar ve ilh. ve ilh. Bunlardan yalnız gümrük eşyası sırasında (82, 83, 84, 85, 86, 87 numaralı) 6 kalemden 1965 yılı Türkiye'ye 562.937.000.- liralık mal sokulmuş. 970 yılı bu ithalât 750 milyon liraya çıkmış bulunsa, en az %33 zam görseler, aradan 247 milyonluk da oradan özel sektörün kursağına girer.

Buncağızla kalır mı? Bütün mallar 3'te 1 pahalılaşır. 6 milyar ithalât malında, bir kalem oyunu ile özel sektör denilen kuyuya 2 milyar lira düşüyor.

ⁿ Bu konuşma da banda alınmış değildi. Sonradan HK, konuşmanın özetini yazmaya çalışmış, fakat yazı bitmemiştir. Burada verilen o yazılan kısmıdır.

STRATEJİ VE TAKTİK: STRATEJİK VE TAKTİK ÖRGÜTLER

19 Ocak 1970

Sevgi ve Saygıdeğer Genç Arkadaşlarım,

Bugünkü konumuz Strateji ve Taktik deyimlerinin açıklanması üzerine olacak.

Bir yıl süreden beri sol kanadın üzerinde en çok durduğu bu iki terim, biliyorsunuz, askerlikten alınmadır. Askerlik orduların savaşıdır. Sosyal problemler de, genellikle, sosyal sınıfların savaşı sayıldığı için, epey sonraları, klasik bilimsel sosyalizmin bir ülkede büyük başarı ve zafer kazandığı günlerden epeyce sonra, başarının daha çok askercil savaşlar biçiminde oluşundan ötürü, o ateşin içinden geçen kimi bilimsel sosyalistler, sosyal savaşın da daha kolay anlaşılması için, bu strateji ve taktik terimlerini kullandılar. Ve bunun üzerine de epeyce açıklamalar yapıldı.

Yalnız şunu hatırlatmak isterim: Yeryüzünde proletarya sosyalizminin zaferi, ilk büyük sonucu aldıktan sonra oldu bunlar. Onun için, strateji ve taktik deyimlerinin üzerinde, yani tabu sözlümler gibi fazla kasılmak, bence pek gerekmez doğrudur. Çünkü uygulamada sık sık gördüğümüz gibi, bu terimler sınıf olaylarının iyi açıklanması ve iyi uygulanması için konuldukları halde, birçok karışıklıklara, anlam-kavram karışıklıklarına ve ondan ötürü de birçok uygulama karışıklıklarına neden oluyor.

O bakımdan, bu iki terimi önce özetleyelim ve bu özetten -ki çoğumuzun, bu özeti de bildiğimize kaniim, biliyorsunuz muhakkak.- bu özetten uygulamaya nasıl geçileceği üzerinde daha çok durmamız gerekecektir.

Strateji, biliyorsunuz, Grekçe'den alınmadır. Eski Türkçe'de buna "Sevk'ül Ceyş" derlerdi. Orduların güdümü anlamına gelir. Taktik de gene bir yönetim anlamına gelen Grekçe sözcükten gelir. Bu iki deyimden birisi: çarpışan orduların, iki tarafta çarpışan orduların cephelerin-

de yerlerini alması demektir. Cepheye kadar güçlerin hareket edip cep-
hedeki yerlerini alışları "Sevk'ül Ceyş" yahut Strateji adını alıyor.

Stratejinin bir planı vardır, bir de güdümü. Strateji planı: hangi amaç için bir savaş yapılıyor, önce onu tespit eder. Sonra, bu savaşta hangi güçler, nasıl katılacak, onları düzene kor. Ondan sonra da, bu düzenin ışığı altında, strateji uygulamasını, Strateji güdümünü yapar.

Şu halde, önce strateji planı deyince neyin anlaşıldığını bir daha özetleyelim: Askercil savaştan örnek alırsak, bir ülkede ordular var. Bunların bir kısmı özgüç olarak cephenin ön safına gider askerlikte. Bir kısmı da yedek güçler olarak onun çevresinde cepheye hazır bir durumda bekletilir ve düzenlenir.

Sosyal alanda strateji dendi mi, onun özgücü: Bilimsel Sosyalizm açısından, biliyorsunuz, daima işçi sınıfı sayılır. Klasik bilimsel sosyalizm için stratejik özgüç: İşçi Sınıfıdır. Stratejinin amacı dediğimiz, planda birinci safhayı tutan, alınacak hedef ve sonuç hangi aşamada olursa olsun, sosyalizm için her zaman özgüç hep işçi sınıfı olmuştur, proletarya olmuştur.

Örneğin, amaç Demokratik Devrim ise, orada da özgüç işçi sınıfıdır. Onun ardından gelen Sosyalizm Devrimi ise, gene özgüç işçi sınıfı olur. Ondan sonra, sosyalizmin zaferinden sonra gelen üçüncü bir aşama biliyoruz. Sosyalizmin Temellerinin daha sağlama oturtulması, orada da gene işçi sınıfı özgüçtür.

O halde, güçler bahsinde, stratejik güçler konusu ele alındığı zaman, özgüç: Bizim anladığımız ölçüde, daima hangi aşamada olursak olalım, işçi sınıfından ibarettir. Onun dışında bir özgüç tasavvur edilemez.

Özgüçten sonra yedek güçler gelir. Ve stratejinin en önemli plan değişiklikleri, aşamaya göre olan değişiklikleri, bu yedek güçlerin kullanımında derlenir, toplanır. Yedek güçler aşamaya göre değişmiştir.

Klasik sosyalizmin gelişiminde Demokratik Devrim konu iken, yani eski müstebit saltanatlar, yahut onların desteği olan derebey kalıntıları ve derebeylik alaşağı edilirken, özgüç işçi sınıfı, yedek güç, başlıca büyük yedek güç de köylülük adını alır. Ve orada köylülük, büyük bir yığın olarak, yekpare bir bütün gibi konulur.

Bu aşama başarı ile sonuçlandıktan sonra gelen Sosyalist Devrim aşamasında özgüç gene işçi sınıfıdır. Fakat bu sefer köylünün fakir tabakasıyla işçi sınıfı arasında bir ittifak yapılır. Yani, birinci, demokratik devrimde köylülüğün bütünüyle işçi sınıfının elbirliği, ittifakı konudur.

İkinci safhada daha ziyade köylülüğün fakir tabakası ve yarı-proleterler dediğimiz insanlar bulunur.

Üçüncü aşamaya geldi mi, stratejik devrim, yani sosyalizmin temellerinin sağlanmasına ulaşıldı mı, orada özgüç olan işçi sınıfı ile, ondan önceki devrimlerin geniş ölçüde adeta yarattığı diyebildiğimiz, büyük orta köylülük yığınları yeniden işçi sınıfının savaşında müttefiği olur.

Bu üç kanalın da, bu üç aşamanın da amaçlarını daha söylerken özetlemiş olduktu. Demokratik Devrimde amaç: Derebeyiliğin kaldırılması. Bunun için burjuvazinin, hangi ülkede ise bu demokratik devrim, orada burjuvazi dediğimiz kapitalist sınıfının dahi tecrit edilmesi konu olur. Bu tecritin karşısında işçi sınıfı ile köylülük bütünüyle ittifak eder.

İkinci aşamada, Sosyalizm aşamasında: İşçi sınıfı ile köylülüğün fakir fukarası ittifak ederler. Burada tecrit edilecek, daha ziyade küçük burjuva ütöpic sosyalizmleri diyebileceğimiz devrimci sosyalistler, yahut burjuva sosyalistleri, ve ilh. gibi parlamentarizmi fazlaca abartıp bütün problemi orada sayan teşekküllerdir. Ve bu sefer kapitalizm, kapitalist sınıfı iktidardan düşer.

Bu, stratejinin üç aşaması, bildiğimiz klasik üç aşamasındaki planıdır, söylediğimiz birkaç söz.

Bütün bu her üç plan sırasında da Strateji güdümü diye bir davranış konudur. Strateji güdümünde bir formül vardır: "Karşit güçlerin en yaralanabilir yerine, devrimci güçlerin en ağır basanını, en kritik anda yığın yapmak". biçiminde özetlenir. Yani dört eleman bulunuyor bu deyim içinde. Önce stratejiden maksat, stratejinin güdümünde birinci göz önünde tutulacak şey: Devrimci güçlerin, hasım karşit taraf güçlerinin en zayıf oldukları noktasına yöneltilmesi. Fakat bu yöneltişte en ağır basan, en önemli güçleri orada, en kritik zamanda teksif etmek, yoğunlaştırmak. Sonra bu yoğunlaşan güçleri maksima amaca doğru taktik davranışlarla ulaştırmak.

Demek Strateji deyince, bir daha özetlersek, önce her sosyal aşamanın asıl amaç olarak kendisi tespit edilir (saptanır diyorsunuz galiba). Bu amaca göre güçler, sosyal güçler, vurucu güçler, özgüç ve yedek güç olarak düzene konup, bu güçler arasında, özgüçle yedek güçler arasında, o güçlerin cephede yerleştirilmeleri, yani bir nevi yer alışları biçimi tespit edilir. İttifak mı yapılacak, yoksa başka bir şey mi, o tespit edilir. Ondan sonra da stratejik güdüm başlar. Bu güçler has-

mın en zayıf noktasına, en kritik anda, en büyük, ağır basıcı biçimiyle yoğunlaştırmak şeklinde konulur.

Strateji deyince aşağı yukarı bunlar akla geliyor. Bunu benim size, işte, bizim İstiklal Savaşı'nda bir askercil örnekten konu ederek açıklamam daha doğru olacak, daha anlaşılır olacak.

Yunan cephesi diye bir cephe var. Stratejide bu cephe önünde Kuva-yımilliyeci devrimcilerimiz önce amaçlarını tespit ettiler: Düşmanı denize dökmek, amaç buydu. Yani Anadolu toprağından atmak. Bu amaca göre, strateji planının bu amacına göre vurucu güçleri ele aldılar. Bu vurucu güçler özellikle cepheye sevk edilecekti, biliyorsunuz. Dumlupınar Savaşı olurken hangi yollar tutuldu ve nasıl uygulandı? Hepiniz az çok Milli Kurtuluş Savaşı'nın askercil hikâyelerini okurken görmüşsünüzdür. Mütemediyen, cephenin kuzey tarafına, yani sağ kanadına Türk ordusunun adeta boş bırakmayı göze alarak, asıl vurulacak yer, yani düşmanın en zayıf, en yaralanabilir noktası Afyon tarafı olduğu için, vurucu kuvvetlerin en büyüğü Afyon etrafında toplandı. Ve oradan, tabii düşmanın da elden geldiği kadar hiçbir şey fark etmemesi için gereken tedbirler alınmak suretiyle taarruza geçildi.

Sosyal savaşlarda da buna benzer stratejik davranışlar düşünülebilir. Yalnız, bu strateji konusu konulurken, sosyal savaşların gelişiminde, bazı noktalar ihmal ediliyor. Plan deyince, sosyal gelişimin bütün aşamaları göz önünde tutulur ve bu aşamalara belirli isimler verilir. Örneğin Demokratik Devrim aşaması, bütün sosyal politika örgütlerinde, yani partilerde **Minima Program** diye anılır. Sosyalizm aşaması da **Maksima Program** diye anılır.

Son zamanda, bu iki deyim yerine başka başka terimler kullanılmaya başlandı. Bunlar, görebildiğim kadarıyla, zihinleri aydınlatmaktan çok, biraz daha terminoloji gürültüsü şeklinde karıştırmaya doğru da gidebiliyorlar.

Sonra, devrim deyince, devrimin birinci problemi doğrudan doğruya iktidar mevki problemidir. Devrimin herhangi bir slogan, yahut herhangi bir başka elemanı birinci önemi kazanmaz. Bu noktada, çok defa strateji tartışmaları yapılırken gözden kaçırılıyor. O zaman, devrimin adeta devrimin ruhu zedelenmiş gibi bir halle karşılaşıyoruz.

Bunun açıklamaları üzerinde arkadaşlar muhakkak sorular açacaklar. Sırası geldi mi birkaç kelime daha konuşabiliriz.

Şu halde Strateji, askercil kıyaslama ile daima açıklama yaptığımızı göre: Harptir, askerlikteki harbin karşılığıdır. Taktik ise, bu harbin içindeki küçük muharebelerdir.

Biliyorsunuz, gene Anadolu Kurtuluş Savaşı'nda; İnönü Muharebesi, Birinci İnönü, İkinci İnönü, Sakarya, ve ilh. muharebeleri oldu. Bunlar, asıl son zaferi sağlayan stratejik planın uygulanmasında zaman zaman kullanılmış taktiklerdir, taktik savaşlardır.

Onun gibi, sosyal savaşlarda da taktik basamaklar ve taktik savaş biçimleri ve parolaları vardır. Bunlar daima taktik durumlara göre çok değişken olurlar.

Taktiğin de bir planı vardır ki, o Strateji içinde Taktik diyebiliriz ona. Stratejik aşamanın zaman zaman güçler arasındaki denge bakımından birçok değişiklikleri olur. O zaman bakarsınız devrimci güç karşıt güçlerin baskısı altında gerilemek zorunda kalır. Bu gerileme sırasında, Ricat Taktiği diye askerlikte anılan taktik kullanılır. Fakat başka bir zaman da devrimci güçlerin ağır bastığı belirir. O zaman devrimci güçlerin kullanacağı taktik, bunun tam tersi, Taarruz Taktiği olur.

Binaenaleyh, taktiğin de strateji içinde zaman zaman işte negatif pozitif gibi birbirine zıt görünen, ama birbirini tamamlayan biçimleri daima değişir. Ve o değişen biçimler içinde hiç şaşılmaksızın hangi biçimin neden gerektiği etrafında uzunca düşünmek başlıca hedef sayılır.

Stratejinin bu taarruz veya müdafaa yahut ricat biçimleri uygulanırken, (ayrıntılarını sonra icap ederse izleriz), iki birbirine zıt görünen elaman önem kazanır: Birincisi, -gerek ricat, gerek taarruz taktiği olsun, her ikisinde de, -daima dikkat edilecek nokta: O sırada hangi halkaya önemle basmak, hangi momenti birinci derecede önermek gerekir, o aranır. Buna büyük ustalar: Zinciri sürükleyecek halka adını vermişlerdir. Yani, zincir birçok halkalardan ibarettir, taktiğin de öyle birçok halkaları vardır, fakat bütün gücümüzle asıl öyle bir halkasına asılmalıdır ki, o halka çekilince bütün zincir de arkasından sürüklenip gelsin derler. Ki bu zaten diyalektiğin kritik momenti dediğimiz karakteristiktir.

Şu halde, taktikte en çok dikkat edilecek şey: Taktiğin, ricat veya taarruz olduğuna göre her iki basamağın da bütünüyle sosyal gelişimi peşinden getirecek en önemli halkayı bulmak ve ona var gücü ile asılmak önemli sayılır. Fakat bu, işin biraz tekrar gözden geçirince anlaşılacağı gibi, adeta subjektif tarafı, yani devrimcilerin yapacakları taktik özellik sayılır. Oysa taktiğin bir ikinci kutbu vardır, o da yığınlarla ilişkisi.

Her taktik basamağın gerek mücadele, gerekse örgüt biçimleri ve sloganları, bizce, yahut devrimciler tarafından önemli görülmele ye-

teri kadar gerçekleşemez. Bu önemli sayılan halkanın yığınlar tarafından da tutulması, desteklenmesi önemlidir. Yani, eğer özgüç, yedek güçler ve hatta öncü güç öne sürülen taktik mücadele ve parola biçimlerini benimsemese, istediğimiz kadar dahiyane bir taktik plan kurmuş olalım, onun uygulanması eksik kalır, daha doğrusu başarısız kalmaya mahkûm olur. Mutlaka yığınların da o taktiğe uygun düşünce davranış düzeyine getirilmesi ve gelmiş bulunması önemlidir.

Bu nasıl olacaktır deyince, -ayrıntıları bir tarafa bırakırsak- elbet yığınlara devrimci örgütlerin bilinç vermeye çalışması ilk yapılacak davranış ve düşünce alanıdır. Propaganda yapacağız, Tahrikat yapılacak (Ajitasyon), Teşkilat yapılacak, ve ilh.

Yalnız, bütün bu taktik mücadele ve parolalarımızın yığınlarca benimsenmesi bu yaptığımız davranış ve düşüncelerle sağlanamaz. Yığınların da bir yoğurt yiyişi vardır. Onlar daima, binlerce yıldan beri aldatılmış insanlardır. Gerek işçi sınıfı, gerek köylü yığınları, esnaflar ve bütün halk dediğimiz büyük yığınlar, en az, hele bizim ülkemizde, 7 bin yıldan beri mütemadiyen aldatılmışlardır. En doğru düşünceli insanlar bile, dünyanın en mükemmel örgütü ile yığınlar önüne çıkıp da ajitasyon ve propaganda, hatta örgüt biçimleri teklif etmek suretiyle yolu aydınlatsalar, yığınlar bunu şöyle bir, belki düşünce olarak doğru bulurlar, fakat tamamıyla benimsemek için, mutlaka onların da bu söylenenleri bir denemeden geçirmeleri gerekir.

İşte devrimci düşünce ve davranışın en büyük, en kritik karakteristiği burada gözükecektir. Biz yalnız nutuk çekmekle, yalnız propaganda yapmakla, yalnız bir takım örgütler kurmakla yetinip kalırsak, bu devrimci taktik olmaz. Çünkü yığınların o devrimci taktiğe uymaları için, o devrimci taktiğin önerdiği problemleri dışına vurma, pratikte denemesi gereklidir. Şu halde devrimci taktiğin yönetimi, taktik yönetiminde ikinci önemli şey, -birincisi o planı bizim devrimci bilinçle ulaştırmamız, yani en önemli halkayı seçmemiz ve ilh. tarzında olduktan sonra- bu halkanın önemini, zinciri sürüklemenin gereğini yığınların da kendi tecrübeleriyle benimsemeleri başta gelen şart olur.

Şu halde taktik plan deyince: Taarruz mu, ricat mı, savunma mı hangi basamakta, strateji aşamasının hangi basamağında bulunulduğunu saptamak. Taktik yönetim dendi mi de, o basamağın en uygun mücadele biçim ve parolalarını seçtiğimiz sırada, onların da içinde, o mücadele biçimleri ve parolaları içinde de bütünüyle olayları sürükleyecek, zinciri sürükleyecek halka biçiminde olan taktik elemanı seçip bulmak gerekir bir, ikincisi, bu taktiğimizi yığınların da kendi dene-

meleriyle, her günkü hayatlarıyla, savaşa katılmalarıyla doğruluğuna inanarak benimsemeleri, taktiğin yerinde olduğunu ispatlar.

Strateji ve taktik üzerine bu genel kaneva zeti hiç hatırdan çıkmaması gereken prensiplerimiz sayılır. Ondan sonra bu prensiplerin uygulanmasına geçildi mi, artık genel sözlerden tamamen kurtulmak, her ülkenin kendi sosyal ilişkileri içine derinliğine inmek, oradaki ilişki ve çelişkileri en objektif, en somut biçimleriyle kavramak ve ona göre davranmak, düşünmek başlıca görev olur.

Daima hepimizin rahatsız olduğu biçimde, başka ülkelerin kitaplarında yazılmış strateji planları, strateji gdmleri yahut taktik planları, taktik gdmleri aynen formüller olarak ezberlenilip de birbirimize tekrarlanmak suretiyle yapılan tartışma ve eleştiriler, ancak hazırlık, daha doğrusu bir ıraklık çağının alfabetik gelişmeleri sayılabilir. Asıl önemli olansa, bu alfabeyi ezberledikten sonra oturup onunla yazı yazmak anlamına gelen, kendi toplumunun, kendi sosyal sınıf ilişkileri ve sosyal anları (momentleri) ne ise onları doğru belirtip, onlar üzerinde düşünce ve davranışımızı geliştirmektir.

Ben bu kadar söylemiş olayım. Arkadaşlarımdan, bu noktalarda evvela bir, karanlık kalmış elbet birçok noktalar olabilir ve onların zihinlerinde düğümlenmiş bazı problemler olabilir, onları sorayım ve onları tartışarak konuyu daha amaya çalışalım.

SORULAR-CEVAPLAR

(... ilk sorular banda alınamamış)

H. Kivılcımı: Aşağı yukarı bu taktiğin taarruz ve ricat yahut savunma konaklarına uygun demektir. Yani taarruz konağında birikim tamamlanır ve **Devrim** olur.

Evrimin nerede başlayıp nerede bittiğini birtakım alâmetler gösterir. Bu alâmetleri biz daha ziyade strateji güdümü konusunda göz önünde tutarız.

Bunlardan, proletarya için devrim alâmetleri: Proletaryanın sınıf olarak artık en kesin fedakârlıklara hazır olduğunu düşünce ve davranışlarıyla belirtmesi bunu gösterir. Ama tek başına, sadece özgücün kesin kararlı olması yeterli değildir. Strateji güdümü için yedek güçlerin de, birikim konağından, atlayış konağına elverişli bir düzeye gelmiş bulunması gerekir. Yani küçük burjuvazinin de bir yığın ütopyik kuruntularından sıyrılmış bulunması gerekir. Fakat o da yetmez, yani işçi sınıfıyla küçükburjuvazinin dahi, birikim safhasında bir sosyal stratejik aşamanın, artık bu hayat yaşanmaz hale geldi demeleri, devrim basamağına geçilmesi için yeterli olmuyor. Yeryüzündeki şimdiye kadar geçen denemeler bunu gösteriyor.

Ona, hatta bir büyük ustamız şöyle işaret ediyor: Alt yığınlar, halk tabakaları her zaman (Fransızca deyimiyile): "Je ne veux pas" der, yani "istemiyorum". Der ama, bu yetmez. Üst tabakanın da "Je ne peux pas" demesi, "ben bunu yapamıyorum", "artık beceremiyorum bu işi" der gibi kritik bir duruma gelmesi lazım. İşte aşağıda halk yığınları: "İstemiyorum"u, yukarıdaki idareci egemen sınıflar da: "Beceremiyorum, yapamıyorum" dedikleri zaman, artık birikim konağı toplumda bitmiş, devrim aşamasının atlama konağına gelmiş olduğu kabul edilir. Genel olarak, genel deyimleme böyle özetlenebilir.

Maksima-minima programlar arasında, minima programın Demokratik Devrim anlamına mı geldiğini sordu bir arkadaş. Evet, o demek-

tir. Demokratik Devrim, Türkiye'de 50 seneden beri Minima Program deyimini ile ifade edilmiştir. Demokratik İnkılâp denirdi o zaman. Şimdi Demokratik Devrim deniyor. Bu, ta 1919 senesinde Almanya'da "Kurtuluş" dergisini çıkaranların adeta içgüdüleriyle buldukları bir stratejik aşama tanımlamasıdır. Yani, Minima Program elbette Demokratik Devrim adını alan programın ta kendisidir. Demokratik Devrim aşaması dendi bugün, öyle daha yaygın bir deyim var. Bu, minima program adını alır klasik bilimsel sosyalizmde. Türkiye'nin de 50 yıllık denemesi içinde Asgari Program denilmiştir.

Bu programın adına Milli de girer mi, diye sordu bir arkadaşımız. Evet, gayet tabii milli de girer. Zaten Demokratik demek, Milli demektir. Biliyorsunuz, millet kapitalizmle beraber, birlikte başlamış bir olay ve kavramdır. Kapitalizmden önce Millet yoktur insanlık için. Ümmet vardır, bizim meşhur deyimimizle.

Biz Müslüman ümmetiydik, Muhammed Ümmeti hatta. Millet edebiyatı bize ancak Tanzimat'tan sonra, özellikle Namık Kemal edebiyatıyla falan mal oldu.

Ama biz bu edebiyat tarafını kurcalarsak, işin içinden çıkamıyoruz. Çünkü, ben şahsen, eski bir arkadaşınız, yani Osmanlıca'dan kültürünü almış arkadaşınız olarak: Bu millet nerden gelir, ümmet nerden gelir diye aradım Arapça marapça, Farsça falan kitaplardan, lûgatlarda. Bakıyorsunuz ikisi de aynı anlama geliyor.

Yalnız, Namık Kemal'e kadar diyelim, hep Ümmet-i Muhammed'iz demişiz ve onun anlamı dincil bir toplumun, öyle gözükken bir toplumun insanlarına verilen ad gibi olmuş. Daha kapitalizm yok orada, ancak Tefeci-Bezirgan sermaye var. Antika toplum biçimleri. Orada Ümmet oluyor insanlar. Millet yok.

Millet, Batı'da kapitalizmin gelişimi ile biçimleniyor. Ve orada "Nation" adını alıyor. Bizde de bu "Nation"u Türkçe'ye çevirmek, yani Ümmetten farklı olarak ifade etmek için millet dediler. Orda (Hıristiyan ümmeti idi onlar da biliyoruz), o ümmetlikten çıkıp da "Nation" haline geldikleri zaman, neden geldiklerini aramak gerekti mi, kapitalizm başladı mı bir memlekette, onun coğrafyası, onun ekonomik ilişkileri top ateşle hangi insanları ve hangi toprakları kendi çerçevesi içinde tutabiliyorsa, o milletleşmiştir.

Millet kavramı gibi, Demokrasi kavramı da, biliyoruz, derebeyliğe karşı açılmış savaştır. Derebeyliğin keyfi, kişisel idare saymıştır kapitalist sınıfı. Onun yerine demokrasi dediğimiz sistemi öne sürmüştür.

Şu halde, gerek milli sözcüğü, gerek demokratik sözcüğü, ikisi de yeryüzünde kapitalist dediğimiz sınıfın, burjuvazinin tarih sahnesinde artık kendini tanıtmaya başladığıyla birlikte başlamış deyimlerdir. Milli ile demokrasiğin zaten pek büyük bir farkı yok, hemen hiçbir farkı yoktur diyebiliriz. Kısa olsun diye Demokratik Devrim diyebiliriz. Daha geniş olsun istedik mi, Milli Demokratik Devrim diyebiliriz.

Ahmet arkadaşın sorusuna şimdilik bu kadarla yetineyim. Bu soru sahibi başka bir şey sormak istiyor muydu acaba?

Soru: Niçin daha önce milli dememişler?

H. K: Eh! burjuva demek kâfi zaten. Burjuva da milli demektir. Milli dememişler değil.

Soru: Kapitalist dönemde yapılan Demokratik Devrimlere acaba milli denmiyor mu?

H. K: Yani, Milli bir Kurtuluş Savaşı biçimine girdiği zaman Demokratik Devrim, o milli sözünün de eklenmesi zaruret olmuştur, onu muradediyorsunuz.

Soru: İşçi sınıfının öncülüğünde bulunmasından dolayı milli niteliği.

H. K: Hayır. Çünkü milli deyince, yalnız bir sınıfın hareketi, bir sınıfın devrimi, bir sınıfın davranışı, düşüncesi toplum içinde, (ki modern toplumdur), modern toplumda işçi sınıfı da millettendir. Küçük burjuvazi de millettendir, burjuvazi de millettendir, hatta büyük emlak sahibi de milletin içine girer. Yalnız, milletin bu bütünü içinde, egemen sınıflar, klasik kapitalizmdeki iki egemen sınıfı, büyük emlak sahibi sınıflarla burjuva sınıfı, kapitalist sınıfı dışarıda bırakıldı mı, geri kalan millet kısmına, bölümüne halk diyoruz.

Binaenaleyh halk deyince biz: İşçi ve köylüleri klasik olarak anlıyoruz. Millet deyince, burjuvalar ve emlak sahipleri de dahil, bütünüyle kapitalizmdeki egemen ve alt sınıfların hepsinin içine girdiği modern toplum anlamı çıkıyor.

Şimdi, bunun içinden yalnız işçi sınıfıyla herhangi Demokratik Devrim yapılamadığı için, Demokratik Devrim aşamasındaki eylemler ister istemez Milli adını alıyor. Çünkü millet içinden derebeyler dışarıda kalmak şartıyla, klasik çağda geri kalan burjuvazi de millet içinde bulunduğu göre, hep birden Demokratik Devrim oluyor, yani Burjuva Demokratik Devrimi oluyor.

Fakat biliyoruz ki, 20. Yüzyılla birlikte, burjuvazinin devrimci karakteri suya düşüyor. Ama burjuvazinin egemen zümrelerinin devrimci karakteri suya düşüyor. Yani burjuva sınıfının özellikle geri ülkelerde birçok zümreleri var ki, onlar devrimci olarak kalabiliyor. Yani onlara te-

kelci sermaye dışında kalan, Finans-Kapital dışında kalan burjuva zümreleri diyoruz. Bunlar da, Demokratik Devrimi 20. Yüzyıl süresi içinde yer yer, bazı ülkelerde benimsiyorlar. O bakımdan, proletaryanın öncülüğü altında olan devrim bile, millet ölçüsünde bir devrim geliştiriyor ve onun için Milli Demokratik Devrim adını alabiliyor.

Soru: Burjuvazinin bir kısmının devrimci bir niteliği olduğunu söyledik. Bir öncümüz:

*"Can verse bile ölen öküzümüze,
Burjuva ise eğer gözükmeyen gözümüze"* diyor.
Acaba ne derece doğrudur?

H. K: Efendim. İşte, edebiyat ayrı bir konu. Benim ihtisasım dışı. Yani bu edebi bir abartmadır. Şairlerin pek kusuruna bakılmaz. Yani, attılar mı, mangalda kül bırakmayabilirler. Hoş da görülür. Ama biz, bilimsel gerçeklerle düşünme ve davranma zorundayız, biz fani insanlar. Ve bizim için, burjuvazinin eğer devrimci zümreleri gerçekten toplum içinde var da, proletaryanın devrimci gidişine yardım edecek durumdaysa, burjuva ise gözüksün gözümüze, beis yok. Yani ondan ötürü müteessir olmayız.

Soru: Kavram kargaşalığından bahsedildi..

H. K: Şimdi bu noktada, bizim seminer planımızın 26 Ocak günlü şeyinde, Milli Demokratik Devrim ve Sosyalist Devrimin Bağlılığı diye bir ayrı bir oturum yapılacak burada. O güne bırakalım isterseniz, olmaz mı? Yani, o gün esasen bu Milli Demokratik Devrim ile Sosyalist Devrimin ilişkisi-çelişkisi ne ise, burada özel bir oturum olarak inceleyeceğiz. Şimdi burada bir iki kelime ile onu açmak, o oturuma müdahale gibi olacak. Onun için, müsaade ederseniz, onu o güne bırakalım.

H. K: Harun arkadaş Milli Demokratik Devrimin objektif şartları önce var mı yok mu? Bunu aydınlatalım, dediler. Öyle mi efendim? Türkiye'de Milli Demokratik Devrim.

Milli Demokratik Devrim şartları nedir?

Milli Demokratik Devrim deyince, biliyoruz. Demin de sözümüzün ikinci kısmında işaret ettik bir arkadaşın sorusunu incelerken, bir Demokratik Devrim deyimi ile daha, yani sözcük olarak anlamı Burjuva Demokratik Devrimi.

Ama bu Burjuva Demokratik Devrimi, Milli Demokratik Devrim yahut, 19. yüzyılda başka karakter taşıyordu. O karakteri de: Özgücü Kapitalist sınıftıydı, oradan geliyordu. Yani 19. yüzyılda Milli Demokratik Devrimin özgücü, vurucu özgücü Burjuvazi idi, klasik anlamıyla.

Oysa 20. yüzyılla birlikte, Milli Demokratik Devrim öncülüğü burjuvaziden düştü, burjuvazi böyle bir devrime öncü olmak durumundan çıktı. Bunun yerini, gördüğümüz, bildiğimiz örneklerden de anlaşıldığı gibi, İşçi Sınıfı aldı.

Şimdi, işçi sınıfı aldıktan sonra, o halde neden biz buna Sosyalist Devrim demiyoruz diye bir soru çıkıyor ve arkadaşımızın da zannedirim sorusu oraya geliyor. Niçin Milli Demokratik Devrim diyoruz da, Sosyalist Devrim demiyoruz?

Soru: Onu demek istemedim. Türkiye'de Milli Demokratik Devrimin objektif şartları var mıdır?

H. K: Ha, objektif. Evet, tabii işte, objektif. Yani adını verdik mi, objektif şartları da olmalı ki, o adı verelim. Objektif şartları olmayan şeye zaten isim vermek de hayal kurmak olur.

Evet, binaenaleyh, o ismi almaya layık objektif şartlar var mı, yok mu Türkiye'de deyince.

Türkiye'nin kısa, son 40 yıllık devrim tarihçesinde bir Milli Kurtuluş Savaşı var. Bu bir Milli Demokratik Devrimdi. Yani, o bir Milli Demokratik Devrim ve hatta öncülüğü de orada işçi sınıfı yapmadı. Klasik anlamıyla 19. yüzyılda kaldı bu gelenek diyoruz ama, mesela Türkiye ile Milli Kurtuluş Hareketi'nin öncülüğünü Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti biçiminde örgütlenmiş bir burjuva sınıfı yaptı. Şu halde, yani kurallar konulurken, her kuralın şazları derdik biz eskiden, yani ona uymayan örnekleri de bulunur. Bu da onlardan biri. Yani hayat hiçbir zaman bizim formüllerimizin içine hapsedilecek kadar fakara değil.

Bundan sonra, bugün o halde bir devrim, bir Milli Demokratik Devrim Türkiye'de yapılmışsa, bugün gene bir ikinci Milli Demokratik Devrime ihtiyaç var mı, diye bir soru çıkıyor. Yani objektif olarak buna bir gerek var mı?

Eh, hatırlarsanız, biz buna onun için zaten Milli Demokratik Devrim'den daha iyi, bizim kendi milli yapımıza, kendi toplumumuza daha elverişli başka deyimler kullanmıştık, biz eskiler. Fakat yeniler beğenmediler bunu, yahut alafranga bulmadılar. Bilmiyorum neden? Genel bir deyimle ortaya attılar yeniden.

Biz buna, birincisine Birinci Kuvayımilliyecilik dedik, yahut Birinci Milli Kurtuluş dedik. Bugün içinde bulunduğumuz objektif duruma da, objektif Milli Demokratik Devrim durumuna da, ister istemez ondan farklı olduğu için ve bizce işçi sınıfının özgüç olması gereken bir durum meydana geldiği için, bu ikinci basamağa da "İkinci Kuvayımilliyecilik" yahut "İkinci Milli Kurtuluş Hareketi" adını vermiştik.

Bu, hem bizim yerli malımız bir deyimdir; yani Milli Demokratik gibi bir Fransızca söz değil, Türkiye'de bütün milletin tanıdığı bir tanımdır. Kuvayimilliyeciliği bilmeyen köylü yoktur, işçi de yoktur. Herkes de bilir. Ama bu biraz zor geliyor bugünkü kuşağımıza. Öztürkçe o kadar ilerledi ki, yani yadırgıyoruz hakikaten. O zaman Milli Kurtuluş var canım.

Milli Kurtuluş Hareketi dedik mi, gene Milli Demokratik Devrimin Türkiye'ye özel bir şeyi oluyor. Milli Demokratik Devrim gibi, yani soyut bir olay değil Türkiye için.

Yani, Türkiye mesela bir büyük emperyalist olsaydı Çarlık gibi. Orada herhangi bir Milli Demokratik Devrim yapıldığı zaman, kendi içinden gelen, kendi sınıf kavgalarının yaman çelişkilerinin kaçınılmaz sonucu olarak devrim olmuştu. Oysa Türkiye'de elbette Birinci Milli Kurtuluş Hareketimiz bir Milli Demokratik Devrim hareketiydi. Ama bu öyle şartlar içinde, somut şartlar içinde oldu ki, anti-emperyalist savaş biçiminde gözüktü. Yani kabuğu, üstü bizim Milli Demokratik, birinci Milli Demokratik (ayırarak mecburiyetindeyiz, çünkü, işte o zaman kakafoniden kurtulamayız, karmakarışık olur kavramlarımız) devrimimiz öyleydi. Birinci Milli Demokratik Devrim yahut Birinci Milli Kurtuluşta anti-emperyalist, emperyalizmin saldırısına karşı milletin bütünüyle bir savaşı, kurtuluş savaşı konuydu. Onun için bizimki Milli Demokratik Devrim gibi soyut, genel bir laftan ziyade, Milli Kurtuluş sözüyle daha iyi deyimlendirilebilir.

Binaenaleyh onu bırakıp, o her anlama gelen ve dünü-bugünü izah etmeyen (içine alır gibi gözükür ama, içinde ne olduğu karma-karışık oluveren, zihinleri de karıştıran) deyimini.

Ama gene öteki şeye gittik. Oraya geliyoruz bakın, yani 26 Ocak'taki oturuma müdahale eder gibi oluyoruz. İster istemez meseleler birbirine bağlı. Şu halde bu konuyu böylece incelerken o güne, o günün konusuna gidiyoruz. O gün bunu etraflıca tartışalım isterseniz.

Objektif şartları var mı, yok mu derken, elbette vardır. Bu şartlar içinde, bir Finans-Kapital zümresinin dışında kapitalist sınıfının da Türkiye'de kimi zümrelerinin bu Finans-Kapital baskısından kurtulmak konusu ortaya çıktığı zaman hiç değilse. Şu halde bugün de, yani emperyalizm çağında, kapitalist sınıfının çeşitli zümreleri içinde hoşnutsuz olanlar pek çoktur, ve bu Finans-Kapital baskısı, tahakkümü karşısında daha insancıl bir toplumun olmasında işçi sınıfına taraflı olabilecekler bulunabilir.

Şahsen ben, vahşi kapitalist adı verilen bu zümreden kimi elemanlarla karşılaştığım zaman, böyle bir eğilim sezdim, yani insan olarak. Belki siz de konu komşunuzda gördüğünüz insanlar, konuştuklarınız arasında bugünkü bu bir avuç milyonerin Türkiye'de bütün tahsislere el koyuşu, bir yığın suistimalleri ayyuka çıkarışı ve ilh. karşısında hakikaten demokratik bir gelişimin, demokratik bir hareketin sağlanmasına taraflı olmaları mümkündür. O bakımdan, demek ki, gene, Milli Demokratik Devrimin gereği vardır, objektif şartları vardır.

Özet olarak bunu söyleyelim. Sonra, gelecek oturumda, o konunun daha genişçe tartışmasını burada tekrar yaparız.

Stratejik örgütler neler olmalı dedi bir arkadaşımız, Selahattin arkadaşımız. Şimdi, stratejik örgütlerden çok, taktik basamaklara göre mücadelenin ve örgütün biçimleri değişir dedik. Şu halde, yalnız başına örgüt, yalnız başına mücadele ele alınamaz. İki birden hesaba katılır.

Strateji, gördüğümüz gibi, bir büyük plandır. Demokratik Devrim, yahut İkinci Kurtuluş Savaşı planı şuradan falan yere kadar giden bir büyük strateji planı olur. Sonra bu planın uygulanmasında da, plan süresince, kaç sene süreceyse bu planın hükmü, onun içinde taktik basamaklar olacaktır, dedik. Ve o basamakların hepsinin ayrı ayrı hem mücadele biçimleri ve parolaları bulunacaktır, hem örgüt biçimleri ve örgüt parolaları olacaktır.

Binaenaleyh, şimdi, yani arkadaşımızın sorusuna özetle sonuç vermek istersek, diyebileceğiz ki; Stratejik örgütten çok, strateji aşaması içinde örgüt ve mücadele biçimleri ve parolaları nelerdir? Bunları tayin etmek icap edecek. Bunlar muhakkak ki ezbere yapılacak işler değil, dedik. Yani herhangi bir kitaptan, en dahiyane, yahut en büyük ustamızın yazdığı kitaptan formül alarak Türkiye'ye uyarlanmak suretiyle çözümlenir konu değildir. Her şeyden önce mücadeleye girilecek, her şeyden önce o mücadelenin örgütü benimsenilecek ve yaratılacak. Dolayısıyla da o mücadele, örgütlü mücadelenin biçimleri neler olacak, parolaları neler olacak diye ayrı ayrı saptanacak.

Bu sorunun insan zihninde, bizim bu konuşma planımız içindeki karşılığı bu söylediğim şeydir. Yani yalnız örgüt değil bir defa, mücadele de olacak. Fakat hem örgüt, hem mücadelenin ayrı ayrı biçimleri olacak (mücadele biçimleri) ayrı ayrı örgütleri olacak, (mücadele örgütleri) bunların da parolaları ve şekilleri bulunacak kendilerine mahsus.

Mesela, işte, aydın gençliğimiz bir yığın mücadeleler yapıyor. Bu mücadelesi içinde, kendisi aktif olduğu için, kendi kendine bir- takım örgütlemeler yarattı, yaratıyor her gün. O kadar çok biçimde örgütlenmeler ortaya çıkıyor ki, bunları biz burada oturup düşünseydik, belki kırk yıl aklımıza gelmezdi. Ama hayat, hareket, mücadele benimsendi mi, onun içinde kendiliğinden hemen bir biçime, bir örgüte varılıyor.

Gene onun gibi bir yığın da parolalar atıldı.

Binaenaleyh, yani, bu taktik örgütler ve mücadelelerin neler olması lazım geldiği diye, içimizden bir en akıllının çıkıp da uzun uzun formüller sayması, yeteri kadar tatmin edici olmaz. Her şeyden evvel burada pratik mücadeleye girişmek, o mücadelenin içinde örgütlenmenin her biçimini bilfiil gerçekleştirmek tek çıkar yoldur. Ben bunu tercih ediyorum. Yani, burada "şu, şu, şu örgütler, şu, şu, şu parolaları ve mücadeleleri yapsın" diye önceden toptan bir beyanda bulunmak yeterli ve canlı olmaz. Onun için o ayrıntılara girmeksizin, şu en çok tartışma konusu olan problemin ana çizilerini, hiç değilse şöyle bir toplum, toplantı ölçüsünde aydınlatmaya çalışıyoruz burada.

Bu noktada, bu kadarla yetiniyorum.

Üç arkadaş da (İbrahim arkadaş, Necdet arkadaş, Yüksel arkadaş): Türkiye'de taktik mi olmalı ve emperyalizme karşı ricat mı, taarruz mu konudur? Bunu sordular. Ki bunlar, tek sözle, bugünkü basamağımızdır. İkinci Kurtuluş Savaşı yahut hareketi dediğimiz aşama içinde bizim emperyalizm karşısında taarruz taktiğini mi uyguladığımız, ricat taktiğini mi uyguladığımız konusu ortaya çıkıyor.

Böyle bir konuyu halletmek için, bazı soruları kendi kendimize, birbirimize sorup ona karşılık vermek gerekir.

Önce, ricat taktiği niçin yapılır? Düşman kuvveti fazlaysa, öncüyü yahut özgücü ezdirmemek için, yedek güçleri dağıtmamak için gerilenir.

Örneğin Birinci, İkinci İnönü Savaşları'nda Milli Kurtuluş Ordusu, biliyorsunuz, Yunanlıları o savaş ölçüsünde, o muharebecikte yendi. Yendi ama, gelen Yunan kuvveti çok ağır basacak kadar üstündü. Bu üstün kuvvetlere karşı o cephede, o çizi üzerinde savaşa devam etseydi, belki de ezilebilirdi. Oysa geriden ihtiyat kuvvetlerini toplaması ve düşmanı dağıtıp daha zayıf duruma düşürmesi için Sakarya'nın gerisine çekildi. Yani, bıraktı ta Bursa-Eskişehir hattından itibaren toprakları: "Hattı müdafaa yok" dedi, Atatürk'ün deyimiyle, "sath-ı müdafaa var." Çekildi Haymana ovalarının gerisine kadar.

Niçin yaptı bunu? Ezdirmemek için. Önce özgücü, cephele dövüşen ordu gücünü bir savaştta yok etmektense, geri çekmeyi tercih etti. Sonra yedek güçlerini toplaması icap etti. Anadolu'da o zamana kadar yeterince asker toplama bile yapılmamıştı. Çünkü Halife vardı. Halife millete ikide bir casuslarını yollayarak, emperyalist casuslarla birlikte: "*Milli harekete katılmayın. Padişah-Halife efendimiz bunu yasak etti. Bağgırler dağgırlerdir, falan*" diye yayıyordu. O yüzden halkı askere toplamak ta ilk sıralarda biraz riskli bir işti. Halkın, dediğimiz gibi, yapılan savaşı az çok dışına vurup denemesi ve değerlendirmesi gerekiyordu.

İki İnönü Savaşı Türkiye halkına böyle bir kendi içinden çıkma savaş gücünün bulunduğu izlenimini verdi ve artık daha ileri bir savaş, artık daha keskin bir savaş yapmak için asker toplanması gerekir kanısını da kendiliğinden doğurdu. O zaman asker toplandı.

Böylece, yani askercil bir savaşı örnek olarak veriyoruz. Sosyal alanda da bunu biz kendi zihnimizde pekala uygulayabiliriz. Özgücü bozguna uğratmamak için ve gereken yedek güçleri de toplayıp asıl cepheyi bütün gücü, bütün kudretiyle sağlayabilmek için ricat gerekliliktir.

Şu halde, demek bir memlekette, yahut bir toplumda taarruz mu, ricat mı taktik olmalıdır dendiği zaman, herhangi bir insanın en güzel aklını kullanarak bir gerçeğe yakıştırması konu değıldir. Objektif olarak kuvvet dengesi ne merkezdedir ona bakmak lazımdır.

Şimdi Türkiye'de, emperyalizm diyor arkadaşlarımız, ben bunu artık bayatlamış ve yani yeterince aydınlık olmayan bir deyim sayıyorum. Çünkü emperyalizm deyince, biz hala 1919 çakaralmaz silahıyla düşünmeye başlıyoruz. Dışarıdan bir gavur geliyor, yani o zamanki kafamıza göre, ona karşı, o emperyalizme karşı da savaşıyoruz. Böyle midir bugünkü anti-emperyalist savaş? Hayır. Binaenaleyh, bugün Finans-Kapital ile savaşıılıyor. Ve bunu Finans-Kapitalist, -gerek yerli milli Finans-Kapitalizmimiz, gerekse uluslararası Finans-Kapital- hakikaten bugün devrimci güçlerden üstün müdür, değıl midir? Meseleyi böyle koymak lazım.

Arkadaşlarımıza, bu suali soran arkadaşta da, diğler arkadaşlara da karşılık olarak ben sorayım. Nasıl görüyorsunuz? Değıl mi, hepimiz bu toprağın insanıyız. Yani burada yaşıyoruz. Finans-Kapital mi bugün için devrimci güçlerden kuvvetlidir, yoksa devrimci güçler mi Finans-Kapitalden kuvvetlidir? Meseleyi böyle koyalım. Soralım kendi kendimize, arayalım hakikati. Yani ben bir şeyi empoze etmek istemiyorum size.

Konuşalım bunu. Ve böyle konuşmaya da alışalım zaten. Birbirimizi it-ham etmeden önce, meseleleri serinkanlıca koyup çözümlenmeye çalışalım. Ne diyorsunuz?

Bir dinleyici: Bir tarafta sömürülenler, diğer tarafta sömürenler var. Gayet tabii ki sömürülenler daha çok. O halde bizim güçlü olmamız gerekir kanısına varıyoruz.

Bir durum daha var. Bunlar, şartlandırılmış olduğu için halk yığınları, bunları gerekli uyandırmada nasıl bulunacağız? Yani o durum üzerinde. Onlar şey yapıyorlar.. Pasife ediyorlar. Değişik, aydınları değişik.

H. K: Ne diyorsunuz? Söyleyin. Rahat rahat konuşalım burada. Arkadaşız, hepimiz aynı eşit düşünce yetkisindeyiz.

Dinleyici: (devamla) Yani demek istediğim, emperyalist kuvvet diye adlandırılmış düzenler ve devletler Türkiye'deki kendi çıkarlarını korumak için büyük yığınlara kendi istediklerini yaptırıyorlar.

H. K: Yalnız devletler değil. Finans-Kapital Türkiye'de de var.

D: (devamla) Onların işbirlikçileri de var.

H. K: Geçen oturumda onu izah ettik.

D: (devamla) Yani, şimdi burada sömürenlerle sömürülenlerin mevcuduna bakarsak, sömürülenler daha fazla. Fakat şartlandırılmış oldukları için, kendi sınıf bilinçlerine varamıyorlar. Bu işe el koyamıyorlar.

H. K: Şu halde, bakın ne kadar diyalektik geldi değil mi iş? Evet mi, hayır mı dedik mi: Bir taraftan evet, elbette halk yığınları kahir çoğunluktur, mutlak güçtür Türkiye'de. Ama bu halk çoğunluğu karşı taraf-sız gücü önünde bugün için taarruza geçebilir mi? Geçemiyor.

D: Şartlandırılmış, kendi bilincine varamadığı için.

H. K: Tamam işte. Yani nicelik bakımından müthiş bir güç, ama nitelik bakımından, şartlanmış dediğiniz durumuyla, taarruza geçecek durumda değil demek. Değil mi? İşte bu bir realite. Evet! Buyurun.

Bir başka dinleyici: Bir de şu var, hocam. Mesela öğrenci hareketleri oluyor. Bu öğrenci hareketlerinin gerek köylü üzerine, gerekse işçi sınıfının üzerine yansımaları oluyor. Mesela köyde toprak işgalleri, fabrikada fabrika işgalleri. Şimdi biz, Finans-Kapitalin ve emperyalizmin, yani kendi düşmanlarımızın kuvvetli olduğunu düşünerek, kendi gücümüzün yetersizliği karşısında, şu halde, öğrenci hareketlerini farzımahal, bir an için, bu şey, düşünceden hareketle yapmayalım. Yani öğrenci hareketleri.

H. K: Yo, öyle bir şey demedim, hayır.

D: (devamla) Hayır, bir şey söylediğinizi iddia etmiyorum. O zaman, bu düşünceden hareketle, biz bir pasifizme itilmiş olmuyor muyuz?

H. K: Tabii o zaman pasifizm olur. Yani meseleyi.

Şimdi bakın, zaten onun için soru açıyorum ve tartışmalı olmasını rica ediyorum. Bizim biraz mantığımız daima çocuk, bebek, doğduğumuz günden bugüne kadar geçen kafa işleyişimizin mantığına uygundur. Yani babalarımızın, hocalarımızın, çevremizin, bütün insanlarımızın Aristo mantığı: "Bir şey ya evet, ya hayır, üçüncüsü, istisna-i salis olamaz" diye bir mantık var. Hepimiz de, ister istemez, bu toplumun egemen mantığının etkisi altında yetiştik, ve bu çağa kadar da öyle geldik. Çok defa, yani ya evet, ya hayır demek şikkını birbirimize dayatıyoruz. O yüzden de gerekmediği ölçüde aramızda çatlaklıklar ve çatışmalar çıkıyor. Ki emperyalizmin de işine çok geliyor bu. Finans-Kapitalin en çok hoşlandığı şey oluyor.

Çok defa ülke ölçüsünde devrimci kanat bir avuç insandır. Fakat bu bir avuç insan dahi, sırf o metafizik mantık, Aristoteles mantığının alışkanlıkları yüzünden epey parçalara bölünüyor.

Demiyorum ona tapıyoruz, yahut o mantığı haklı görüyoruz. Elbette hepiniz diyalektiği okudunuz. Diyalektik üzerinde hepinizin, yani muhakkak ki bilgisi var. Ancak diyalektiği bilip tekerlemek tamamen bülbüllüktür, hafızlıktır, mollalıktır. Diyalektiği uygulamak diyalektik bir davranıştır.

Bu bakımdan, bizim de en eksiğimiz bu, kabul edelim. Hepiniz zaten genç. Daha dün o Aristo mantığının çamuru içinden başlarınızı çıkarmışsınız, memlekete bakıyorsunuz. Bu bakışlarınızda ister istemez o antika mantığın bir yığın eğilimleri rol oynuyor. Ve sırf o mantık yüzünden, birbirimize karşı yanlış bir yorumlamayla birbirimize de düşebiliyoruz. Yani benim yaşlı bir arkadaşınız olarak, görebildiğim böyle olaylar da var.

Onun için, meseleleri diyalektik koymalıyız. Daima her konuyu korken, çelişkileri biz arada bulmakla görevli olmalıyız. Ama bu çelişkileri biz icat etmeyeceğiz, o şartla. Yani, çelişki kendiliğinden, gerçekse, olayların içinde varsa, o zaman işte o diyalektik çelişkidir. Ama biz uyduruyorsak, olayların içinde öyle bir çelişki yok da, biz akıldan diyoruz ki, burada bir çelişki olmalı. Bu saçmalamaktır. Buna Sofizm deriz biz gene diyalektik deyişinde, yani Safsata'dır eskilerin deyişimiyle.

Safsataya düşmemek şartıyla her olayda, toplumun, politikanın, ekonominin bütün alanlarında gerçekten hangi çelişki var, onu yakala-

yalım ve çelişki gördüğümüz yerde de korkmayalım. Aman çelişki var, binaenaleyh saçmıyoruz galiba demeyelim. Tam tersine; çelişki var, zembereği yakaladık, kavrayışımız işte burada kuvvetleniyor, çünkü gerçeğe tam uygundur, deyip, cesaretle o çelişkileri ele almalıyız.

Şimdi, mesela arkadaşımızın söylediği de o.. Ve zaten bu toplanmaların bense tek yararlı yanı bu olacaktır. Bizim diyalektik düşünceye, karşılıklı tartışmalarımızla, toleransla mümkün merteye, idmanlı olmamıza yarasin. Yalnız bunu yapsak, öteki bilgi kısmını hepimiz herhangi kitaptan yahut herhangi bir kavga içindeki mücadelenin denemelerinden kolayca çıkarabiliriz. Ama bu metot, bu mantık eksikliğimiz, yahut mantık durgunluğumuz eğer giderilmezse çok yanılırız, okuduğumuzu da karıştırırız, yaptığımız işte de yanılıtlara çok fazla düşeriz. Yanılıtdan korkmayız ama, çok fazla da düşmemek lazım. Bu diyalektik düşünce ile olur.

İşte şimdi mesela arkadaşımızın dediği: O halde biz talebe hareketini bir taarruz taktiği biçiminde mi alalım, yoksa ricat taktiği mi sayalım? Daha doğrusu, öğrenci hareketlerini doğru mu bulalım, yoksa bazı çok akıllı, akli evvel insanların yaptığı gibi: "Canım bu anarşiye de gidiyor, bilmem ne, falan" deyip ayıplamaya mı kalkışalım?

Bu ikisi de bence metafizik mantığın bize aşıladığı eğilimdir. Yüreğimiz hiçbir zaman böyle bir hareketi ayıplamaya müsaade etmez. Ama düşüncede, davranırken, acaba böyle mi olur diye de, o Aristo'nun mantığından kafamızda kalmış döküntüler bizi sapıttıra da bilir bakarsınız.

"Hem o, hem o" dediğimiz zaman, yani talebe hareketinin, öğrenci davranışlarının elbette örnek olarak halk yığınlarımızın, özellikle şartlanmış dediğimiz, binlerce yıllık halk yığınlarımızın vicdanında bir uyarı olmak üzere her biçimiyle yanındayız. Bunun yanında mamafih, bir ikinci şık da gene önümüze çıkmalı, ve çıkar. Yalnız öğrenci hareketiyle emperyalizmi alt etmek mümkün olur mu?

Değil mi? Bunu böyle, soruyu böyle koyduk mu, elbette buna da imkan yok. Yani sadece öğrenci hareketi bugünkü emperyalist ve Finans-Kapitalist güçleri alt etmeğe gelmez. Şimdi, alt etmeğe gelmez diye, bu hareketleri hor mu göreceğiz? Ne münasebet.

Bundan çıkan netice: Bu hareketlerin, arkadaşlarımızın haklı olarak söylediği gibi, -hakikaten büyük yığınlarda, özgücümüzde (işçi sınıfımızın içinde) ve en büyük yedek gücümüzde (köylü yığınlarımız içinde), esnaf yığınlarımız içinde yankı bırakması ve orada örnekleme yapması ve ilh. gerekir diye bir sonuç çıkar. Bunları yapmazsak de-

ğil, daha iyi yapmak sonucu çıkar o zaman. Daha iyi nasıl yapabiliriz sonucu çıkar.

Yalnız, bunu söylerken, Finans-Kapitalin azgın güçlerine karşı, henüz büyük halk yığınlarımızın güçlerinin taarruz durumunda olmadığı da gözümüz önüne çıkıyor.

Büyük halk yığınlarımızın işçilerimizin, köylülerimizin kendi potansiyellerini bir yana bırakalım. Yani onu küçümsemek akıldan geçerse zaten, sosyalist değil, insan bile olmaktan çıkmak lazım. Yalnız, bir noktaya dikkat edelim. Ne diyoruz? Bir aşamanın maksima sonuçlu taktikle başarıya ulaşması neyle mümkün olur? Özgücün yedek güçleri en iyi biçimde kullanılmasıyla olur. Peki bu özgüç kimdir. İşçi sınıfımız. Yedek güçler? İşte, geri kalan bütün yığınıyla halk yığınlarımız, hatta vahşi kapitalistlerin de bir bölümü.. E, bunlar nasıl kullanılacak özgüç tarafından? Yani işçi sınıfı kendiliğinden, fabrikalardan bir ses mi çıkaracak? Hayır. Neyle olacak bu? Öncüyle olacak, çocuklar. Yani Türkiye'de bu aşamayı ciddiyetle benimsemiş, öncü adını almaya layık bir siyasi örgütle olacaktır.

Şimdi bu siyasi örgütler faslına baktık mı, ne görüyoruz? Birkaç dernek var. Onların kimisini kapatıyorlar, kimisini tecrit ediyorlar, kimisini iftira ile durdurmaya çalışıyorlar. Bunların siyasi görevi mütemadiyen baltalanıyor. Bir de, bunlar zaten baltalanmasalar ne yaparlar? Yani, siyasi dernekler biliyorsunuz ki yalnız uyarıcıdır, az çok aydınlatıcıdır. Oysa toplum stratejisinde, toplum taktiğinde esas amaç: devrim sloganı falan değil, iktidar problemidir. İktidarı amaç bilen bir siyasi teşekkül, siyasi partidir. Bugün Türkiye'de mevcut İşçi Partisi adını alan bir siyasi teşekkül var. Bu hepimizin gördüğü manzarasıyla, gerçekten Türkiye'de İkinci Milli Kurtuluş Savaşı'nı gerçekleştirebilecek ölçüde bir taarruza geçebilir mi?

Meseleyi böylece koyduk mu, o zaman yeniden ne yazık ki, Türkiye ölçüsünde büyük strateji planının bugünkü taktiği konusunda taarruz diyebilmek için epeyce güçlük çekiyoruz. Taarruz taktiği vardır diyebilmemiz için.

Yani, mesele böyle konduktan sonra, tekrar edeyim: Yok gözlem, bu realite mi realite.. Yok bir öncüsü henüz. Yani, Türk milletinin bizim anladığımız anlamda devrimci bir siyasi parti öncüsü, (öncü kuvvet denilen şey odur), öyle bir öncüsü yok. Sınıflarımızı bırakalım: İşçi sınıfımızı ve ilh.ı öncü olsa, elbet onu da aydınlatacak veyahut örgütleyecek, ve ilh.. Ama daha öncü yok. Şu, bugünkü görebildiğimiz

kadarıyla aktif olmuş, taarruza geçecek bir öncü henüz bizimle temas halinde değil hiç değilse. Yani, şu gördüğümüz manzara bu.

Böyle bir durumda ne yapalım?

Öğrencilere oturun yerinize mi diyeceğiz? Tekrar edeyim, yani bu tamamen skolastik, metafizik mantıkla söylenebilecek bir saçma olurdu. Tam tersine; öğrencilerin bir milli misyon, kutsal bir millet görevi yaptıkları oportadadır. Eğer onlar da ses çıkarmasalar, Finans-Kapital önünde bütün bir millet, eski bizim Tanzimat edebiyatçıları'nın, devrimcilerinin dediği gibi; "Millet-i merhume" manzarası, ölmüş millet gibi bir izlenim yaratabilir. Adeta bugünkü tarihsel davranışlarıyla öğrenci gençliğimiz bu milli korkunç yokluğu ve boşluğu sineye çekip, onu olumlu yönde geliştiren bir güç haline gelmiştir. Ve bu geri ülkeler için de kaçınılmaz sonuçtur. Hele Türkiye için büsbütün kaçınılmaz sonuçtur.

Bundan önce de konuşmuştuk. Türkiye'nin bir tarihçil gelenek-görenekleri vardır dedik. Osmanlı İmparatorluğu'ndan kalma. "Sünuf-u Devlet" idare etmiştir 400 sene Türkiye'yi. Reaya, yani büyük halk yığınları hiçbir zaman Türkiye'nin siyasi, sosyal kaderinde söz sahibi olmamışlardır. Bu devlet sınıflarının bugünkü karşılıkları; o zamanki Seyfiye'nin ordu, İlimiye'nin üniversite oluyor. Mülkiye ve Kalemîye de var.

Şu halde, demek ki, bizim gençliğimizin özellikle, Türkiye'deki gençliğimizin bir de üniversite olarak tarihten gelme bir milli görevi birinci safa çıkıyor. Bırakalım öteki hissiyat faslını: Yani, memlekette başka kimse şu Finans-Kapital tahakkümüne kafa tutamıyor, hiç değilse gençler çıksın. Onun dışında, gençlere bir de tarihi gelenek-görenek görevi düşüyor. Daha doğrusu siz bunu düşünmeden benimsemiş durumdasınız. Tarih onu dayattığı için ruhlarınıza, gençliğimiz, üniversitemiz başta, bu görevi benimsemiş durumdadır. Ve bu görevi elbette en bilinçlice, en bilimsel taktiği kullanarak gerçekleştirmek boynunun borcudur.

D: Zannederim soru yanlış konu ortaya: Ricat durumunda mıyız, taarruz durumunda mıyız diye. Bir örnek verirsek daha açık olarak anlaşılacak.

1905 Rusyası'nda, yani devrim döneminde, devrim karşı-devrimle savaştıktan sonra, başarısızlığa uğradıktan sonra, geri çekilme, ricat durumu hasıl oluyor. Ancak bu karşı-devrimle vuruşması sonucunda oluyor. Ve devrim yeniliyor, onun için ricat ediliyor.

Türkiye'de ise böyle bir durum yok bugün. Bugün karşı-devrimle biz, tam devrim anında olduğu gibi vuruşmuyoruz. Biz bugün karşı-

devrimle vuruşursak bile, bu taktik muharebeler planında oluyor, karşı-devrimle vuruşmamız. Ve sadece taktik planda geri çekilmeler söz konusu olabilir ki, bu güçleri ezdirmemek için olabilir. Örneğin üniversitede polisle çatışırken, belki işgali bırakmak zorunda kalabiliriz. Daha güçlü bir işgali başlatmak anlamında.

O zaman sorunun yanlışlığı bu anlamda ortaya çıkıyor. Ricat durumunda değiliz kesin olarak bugün Türkiye'de. Genel planda ricat durumunda değiliz. Genel planda taarruz durumundayız. Ancak genel planda taarruz durumunda da değiliz. Zaten bu genel planda taarruz devrim içi bir andır. Bu an meselesi, hafta meselesidir. Bütün sınıfların ayağa kalktığı an, hafta meselesidir. Uzun dönemi kapsamaz. Ancak bu devrimci güçlerin verdiği tek tek muharebeler sonucunda ortaya çıkar. Ve bugün de tek tek muharebeler verilmektedir. Bu anlamda taarruz dönemindeyiz.

Meseleyi şey açısından alırsak, iktidar açısından, şüphesiz bugün hakim sınıflar iktidardadır. Yani Finans-Kapital, yani işbirlikçiler iktidardadır. Bu anlamda, devrimcilerin elinde iktidar silahı olmadığına göre, biz oturmayacağız şüphesiz. Gerek uluslararası planda, gerek ulus planındaki şartlar devrimin şartlarını hazırlamaktadır. Ve gittikçe sosyo-ekonomik durumdaki hareketler kızışmaktadır. Devrimciler yön verebildikleri ölçüde.. Şüphesiz bu örgüt şu an kurulduğu anda harekete geçeceğiz demek de değildir. Yön verildiği ölçüde devrim başarıya ulaşacaktır.

Bu anlamda, genel planda taarruz içindeyiz. Tek tek taarruzlar yapıyoruz zaten, muharebeler veriyoruz. Fakat genel taarruz anında değiliz. Bu şekilde formüle etmek bence daha doğru olur.

H. K: Teşekkür ederim. Buyurun efendim.

Bir başka dinleyici: Tartışmanın biraz daha açıklığa kavuşması için, yapılan, gençlerin yaptığı, sokaklarda verdiği muharebelere, protesto hareketlerine terörizm, küçük burjuva anarşizmi diyen arkadaşların bir açıklama yapmasını rica ederim.

H. K: Var mı öyle arkadaş? Olabilir, yani, ayıp bir şey de değil çocuklar. Şimdi bu safhaya geldi. Daha iyi. Diyalektiğe yaklaşıyoruz şimdi. Evet, karşı tezler olsun, hep bir tez olmasın. Lütfen. Buyurun. Eğer işitilmezse buradan gelin.

Bir başka dinleyici: Yanlış konu. Biz gençlik hareketlerine anarşist, terörist demedik. Zaten gençlik hareketleri denen şeyin yüzde doksanında biz kendimiz de bulunduk. Ama gençlik hareketleri içinde böyle bir eğilimi de taşıyor dedik.

H. K: Küçük burjuva. Küçük burjuva sosyal kategorisinin de tarihsel eğilimlerinden biri anarşiye yönelmiş olabilir.

Bugünkü öğrenci hareketimizin böyle bir anarşi içinde olduğunu söylemek sadece Demirel'e yaraşan bir deyimdir. Bunu hiç kimse söyleyemez. Anarşiyi yapan zaten Finans-Kapitaldir. Tabançalı, bıçaklı adamları gençliğin üzerine saldırtan kimdir? Odur. Anarşiyi o yapıyor açıkça. Yani arkadaşın söylemek istediği bu olacak.

Binaenaleyh, bizim öğrenci hareketimizin böyle bir zayıf noktasını karşı tarafın, hinoğluluğun, çok tecrübeli Finans-Kapital ajanlarının ve örgütlerinin sömürmesi tehlikesi her zaman çıkabilir. Bence mesele böyle konulursa, o zaman birbirimizi incitmeden, daha iyi anlayarak, daha elbirliğiyle meselelerimizi çözmeye yanaşmış olabiliriz.

Biliyorsunuz, küçük burjuvazinin o sosyal ve ekonomik yapısı. Köylü; tek tepkisi, silahı alıp dağa çıkmak oluyor. Yok başka, başka ufku yok. Ama, üniversite öğrencimizin namütenahi ufku var. Yani üniversite öğrencimiz köylü küçük burjuvamız gibi değil. Küçük burjuva o da. Yani aydın küçük burjuva olarak. Ama bir defa modern bir küçük burjuva, antik küçük burjuva değil. Ondan sonra da, dünya ölçüsünde görüş sahibi olmuş bir zümreyiz. Yani, burada hepimiz aydınız aşağı yukarı zannediyorum. İşçi var mı, bilmem. Yok galiba.

Şimdi böyle bir durumda, birbirimizle tartışırken metafizik mantık alışkanlığımızı kaldırabildiğimiz ölçüde birbirimizi daha iyi anlayacağız. Benim sezdiğim o. Yani, hemen karşı tarafı ithama gitmeden, önce onun haklı tarafını abartalım ve bir gün yanlışa düşebilecek tarafını da kardeşçe ortaya koyalım. Bu bizim için daha verimli sonuçlar yaratır. Ve o zaman, sen bana falan zaman şöyle dedin, ben de seni şimdi böyle itham ediyorum, biçiminde birbirimize düşmeyiz ki aksi takdirde bu, arkadaşça olmaktan ziyade, iki cephenin iki insanı gibi konuşmak olur.

Bugünkü öğrencilerimizin en çok kurtulmaları gereken eğilim budur. Karşı taraf çünkü, yani Finans-Kapital, hasım cephe bu noktada çok sinsi, müthiş olanakları zengin bir düşmandır. Derhal bizim bu kendi tarafından aşılınmış yanlış mantığımızı sömürerek, aramıza fit sokması her gün başımıza gelen belalardan biridir.

Onun için ben, eski bir arkadaşınız olarak, her iki tarafa, her üç tarafa, kaç taraf varsa içimizde, hepimize ayrı ayrı rica edeyim: Amanın çocuklar! Kardeşçe tartışmaktan, ithamdan önce birbirimizi anlamaktan vazgeçmeyelim. Ona çalışalım. Yani bu isteğimiz böyle olsun.

O zaman, elbette hangimiz yanlış yapmayız? Biz, görüyorsunuz, saçlarımız ağarmış. Kimbilir neler yaptık ve daha neler yapacağız, yanlışlar, sürüyle. Değil mi?

E, siz zaten sosyal harekete yeni katılmış bir kuşaksınız. Terü taze, genç, tecrübesiz bir kuşaksınız. Elbet şu veya bu yönde sizin ufak tefek yanlışlarınız olacak. Ama bu yanlışlar sizi birbirinize düşürmemelidir. Çünkü bu yanlışlar bile, eğer diyalektik açıdan aydınlığa kavuşursa, bize yararlı sonuçlar verebilir. Yanlışlarımızı görmekle, onları düzeltme fırsatını sağlayabilir. Diyalektik çelişki bizim daha canlı, daha enerjik davranmamızı sağlar. Ben böyle görüyorum.

Onun için, arkadaşımızın çok güzel izah ettiği gibi, bu taktik taarruz mudur, savunma mıdır, ricat mıdır sözü, genel ve soyut olarak konulmamalıdır. Bugünkü gerçekliğiyle nasılsa öylece konulmalıdır. O zaman işte, bu gerçeklik hadden aşırı diyalektik bir gerçekliktir. Yani, ne yalnız sadece taarruzdur, ne yalnız sadece ricattır. İkisi de bir aradadır. Bugünkü toplum olaylarının bize dayattığı gerçeklik budur. Bu gerçekliği biz olduğu gibi sineye çekeceğiz. Ve tabii uygulamada da, bu gerçeklikten çıkacak dersleri en kardeşçe, en arkadaşça çözümlenmenin yollarını böyle topluluklarda, yahut iş içinde birbirimize yardım yapmak suretiyle de gerçekleştireceğiz.

Neyse, hep ben konuşuyorum. Sizin konuşmanız çok daha. Oradan daha önce. Peki. İsminiz canım. Buyurun.

Bir dinleyici: Yayın organları meselesi.

H. K: Terminoloji olarak öncü güç-temel güç yanlıştır. Çünkü öncü güç proletaryanın siyasi partisidir. Bizim bildiğimiz kadarıyla, klasik bilimsel sosyalizmde öncü güç, öncü dedik mi, proletaryanın devrimci siyasi partisidir. Temel güç de proletaryanın kendisidir. Köylü, ancak yedek güçtür.

Ama elbette bu yedek güç, özellikle geri ülkelerde, temel güçle de (yani özgüç dediğimiz bizim. Türkçesi, yani bizim bildiğimiz klasik şeysiyle, hiç karıştırmaksızın.) Proletarya ile de aynı ölçüde bazen aksiyona geçebilir. Çin'de olduğu gibi.

Bu tarz terminoloji tartışmalarından özellikle kaçınalım. Benim tavsiyem bu. Çünkü bu terminoloji tartışması ister istemez bizdeki o küçük burjuva eğilimlerini sahneye çıkarıyor. Ve, aramızda bağlar kurulması gereken yerde biz birbirimize düşmüş gibi tartışmalara giriyoruz. Sözde bir yenilik getirmek istiyor belki iyi niyetle şu veya bu arkadaşımız, yahut insanımız. Ama o getirdiği terminoloji kargaşalı-

ıyla, biraz daha zaten gergin olan sınırları birbirine düşürme durumuna kadar sürdürüyor.

Bizim bildiğimiz klasik bilimsel sosyalizmde öncü sözü proletaryanın siyasi partisine verilir. Proletaryanın kendisine özgüç denir. İster-seniz temel güç deyin, ama temel lafını özle niçin değiştirelim? Köylü sınıfı da temel güç değil. Yedek güçtür. Köylü tabakaları da, sınıf değil tabii.

Binaenaleyh o terminoloji sevdalılarına gelip burada, bu gibi toplandırlarda konuları ne ise ortaya sürüp, karşılıklı tartışma suretiyle bir çözüme varmalarını tavsiye ederiz.

İkinci soru: Köylü-İşçi çelişkisi var mıdır?

Tabii vardır. Birisi işçi sınıfıdır, yani modern bir çalışan sınıftır. Ötekisi antika bir çalışan sınıftır. Birisi bugünün ve yarının toplumunu temsil ediyor, yaratıyor, kuruyor. Ötekisi dünkü batmış bir sistemin kalıntısı durumundadır. Bunlar elbette birbiriyle namütenahi çelişkilidir.

Çelişki, ama, bu gerçek bir çelişki değildir. Olduğu gibi, çelişki olarak, diyalektik bir enerji kaynağı olarak sosyal devrimci eylemde pekala değerlendirilmesi yapılan bir çelişkidir. Yani değerlendirmesi yapılabilir.

Daha doğrusu, bu çelişki, işçi sınıfıyla köylü yığınlarımız arasındaki büyük çakar ve ülke paralelliklerini ortadan kaldırmaz.

İki büyük insan yığınınız arasında o kadar çok ortak yanlar, çıkarlar vardır ki, bu çeşit çelişkiler, bu ortaklığı bozmak şöyle dursun, takviye edici, tuz-biber kabilinden şeyler olabilir. Yani iştiha açar hatta, demek istediğim.

Ama burada, bu çelişkileri, özellikle proletaryanın kendisi (özgüç olarak) ve proletaryanın özellikle öncü gücü, yani siyasi partisi çok daha iyi bilince çıkarmak zorundadır. Çıkarmazsa, o zaman o çelişkiler, hakikaten arkadaşımızın ürktüğü gibi, özgüçle yedek güç arasında bir çekişmeye doğru dejenere olmak ihtimalini saklayabilir.

Ama, bilinçli bir öncü, özgüce de o bilinci verdikten sonra, her ikisi de çalışan. (hele köylü . biliyorsunuz, bir orta işçinin onda biri kadar bile hayattan nimet ve mutluluk bulamayan ezilen sınıfımız, insan yığınınızdır.) Böyle bir yığının, işçi sınıfı gibi bir kurtarıcı özgüç gördükten sonra, onunla sadece antika tarihten kalmış çelişkilerle çatışmaya girmesi akla bile gelmez. Yani çelişkiler ikinci mertebede kalır. Ama işçi sınıfının bilinçle ve köylü yığınlarımızın bütün eğilimlerini tam değerlendirerek ona göre gereken iktidar birliğini sağlaması,

her şeyi ortadan giderebilir. Yani işçi sınıfı bir egoizmaya kaçmayacak kadar modern bilinç sahibi bir sınıf durumundadır. O bakımdan, işçi-köylü çelişkisi bir çatışmaya varmıştır başka ülkelerde. Tam tersine, ideal, en ideal hatta işbirliği ve savaş birliği yapmıştır. Bizde niçin başka türlü olsun?

Ancak, bizim eğer öncü gücümüz yeterli olmazsa, o zaman kıracağı potlarla, yani gaflarla, bu sınıf ilişkilerini, insan münasebetlerini dejenere edebilir. O bizim hatamız olur.

Proletarya örgütüne yedek güçler de katkıda bulunabilir mi?

Bu çok önemli bir bahis. Yani, bizde üzerinde en az durulan, fakat en çok durulması gereken bir konu. Bizde proletaryanın siyasi örgütü dedik mi, zannediyoruz ki, orada hepsi mavi gömlekli, şimdi fabrikadan çıkmış tiğ gibi işçiler olacak siyasi partide.

Bir İşçi Partisi [TİP] kuruldu. Biliyorsunuz sandıklar bile ayrıldı. Senin dükkân ayrı, benimki ayrı. Buraya oyu işçi atacak falan diye. En akla gelmedik küçük burjuva metoduyla Türkiye'deki sosyal güçlerin ilişkileri adeta dejenere edildi.

Oysa, öncü güç dediğimiz zaman, proletaryanın siyasi partisi dediğimiz zaman, bunun her şeyden önce siyasi parti olması lazımdır. Siyasi parti bir sınıfın partisi değildir. Yani, bir sınıfın çerçevesi içinde kalmış parti değildir. Ona siyasi parti denmez zaten. O bir tradünyondur, bir tarikattır hatta, isterseniz. Parti adını alacak parti, hangi toplumun içinde siyasi parti ise, o toplumun bütün sınıflarının, bütün zümrelerinin, bütün tabakalarının içinden, bütün diyorum dikkat buyurun. Yani, sadece işçi sınıfının değil, köylünün de, esnafın da, aydınının da. Fakat yalnız bunların da değil. Burjuvanın da. Yaa! Bilhassa bizim en denemeli, sınıgılı ustalarımız bunu söylüyor. Ve böyle yaptılar, onun için başarı kazandılar. Burjuvazinin de hoşnutsuzları katkıda bulunacak o şeye. Derebeyinin de varsa idealisti, o da gelecek. Bizim hocalarımız böyle koyuyor siyasi örgüt problemini. Yani kapitalizmde hiçbir sınıf yoktur ki, hiçbir zümre, hiçbir tabaka yoktur ki, bunun içinde o düzenin haksızlıklarından, tahakkümünden zarar görmüş, ona karşı hoşnutsuzluk besleyen unsurları bulunmasın.

Binaenaleyh, proletarya örgütü adını alan siyasi partinin hakikaten siyasi parti olması için, bütün toplumun her çeşit sınıf, zümre ve tabakasından içinde sözcülerin bulunması gerekir. Ancak o zaman proletarya tarihsel misyonunu milli ölçüde gerçekleştirebilir. Yoksa, kendi dar çerçevesi içinde, bir amele fırkası olur, dejenere olur gider. Yani işçi partisi, eskiden amele partisi falan derlerdi.

Şimdi, demek ki, değil köylü sınıfının öncü siyasi devrimci örgüte katkıda bulunması, en geri bölgelerimizin derebeyi zümrelerinden dahi eğer o ülkücülüğü, sosyalist bilinci benimseyenler çıkarsa, işçi sınıfı örgütü ona da en geniş ölçüde kucak açar. Çünkü her gelen, işçi sınıfı dışındaki sınıf, zümre ve tabakalardan her gelen sözcü, bize, sosyalizme, toplumumuzun gerçekliklerine ait malzeme getirecektir. Bizim, toplum ölçüsünde, millet ölçüsünde davranışımıza yararlı elemanlar sağlayacaktır. Gerek moralca, gerek maddece ve insanca.

Yani bir burjuvanın bildiğini bir işçi bilemez, bir küçük burjuva bilemez, bir aydın da bilemez. Burjuva geldiği zaman, bütün o burjuvazinin reziletlerini, faziletlerini, hepsini bize aktaracaktır. Eleman olarak geldiği zaman. Ve biz ondan öğrenceğiz daha iyisini. Burjuvayı burjuva bilir. Tıpkı onun gibi; köylüyü köylü bilir, hatta derebeyi de derebeyi bilir.

Öylelerine rastlamışızdır biz, yani şu Türkiye'nin daracık sosyal hareket tarihçesinde öyle derebeyi çocuklarına rastlamışızdır ki, bize derebeyiliği onlardan iyi kimse anlatmamıştır. Bizim derebeyiliğimizi, kimse anlatamamıştır. Ve onlar sonuna kadar idealist kalabilmişlerdir.

Bu bize mahsus değil ama. Dünyanın her yerinde de, biliyorsunuz, yani Çarlığın bilmem prens sülalesinden liderler yetişmiştir sosyalizme.

Binaenaleyh, o üçüncü konuda, söylediğim gibi, bizde çok karıştırıldığı için üzerinde biraz fazla durdum. Ve çok önemlidir de. Proletarya partisi yalnız işçilerin üye olabileceği yahut işçilerin tekelinde bir örgüt değildir. Böyle koymak, siyasi düşünce dışında, proletaryanın siyasi bilincine, siyasi eğitimine zarar verici bir mesele koyuştur.

Evet. Cem arkadaş. Efendim. Şimdi dördüncü sizin. İkinci Özer arkadaşımız. İsminizi lütfederseniz. Atilla. Bu konuda imiş, müsaade eder misiniz?

D: Zaten soru sormayacaktım. Tartışmalara açıklık getirmek için bir şey söyleyecektim. Bu sorulardan ve cevaplardan sonra aktüalitesini kaybetti söyleyeceklerim.

H. K: Peki, teşekkür ederiz. Siz de veriyor musunuz bir daha, Muzafer Bey? Siz de aynı şeye iştirak ediyorsunuz. O halde söz sizin. Teşekkür ederim. Evet.

Bir başka dinleyici: Efendim, eğer bir burjuva proleter partisine proleter ideolojisini benimsemiş olarak gelirse buna bir şey diyemeyeceğim. Ama burjuva ideolojisiyle gelirse, partinin yozlaşması söz konusu olur.

H. K: Tabii. Çorbadan dönenin kaşığı kırılсын. Sosyalistler bunu ayırdedemeyecek kadar gafil iseler, zaten sosyalist partisi kurmasınlar. Oraya geleni, gideni elbette tartacaklar. Arkadaş olarak sineye çektiğimiz insanı yüzde yüz tartacağız ki, öyle gel diyeceğiz, değil mi? Bunun bir takım usulü, merasimi var, değil mi? O şartla.

Buyurun.

Bir başka dinleyici: Efendim. Kitlelerin spontaneizmini taktik planda nereye koyuyoruz? Bence bu yapılan tartışmalar da biraz buraya ait. Şimdi öğrenciler sokağa çıksın mı, çıkmasın mı? Bir takım spontane hareketler oluyor. Bunlar yararlı mı oluyor, taktik planda, zararlı mı olur falan, tam bilemiyoruz. Spontaneizmi nereye koyacağız?

H. K: Evet. Şimdi. Spontane hareket, yığınların cevher hareketidir. İster aydın olsun, ister köylü, işçi olsun, onun içinden çıkan, içinden çıkan diyorum bakın. Yani, onun maddesinden ve ruhundan kendiliğinden doğmuş. Yani, bir kıskırtma falanla değil. Hatta, kıskırtma da olsa önemi yok ya. Benimsemek bakımından. Gene kendiliğinden sayılır. Bütün bu hareketler maden cevheridir. Yani, altın madeni, gümüş madeni, bakır madeni gibi cevherdir. Politika bu cevherlerin kimyagerliğidir.

Yani, spontane hareket spontanedir diye, binaenaleyh bilinçsizdir (spontane deyince o aklımıza geliyor: Yani bir Türkiye ölçüsünde, dünya ölçüsünde bir görüşü olmayan, bir örgütün program ve tüzüğü dışında olmuş. Spontane deyince bunu anlıyoruz) Böyle olmuştur diye biz bu cevherleri kabul mü etmeyeceğiz? Bu sadece küçük burjuva isterisi olur. Yani afokonu olur.

Bir defa, her spontane hareket, yığının kendi eğiliminden geldiği için, bir değerli madendir. Ama bu maden tabii pürüzleriyle gelir. Yerin altından bakırı çıkardık mı, yüzde 20 bakır, 30 bakır olur içinde, değil mi? Madenine göre. Ama bir de o filizin içinde toprak, taş, alüminyum vs. bir sürü başka maddeler de olur. Spontane hareket böyle bir madendir. Filiz halindedir. Bütün mesele de, bu spontane hareketleri, filizleri kapı dışarı etmek değil; alıp potaya koymak, eritmek; saf, temiz, yararlı, topluma en elverişli gerçek madenler, doğrudan doğruya kullanıma gelecek madenler biçimine getirmektir.

İşte burada diyalektik çıkar tabii. Yani, spontane hareketin kusurlu oluşu, onun mahkum edilmesini değil, tam tersine, derhal benimsenip, derhal potaya konulup temiz kimyasına kavuşturulması biçiminde karşılanması gerekir.

Buyurun efendim.

İşçi sınıfının öz örgütü, yahut öncü örgüt bizim deyişimizle, dediğimiz örgütün ne olduğunu aşağı yukarı buraya gelen herkes az çok biliyor. Demin yaptığım açıklama da zaten onu tamamlıyor. İşçi sınıfının öz örgütü gerçekten proletaryanın öncülüğünü, özgüç oluşunu değerlendirebilecek ve gerçekten politik anlamda bilincini ve davranışını ispat eden bir örgüt olacaktır. Bunun, şimdi bu örgütün karakteristiği üzerinde burada üç beş sözle durmak o örgütün tanımlanmasını bile yapmak olmaz. Gerekirse, onun için özel bir toplantı, yani sadece örgüt nasıl olmalı diye bir toplantı yapılır ve orada konuşulabilirse, o zaman anlam ortaya çıkar.

Efendim?..

Bir dinleyici: Öyle zannediyorum ki, arkadaşlarımızın arasında, hepimiz aynı fikirdeyiz. Bu öz örgütle bugünkü, daha doğrusu işçi partisinin öz örgüt olup olmadığı hakkında yayınlarımızda yazılar yazılırsa herhalde arkadaşlarımızın hepsi de bu şeyi bekler yani.

H. K:Binaenaleyh. (Hep eski tabirleri kullanıyorum. Özür dilerim. Binaenaleyh falan. Bu da ne? Hangi "bina" diyeceksiniz? E, alışılmış. Lafın pelesengi.)

Şimdi. İşçi Partisi'nin karakteristiği üzerinde zannediyorum şimdiye kadar epeyce şeyler yazıldı, çizildi. Davranışları hepimizin gözü önündedir.

İlkin, İşçi Partisi'nin kuruluşundan daha bir eksik işe giriyor. İşçi Partisi hakikaten yalnız işçilerden ibaret bir parti olarak kurulmuştu. TİP, alnına ilk damgayı bir sendikacı liderlerin partisi olmak şeklinde yemiş oldu. Hani, buna orijinal damga derler, günah derler Hıristiyanlık'ta. Hani, insan anasından doğarken günahkâr doğar derler. Biz bunu kabul etmiyoruz tabii, ama. Yani, İşçi Partisi'nin de böyle hakikaten daha anasından doğarken tekelci sendikacıların partisi olmak gibi bir karakteri ortaya çıktı.

Ondan sonra, bunlar tabii böyle der, tradünyonist bir teşekkülün Türkiye'de hiç yankı bırakmadığını görünce, bunun eksikliğini sezdiler. Fakat, bu eksikliği tamamlamak için ne yapmak lazım? Bir sendikacı liderin kafasının işleyişi kadar yapılabilen şeyler yapıldı. Düşündüler, bir baş bulalım dediler. Öyle bir baş olsun ki, etraf bunu saygı ile karşılasın.

Ve bu baş arama, bildiğimiz gibi, yani Diyojen'in hani kandil yakıp adam araması gibi oldu. Bir baş buldular en sonunda. Fakat bu baş, elbette, proletaryanın bilinçli örgüt başı olmaktan çok uzaktı. Onun için, o zaman biz de: Bu baş değil de, siz kelle buldunuz dedikti.

İşçi sınıfına kelle lazım değil. Baş, her şeyden evvel, ideolojik bir baş olmalıdır. Yani işçi sınıfının bilimsel sosyalizm doktrinini baş etmeli. Buna gidilmedi. E, kelle de tepeye çıkınca, bildiğimiz gibi, sırtmaya başladı. Ve bugünkü duruma kadar işi dejenere etti. Trajedisi bu komedi biçiminde oldu.

Şimdi, İşçi Partisi hakkında bu iki sözcükle anlatmaya çalıştığım durum henüz devam ediyor daha. Yani, kelleler bir tarafa atıldı ama, daha da duruyorlar geride. Binaenaleyh, ne yaparlar yarın bilmiyoruz.

Şimdi bundan çıkan netice: İşçi Partisi'ni hemen bir küfeye koyup, Sarayburnu'ndan denize mi atalım? Haşa!..

Çünkü orada en basit istatistiklerle bir 10 bin vatandaş bulunuyor. Bu vatandaşların kalitesi, kantitesi, şeysi önemli değil. Kantitesi, niceliği ortada. 10 bin kişi üye yazılmış. Eminim ki, bu 10 bin kişi içinden bin kişisi aidatını ödeyen yok.

Yani, parti üyesi nedir? Biliriz, değil mi? Bir organında bilfiil çalışan, toplantılarda kıyasıya tartışıp alınan kararı öbür toplantıya kadar yüzde yüz uygulayan.. Böyle üye 1000 de olamaz görebildiğimiz kadarıyla.

Yani, işçi sınıfının öz örgütü nedir deyince, bu şartlar başta gelir. Tüzüksel şartlar önce gelir.

Bir işçi partisi, gerçek işçi partisinin üyesi hiçbir zaman organlar dışında üyelik taslayamaz. Oysa, TİP'in tüzüğünde.. Eleştirmiştik. Çok güçlerine de gitti sonra. İşçi Partisi'nin tüzüğü böyle bir tüzüktür. Bir organlarda bulunan üyeleri vardır, bir de organlar dışında.

Ne demek organlar dışında? Benim vücudumda hücreler.. Diyelim ki, kalbim falan.. Bir kısmı içinde, bir kalbim de dışarıda mı olacak? Buna benzer bir acayiplik var o partinin içinde. Daha başlarken.

Üye demek, bir organizmanın bir hücresi demektir. Bu hücre mutlaka bu organizmanındır. Yani, ben tıp şeyinden daha iyi anlaşılır diye örnek veriyorum. Vücudumun bir hücresi, her hücresi bir organda görevlidir. Cildimde ise cilt hücremdir. Beynimde ise beyin hücremdir. Kalbimde ise kalp hücremdir. Orda görev yapar ama, bilfiil çalışır. Bunun dışında, kalbimden bir hücre çıksın da, ben gene senin kalbindenim falan desin bana. Komik olur bu, gülünç olur. Böyle organizma yok, tabiatta yok.

Bunu topluma mal ettik mi, elbette gülünç bir parti çıkar karşımıza. Ama tüzük haline getirmişlerdir. Programını alırsınız, aynı mad-

denin bir cümlesi öteki cümlesiyle tepişir. Yamalı bohça halinde. Yani, her şey bulunsun diye katılmış falan.

Şimdi, tenkide kalkarsak, ağıza alınmayacak kadar ağır deyimler bile gerekmez zorunda kalır. Ama bütün bunların üstünde, işte Türkiye'de işçi sınıfı adına deyim, bir örgüt çıkmıştır. Bütün eksikleriyle, şimdi ne yapalım? Hemen buna karşı sell-ü seyf edip, bunu yok mu edelim? Tabii bu değil. Yani, devrimcilerin boyunlarının borcu, bu örgütü hakikaten istedikleri biçimde bir devrimci proletarya siyasi partisi haline getirmek olmalıdır. Bunun yollarını nasıl arayalım, bulalım? Bu her zaman üzerinde tartışacağımız ve arayacağımız konudur.

Altan ve Tahsin arkadaşlarımızın sorularına ben şimdilik bu kadarlık karşılık veriyorum.

Buyurun. İsminizi rica etsem.

Bir dinleyici: Ahmet. Türkiye İşçi Partisi proletaryanın öz örgütü olabilir mi, olamaz mı? Bu tartışmalar var aramızda da.

H. K: Evet. İşte. Şimdi bakın, zaten.. Evet, isminizi.. Efendim? Zeki. Buyurun.

Bir başka dinleyici: Efendim, biraz önce işçi sınıfının siyasi örgütünde diğer sınıf ve tabakaların idealist kişilerinin dahi çalışabileceğini söylediniz. Siyasi partide bunlar da çalışabilecek. İdealist kişiler. Mesela idealist derebeyi, burjuva. Devrimci olmak şartıyla. Yalnız şu var. Mesela bu yıl Türkiye İşçi Partisi'nin birtakım illerdeki adaylarına karşı çıktı. Kimisine bu toprak ağasıdır veya babası toprak ağasıdır, kimisine de aşiret reisidir denildi. Ve Türkiye'deki tüm sol yayın organları bunlara karşı cephe aldılar. Şimdi, bugünkü düşüncenizle acaba çelişiyor mu, çelişmiyor mu?

H. K: Bu düşünce bizim mi? Yani biz mi taşıdık onları?

D: Hayır efendim, yani demek istediğim yani, acaba.

H. K: Yani, bu olur mu? Evet. Tamam. Teşekkür ederim. Bu muydu? Evet. Şimdi. Önce, Ahmet arkadaşımızın daha öncelikle sorulduğu için, onu cevaplandırmaya çalışayım.

Arkadaşlar. İşte tipik örnekler hep bu zaten. Ve tekrar edeyim gene. Ben yorulmayacağım. Siz de lütfen üzülmeyin, yahut bıkmayın, usanmayın benim bu tekrarımdan. Daima: ya evet, ya hayır.. Dikkat edin, hep bu soru çıkıyor karşımıza. Yani, işte TİP. TİP acaba gerçek bir proletarya Partisi olabilir mi, olamaz mı? Ya olabilir diyeceğim, ya olamaz. İki cephe. Ondan sonra saç saça, baş başa geleceğiz.

Böyle koymayalım meseleyi. Hem olur, hem olmaz diyelim. Şu bizim diyalektiğin.. Saçma gibi gelir bize, ama değil. Eğer TİP'e el atıp gerçek

parti haline getirme savaşında başarı gösterebilen insanlar çıkarsa, elbette olur. Çıkmazsa olmaz. Yani, böyle koymak daha doğru olur. Yalnız, düşündüğümüz, böyle ihtimalât üzerine değil. Yani, o yolda, o yönde savaşa girelim önce.

O savaşa girmeden, şurada oturup masa başında: Böyle mi olur, şöyle mi? Yani şiş mi yanar, kebab mı yanar diye tartışmamız, bizim eski skolastik ve metafizik mantığımızın alışkanlığıdır çocuklar. Gücünüze gitmesin. Hepinizi candan seviyoruz ve takdir ediyorum. Yani hepiniz değerli, değeri bulunmaz insanlarsınız. Ama, daha az tecrübeli arkadaşlar olarak, ben de sizden biraz daha tecrübeli olmak bakımından, bunu söylemek zorundayım. Daima bu zıtları bir arada görmek diyalektik prensibini hiç unutmayalım. Ve çelişki gördük mü, burada bir iş var, ekmek var diyelim. Hemen oraya elimizi atalım.

İşçi Partisi'nin de böyle bir çelişkili durumu var bugün. Adam olur mu, olmaz mı? E, adam edenler çıkarsa olur, çıkmazsa olmaz. Yani böyle koymak mümkün. "Hem olur, hem olmaz" diyoruz ona, işte diyalektik olarak koyuyoruz. O nokta öyle. Benden hemen bir fetva: İdamı caizdir. Allah'ü alem bissevap!..

D: Adamlar çıktığı halde olamaz diyorlar da.. Mesela o adam etmeye çalışan adam çıktığı halde, yine de olamaz deniyor da.

H. K: Ha, bu işte, fetva eminliği, müftülük, yahut eski zamanın şeyleri. Bence proletarya savaşçısının ağzı, yani düşüncesi ve davranışı bu değil. Onu anlatmak istiyorum.

Bir Dakka. Buradan daha önce birisi sormuştu bir şey galiba. Ha, siz. Buyurun canım. Veriyor musunuz sözünüzü? Peki. Buyurun. İbrahim'di değil mi?

Bir dinleyici: Evet. Proletaryanın öz örgütü deyince onun, her türlü mücadele şartlarına göre örgütlenmiş halini düşünüyoruz. İşçi Partisi her türlü mücadeleye göre örgütlenmiş bir hale getirilebilir mi, yoksa o proletaryanın örgütünün bir parçası haline mi getirilebilir?

H. K: İşte bu somut meseledir, diyorum. Objektif ve somut bir meseledir. Benim anlayışım böyle. Yani getirilebilir mi, getirilemez mi? Bugünkü donelerle bir baksak, hiç getirilemez. Yanmış gitmiş. Fakat Türkiye'nin olanakları ölçüsünde, Türkiye'nin bugünkü kaçınılmaz durumu açısından TİP'i değerlendirmek ve işlemek ve daha namuslu, daha Türk milletine yaraşır bir hale getirmek gerekir mi, gerekmez mi diye düşünürsek, bence gerekir.

Yalnız, dediğim gibi, bunu burada, şu salonda, şu şeyde kararlaştırıp da, ya oluruna, ya olmazına sağlamak tamamen yanlış. Çünkü

bu somut bir aksiyon meselesidir. Bu aksiyonu yapacak insanlar lazımdır. Ve bu aksiyonun, tabii bugünden yarına yapılması gerekir. Sözle değil. Sözle yapılacak şey yapılıyor bir taraftan ve zaten de bir şey çıkmıyor, çünkü sözdür. Benim söyleyeceğim bu. Yani deminkini tekrar ettim gibi bir şey oldu.

Ha, bir arkadaşımız toprak ağaları ve aşiret reislerine saldırılardan bahsetti. Ben genel olarak kanaatimi söyledim. Bir genel kanaatim daha var, kanım. Onu da söyleyeyim.

Bizde, özellikle Doğu bölgelerimizdeki ilişkiler çok yanlış değerlendiriliyor. Yani oradaki insanlara biz, egemen sınıfların vurduğu damgayı aynen alıp kullanmaya alışmışız. İşçi sınıfının idealistleri ve bilimsel sosyalistler katiben böyle yapmamalıdır. Daha objektif, daha somut değerlendirmelere gitmelidirler.

Toptan Doğu'nun insanların ne durumda olduğunu belki çoğunuz bilmez, belki birkaçınız da bilir. Ben onu bilenler bilmeyenlere anlatsın diyeceğim, Nasrettin Hoca usulü. Korkunçtur diyebiliriz. Böyle bir durum vardır.

Sonra o durum içindeki insanlarımızın da kendi sosyal yapıları vardır ki, bunu hiç akıldan çıkarmamak zorundayız.

Aşiret reisi ne demektir? Bunu unutuyoruz biz. Aşiret reisi, ilkel komunanın şefidir. Yani, Doğu'da henüz İkel Komuna: İkel, yani medeniyetten önceki ilkel sosyalizm yapısını sürdüren toplum ilişkileri vardır. Ve ağa dediğimiz, aşiret reisi dediğimiz, hatta bilinen sıh dediğimiz, Seyyit dediğimiz insanların böyle bir toplum yadigarı, onun kalıntıları olduğunu göz önünden çıkarmamak zorundayız.

Şimdi, demek ki, bir kolu bu işin, tarih öncesine gidiyor. Tarih öncesi insanının eğilimleri. Dejenere olmuştur gayet tabii. Demiyoruz biz, 10 bin sene evvelki ilkel sosyalizm Doğu'da yaşıyor. İmkânı yok bunun. Ama onun kalıntıları dahi, kendine göre değerlendirilmeye muhtaçtır. O açıdan konmalı.

Ondan sonra, bunun yanıbaşında, öbür koldan bir de o insanların korkunç şekilde ezildikleri göz önüne getirilirse, o zaman oradan çıkacak veyahut çıkmış İşçi Partisi lideri yahut İşçi Partisi adayı insanlara, evvela aşiret reisidir, ağadır damgasını vurmadan önce, başka tartılla yaklaşmak ve değer vermek gerekir. Onun için böyle ezbere..

Benim anladığıma göre, arkadaşlarımız bilmiyorum nasıl düşünüyorlar, bu tarzdaki yakıştırma suçlamalar fazla acele olmuş olabilir. İşçi Partisi, işçi partisi olarak sahneye çıkmış. Onun altında sendika gangsterinin oynamak istediği oyun, yahut öteki kellenin düşüncesi

falan ikinci mesele. Öyle bir işçi partisine gönül vermiş bir insan, gelmişse Doğu'dan, onun samimiyetine güvenmiş gelmiş olabilir. Ama, karşı sınıflar tarafından oraya sokulmuş bir kazık, yahut bir ajan, bilmem ne de olabilir. Mutlaka ikisinden biri olmak şart değil. İkisi de mümkündür. Önceden ve dışarıdan onun üzerinde yargı yapmak, bence hiçbirimizin hakkı olmamalıdır. O örgüte gireriz. Orada o arkadaşla, -ağa çocuğuysa, aşiret reisi ise, neyse- birlikte kavgaya gireriz, siyasi kavgaya, o kavga içindeki düşünce ve davranışlarını somutça kavrarız. O zaman, şu veya bu yönde eleştirisini yaparız. Bizim bildiğimiz sosyalist ahlak bunu gerektirir.

D: Yalnız, benim de demek istediğim şeydu: Türkiye'deki solun şimdiye kadar bir takım gerçeklerin dışında, gerek kanı veyahut görüşleri ortaya atması ve bu şekilde nitekim Türkiye'deki solun bugünkü bu duruma gelmesinde en büyük sorumlu onlardır ki, onun için o zamanki tüm sol yayın organları büyük bir cephe aldılar. Ama biz o kanaatleyiz ki, ya bunlar Doğu'yu bilmiyorlardı, veyahutta belki biz yanlışlık. Onun için sormuştum.

H. K: Doğruyu bilmemek mümkün. Ama,doğruyu bilmeden de konuşmak, o büsbütün yanlış. Öğrensin doğrusunu, değil mi efendim. Buyurun. İsminiz.

Bir dinleyici: Cahit. Yayınlarda.. Anadolu'daki, Adıyaman'da mesela TİP'e giren aday 5 parti dolaştıktan sonra TİP'e girip aday olmak istemiştir. Antalya'daki de ağanın köyünde 60 tane rey CHP'ye çıkıyor, 60 tane de AP'ye çıkıyor. Çünkü bir oğlu AP'den adaydı, bir oğlu CHP'den adaydı. Yani bu ağaların da çoğu dolaştıktan sonra geliyor. Hatta Adıyaman'dakinin cebinde Millet Partisi'nin şeyi vardı. Oradaki ilçeyi kurmak için kağıt da vardı.

H. K: Güzel. Siz yani bu eleştirilerin doğru ve haklı olduğunu söylüyorsunuz.

D: Evet. Mesela benim 13 bin tane, aşiretimde insan var. TİP'e o köyden 13 bin tane oy çıkıyor. Köylü bilmeyerek gidip oraya, ağa çünkü at diyor, atıyor. Atmazsa, meradan gidip otlayamayacaktır.

H. K: Yani, TİP'e de vermiş mi böyle?

D: Yani, bu şeyde, Adıyaman'da galiba, Besni'de filan böyle olmuştu.

H. K: Şimdi. Burada ben.. Müsaade ederseniz.

D: Malatya'da 20 bin rey alan.. En son seçimde 5 bine inmişti rey. 24 bin rey alan parti, rey 5 bine iniyor.

H. K: Şimdi efendim. Tamam, haklısınız. Yalnız, bu strateji güdümü bahsinde konuşurken, yedek güçler diye bir bahis vardır. Onun üzerinde fazla durmadım. Çünkü, bu soyut meseleyi koymak hepimizi uyutacak, biliyorum. Yedek güçler arasında iki tip vardır: Bir dolaylı yedek güçler, bir de dolaysız yedek güçler.

Dolaysız yedek güçler: İşte köylü sınıfı mesela. İçeride. Bir de dışarıda vardır. İçinizde dolaylı yedek güç: Bu tip, mesela Doğu'nun ağası. İşçi sınıfından değil, köylüden de değil. Ama eğer hoşnutsuzsa ve bir işçi partisine (oyla ölçmek biraz aykırı tabii ama) böyle bir kuvvet getirebiliyorsa, getirdiği kuvvette de samimiyse, bence yedek güç olarak, dolaylı yedek güç olarak bizim teorimize sığmayacak bir olay değil bu.

Ancak, dediğim gibi, bizim dışarıdan ezan okumamızla bu iş çözümlenir sanırsak haksızlık olur. Mutlak içinden. Evet?

D: Hocam. Burada Aybar'ın bir adam Anadolu'da 13 bin rey var, bu partiden atamayız, demesi doğru bir yol mudur?

H. K: Şimdi. Aybar'ın zaten bu tartısı, bu değerlendirmesi ne dereceye kadar yerinde? Yani onu tartmak lazım. Evet, buyurun.

Bir başka dinleyici: Siz önce belirttiniz. Örgüt eğer hakikaten öz örgüt ise, bunun içerisine biz dolaylı veya burjuvadan kişiler girebilirler, girmelidirler. Ve bunu saflarımıza alacağız. Fakat örgüt güçlü ise, bunların niteliklerini, niceliklerini biz bilip ona göre onları sınıyalabiliriz. Fakat, bugün ortada bir Türkiye İşçi Partisi vardır. Bunun tam sağlam bir parti olduğunu biz bilmiyoruz. Yalnız hatalı olduğunu görüyoruz, bir yerde eleştiriyoruz. Şimdi bu partinin saflarına giren ağalar veya aşiret kişilerini ben gayet haklı olarak eleştirebilirim yani. Eğer örgüt sağlam olmuş olsaydı, bunun içerisine dolaylı olarak giren, belirttiğimiz gibi dolaylı olarak giren ağa gelmiş olsaydı, içimizde alabilirdik. Fakat bugünkü ağayı eleştirme hakkımız vardır.

H. K: Efendim. Şimdi, ağa olduğu için eleştirdik mi, sırf ağa olduğu için.

D: Ağa olduğu için değil, yönetim içerisindeki yeri.

H. K: Şimdi. O yönetim içine de, diyelim ki yüz tane ağa girdi. Bunun doksan dokuzu ajan olabilir. Egemen sınıfın ajanı. Bir tanesi samimi ise biz yüzünü de mahkûm edebilir miyiz? Bunu demek istiyorum. Yani, elimizde belge yok. Belgesiz insan mahkûm etmek sosyalistlerin harcı değil. O bakımdan diyorum. Yani insafli olmak zorundayız ve realist olmak zorundayız hatta. Yoksa, Aybar'ın o parolası oy

getiriyor, falan. O anlamda söylemedim ben. Sadece oy getirmek değil. Oy getirir de, neler, daha neler getirir.

Evet buyurun. İsminiz.

Bir dinleyici: Hocam. Mehmet. Bizim için, benim şahsi fikrim, gelen adamın niteliğiyle beraber, bu adamın proleter ideolojisini benimseyip benimsememesi önemli olmalıdır. Biz 13 bin oy getirecek yarısıyla, ne yapamayız? Bir ağayı sinemize çekemeyiz. İlkelerimize de aykırı düşer. Şunun için aykırı düşer: Biz ağa-köylülük arasındaki ilişkiyi koyarak, mücadeleyi bu yoldan yapmak iddiasındaysak, mücadele yapacağımız adamı da sinemize çekmek, bilmiyorum ne derece doğru olabilir? Bunu açıklar mısınız?

H. K: Evet, tamam. Şimdi bakın. Mehmet arkadaşımız diyor ki, gelen ağanın biz niteliğine, yani insan olarak karakteristiğine ve ideolojisine bakacağız. Gayet tabii. Yani, bu iki kere iki dört. Fakat, bu dahi yetmez hatta. Baktık sapsağlam bir adam: Konuşması, sözü sazı yerinde. Sözünde duruyor. E, kâfi değil. İdeolojiyi de imtihana çektik, Marksizmi de ezberlemiş. Hemen üye mi yapacağız? Yağma yok. Değil mi? Her şeyden önce aksiyonda onu tecrübeye vuracağız, orada sağlam çıkarsa, o zaman sineye çekeceğiz. Binaenaleyh, şimdi demek istediğim bu.

Elbette, İşçi Partisi'ne molla da girdi, belki temiz insan da girdi, pis insan da. Ajan da girdi. Tabii açık bir parti. CIA'nın yüz tane de ajanı girmiş olabilir. Biz onu yalnız ideoloji ile ölçtük mü, karşımızda bül-bül gibi Marksizm'den.

D: Ölçülerden biridir diyorum.

H. K: Ha!.. Hayır, yani hayır, ben de ilave ediyorum sözünüze. Haklısınız. Haklısınız, hatta eksik bile söylediniz, demek istiyorum.

Binaenaleyh partiye kimler üye olabilir? Bütün mesele de budur zaten. Yani, dünyada bilimsel sosyalist partilerin can damarı: Partiye kim üye olabilir; o noktada toplanır. Bütün dünya partilerinin özü oradan başlar.

Şimdi, İşçi Partisi'ne kim üye olabilir? Biliyoruz. Aidatını veren, oy getiren herkes olur. E, bu mu bizim bildiğimiz, bizim anladığımız?.. TİP'in yapısı böyle.

Ama ne oluyor bu yüzden? Hakikaten, TİP'e tertemiz bir ağa çocuğu da gelebilir, idealist, kendini vakfetmeye gelmiş olabilir. Fakat, biz ötede: Bozuklar da girer, sağlamlar da girer, binaenaleyh bu da bozuktur diye ona bile ithama kalkıyoruz. Ki bu da günah oluyor. Yani, günah ve kayıp oluyor tabii.

O açıdan demek ki, biz falan ağayı, filan aşiret reisinin çocuğunu itham etmeden önce, şu önümüzdeki örgütün evvela bir dürüst sosyalist örgüt olmasını hesaplamalı, düşünmeliyiz. Onu sağlamadıkça, yalnız o görünüşe dayanarak, atıflar yapmak objektif değil, yani bir defa bilimsel bir davranış değil. O yüzden yanlış. Yanlışa da düşmek sosyalizmin beğeneceği bir şey değildir. Yani, yanlışı düzeltmek lazım. Düzeltmek için, gene partiyi düzeltmek lazım. Bunu anlatmak istiyorum.

Evet. Başka var mıydı, bu noktalarda arkadaşların. Buyurun. Ha! Pardon.

D: Tekrar söz almakta fayda buluyorum. Ben bunu sorarken, kişiler üzerinde değil, genel olarak proletaryanın yasal örgütünde bu yedek güçlerden faydalanılabilir mi? Veyahutta alacak mıyız falan şeklindeki.. Almamız lazım, devrimciyse. Şimdi mesela arkadaşlarımız, birtakım kişiler üzerinde, nitelikleri üzerinde falan konuşmalarında haklıdırlar.

H. K: Haklı olabilirler.

D: Haklı olmadıklarını önermedim. Ama o zaman bizim de bildiğimiz kişiler var. Yine örgütüm için o kişileri savunmuyorum. Fakat ben kendi vilayetimde mesela, o kişileri gördüğüm zaman, Türkiye İşçi Partisi'ne girdikleri andan bugüne kadar, o partinin veyahutta sosyalist bilincin o kişiler sayesinde o ile yayıldığını ve büyük katkıda bulunduğunu ve nitekim öyle anlar olmuş ki, bu adamlara 20-30 arkadaş gelip yalvarıyorlar. Siz bıraktığınız anda parti kapanır. Hiç kimse burada söz edemez. Üç kişi bir araya gelip yürüyemez. Ve bu kişilerin bu örgütü orda ayakta tutmalarıyla, zaman zaman mitingler olmuştur, yürüyüşler olmuştur, köylü hareketleri olmuştur. Fakat bu kişinin maalesef babası, ki babasıyla alakası yoktur.

H. K: Neden maalesef canım? Belki var ama, ... o babanın çocuğu olmakla. Yani ona esef edilecek bir şey.

D (devamla): Ağalığa karşı çıkıp, nitekim en galiz küfürlerle bile milleti ağalığa karşı bu şekilde tahrik ediyor.

H. K: E, küfretmesin ama. Evet.. Ağalara karşı savaş yapsın.

D (devamla): Yapıyordu. Fakat yine mesela görüyoruz, dediğim gibi başta. Türkiye'de sol yayın organları acaba bilerek mi bu şekilde tek tek kişi üzerine karşı cephe aldılar?

H. K: İşte, bir defa parti üyesi ise, o ağadan gelmiş insan, onun üzerinde değerlendirme ancak parti içinde bir ağırlık taşır. Dışarıdan, demin de söyledim, uzaktan ezan okumak gibi bir şey olur. Fakat, siz de söylüyorsunuz ve ben de demin, yani bizim stratejik güdüm açı-

mızdan meseleyi okumaya çalıştım. Değil bir parti üyeliğine gelmiş, ama onun dışında, yani parti dışında bile, hiç parti üyesi olmayan ağanın bile, herhangi bir eğilimiyle bir yardımda bulunacaksa, yedek güç olarak, dolaylı yedek güç olarak ondan bile parti yararlanabilir. Ama parti olmak şartıyla, ha. Sen parti değilsen, zaten işte en mavi gömleklili işçiyi de alırsın, bakarsın pekala CIA'nın ajanı çıkabilir.

Yani, bunun kişi olarak ölçümünde böyle genel kavramlarla değerlendirme yapmak yanlış olur.

Bütün mesele, binaenaleyh, bizim burada şu veya bu insanı suçlamaktan önce, partiyi parti yapmak, daha doğrusu Türkiye'de gerçek bir bilimsel sosyalist proletarya partisinin kurulmasını sağlamak, faal olmasını sağlamak, buraya gelip dayanıyor. Söylemek istediğimiz bu.

Başka arkadaşların konuşmak isteyecekleri var mı efendim?

Bir dinleyici: Hocam, pratikte nasıl olacak? Savaş verecek bir partinin içerisinde, örgütün içerisinde, .

H. K: Şimdi şurada ilk toplandığımız zaman yüz kişi vardık. Bu yüz kişi buradan çıkar çıkmaz TİP'e girsin. Pratik, yani onun içine girsin bir kere. İlk merhale böyle başlasın. Mesela. Buna benzer bir yığın tedbirler düşünülebilir. Tabii o atacak. Ve orada savaş olacak. Benim anladığım böyle. Kavgadan dönenin kaşığı kırılır mı, ne diyorlar? Pilavdan dönenin. Böyle olmalı.

Ama bu, mutlaka, her ne pahasına olursa olsun, illa ki bu TİP'i adam edelim demek değildir. Böyle bir tez de kendi başına yeterli olmaz. O ayrı bahis. Ama denemeli, demek istiyoruz. Hiç değilse onun 10 bin üyesi içinde eğer bin tane samimi sosyalist eğilimli insan varsa, onları kurtarmak, eğer onları bir tehlikede görüyorsak, hepimizin boynunun borcu olmalı.

Evet. Şimdi artık konuyu bağlayalım, diyor arkadaşlar. Ben, konuştuğumuz kadarıyla yeterli görüyorum. Bağlayacak bir tarafı yok. Evet. Yeterli sayıyoruz. Arkadaşların izlenimi odur. Sözümü burada kesiyorum.

SOSYALİZM ÇEŞİTLERİ

22 Ocak 1970

Önce dünyamızı, ardından o dünya içinde kendi ülkemizi gözden geçirdik. Geçen oturumda da, özellikle strateji ve taktik üzerine tartışmalar yapıldı. Bugün, sosyalizmin çeşitleri diyebileceğimiz: Proletarya Sosyalizmi, Burjuva Sosyalizmi diye ayrılıyor, fakat gerçekte bu kadar basit iki tip değil sosyalizm. Yeryüzünde işçi sınıfı davranış alanına çıktığı günden beri, onun ağır basan eğilimi, hemen toplumun bütün öteki sınıf ve zümreleri içinde işçi sınıfının eğilimine çalar bir yığın izimler, akımlar, düşünce sistemleri ortaya çıktı. Bu sistemlerin topu birden proletarya sosyalizminin karşısında yer aldılar. Proletarya sosyalizmi, bildiğimiz gibi, Bilimcil Sosyalizm. Bilimcil Sosyalizmin dışındaki bütün öteki toplum sınıf, tabaka ve zümrelerinin sosyal eğilimlerine ayrı ayrı adlar verilebilir. Bu adların sıralanması sınıfların sıralanmasına, zümrelerin sıralanmasına uygun düşer. Yalnız, genel olarak Bilimsel Sosyalizmin çok defa sosyalizmi yalnız kanlı devrimlerle başarır diye bir ünü vardır. Oysa hiçbir zaman Bilimsel Sosyalizm bu tip atıfları kendi içgüdüleriyle ortaya koymamıştır. Toplumda esasen Bilimsel Sosyalizmin kendi kafadan uydurma hiçbir fikri ve eğilimi yoktur. Toplumun objektif durumu neyi gerektiriyorsa, onu bilimsel bir titizlikle, olduğu gibi ele alır. Eğer toplum insancıl yoldan değişmeler getirirse, Bilimsel Sosyalizm bunu daima insanca karşılamıştır. Fakat toplum dayattıysa bazı zorlu değişiklikleri, bunu da neden toplumda böyle bir olay oldu diye eleştiri yapmak gibi kuruntuya düşmemiştir Bilimsel Sosyalizm. Örneğin Engels'in ünlü Önsöz'ü, Fransa'da Sınıflar Savaşı Üzerine. Önsöz'ünde, hatırlarsanız, geçen defa da işaret ettik; demokratik yoldan da sosyalizme geçilebilir, şu şartla ki, toplum, nerede geçilecekse oradaki toplum hakikaten demokratik olmalı. Gerçekten demokratik olmanın da iki belgesi vardır: Birisi Militarist olmayacak, Askercil olmayacak toplumun yapısı, Bürokrat olmayacak, demişti. Bundan sonra, Marks ve Engels ustalardan sonraki en çetin pro-

letarya devrimini başarmış, en büyük devrimcilerden Lenin de, kendi toplumunun en kritik günlerinde, Çarlığın devrildiği günlerde, ki devrim artık günün sokağa dökülmüş bir olayı iken bile, yazılarında birçok defalar barışçıl geçiş mümkün olsa da gerçekleşse, diye yazmıştır. Bunun bir ufak pasajını, ben size bir tanesini, birçok pasajları var, aynı deyimdedir, şöyle okuyabilirim. Diyor ki:

"Proletarya, yukarıda açıklanan program dışında imkansız bulunan devrimin selâmetini sağlamak için hiçbir fedakârlık önünde gerilemeyecektir." Problemi önce böyle koyuyor. İkinci cümle: "Ancak, Sovyetler şayet şu devrimin o barışçıl gelişme şansını gerçekleştirebilirlerse, proletarya bütün araçlarla Sovyetlere dayanak olacaktır."

Demek ki, en dehşetli devrim sayılan devrim içinde bile, o devrimin başladığı günlerde dahi, bilimsel sosyalist devrimci, barışçıl gelişme şansını her zaman desteklemiştir, ona dayanak olmuştur. Çünkü proletaryanın, ezilen insancıl sınıf olarak işçi sınıfının zaten kimseyi ezmeye, kimseyi kahretmeye hiçbir zaman bir eğilimi yoktur. Ve o açıdan, sosyalizmin inşasının gerçekleşmesine, bütün öteki sınıflardan çok daha elverişli bir sınıftır. Ama bu, bu yazılı, basılı yüzlerce örneklerle rağmen, biliriz ki karşı cephe, yâni Bilimsel Sosyalizmin karşısında olan bütün eğilimler, hep bir ağızdan boyuna bunun tersini söylerler. Sanki Bilimsel Sosyalizm savaşılmış da, onlar hepsi barışılmış gibi, meseleyi korlar. Bu küçük noktayı hatırlattıktan sonra, gene bundan yüz yıl kadar, daha hatta öncesi, ilk Bilimsel Sosyalizmi kuranların o günkü toplumda sosyalizm çeşitleri üzerinde (öyle diyelim), tipleri üzerinde yaptıkları karakteristikler, bugün de aşağı yukarı bizim için örnek olabilir. O zaman, kaç türlü sosyalizm var sorusu karşımıza çıktı mı, bunu iki merhale, iki aşamada bölümlenmek daha doğru ve anlaşılır oluyor. Birinci aşama henüz proletaryanın, işçi sınıfının tam siyasi örgütünü bütününü kuramadığı çağlardaki sosyalizm akımları, bir de, artık sosyalizmin kendi partisini, proletaryanın, işçi sınıfının kendi siyasi partisini kurduğu çağlarda ortaya çıkan, pratik gerçeklerle ortaya çıkan bir yığın sosyalist, sosyalizm tipleri, diye ikiye bölmek mümkün oluyor. Bu bölümlerin karşısında, Bilimsel Sosyalizmin, Proletarya Sosyalizminin nasıl bir tavır takındığını bize en iyi Marks ve Engels ustaların Bilimsel Sosyalist ne ister, nasıl düşünür, nasıl, ne yapar diye ortaya çıkan soruya verdikleri karşılıkları burada size ben cümle cümle okumayı faydalı gördüm.

(Diyor ki) *"Bilimsel Sosyalistler, öteki işçi partileri karşısında özel bir parti değildirler."* O zaman, ilk kuruluş çağında iken, ilk Bilimsel

Sosyalistlerin örgütlenmeye başladıkları Birinci Enternasyonal daha henüz doğmak üzere iken, Bilimsel Sosyalistlerin toplumda etken olmak için savaşa girdikleri gün böyle söylüyor. Öteki işçi partileri karşısında özel bir parti değildirlir, diyor.

"Onların (yâni Bilimsel Sosyalistlerin) tüm proletarya çıkarlarından ayrı hiçbir çıkarları yoktur."

"Onlar (Bilimsel Sosyalistler) proletarya hareketini kalıplamak isteyen hiçbir özel prensip koymuyorlar."

Bu üç sözcüğün içindeki anlamlar üzerinde ne kadar durulsa azdır. Bir defa. Çünkü günlük sosyalizm tartışmalarında, Bilimsel Sosyalizm nedir diye birbirimizle karşılıklı konuşur ve tartışırken, çok defa bazı klişe kavramlarla birbirimizi haklı çıkarmaya, yahut haksız çıkarmaya girişme halimiz var. Oysa, bu işi kuran ustalar hiçbir zaman böyle soyut kavramlar ortaya koymuyorlar. Tam tersine, bizim, Bilimsel Sosyalizmin bir tek çıkarı varsa, o da proletaryanın, işçi sınıfının çıkarıdır, diyor. Başka çıkar aklına getirmiyor, işçi sınıfının çıkarından maada. Ve proletarya hareketini de biz bir kalıba dökelim, yâni beğendiğimiz, doğru bulduğumuz, güzel bulduğumuz, iyi bulduğumuz biçimde biçimlendirelim diye bir şey aklımızdan geçmez, diyor. Proletarya hareketi ne ise, olduğu gibi, Bilimsel Sosyalistler onu benimserler. Uydurma yoktur onlarda, hayal, kuruntu yoktur, demek istiyor. Peki, farkı o halde. Bir çok ve proletarya partileri o zaman olduğu gibi bugün de mevcut olduğuna göre, farkı nedir sorusuna karşı da, gene onlar tüm proletaryanın ortak çıkarlarını göz önünde tutarlar, diyor. Yâni, yeryüzünde ne kadar işçi sınıfı zümreleri vesairesi varsa, işçi sınıfını bir bütün dünya sınıfı olarak ele alır ve o sınıfın da şu veya bu zümresini önermez. Bütünüyle. Çünkü biliyoruz, işçi sınıfı içinde de, her sosyal sınıfta olduğu gibi, zümreler vardır. Aristokrat işçi vardır, uzman işçi vardır, nihayet alelâde işçi vardır, bir de doğrudan doğruya yeni köyden gelmiş, yeni işe girmiş, kara işçi dediğimiz işçi vardır. Bunlar hepsi, proletarya dediğimiz işçi sınıfının zümreleridir. Ama bunlardan hiçbirini betahsis ele almaz. Tümünün birden çıkarlarını göz önünde tutar. Ve bu tümün, ikinci şık olarak da bu tümün hareketini esas sayar. Yâni, dünya ölçüsünde proletaryayla burjuvazi arasında bir çelişki ve çatışki bulunduğuna göre, bunun yalnız falan köşede, yahut falan zamanda olan biçimini değil, bütün tarih içinde ve bütün dünya ölçüsündeki hareket biçimlerinin tümünü birden hesaba katar. Öteki partilerden, öteki sosyalist ve hatta işçi partilerinden farkı, bu bütünlüğündedir. İşçi partilerinin Bilimsel Sosyalist görüşü ile karşılaştırmasında pratik farkı nedir, diye bir

soru çıkıyor. Onu da en güzel deyimini gene Almanca'sında, Almanca bilenler için okumuş olayım, "endişesinden de" diyor. Yâni, kesin kararludur Bilimsel Sosyalist. Sağa, sola yalpa vurup, acaba, dur bakalım böyle miydi, falan değil. Kesince karar veren sosyalisttir, pratik olarak. Ve ikincisi de: "triabende" diyor, gene Almanca'da. İtici, sürükleyici düşünce ve davranış sosyalistidir. Binaenaleyh, Bilimsel Sosyalist deyince, onun proletarya partileri içinde göze çarpan karakteristiği, bu iki sözcükle özetleniyor. Tecride de, gidiş yani proletarya hareketinin, yer-yüzündeki işçi sınıfı hareketinin genel olarak gidişini, genel olarak yarattığı sonuçları oldukları gibi ele alıyor. Ve Bilimsel Sosyalizmin yakın amaçlarını, o zaman için, proletaryanın, birincisi sınıf olarak biçimlenişi... Biliyoruz, proletarya da, toplumun çeşitli tabakalarından, yığınlarından döküle döküle, bir pota içindeymiş gibi, işçi sınıfının potasında yâni, erir ve olgunlaşır. Fakat uzun süre bu geldiği yerlerin şartları, o gelen insanların, proletarya potasına giren insanların ruhlarında, davranışlarında iz bırakmış olabilir. Bunları, Bilimsel Sosyalizmin bu başka yerden gelmiş elemanları değil, bütünüyle işçi sınıfının demin anlattığımız tarzda proletarya denince anlaşılan dünya ölçüsünde ve tarih içindeki bütünüyle işçi sınıfının bir biçimlenişi vardır, onu gerçekleştirmekte yardımcı olurlar. Yani, herhangi bir sapıtma, işçi sınıfının tarihsel ve sosyal bütünlüğü içinden biraz sağa sola aykırı gitme durumlarında, daima asıl proletaryanın biçimi, proletaryanın sınıf olarak olgunlaşması şudur, diye, teorikman bunu göze çarptırmakla görevlidirler. Tabii burjuva egemenliğinin ve tahakkümünün kalkması, bir de proletaryanın siyasi iktidarı ele geçirmesi... Bu üç konudur, teorik Bilimsel Sosyalizmi öteki sosyalizmlerden ayırdeden şeyler. Bunun dışında, teorik kavramlar diye, gene üç nokta üzerinde duruyor kurucu ustalar. Ve bu üç noktanın birincisi, yukarıda söylediğimizin bir nevi açıklanması, aydınlanması oluyor. Diyor ki: Teorik kavramların, Bilimsel Sosyalizmin teorik kavramları şu veya bu dünyayı, dünyaya düzen verenlerce keşfedilmiş fikirlere ve prensiplere yaslanmak değildir. O zamana kadar çok akıllı insanlar ortaya çıkıyorlar ve dünya, bu gidiş iyi gidiş değil, bunu değiştirelim diyorlar. Nasıl değiştireceğiz? Akıllı adamız biz, oturalım bir biçim yaratalım, keşfedelim. Öyle bir dünya keşfedelim ki, bütün insanlar bunu kabul etsin. Bizim Bilimsel Sosyalizmimizin bu çeşit dünyayı düzene koyan, koymacıların keşfettikleri prensiplerle hiçbir ilişkimiz yoktur. Bizim neyle iliştiğimiz vardır? Varolan sınıflar dövüşünün olayca ilişkilerini, olaylar içinde.. Bir sosyal sınıflar var karşıt durumda. Bunların karşılıklı ilişkileri vardır. O ne ise, bizim kavramlarımız ancak

odur. Bir de, gözlerimiz önünde tarihcil hareketin akışı vardır. Yani, işçi sınıfının sınıflar savaşı gibi, ne ise, nasılsa öylece. Bir de tarihin kendi akışı vardır. İşte bizim Bilimsel Sosyalizm dediğimiz de bunu olduğu gibi hesaba katmaktır, diyor. Hatta, mülkiyet üzerine bir yığın atıflar oluyor, bugün de oluyor hâlâ. İşte, mülkiyeti ilga, falan. Bilimsel Sosyalistlerin başlıca amacı budur, falan. Biliyorsunuz onun hakkında söylediklerini. Mamafih, geçerayak, iki cümle, gene güzel cümlelerdir çünkü, usta cümleleri, onlardan:

"Şimdiye kadarki mülkiyet ilişkilerini yok etmek hiç de sosyalizmin özellikle belirlemdirici (yani alâmet-i farikası) değildir." diyor. *"Çünkü bütün mülkiyet ilişkileri, durup dinlenmeksizin tarihcil bir değişiklik, tarihcil bir başkalaşma içindedirler."* Yâni, Bilimsel Sosyalistler mülkiyet değişikliği yapmıyorlar, o değişikliğin kendisi zaten toplumun içinde tarihcil bir zaruretle başkalaşıyor her gün. Binaenaleyh, bu başkalaşmayı Bilimsel Sosyalistlere atfetmek abestir, saçmadır.

Gene kişi mülkiyeti etrafında en çok Bilimsel Sosyalizme savrulan sövgüler içinde birisi de: "Siz, alınteri ile çalışmış insanların kişi mülkiyetini yok ediyorsunuz, falan filân. Ona da gene bu güzel cümleyi söyler:

"Kişicil emeğin, çabanın, liyakatin meyvası olan mülkiyet... Küçük burjuvanın, küçük köylünün mülkiyetinden mi söz ediliyor? Biz onu ortadan kaldıracak değiliz. Endüstrinin gelişimi onu ortadan kaldırır ve her gün kaldırıyor." Yâni, onu kaldıran, satan burjuvazidir, neye bize suç atfedersiniz? Demek istiyor.

Böylece, Bilimsel Sosyalizm üzerinde ilk kurucu ustalarımızın sözleri özetlenmiş olabilir.

Ondan sonra, bilinçli proletarya siyasi iktidar partisinin kurulmasından önceki kapitalizmin klâsik çağının sosyalizm tipleri var, onu ustalarımız özellikle üç bölüme ayırıyorlar:

Birisi Tepkicil Sosyalizm. Ona işte Fransızcada Reaksiyoner, Avrupa dillerinde Reaksiyoner diyorlar. Türkçede gerici de diyoruz, falan. O da belki, bir derece. Reaksiyon, biliyorsunuz, yâni aksiyonun, etkinin tepki yapmasıdır. Bugün tepkicil diyebiliriz. Niçin tepkicil? Onu kısaca anlatmaya çalışacağız. Bu tepkicil, reaksiyoner sosyalizmi üç tipte takrir ediyor kurucular:

Birisi Feodal Sosyalizmi, Derebey Sosyalizmi:

Birisi Küçük-burjuva Sosyalizmi:

Birisi de, o zamanki Almanya'nın tipik bir özelliği var, ve ona Marks-Engels, onlar değil ya, Almanların kendileri, Alman sosyalist-

lerin, Bilimsel Sosyalizm dışındaki Alman sosyalistlerinin verdiği adlar "Sahra" sosyalizm diyorlar, "Hakiki" sosyalizm...

Bu üçü reaksiyoner sayıyor, üçünü de gerici sosyalizm tipi olarak veriyor ustalar.

Burjuva Sosyalizmine de Tutucu Sosyalizm diyor: Konservatif... Türkçede vaktiyle Muhafazakâr diyorduk. Şimdi Tutucu diyoruz galiba, değil mi? Evet.

Üçüncüsü de, Kritik Ütopik Sosyalistler. Büyük Ütopik Sosyalistlerin kurdukları sosyalizm.

Bu üçünden de Bilimsel Sosyalizm aynıdır, diyebiliyoruz. Bunların içinde önce Reaksiyoner Sosyalistlerden Feodal Sosyalizmini ele alalım.

Feodalizm, tarihen, tarihçe yıkılmaya mahkûm bir sınıftır. Bu sınıfın sosyalizmi ne olabilir? dendiği zaman, bu sınıf, tabii kuyruk acısı var, kapitalistler onları iktidardan alaşağı etti, ona karşı affetmez bir kin besliyor. Bu tabii bu kinini, modern toplumun ileri gidişi içinde toplumu geri almak biçimiyle tatmin etmenin yolu yok, onu seziyor. O zaman ne yapsın? Dur, ben de sana bir sosyalizm çıkarayım ki. Sen beni yıkar mısın? İşte seni de sosyalizm yıkacak, ey zıpcıktılar, falan filân diye. Başlıyorlar kapitalizme karşı derebeyler, Derebeyi Sosyalizmi eğilimi biçiminde bir yığın saldırılar yapmaya. Ve bu Derebey Sosyalizminin Türkiye çapında çok ilginç uygulamalarına şahit olduğumuz için, ben biraz vaktinizi uzunca bile almayı göze alarak, bazı pasajları aynen okumayı tercih edeceğim. Diyor ki kurucular:

"Artık Derebey Sosyalizmi için ciddi bir siyasi mücadele söz konusu değildi. Ona edebî mücadeleden başka yapacak hiçbir şey kalmıyordu."

Hatırlarım, Türkiye'de sosyalizm hâlâ da, yani en ciddi bir konu imiş gibi, daima edebiyat, edebiyatta sosyalizm. Bu tesadüf değil. Türkiye'nin derebeyi artığı, derebeyi kalıntısı toplum oluşu, Türkiye'de çıkan ve en zirve gibi gözükene, çoğusunun da çok değer verdiği sosyalizm, daima bu edebiyatçı sosyalizm oluyor. Yâni bir şiir yazdık mı, yahut bir roman döşendik mi. İşte sosyalizmin son sözünü biz söyledik. Artık üstâd-ı azamımız. Ve zaten yapılacak başka bir şeye de lüzum yok. Bu tip şey, ustalarımızca Feodal Sosyalizmi diye tarif edilmiş. Enteresandır, ve hâlâ da bugün Türkiye'de egemen bir eğilim olarak özellikle aydınlar içinde yer tutmuştur. O bakımdan, ibretle, sosyalizmin, Feodal Sosyalizmin bu tipini göz önünde tutmak faydalı olur. *"Ama, edebiyat alanı bile, eski saltanat söz ebeleri için olanaksız bakıyor"* diyor ustalar. "Sempati uyandırmak için, kendi çıkarlarını bir yana bırakıp, burjuvaziye karşı sırf sömürülen işçi sınıfının çıkarını bir

ithaname olarak kullanıyorlar. Kendisine kalan tatmin, yeni efendisine karşı küfürbazca mısralar terennüm etmek, onun kulağına az çok tehditlerle gebe kehanetler üfürmek cesaretini bulmaktır." Bütün yaptıkları bu edebiyatın, bir takım acıklı yas havaları, ağıtları yaymak ve sık sık (işte onu gene Almanca "draen" diyor. Fransızca'da da yok onun tam karşılığı, onun için çok yanlış yapılmış Fransızca'da da, yanlış tercüme ediliyor daima. Türkçede bir zılgıt var: yani, sen görürsün, bak, sana sosyalizm ne yapacak, der gibi) böyle gümbürdeyerek, gök gü-rültüsü gibi, edebi biçimlerde tabii, yeni çıkan, iktidara yeni gelen burjuvaziye karşı, derebey, eski derebey efendileri, yahut onların sözcü-leri tehditle zılgıt yağdırıyorlar. Edebi alanda tabii. İşte "yürekler parçalayıcı, ruh dolu, acı yargılar ortaya atarak, burjuvaziye kalbinden vururlar" diyor. Bir vuruşta öldürüyorlar, edebiyatla. Bu, bizim genellikle egemen sosyalizm akımlarımızın karakteristiği oluyor. Bu edebiyat alanındaki gür ürünümüzün, eğer bir siyasi teşekkül biçiminde, yâni toplumda bazı insanları harekete geçirmek biçiminde bir gelişmesi olursa, gene Feodal Sosyalizme has bir ikinci karakterle karşılaşırız. Onu da şöyle ifade ediyorlar:

Bu Feodal Sosyalizminin elinde tuttuğu, sallandırdığı bayrak (onun tam Türkçesi de yok, tam şeysi de. Fransızlar dilenci torbası, işçi sınıfının dilenci torbasıdır, diyorlar. Ama değil. Yâni züğürt dağarcığı. onu alıyor: Bak, işçi sınıfının yiyeceği içeceği yok, falan diye, onu bayraklaştırıyorlar. Fakat bunlar bu bayrağı alıp da öne düştüler de, artlarına da kimi insanlar takıldı mı, ne oluyor? Onu gene Marks'ın o sevimli cümlelerinden biriyle şöyle ifade edilmiş buluyoruz:

*"Bunların ardlarına takılıp da gerilerindeki derebey armalarını görür görmez, saygısızca kahkahalarla darmadağın oluyorlar."*Yâni, derebey öne düşüyor, derebey sosyalisti. Arkasından da bir sürü adam. Ama giderken bir de bakıyorlar ki: Ajitatör, bu, bunun arkasında derebeyin arması var. Başlıyorlar gülmeye. Tanıdınız mı bu adam kimdir? Bizim TİP'in meşhur asilzadeleri. İşçi sınıfının önüne düşünce, bir de bakıyoruz ki, arkalarından saklı armaları çıkıyor ve kahkaha ile gülüyoruz. Ve bu işi darmadağın ediyor. Demek ki, Türkiye ikinci derebey sosyalizmi tipi olarak ve bu tipi de yaşadı. İnşallah bundan sonra bu tip sona erer artık. Bu armalarıyla giderler.

Bir üçüncü tip var, gene derebey artığı Türkiye'nin bugünkü havasına uyan: bu da, politika pratiğinde biraz etken olmaya başladı mı bu derebey sosyalizmi, bakıyoruz, bütün edebiyatı, işte genel sözler var: sadakat, aşk, şeref, falan, bunlar derebeyiğin, yâni birinci derecede

yüksek değer bu gibi sözler oluyor. Fakat pratiğe girdi mi, sadakattin yerini yük ticareti alıyor, aşkın yerini pancar şekeri alıyor, şerefin yerini de keskin rakı alıveriyor. Bu, şaape diyorlar. Fakat tabii bu işin yalnız ideolojik tarafı. bir de pratik tarafı var ki, trajedi orda kendini gösteriyor. Bunlar işçi sınıfına karşı, iş biraz ciddiye bindiği zaman, işçi sınıfına karşı ??? zor kullanmaya katılıveriyorlar. Ki bu sosyalisti de herhalde hatırlıyoruz. Bizim toplumumuzda son günlerde, son zamanlarda: Ortanın Solu: Sosyalistiz, sosyal demokratız diyorlar. Fakat feodal artığı bir sosyalist oldukları için, Demirel: "Ben baskına gidiyorum Teknik Üniversite'ye" dedi mi, "İyi ediyorsun" diyorlar, perde arkasından. Üçüncü tipi demek Derebey Sosyalistinin bu oluyor. Ve bunlar. Tabii bu karakteristik, görüyoruz, 100 küsur yıl önce dünyada yapılmış. Türkiye'de biz henüz bugün bunların tesellileriyle karşılaşyoruz.

Feodal Sosyalizmi üzerine daha çok durmak değemez. Gene ustalar, o Feodal Sosyalizminin bir çeşidi olarak Dincil Sosyalizmi de ele alıyorlar. Ve diyorlar ki: Ortaçağ'da papazlar nasıl derebeylerle elele yürüyorlardıysa, şimdi de papaz sosyalizmi, Derebey Sosyalizmi olarak, burjuvalarla elele verip yürüyorlar. Bunların iddiası, yine özellikle sosyalist zannettikleri şey: Hristiyan dininde bir asotizm vardır, yani insağçılık, öyle harama el sürmemek ve aş yemek, itikâfa çekilmek falan gibi şeyler... Ona ustalarımız, sosyalizm badanası ile sıvamak diyorlar. Hristiyanlıkta var bunlar. Meselâ, Hristiyanlıkçı bu özel mülkiyete düşmandır, diyorlar. Çünkü sadaka ve dilencilikle, peder hiç özel mülk edinmez. Sonra evliliğe karşıdır, bütün papazlar bekar kalırlar. Devlete karşıdır, çünkü devletin yerine manastırı kurmuştur. Orada herkes itikâfa çekilir. Dünyaya, bu pis devlet şeysiyle ellerini buluşturamazlar. Falan... böylece, bir de Kurtsal Sosyalizm dedikleri, gene Derebey tipi sosyalizmin bir çeşidi oluyor. Türkiye'de de bunun örneklerine rastlıyoruz. Yâni, şunu söyledikten sonra hemen bir noktayı hatırlatmak yerinde olur. İslâm dini, Hristiyan dininden taban tabana zıt bir gelişim aşamasıdır insanlık tarihinde. Hristiyanlık,, bir medeniyetin batış eğilimidir. Roma batarken Hristiyanlık çıkmıştır. İslâmlıkta, tam tersine, bir medeniyetin doğuş ideolojisi, doğuş hamlesidir. Bütün dünyada medeniyetler: Pers ve işte Acem ve Bizans medeniyeti, Roma medeniyeti çökerken, bir İslâm medeniyeti, Arap medeniyeti doğmuştur. Onun ideolojisi olmuştur. Böylece, bizim Türkiyemiz ölçüsünde, Yakındoğu ölçüsünde hatta, İslamlığın doğan devrimci bir geleneği vardır. Yani, İsa gibi, Müslümanlıkta: Bir yanığına bir tokat vurdular mı, çevireyim öteki yanığına da, bir de oraya

vur diyeyim... İslâmlık'ta bu yok. Daha buna benzer yığınla devrimci, ilerici gelenekleri vardır. Hele Hülafa'i Râşidin devrinde... Ama sonra, tabii, bütûn toplumlar gibi, bütûn medeniyetler gibi, İslâm medeniyeti de, biliyoruz, derebeyleşecektir, toprak temelinde başlayan soysuzlaşmalarla. O ayrı bir konu tabii. Yalnız ben kısaca, hani Derebey Sosyalizminin bir tipi olarak Dincil Sosyalizm de vardır, dedikten sonra, onun o derebeyleşmiş tipini Derebey Sosyalizmine koymak, fakat İslâm dininin tarihte bir devrimci aşama olarak olumlu geleneklerini her görmek doğru değildir, o anlamda bunu kullanmamış bulunuyoruz.

Feodal Sosyalizminden sonra, Küçük-burjuva Sosyalizmini ustaların tarifi var. İşte bunlar Küçükburjuva, yâni Esnaflar ve Köylüler: Ortaçağ'a burjuvazinin "ferleyferd"i, önde koşanı, Türkçesi, eski Türkçede müjdecisi de deniliyor... Fakat bunlar da, tıpkı derebeyler gibi, modern kapitalizm doğduktan sonra, bu sınıfların sosyal ölçüde bir aksiyon yapmaları konu değildir. Çünkü kapital doğar doğmaz bunlara veryansın eder kılıcını, rekabet kılıcıyla, hepsinin her gün durumlarını kökünden yolar. Kapitalizm kurulduğu günden beri, küçükburjuvazi bir yandan biçimlenmeye çalışır, fakat o büyük sanayi geliştikçe, gerek köylü olsun, gerek esnaf olsun şapır şapır dökülürler. Ve hepsi işçi sınıfına gelirler. Ama, her sosyal kategori gibi, bu küçükburjuva insanlarımız da, insanları da yeryüzünde, bıraktıkları geçin biçimlerini

BURADA KAYIT YARIM KALMIŞ

Kapital deyince: iki tip kapital Türkiye'de bir gerçeklik. Birisi, Kapitalizm Öncesi Kapital ki, ona Tefeci-Bezîrgân diyoruz. Bir de asıl kapitalist kapital ki, Modern Kapital bu. Bu ikisi, her zaman üzerinde durduğumuz gibi, birbirinin düşmanıdır. O kadar ki, birinin fazla geliştiği yerde yani, tefeci bezîrgânlığın azgın bir biçimde geliştiği ülkede, Kapitalizm doğmıyor. Bunun en iyi örneği, 7 bin yıl, Sümerler'den başlamış olsa medeniyetin, tefeci bezîrgân medeniyet tipinde taa İngiltere'ye gidinceye kadar, bir türlü kapitalizme geçemeyişidir. Birçok aşamalarda, son derece ileri gelişmelr sağladığı halde toplum, kapitalizme varamamıştır. Şimdi bu böyle,. Ama, gene biliyoruz ki, kapitalizm somut olarak hangi memlekette geliştirse, bunun: - Marks'ın ve Engels'in bir sözünü özetledim, orada diyor ki: Küçükburjuvazi, "ferleyferd"idir diyor, "önde koşucudur,- Tefeci Bezîrganın da eleman olarak, tarih içinde kapitalist kapitallerin adeta ferleyferdi durumundadır. Yani, ondan elemanlar buraya geçer. Şimdi, Ana-

dolu Burjuvazisi deyince, tabii bunun için de büyük kalabalığı, elbette hala bugün de olduğu gibi, tefeci bezirgan hacı ağalardı, o zaman da. Hatta o zaman daha fazla da. Yalnız, bu büyük kalabalığın , kapitalistler için, kapital için hiç olmazsa üst egemen sınıflar için büyük bir kalabalık, Ama bu, büyük kalabalığın pek azı da, özellikle Tanzimat'tan beri, hele Meşrutiyet üzerine modern kapitalistliğe doğru bir gelişme göstermişlerdi. Bunu unutmamak lazım. Hele I. Emperyalist Evren Savaşında, İttihatçıların ilk Teşvik-i Sanayi Kanunu'nu kurlmaları yolunda, adeta böyle bir modern kapitalist sınıfının, Türkiye'de doğması zorla gerektirilmiştir. Binaenaleyh, 1915'den önce, hiç değilse 1914-1918 arasındaki yıllarda, Türkiye'de o Antika Tefeci Bezirgan Sermaye kalabalığı içinden daha öncü durumda olan elemanların modern kapitalist anlayışa, modern kapitalist duruma daha doğrusu, gelmeleri bir realitedir. İşte bunların egemen oldukları örgütler, 1919 yılında Müdafayi Hukuk Örgütü oldu. Saf olarak böyle değildi. Yani, Müdafayi Hukuk Örgütü içinde tefeci-bezirgân da vardı. Sürüyle hele asker-sivil bürokrat vardı, ama, ,sınıf yapısı ve sınıf eğilimi açısından koyduk mu, Müdafayi Hukuk'un ne olduğunu, daha Millet Meclisi açılır açılmaz gördük. Ondan sonraki gelişimlerinde gördük. Tabii bunların içinde hatta sosyalizme kadar edebiyat yapanlar da oldu. Hatırlıyorsunuz, Ankara'da bütün mebuslar hep kırmızı külahlı, binaenaleyh Bolşevik edalı şeyler. Hepsinin giyimleri kuşamları bile sosyalizm eğiliminde gösterişli oluyordu. Bunların altında burjuva sosyalizmi yatıyor. Burjuva sosyalizmini de demin birkaç kelime ile özetledik. Rejimin tehlikeye girdiği zaman, onu sağlama bağlamak için, alt sınıfları tavlamanın yolu. Kuru Türkçesi bu oluyor. O zaman da öyle olmuştu. Ama realite de budur. Binaenaleyh, şimdi Birinci Kuvayi Milliye, Birinci Milli Kurtuluş Savaşı'nda, İşte bu modernleşmiş Anadolu Burjuvazisi -pek az olabilir bunlar, mesela zaten hep oradan karıştırılıyor. Biz kantite ile kalitenin (nicelikle niteliğin) birbirine karışmasından kurtulamıyoruz çok defa, azlık olursa yok demektir sayıyoruz. Öyle değil. Sosyal realite içinde kalite önemli, kantitenin de zaten bir hadden sonra kantite olarak kalmasına imkan yok, bildiğimiz diyalektik gerekir. Ancak az olması, kalite olarak memleket ölçüsünde bir eğilimi temsil etmesine engel değil. Nitekim bugün, tartışmalarda o da karşımıza çıkıyor. Biz Finans-Kapital'dir diyoruz, onlar, hayır Kompradordur, diyorlar. Hayır, işte, Türkiye'de Finans-Kapitalist kimdir, yoktur diyorlar hatta Koç kimdir? Diyoruz. O bir kişi, diyorlar. Öteki yüz tane milyoner, nedir? Susuyorlar, fa-

lan. Yani azlığı, bir sosyal sınıf veya zümrenin kantitece az oluşu, sanki yokmuş gibi sayılabilir şeklinde. Ötede, milyon insan var, 3 milyon köylünün yanında boğaz tokluğuna çalışıyor. Kimdir bu milyon insan, köy ekonomisinde? Harıl harıl, geceli gündüzlü çalışıyor. Ne adı var, ne sanı var... Ama, en kalabalık insanımız. Bugün Türkiye'nin istatistiklerinde 3 milyon köylü var, küçük köy ekonomisinin sahibi. Onun yanında, hiçbir ücret almayan, binaenaleyh işçi değil, başka bir özel kazancı da bulunmayan insanlar çalışıyorlar harıl harıl, fakat bunların adı dahi yok. Toplum ölçüsünde hiçbir sıfatları yok. 6 Milyon insan, yok. İşte bir kantite, sayı ki, muazzam yekun, ama toplum ölçüsünde etkileri sıfırın altında. Buna mukabil, 240 tane Finans-Kapital, (Vergi Dairelerinin belgeleriyle okuyoruz) Türkiye'nin havasına suyuna, ekonomi temelinden din kurumuna kadar, her alanında, kültüründe vesairesinde, yüzde yüz etken e egemen olabiliyor. Binaenaleyh, onların 100 kişi, 300 kişi önemli değil. O tarihi çağda, belirli tarihi çağda, belirli sosyal sınıfın eğilimini temsil etmeleri. Temsil etti mi, o tarihi gelişim ister istemez onu ağır bastırıyor. Binaenaleyh, Anadolu'daki Milli Kurtuluş Savaşının, yerli burjuva sınıfının etkenliği bu tarzda anlaşılabilir. Ondan sonra Burjuvazi iktidara gelince, hatırlıyoruz, Komprador Burjuvazinin binbir ihanetine uğradı. Komprador Burjuvazinin Alman tarafı olanları, İngiliz, Amerikan, Fransız işgali altında olduğu için büyük merkezler, onlardan korktular. Sivas Kongresi'ne mektuplarla, işte Halide Edib'in mektupları, Karslı Vasıf'lar falanlar kanalı ile... Bunlar üç-bey kişi alt tarafı ama, düşünün ki, o sırada Türkiye'ye hükmeden bir organizmanın içinde gayet safız insanlar rolünü oynuyorlar. Ve Türkiye'yi Amerikan mandasına doğru götürmek istediler. Filipin tipi bir refaha kavuşsun Türkiye, falan teziyle. Eğer o tez orada egemen olsaydı, Türkiye belki mahşer yerine dönecekti. Amerika gelecekti ve biz bu günkü Amerikan aleyhtarı savaşımızı belki 30 sene evvel daha kanlı şartlar içinde yapmağa mecbur kalacaktır. Şu halde, pekalâ burjuvazinin bir koluydu, Komprador Burjuvazi. Türkiye Burjuvazisinin bir zümresi idi. Bu zümre ihanet etmişti; Alman zümresi. Öteki büsbütün, arkadan önden hançer vurur milli harekete. Yani, İngiliz, tarafı. Hürriyeti İtilâfçılar. Almancılar İttihat ve Terakkiciler. İngiliz, Fransız, Amerika taraflıları Hürriyeti İtilâfçılar'dı. Bunlar açıkça casus teşkilâtları kurmuşlardı Anadolu'da ve milli harekete her yerde, arkadan isyanlar kopartmak, hatta Çerkez Ethem'i satın alıp Yunanlılar'a teslim etmek.. Yani, bu gibi oyunlarla Milli Kurtuluş Savaşını hançerlemiş-

lerdi. Böyle bir durumla yüz yüze gelmiş olan Milli Kurtuluş Hareketinin güdücüleri, zafer kazanılır kazanılmaz, bu Komprador Burjuvazi denilen Burjuva zümresinin, artık haini vatan olduğuna tanık oldu. Ondan sonra, o günkü mekanizma içinde, biliyoruz, bu Kompradorlar özellikle Hürriyeti İtilâfçı Kompradorlar, kolay tasfiye edildi. Çünkü onlar açık düşmandılar. İttihatçılar öyle değil, gene halâ "Anadolu Hareketinde de, bizim de bu aşta kaşığımız var" falan şeklinde hesap kurmuşlardı. Ve Milli Cumhuriyet kurulur kurulmaz, derhal iktidarı, o günkü kadrosunun elinden almaya çalıştılar. Ve bunu, bir tarafta Terakki Perver Fırka'yı kurmak suretile taa Şark İsyanları falanları da, arkasından getiren eğilim içinde Musul Petrolleri meselesine kadar bağladılar. Başka bir kısmı da, daha umutsuz yollara saptılar, yani, Gazi'ye suikaste kalktılar. Bu hususta arka arkaya sene geçmedi üç-beş suikast. Haa, anlaşıldı ki, bu kompradorlarla bu bizim yeni kurduğumuz Cumhuriyet düzeni yürümiyecek. O zaman bunları tasfiye gerekti, tasfiye edildi. Tasfiye edilen Komprador Burjuvazinin politik şeysi idi. Fakat, memleket kalkınsın, dediler. nasıl kalkınacak memleket? Zengin olsun... Yani, Kuvayimilliyeciler... O zamanki paralar... Türkiye fakir memlekettir, Türkiye zengin olsun. Nasıl zengin olacak Türkiye? Batılılaşmak suretile: Kapitalistleşmek demiyorlar da, Batılılaşmak... Peki, Batılılaşmak nasıl zengin eder bir memleketi? Batının tekniğini, metodunu Türkiye'ye getirmekle. Öyle koydular. Mantıkları, kendileri için doğrudu. Başka türlü olmaz, dediler. oysa, sosyal ölçüde koysak, zenginleşmek nedir? Her şeyden önce fakirleşmektir. Yani, bir toplumda zengininin, zengin diye bir kategorinin bulunuşu, aynı toplumda bir fukaranın bulunuşu zararınadır. Fukara olmayan yerde zengin de olmaz. Herkes insandır ve eşittir aşağı yukarı. Sosyalist toplumda böyledir. Sosyalist toplumda ne zengin vardır, ne fukara. Sonuncu sosyalizmde olduğu gibi, ilkel sosyalizmde de bu böyleydi, biliyoruz. İlkel Komuna'da hiç kimse ne zengindi ne fukaraydı. Daha bu (zengin sözcüğünü demek istiyorum) kelimeyi kullanırken o günkü Cumhuriyet Burjuvazisi, Türkiye'de sınıflı bir parçalanışı, tek uygulanır yol ve düzen olduğunu söylüyordu. Bunu uygulamaya geçince, hangi çağda yapıyor, 19. yüzyılda olsa belki tam burjuvazinin bütün zümrelerinin egemenliği ile bir Cumhuriyet kurardı. Ama, 20. yüzyıdayız. 20. yüzyılda, yalnız Finans-Kapital egemen olabilir. Yani, bunu biz, böyle tensip ettiler, böyle düşündüler, plan kurdular da yaptılar demek istemiyoruz. Olayların akışı, ister istemez, devletleştirilen millileştirilen komprador teşebbüsleri, serbest

birakılır bırakılmaz, onlar şirketleşiverdiler, T.A.Ş diye sonuna hepsi de, Türk Anonim Şirketi koydular. Ve Türk Anonim Şirketi, Türkiye'nin ekonomik alanında, sanayiine, ticaretine, bankacılığına ve ilh.ına, birden bire el koyuverdi. Bir de bakıyoruz ki, dünkü Komprador, egemen durumdan çıkmış ama onun yerine başta bir zümre, Finans-Kapital zümresi geçivermiş. Benim anladığım manada değişiklik böyle olmuştur. Bilmiyorum, yeterince açıklayabildik mi?

Başka, arkadaşların

(Arkadaşlar devam ediyor, devam ediyor, özür dilerim, bandı değiştirdik.)

Zaten bitiyor, evet. Arkadaşlar yoruldu muhakkak ama..

İkinci safha, hatta sosyalizmi o memlekette, ilkel Komuna'dan kalmış Kır diye bazı topluluklar var, özellikle köylerde, buradaki güçlerle ve kendi ülkelerinde kurabileceklerine inanıyorlardı. Bildiğiniz gibi, bunlar da en sonunda, istibdat baskısı altında, terörizmden başka çıkar yol bulamadılar.

En sonra, Emeğin Kurtuluşu diye, üç aydının kurduğu ilk Marksist bir topluluk, bir grup o geri ülkeye Bilimsel Sosyalizmi sokmuş oldu. Fakat o sırada bile, yalnız dergi çıkarmak, 1 Mayıs'ı kutlamak ve ilh. gibi olaylar uzun süre sahneyi tuttu.

En sonunda Sosyal Demokrat İşçi Partisi doğdu. Birçok dağınıklıklardan sonra. İşte o zaman, bu Parti'nin içinde ve dışında, Bilimsel Sosyalizmin gelişimini baltalamak için, tıpkı yukarıdaki gibi, yukarıdaki üç konak gibi, üç konak tutan kalp sosyalizmler ortaya çıktı.

Birincisi Ekonomizm adını aldı. Ya, Marksizm, işçi sınıfının bilimi midir? Devrimci bilimi nedir? Tamam, öyleyse, bu aydınların işi ne işçi sınıfı içinde? Bu tez tutuldu. Ve bu tezi de o ülkenin Polis Şefi, Jandarma Kumandası, yahut Gizli Servisler ajanları işçi sınıfı içinde yaygın bir biçimde etken yaptılar. Buna benzer tepkiler, belki genç arkadaşlarının gözüne çarpmamıştır, ama Türkiye'de biz bunlarla uzun yıllar çok karşılaştık. İşte canım bu aydınlar. Bu işte kendilerine sosyalist diyenler yok mu, başımıza belâ açıyorlar. İşçi sınıfı içinde hep bu hava. Sosyalist, bunu, bu havayı yaratanlar. Hem de keskin sosyalist, ama, aydın ne gerek, bunlar maceraperest adamlar, maksatları işçi sınıfının sırtını basamak yapıp sivrilmektir, falan. Bu hava. İşçi sınıfının yapacağı iş maddi durumunu, ekonomik durumunu düzeltmektir. Bu sosyalizm, mosyalizm, lâf bunlar. Biz lâfa tokuz, biz işçi adamız, dinlemeyin böyle palavraları, falan filân diye.. Her temasınızda bunların karşısında kalabilirsiniz. Yâni hâlâ da bu eğilim

sönmemiştir. Bir süre bu gitti. Yani aydını işçiye düşürmek. Gayet kurnazca hazırlanmış, sosyalizm ismi altında, işçi sınıfının, yani yüzde yüz işçi, aydınları sokmayalım aramıza. İşçi sınıfı mukaddes bir sınıftır. Onun sosyalizmini ancak işçiler hak eder. Ve aydının orda işi yoktur. Buna Ekonomizm denildi. Egemen sınıflar pekâlâ bilirler ki, sosyalizm işçi sınıfına daima dışarıdan gelir. Yâni öteki sınıflardan, toplumun bütün sınıflarından gelen hoşnutsuzlukların memleket ve dünya ölçüsünde anlam taşınması, sosyalizmi bir eğitim olarak işçi sınıfına getirir. İşçi sınıfını kendi surları içinde hapsettik mi, saf, yüzde yüz işçi kaldı mı, tamam, öldü o, artık ondan hayır yok. Hiçbir sosyal ideali düşünemez. Günü gününe grev yapsın, metelik kavgası, ücreti arttırsın, eksiltsin. Tabii arkasından fiyatlara zam olunca, gene elinden kaçırsın. Dense'nin fıçısını dolduran işkencesi altında, işçilere işte arasına da ufak tefek hakçıklar tanınsın. Hiçbir zaman kapitalis yahut derebey sistem zedelenmesin. Sosyalizmin Ekonomizm denilen iktisatçılık sosyalizmi, aşağı yukarı bu. Ve bunu tekrar edeyim: 1926 yılına kadar, yani Devrimden yıllarca sonra o ülkenin en büyük sendika merkezinde müessir üye olan birisi... Lâkin, ancak o sene bunun eski egemen sınıfların casusu olduğu sahneye çıktı, ortaya çıktı, anlaşıldı. Senelerce adam, o kadar bağı yanık işçi taraflısı görünmüş ki, "bizim bir numaralı düşmanımız bu aydınlar ve sosyalistlerdir" demiş, fakat bunu o kadar ustaca söylemiş ki, Devrimden sonra bile yıllarca maskesi düşmemiş adamın. Bu kadar suplesi var. Ve tabii tehlikesi de o nispette yaygın. Derken, bu yetersiz kalıyor yapılan eleştiriler. İşçi sınıfının kendi spontane hareketleri ve ilh. bilinçli bir duruma gelince, artık bu tip sosyalizmin tutmıyacağı görülüyor. O zaman o eski Narodnaya... dediğimiz "Halk Dostları", "Halk İradesi"nin bir dirilişi siyasi parti biçimine sokuluyor. Adına "Devrimci Sosyalistler" akımı deniliyor. Devrimci sosyalizm.. Bunlar yeniden, ülkede yalnız köylü sosyalisttir. Çünkü, madem köyün ilkel konumaları var, mîrleri var, o halde bizim köylümüz başka memleketlerin köylüsüne benzemez, sosyalist olabilir. Ve sosyalizmin öncüsü de, ancak köylü olabilir temasını ele aldılar ve işçi sınıfının öncülüğüne karşı, memleket ölçüsünde ajitasyon yaptılar. Bu safhada, memleket gelişti, yani örnek olarak bir ülkeyi alıyoruz, fakat bu aşağı yukarı bizim gibi geri ülkelerin de çeşitli aşamalardaki tiplerini bize hatırlatacağı için, özetliyoruz.

Ondan sonra, Sosyal Demokrat İşçi Partisi içinde sosyalizm tipleri birbirinden ayrıldı. Bunlardan bir kısmı.. Başlıca üç kısma bölün-

düler. Bir kısmı İşçi Partisinin bir savaş gücü olması imkânsızdır. Dikkat ederseniz son zamanlarda bizim Türkiyemiz'de de aşağı yukarı buna çalar iddialarla karşı karşıyayız. Demek ki, aşağı yukarı bu aşamaya gelmiş durumdayız. Birisi böyle diyor: İşçi Partisi... İşte önümüzde misal, demek ki İşçi Partisinden hayır yok. Eh, aksiyon yapabilecek bir parti de bu memlekette kurulamaz. Şu halde, ne düşünüyor? Bırakalım burjuvazi kendi devrimini yapsın da, ikinci basamak olarak biz de Proletarya Partisinin aksiyonuna alan buluruz, gibi bir iddia. İkinci iddia: (isimleri söylemiyorum, lüzumu yok) sosyalistler arasında parti ölçüsünde bir takım tartışmalar var. Onları, gayet yüksekten, filozofça "canım çocukça şeyler bunlar, önemi yok bunların" eğilimini güdüyor. Teorikman, ehemmiyetsiz şeyler, diyor. Hatta, kişisel kavgaymış gibi göstermek ve önemsememek tartışmaları.. Oysa, en kişisel tartışmalar, çatışmalar, çelişkiler de, bildiğiniz gibi, hiçbirimizin tek kişiliğinden çıkamaz. Kişi olarak hepimiz, gene bu topluman belirli bir sınıf, zümre veyahut tabakasının sözcüsüyüz. Bilerek bilmiyerek... Yani, onu bilincimize çıkarmış olmamız şart değil. Şu halde, en sapa yerde, en tarafsız görünen iki kişi arasında bile bir çelişki, bir tartışma çıktı mı, onun ardında sosyal sınıf, zümre ve ilh. ölçüsünde bir eğilim yatar. Binaenaleyh, onu, o çocukça görüldüğü zaman bile, ciddiye alıp, hangi sınıfın, hangi zümrenin eğilimi olduğunu karakterize etmek gerekir. İkinci eğilim ise, Sosyal Demokrat İşçi Partisi'nde, bunu önemsememek, binaenaleyh, işi ciddiye almamak teorik alanda. Pratik alanda, gene aynı netice: Devrim zaten objektif bir olaydır, yani objektivizmi de fatalizm anlamında koyuyorlar. Şu halde, o gelirse gelir zaten, ne oturup da uğraşalım? Devrim hazırlanır mı? Kendisi gelir. Filhakika, devrimin objektif gelişi, her zaman ben de tekrarlarım, böyle olur. Yani objektiftir, bizim arzumuzun dışında, bizim yakıştırmalarımız dışında ortaya çıkan, önüne geçilmez bir olaydır, bir değişikliktir ama, bunun karşısında biz insanlarız. Bir sele kapılmış çöp değiliz. İnsanların düşünceleri vardır, davranışları vardır. Her davranışları, mutlak önceden düşüncelerinden geçer ve bir planla gerçekleşir. Devrim eğer insanların yapacağı bir işse, mutlaka düşüncede planlaşacaktır. Onun, bırakalım kendi kendine ne olursa olsun biçiminde karşılanması insan dışı bir kavrayış olur ki, insanı hayvan yerine koymak gibi bir şey olur. Fakat böyle bir eğilim, Sosyal Demokrat İşçi Partisinde gene gayet ciddi taraftarlar bulmuş ve sosyalizmin bir tipi olarak görünmüştür.

Üçüncü bir tip de, Sosyal Demokrat İşçi Partisi'nin gerçek bir çelik nüve olmasına karşı çıkan sosyalist akım olmuştur. Ona göre, mademki sosyalist partidir, kim sosyalistim diyorsa, buyursun girsin. Gele işçi sınıfı bütünü ile bu partinin içine girmelidir. Nedir bur merkezîyet? Nedir bu sıkı eleyip taramalar? Şeklinde itirazlar yapmıştır. Ve buna, o zaman için dünya ölçüsündeki adı ile Troçkizim denmiştir, hatırlarsanız. O da bir sosyalizm. Meselâ, bir demokratik devrim var, bir de sosyalist devrim var, bu ikisi nasıl birleşir? Doğru bir birleştirme yapanlar ki, bilimsel sosyalistler bunu öneriyorlardı. Bunların sözleri anlaşılır şeyler değil, muammadır diye karakterize ediyor. Sonra, bütün bu tezler, olayların akışı içinde yalanlanınca, devrim gelip te böyle bir çelik nüvenin çerçevesi içinde gerçekleşmeye başlayınca, aynı tezin sahipleri, aynı sosyalizm, tabii sapık sosyalizm, bu sefer öbür uca geçiyorlar. İşte, meşhur deyimini ile "revolüsyon فرمان" teorisini ortaya atıyorlar. Şu halde, Bilimsel Sosyalizmin karşısında, özellikle proletaryanın bilinçli sosyalist partisi kurulduğu zaman çıkan sapık sosyalizmler yahut öteki sosyalizmler, pratikte bu üç akımı temsil ediyorlar. Benim bu konuda söyleyeceklerim bu kadardır. Bunlardan da karıştırılmış, anlaşılmamış, arkadaşların eksik gördüğü yerler varsa, onları lütfetsinler. Acaba,

Coğrafi, doğa ölçüsünde büyük yıkılışlar, kayaların ansızın devrilmesi yerin çatlaması falan gibi, bunlara katakizm diyorlar. Yani, Bilimsel Sosyalizm deyimini değil. Tabiat bilimlerinin bir deyimini..

Şimdi, Tamer arkadaşımızın; sosyalizm ve barışçıl yoldan olur mu, Engels'in Amerika, İngiltere örneğini göstermesi ve bu günkü somut durum üzerine sözleri var. İlkay arkadaşımızın da, bir ülkede geçmiş olaylar üzerine Devrim Liderinin popüler yazılarıyla kadroya hitabeden diyelim, yani Türkçesi nasıldır bilmiyorum, yazıları arasında, bu "barışçıl" sözünün bulunmadığını söylüyor. Tabii haklıdırlar. Şimdi bu "sosyalizm ve barışçıl yol" konusu bilimsel açıdan, teorik açıdan, işçi sınıfının sosyalizminin barış düşmanı olmadığı, mutlak olarak barış düşmanı olmadığı, barış yolunu sevmez olmadığı anlamında ithamlar karşısında söylenmiş doğru sözlerdir. Yalnız, tabii önce, o Amerika ve İngiltere örneği, biliyorsunuz ki, 19. Yüzyıldaki Amerika ve İngiltere'dir. O zaman, hakikaten Amerika'da bir burjuva demokrasisi son derece gelişmiş. İngiltere'de iyi kötü bir burjuva demokrasisi gelişme yoluna girmiş ve militarizm ile bürokrasi, meselâ Çarlık Rusya'sında yahut Osmanlı Padişahlığında, yahut başka cumhuriyetlerde olduğu gibi azıtmamış. O durumda, bir şans olarak, bilimsel bir probobilité

olarak, bu da düşünülebilir, denmiş. Yoksa, 20. Yüzyılla birlikte, biliyoruz: kapitalizm artık serbest rekabetçi, yani demokratik kapitalizm olmaktan çıkmış, bir avuç Finans Kapital zümresinin en zorbaca egemenlik çağına girmiştir. Ve bu çağda elbet bildiğimiz gibi, I. ve II. Emperyalist Evren Savaşlarının kanlı örnekleri ile de ortada olduğu gibi, artık emperyalist devletler içinde hakikaten bürokrat olmayan militarist olmayan hiçbir tanesi kalmamıştır. Bu, o çağ için söylenmiş bir sözdür. Onu, tabii konuşurken geçen gün de, konuda geçtiği için tekrarlamak istemiştım. Tabii, arkadaşımız açıklamasını öne sürmüş olmakla, bunu tekrar etmek gerekti. Onun için kendisine teşekkür ederim. Bu anlamdadır. Haklıdırlar arkadaşımız: 20. Yüzyılda barışçıl yolun imkânı hemen hemen yok gibidir. Ama, biz gene de Bilimcil Sosyalizme yapılan ithamları göz önünde tutarak ve bunların ikide bir karşımıza ceza kanunları biçiminde çıktığını düşünerek bu teorik ihtimalin, hiçbir zaman Bilimsel Sosyalizmde yok olmadığını hatırlatmak ve söylemek gereğini duyduk.

İlkay arkadaşımızın sözleri, teşekkürle karşılanacak bir aydınlatma olmuştur. Elbette çok güzel, dikkat ettikleri gibi, sosyalizmin barışçıl olma şansı ancak, tüm memleket yığınları ölçüsünde önerilecek bir konu idi. Bir çelik nüvenin kendi mekanizması içinde, elbette böyle bir probobilitenin birinci mesele haline gelmesi düşünülemezdi. Çünkü, gaflet yaratmış olabilirdi. Ama, eğer.. -tarih olsayla bulsayla olmaz ya- fakat mesela Kornilof hadiseleri yani, gene gericiliğin, burjuvazinin ihanetleri ve ihanetten sonra da saldırıları olmasaydı, o şansın da o zaman için, yığınlara söylendiği gibi memlekette gerçekleşmesi de hatıra gelebilirdi. Ama, böyle olmadı. Realite böyle olmadı. Çünkü, hiçbir sınıf, tarihte, kendi egemenliğini insanca, barışçıl yoldan bırakmıyor. Bırakmamakla kalmıyor, tam tersine insancıl bir gelişimi baltalamak için en kanlı silahları kullanıyor. Fakat, gene burada, ne oluyor, yalnız bize, yani bizim burada önerdiğimiz nokta şu: Bu çeşit barışçıl durumları yok eden, barışçıl yoldan kazançları olanaksız bırakan bilimsel sosyalizm değildir. Bilimsel sosyalistler değildir. Daima, sosyalizmin düşmanlarıdır bunu yapan. Bunu anlatmak gerekiyor. Gerek insanlarımıza, gerek kendi kendimize: "elbette biz barışçıl imkânları reddeden insanlar değiliz. Tam tersine, bunun en kritik çağda bile olabilmesini düşünebilmişiz". Bunu söylemek istiyoruz. Yoksa, somut olarak, falan yerde, filan gelişim acaba barışçıl mı olacak, yoksa savaşımlı mı olacak, bunu ancak, o yerde o olaylar gerçekleştiği gün, kendi kendine ortaya çıkar. Yani bizim önceden bunlar üzerinde hüküm yürüt-

memiz olanaksızdır. Bizim önceden söyleyeceğimiz: karşımıza çıkıp ta bizi kanlı savaşçılıkla suçlamak isteyenlere, "hayır, bizim doktrinimiz, bizim ustalarımız ve prensiplerimiz bunlardır. Eğer siz hakikaten barışçılısanız, hakikaten barışçıl yoldan bir gelişime, demokratik bir oluşuma taraflyısanız, buyurun. Her zaman bu yolu biz de tercih ederiz. Bunu keskin ve kritik anlarda, en büyük ustalar pekalâ kabul etmişler ve önermişlerdir". Bunu demek istiyoruz.

Evet. Yeryüzünde şu, özellikle II. Emperyalist Evren Savaşı'ndan sonra, kimi demokratik devrimini yapmış ülkelerde sosyalizme doğru barışçıl bir gidiş vardır, diyorsunuz. Örneğini kendiniz de, evet, hatta Mısır meselâ, kendine göre bir demokratik devrim, evvelâ krallığı kaldırmıştır. Sonra sosyalizme doğru geliyor bugün. Gelir mi, tam olarak gelişmez mi. Ama bir olay olarak var. Binaenaleyh, söylediğimiz olay karşılığı bir tane de olsa yer yüzünde, demek var. Ondan sonra ötekiler, özellikle Doğu Avrupa devrimleri... Gerçi bir savaştan sonra ama, bir sınıflar savaşından sonra değil. Ondan sonra, buyurduğunuz gibi, yani sosyalizmle kuşatılmış alanlar olarak devrimlerini, sosyalist devrimlerini barışçıl yoldan gerçekleştirebildiler. Binaenaleyh o olay da var. O halde, zaten örnekler vermek suretile bu gün dahi, bunun mümkün olduğu sektörler, kesimlerin yeryüzünde bulunduğunu açıklamış oldunuz. Teşekkür ederim.

- Bir de başka sorun var, Hocam...

Necmi arkadaşımız; Engelsin söylediği günlerde, Amerika veya İngiltere'deki bürokrasi ve militarizm yokluğu, o günkü toplum sınıf ilişkilerinin gereği olabilirdi ama, toplum geliştiği ölçüde, özellikle proletarya bilinçli ve örgütlü savaşıma giriştiği ölçüde, kapitalizm de otomatikman âdeta, ister istemez buna karşı, militarizmi ve bürokrasi ile savaşa girecekti. Ve bu savaş ta, barışçıl gelişim yollarını tıkayacaktı. Nitekim tıkamıştır, diyor. Evet, arkadaşımızın söylediği doğrudur. Yani, buna ilâve edilecek bir şey ben kendim görmüyorum. Arkadaşlar içinde buna söyleyecek şeyi olan varsa,... Buyurun efendim. İsminizi rica edeyim.

Bizim bundan sonraki toplantımızda, oturumumuzda, bu demokratik devrimle sosyalist devrimin ilişkileri konu olacak. İsterseniz bu soruları, o konunun konulduğu güne bırakalım. Yalnız... Bir dakika efendim. Bu Kuyrukçuluk bahsi, başka ülkelerde şöyle olmuştur; Proletarya gelişkin değildir. Proletaryanın bilinçli siyasi partisi bir devrim başaramayacak kadar zayıftır. O halde, bu geri ülkede önce burjuvaziye yol verelim. İşte, Zemstovalar falan diye Çarlık Devrinde, kapi-

talist devrim olsun, arkasından sosyalizme doğru biz de savaşıma gireriz. O zaman daha iyi çarpışılır. Buna işte o zaman (...) dediler, Kuyrukçuluk, türkçesi. Böyle bir kuyrukçuluk biliyorum. Bu yeni Kuyrukçuluğun ne olduğunu bilmiyorum, affedersiniz. Yani, kim bu terimi, kime karşı, niçin kullanmış? Onu mümkünse textlerden izliyebilirsek, belki, üzerinde düşünmek mümkün olur. Evet, Kuyrukçuluk diye, terim olarak başka bir yorum yapmak mümkün görmüyorum ben, kendim için. Buyurun efendim?

(...) bahsetti. Gürel arkadaş da, Gürel miydi? Gürel, değil mi. Gürel arkadaşımız da diyor ki, isminiz neydi, affedersiniz? Faruk arkadaşımız da diyor ki, bu Aydınlık bölümünün terminolojisi, Aydınlığın son iki nüshasında mı? Kaçınıcı nüshasında? 15. Aydınlık'ta yazılı biçimde konulmuştur, deniliyor. Buyurun efendim, buyurun... İki Aydınlık nüshasını okuyayım. Yani, gelecek defa gene toplantıyı açan insan olarak bilmem lâzım. Bilimsel Sosyalizm, ta baştan dediğim gibi, mutlak olayları ele alacak. Kavram yüzünden de, bazı olayların önemi kayboluyor âdeta. Nitekim, bizde özellikle sivil-aydın bürokrasi diye bir terim var ve bu terimin de karşılığı olan kimi olaylar var. Meselâ, 27 Mayıs olayı.. Burada, sivil-asker aydınının özel bir durumu var. Bunun üzerinde geçen defa de kısmen durmuştuk. Türkiye'nin tarihçil görenek ve geleneklerinden kalma, Osmanlı İmparatorluğunda Sinufû Devlet dediğimiz, üst güdücü insanların memleketi 400 sene gütmelerinden kalma bir gelenek görenek var. Onun, bizim yakın tarihimizdeki etkileri bulunuyor. Bu bir realite. Bunu değerlendirmek var. Fakat, biz bunu değerlendirirken, onun görünüşüne kapılıyoruz: burjuvazi de yoktu, diyoruz hatta. Ona dikkat ettim ben, bir iki yerde rastladım. Teorisyen durumda olan arkadaşlar, kolayca Birinci Milli Kurtuluş Savaşını burjuvazinin değil, küçük burjuvazinin yaptığını iddia ediveriyor. Neye istinat ediyor? Yok öyle bir istinat. İstinat etmekten münahhah. Yani, madde delilini, madde belgesini ortaya koymuyor. Sosyal karşılığını koymuyor, yalnız böyledir, diyor. Bu, bilirsiniz, Medresede Hocalar, bizim Ulûmu Din-i, Hocası, bunu böyle bilin, derdi. Bilelim ama, o bildiğimizin altında yatan sosyal gerçeklik ne, onu da söyle ki, bildiğimizde tam aydınlığa kavuşalım. Öyle söylemiyorlar, işte Birinci Kuvayi Milliyeyi sivil-asker bürokrat aydınlar yapmıştır ve küçük burjuvazinin bir devrimidir, diyorlar. Halbuki, olayların biz geçen defalar da birkaç defa dokunduk; olayların içyüzü bu çıkmıyor. Bunun gibi, bu konu da öyle. Fakat, mademki bundan sonraki tartışmada asıl o milli demokratik devrim ile sosyalist devrimin ilişkileri ve anlamları, kavramları

üzerinde duracağız, oraya bırakalım bu tartışmayı. Daha makul olur. Zaten de yorulmuş bulunuyoruz. Daha serin kafa ile o meseleyi aydınlatmış oluruz, o zaman tartışırız. Adaş arkadaşın söylediği bu, yani Aydınlık konusu. Bölünmeden olduğunu.. Bunlar kimlerdir şeklinde mi sormuştü, bir daha rica etsek?

-(.....)

Evet. Ben şöyle, şu anlamda bir tezle karşılaştım. Onlar diyorlar ki, İşçi Partisi, işte gördüğünüz gibi tuz buz oldu. Binaenaleyh, artık bunun ağıza bile alınması lüzumsuzdur. Şu halde, bundan hayır yok, bununla hiç meşgul olmayalım. Böyle bir tezle karşılaştım ben, kişi olarak. Bunu söylemek istedim demincek. Yoksa, onun içinde veya dışında şöyle tezler savunanlar vardı, demedim. Öyle hatırıma geliyor. Şu halde, o konuda tırtışılabilir bence. Çünkü, İşçi Partisi'nin Doğu Perinçek arkadaşın bir istatistiği var, ne dereceye kadar doğruysa ki doğru olması gerek: 10 000 üyesi olduğu, yani onbin kişi yazılmış oraya. Bunun on bininin de orada aktif olmadığını yüzde yüz biliyoruz. Çünkü, zaten aktif olmak için bir organda görevli olması lâzım. Halbuki, İşçi Partisinin tüzüğü de, ondan sonraki tartışmaları da, daima İşçi Partisi'nin üyelerinin içinde bir azınlığın azınlığı olan bir avuç adamın organlar içinde sorumlu olduğunu görüyoruz. Geri kalan büyük üye yığını nedir? Üyedir, diyorlar. Nasıl üyedir? Biz böyle üye de bilmiyoruz. Yani, Bilimsel Sosyalist Partide bir organın görevlisi olmayan üye olamaz, bizim bildiğimiz. Halbuki, orada varmış. Demek ki, TİP'te bu tarz bir üye tanımı de var. Ki, bilimsel sosyalizmin tam dışı. Asıl proletarya partisinin organik yapısına, tüzüğüne hiç sımayan bir biçim bu. Onu, tabii değerlendirme yaparken, hesaba katmak mümkün oluyor. O zaman, onbin üye saymıyoruz da bunun belki bin üyesi organlardadır, diyoruz, onda biri bir organa seçilse. Bu onda bir üyenin de, elbet proletaryanın bütün bilimcil ve örgüt prensiplerini benimsemiş olduğunu kabul etmek gene güç. Rastladığımız örneklere bakınca. O halde, içinden hiç değilse yüz tanesi tam kararlı, yani Marks Ustanın söylediği gibi kesin kararlı ve itici, sürükleyici rolde olduğunu kabul edelim. Eğer yüz kişi böyle varsa, önemli bir rakamdır. Yani, bu kalite bir kantite olabilir. O halde, İşçi Partisini, yani o rastladığım tezdaki arkadaşın söylediği gibi hiçe saymak, bu gün için benim şahsi kanımca, doğru değil. Orada bir ekmek, bir hamur vardır. Onu yoğurmak yahut yemek, devrimcilerin yararına olabilir. Ben böyle düşünüyorum. Böyle düşünmeyenler de var. Onu tartışabiliriz gene.

Onu söylemiştim ben, öteki türlü bir şey hatırlamıyorum çünkü. Efendim? Buyurun...

O gün belki geleceğiz, asker-sivil... Zaten örnek 27 Mayıs, çocuklar. Asker-sivil bürokrat zümre, bir gece yarısı 30 subay İstanbul'da, 30'u da Ankara'da bir baskın yaptılar, iktidarı ele geçirdiler. İktidarı ele geçirmek çok kolay bir şey zaten. Bizim ustalarımız da her zaman onu söyler: İktidarı almak değil, orada kalabilmek önemlidir. Hüner odur. İktidarı, binaenaleyh böyle bir baskınla, böyle bir sürpriz saldırı ile ele almak marifet de değil, netice de değil. Asıl ondan sonra, yürütmek konusuna gelince ne oldu? Modern bir toplumda, modern bir devletin iktidarı, ancak modern bir sosyal sınıfın tabanı üzerine dayanırsa, ayakta durabilir. Modern sosyal sınıf, bu gün iktidar: birisi Finans Kapital'dir, egemen sınıf. Birisi alt sınıf proletaryadır. Bunun dışında bir modern sosyal sınıfımız yok. Dünyanın hiçbir yerinde yok zaten. Asker-sivil bürokrat zümre ise, bir sosyal sınıf değil, küçük burjuva tabakalarından birisidir. Her gün biçimlenir, kimi dökülür, kimi yeniden kurulur. Fakat, bir sosyal sınıf değil bir defa. Modern eğilimli, modern örnekli ve elemanlı da olsa, sosyal sınıf olmadığı için, buna biz çok önem veriyoruz. Sınıf bizim için, sosyal sınıf terminolojimizin en köklü prensibidir. Bu iki sınıf var. Şu halde 27 Mayıs iktidara geldi, hangisine dayanacak? Mertçe bunu koyacaktı önüne. Biz Türkiye'de bir devrim yaptık, güzel... İktidar elimizde. Şimdi, bu iktidarı işçi sınıfına mı vereceğiz, yoksa Finans Kapitale mi? Çünkü, kapitalist sınıfına da değil, bu gün Türkiye'de egemen olan kapitalist sınıfı değil. Onun içinden bildiğimiz Finans-Kapital zümresidir. Finans-Kapitale mi verelim, proletaryaya mı verelim, diye koyacaktı ve bunlardan birinden birine tercih yapacaktı. Ama, böyle bir konuyu asker-sivil bürokrat zümremizden bekleyemedik. Nitekim, konulmadı. Konulmayınca da, bütün iyi niyetleri içlerinde sosyalizm olanlar da dahil, bütün iyi niyetleri, iktidarı kendi ellerinde tutamayınca Finans-Kapitale teslim etmez zorunda bıraktı onları. Bu gün de kendileri ile konuştuğumuz zaman, bunu ikrar ediyorlar. Demek ki, bu olay neyi gösteriyor bize? Asker-sivil aydın bürokrat zümre ile bir memlekette iktidarı almak, kazara olağan da olsa, o iktidarın yaşamı, yani hakiki bir iktidar haline gelmesi için, yeterli değildir. Mutlaka modern bir sınıf bulup ona iktidarı teslim etmek zorunda kalır, kalmıştır. Açık göz olsa Finans-Kapital, binbir yolunu bulmuş, 27 Mayıs'ı pekalâ hiç sezdirmeden eline almıştır ve geçen gün Türkiye yani, bundan iki oturum önce Türkiyemiz konusunu

konuşurken, Anayasa'ya 65.nci madde gibi sorulan maddenin ne korkunç biçimde Türkiye'yi Amerikan Emperyalizmine teslim ettiğini bütün dünya Finans-Kapital yabancı sermaye şirketlerine Türkiye'yi nasıl açık Pazar haline getirdiğini gördük. Kanun maddesi ile. O kadar ki, değil Ecevit yahut CHP, AP bile buna karşı duracak şeyi kendinde bulamaz. Yani, isterse... Çünkü Anayasa ile sınırlanmış. Anayasa diyor ki, "... gerçi meclisten geçer ama, falan falan falan geçmiyebilir. Hele ekonomik olursa, bir senelik bir anlaşma yapılırsa, Meclise haber vermeye lüzum yok, Mecliste buna kanun çıkarmaya lüzum yok". Yani, bütün dünya şirketleri bugün, Türkiye'ye gelir iktidardaki bir avuç adamla anlaşır, güya bir senelik bir mukavele ile, bir senelik bir büyük, yüz milyonluk bir sermaye yatırımı bir memlekete nedir? Anlarız, hele (...) olduğu zaman. Artık, o, bir sene yerleştikten sonra memlekette, artık onu orada çıkaracak hiçbir kuvvet kalmaz ve tabii kitabına uydurmak ta, kendiliğinden o maddede var. Sene biterken, ikinci bir sene daha yapar. Sene sene.. uzatırız. Hiç Meclisin sorumluluğu hesaba katılmaksızın milli irade sıfıra düşürülerek pek alâ dünya Finans-Kapitalini Türkiye'de sittin sene egemen kılabiliriz. Yani, bu tip oyunlara gelmişiz. Nereden? Asker-sivil bürokrat zümrenin bir sosyal sınıf olmayışından.. Ve bir sosyal sınıfa dayanmak kavramı kafasında bulunmadığı için, şeylerin akışı ile, yani düşünerek değil, elbette şimdi onlar da üzülüyorlar, insan olarak hepsi de halk çocukları, kimi köylü, kimi esnaf, kimi küçük aydın çocuğu. Neden gene bu vurgunculara teslim ettik diye, üzülüyorlar. Fakat, ellerinde değil ve farkına varmadan teslim ediverdiler. Bu da bir olay. Bu olay ortada dururken, bizim halâ kalıp da halâ sivil-asker aydın bürokratlarla bir iktidar, Türkiye'de bir iktidar değişmesi ve bir sosyalizm getirilmesi konusunda ciddi ciddi tartışmamız biraz hayali olur. Olaylara sığmaz. Ben bunu söylemiş olayım. Mutlak bir sınıf ortaya koysunlar. Açıkça, mertçe koysunlar. Finans-Kapital, tamam. Yani, mantıkî o, Finans-Kapitale teslim edilecek, zaten edilmiş. Şayet, eğer sosyalizmse konu mutlak proletaryanın öncülüğü, proletaryanın temel oluşu ortaya konulmaz zorunladır. Yoksa, soyut bir koyuş oluyor, somut örnekler de olmasına rağmen gene genel bir koyuştur. Özellikle, Türkiye'de dediğim gibi daima tekrarladığımız tarihçil gelenek görenek, 400 yıl sürmüş Osmanlı toplumunun Sınûfu Devletle idare edilişi, güdülüşü olayı, Türkiye'de bir gelenek görenek bırakmıştır. Birinci Kuvayi Milliyede de bu gelenek görenek adeta bütün sahneyi kaplamıştır. Geçende de

söylemişim. Mustafa Kemal'in ilk Erzurum Kongresi'ndeki fotoğrafına bakın: ortada M. Kemal oturur: Seyfiyenin mümessili, Kılıklı adam. Sağında sarıklı hoca, solunda Şih. İkisi de heybetli. Onlar da İlmîyye. Seyfiyye ile İlmîyye birleşmişler ve Türkiye'nin Milli Mücadele savaşında organizatörlük yapıyorlar. Ama bu İlmîyye ve Seyfiyenin bütün sathı kaplayışı altında ne var? Hepimizin bildiği gibi, Müdafayi Hukuk Cemiyetleri var. Müdafayi Hukuk Cemiyetleri bal gibi burjuvazidir. Bizim o zamanki Türkiye'mizin burjuva örgütleridir. Nitekim, Müdafayi Milliye'nin devamı da, bugün hala ana muhalefet partisi olan CHP'nin kurulmasına gerçekleşmiştir. Şu halde, bu tartışmalarımızda mutlaka kendi yapımızın, kendi toplumumuzun, özellikle sosyal sınıf gerçeklikleri açısından ortaya konması lâzım. Yoksa genel kavramlarla, işte sen falan devrimi istiyorsun, ben de filan devrimi yahut, sen oportünistsin, ben işte revizyonistim falan gibi, bu tarzda tartışmalar hiçbir şey ifade etmez. Bunların Türkiye toplumu yapısı içinde hangi sosyal sınıf, zümre, tabakanın eğilimine karşılık olduğunu ortaya koymaya mecburuz. O zaman anlaşılır olur kavgamız. Ve birbirimizi aydınlayabiliriz de. Yoksa, Medrese kavgasına düşeriz, hiç yokta. Finans-Kapitalin istediği gibi, birbirimize karşı yapma bir tartışma ve çelişki içine düşeriz. Bundan sakınmamızı her zaman arkadaşlara rica ediyorum.

**MİLLİ DEMOKRATİK DEVRİM VE
SOSYALİST DEVRİMİN BAĞLILĞI
(Eksikler var)**

26 Ocak 1970

Sevgi ve saygıdeğer Arkadaşlarım,
Biraz geciktiğimden ötürü affınızı dilerim.

Bundan önceki dört oturumda: İlk dünyamızı, birincide; ikincide Türkiyemizi, üçüncüde Strateji ve Taktik konusunu, dördüncüde Proletarya Sosyalizmi ile Burjuva Sosyalizmi, daha doğrusu sosyalizm çeşitlerini gözden geçirdik. Bugün, Demokratik Devrimle Sosyalist Devrim konusu üzerinde arkadaşların zihinlerini kurcalayan konular da tartışma yapacağız.

Biliyorsunuz, Sosyal Devrimler yeryüzünde kapitalist sınıftan açıldı. Ondan önce, Tarihçil Devrimler dediğimiz medeniyetlerin batışı vardı. Yeryüzünde ilk defa bir medeniyet batmadan, medeniyetin kazançları yok edilmeden, bir sosyal sınıfın öteki sosyal sınıfı alt etmesini kapitalist sınıfı icadetti, insanlık için, bu icadın üzerine, Devrim olayını inceleyen sosyal devrim ustaları, iki sosyal devrim önce öne sürdüler:

Birisi kapitalist devrim, yani derebeyliği deviren kapitalizmin iktidara geçmesi:

Ötekisi sosyalist devrim, yani kapitalizmi deviren işçi sınıfının iktidara geçmesi, idi.

Ancak, bu devrimler, özellikle kapitalist devrim, biliyorsunuz, her ülkede aynı zamanda olmadı. İngiltere'den başladı, Karaavrupa'ya geçti, falan. Bu oluş, yani kapitalist devriminin her ülkede eşitsiz gelişim yüzünden ayrı ayrı çağlarda oluşu, özellikle 19. Yüzyılın sonuna doğru bir üçüncü devrim tipi ortaya çıkartmış oldu. Derebeyliği deviren kapitalizm iktidara gelmekçin geciktiği ülkelerde, devrimci bunalımı günün konusu yaptığı zaman, bir üçüncü, ama modern olmayan sosyal kümenin, yani küçükburjuvazi adıyla andığımız büyük Or-

taçağ artığı, kalıntısı (genellikle Ortaçağ kalıntısı, çünkü bir kısmı da, biliyoruz, modern çağda da yeniden oluşuyor. Geçen defa konuşmuştuk. Ama büyük çoğunluğu Ortaçağdan kalma olan köylülük, esnaflık ve ilh.) bu yığınların da bir devrim isteme, yani yaşanan ilişki ve ilişkilerden kurtulma özlemi anlamında, bir de Demokratik Devrim ismi ortaya çıktı. Böylece, Engels'in son yıllarında tanımladığı gibi: Bir, kapitalist sınıfının doğrudan doğruya derebeyiliği devirmesi olan net kapitalist devrim, bir, küçükburjuvazinin devrim özlemini deyimlendiren demokratik devrim; bir de, proletaryanın devrimi ve devrim özlemi (Sosyalist Devrim) diye üç devrim tipi realize oldu, gerçeklik oldu. İşte bu üç devrim tipi içinde, özellikle 19. Yüzyıl bittiği günden beri, artık klasik kapitalist devrimi taşı tarağı toplamış oldu. Onun yerine, yalnız demokratik devrimle sosyalist devrim diye, aktüalite, günün konusu, toplumun başlıca olayı olarak sahneye çıkmış bulundu. İşte bizim de konumuz, bu iki devrimin anlamı üzerinde ortaya çıkan tartışmaların karakteristiğini yapmaya çalışmak olacak.

Sosyalist Devrim, biliyoruz, gayet yalınkat deyimlendirilecek kadar açıktır. Kapitalist sınıfının yerine, iktidarı yerine proletaryanın iktidarı geçti mi, buna Sosyalist Devrim diyoruz.

Peki, bu Demokratik Devrim nedir? Demokratik Devrim de, 19. Yüzyılda başlamış küçükburjuva yığınlarının devrim özlemi olarak gözüktür. Ama 20. Yüzyılda, hele geri kalmış sömürge ve yarı-sömürge ülkelerin devrim bunalımları sırasında, sosyal devrimin iki tipini de ilgilendiren bir aşama olarak insanlığın önüne çıkmış bulunuyor. Bu aşamanın en kesin dönemi, dönümü daha doğrusu 1917'de oldu. Ondan önce de elbet burjuvazinin artık devrimci karakteri yitdiği için, burjuva devrimi diye bir konu yoktu. Ama, hele 1917 yılından sonra, artık devrim öncülüğü hangi sınıfındır denildiği zaman, gereke Demokratik Devrimde, gerek Sosyalist Devrimde: işçi sınıfından başkasının devrim özgücü olma şansı kalmamış bulundu. Ve bu, iki kere iki dört ederce ortaya çıkmış oldu. Bunu anlamayanlar, hatta bizi bir, başka bir konuşmamdan ötürü, bunu söylediğimizden ötürü davaya kadar bile kalktılar. Anlamadılar tabii, çünkü, ne dediğimizi. Not ediyorlar, fakat söyleneni ters anladıkları için, yahut hiç anlamadıkları için, akıllarının çapı ne ise ona uygun bir zabıt tutup, hadi Adliyeye veriyorlar. Onun için burada biraz daha bu konuyu açıklamak gerekiyor.

Demokratik devrim adını alan şey, Milli Demokratik Devrim yahut, biliyoruz, Bilimsel Sosyalizm için, küçükburjuvazinin özlemi ola-

rak sahneyi kaplıyor. Ama bunun gelişiminde, özgüç ancak işçi sınıfı olursa, devrim olağanlaşıyor. Çünkü, modern toplumda, biliyoruz, Ortaçağ'ın herhangi bir sınıfı, yani başka bir çağların sosyal tabakaları ve yığınları özgüç olma yeteneğinden yoksun kalmışlardır. Onlar adına da, gene özgüç olup öne düşerek Demokratik Devrimi yapması gereken bir modern sınıf ortaya çıkmıştır. Ki bu burjuvazi olmadığına göre, proletarya dediğimiz işçi sınıfı olmuştur.

Buraya gelince, Sosyalist Devrimle Demokratik Devrim arasındaki tartışmaların kaynağı nereden çıkar, diye yani, bu kadar, bilmiyorum belki yeterince basitleştirdim, basitleştirebildim mi, onu da bilmiyorum. Yani çok basit de konulabilir. Bu kadar basit bir konu, nasıl oluyor da, zihinlerimizi bu kadar karıştırıyor? Bu soruyla karşılaşmış bulunuyoruz. Bu sorunun en iyi karşılığını gene bizim Bilimsel Sosyalizm ustalarımızın devrim üzerine yaptıkları tanımlamalardan çıkarabileceğiz.

Devrim kanunu diye mutlak bir formül ortaya atılabilir mi? ve bu formül, Demokratik Devrim diye, yahut Sosyalist Devrim diye öne sürülen devrim aşamaları için yürürlükte olabilir mi? Ve her ülke için değişmez bir kanun mudur, var mıdır böyle bir şey? Soru bu biçimde konuldu mu, buna karşı bir Bilimsel Sosyalist ustası şöyle diyor:

"Eğer Kautsky ciddice ve namusluca düşünmek isteseydi, kendi kendisine sorardı. Devrim konusunda istisna tanımayan bir takım tarihcil kanunlar var mıdır? O zaman, alacağı karşılık şu olurdu: hayır, yoktur. Devrim üzerine olan tarihcil kanunlar yalnız tipik olan şeyi, Marks'ın bir gün ortalama, normal, tipik kapitalizm anlamına gelen ideal sıfatını verdiği şeyi göz önünde tutarlar."

Bu kısa sözcük, devrim, genel olarak devrim konusu göz önüne konuldu mu, nasıl soyut ve genel laflardan, vebadan kaçır gibi kaçmak gerektiğini, bize kısaca anlatmış oluyor. Bir kanun ortaya atalım, üç kelimeyle, üç sözcükle. Artık o dünyanın her yerinde, bütün devrimler için elifi elifine uygulansın. Ne kolay? Yani iş böyle olsaydı, demek istiyor, Kautsky'i mürtedlikle suçlayan ve ünlü yazısını yazan usta. Bu ancak bir ortalama, normal, tipik bir, ideal bir kanun olarak, yani soyut bir şema gibi ortaya konabilir. Ama gerçekte bu ideal formülü alıp da, dünyanın her yerinde aynen, olduğu gibi uygulamaya kalktık mı, o zaman devrimin ne olduğunu bilmiyoruz, demektir. Onu söylemek istiyor. Ve onun için, Batı kapitalizminin sınıflar ilişkileri ve çelişkileri için 19. Yüzyılda, Emperyalizm çağında başına gelen sosyal bunalımlar ve devrimler çağında kendisini insanlığa dayatan devrim

kanunları elbette aynı olamazdı. Şu halde, bunu demokratik devrim için de olduğu gibi göz önünde tutmak zorundayız. Yani bütünüyle, bütün sosyal devrimler için mutlak bir formül ve kanun, nasıl her yerde, her zaman hükmünü yürütür, istisnasız uygulanır değilse, elbet Demokratik Devrim de kocaman bir laf olarak söylenirse, tamamen soyut kalır ve bizi içinde bulunduğumuz toplumun somut ilişki ve gelişmeleri yönünde yeterince aydınlatmaktan uzak kalır. Ve işte başımıza gelen de bu oldu. Yani, o kadar soyut biçimde, ve mutlak, istisnasız bir kanunmuş gibi aşamaları ve bu aşamalara uygun biçimiyle Demokratik Devrimi koyduk ki, elbet koymak da gerekirdi, ama bu biçimde konulunca, yani işte bu koyduğumuz biçimiyle, dünyanın her yerinde Demokratik Devrim şudur der gibi, bir anlam çıkınca, o zaman ister istemez, düşünen ve davranan arkadaşlarımız içinde: yahu, bunun şu tarafı bizim ülkeye uyar mı, bu tarafı uymaz mı, diye, tereddütlere yol açtı. Ve artık yavaş yavaş, gittikçe yayılan tartışmalar, çatışmalara dek ilerledi. Bugün önümüzde olan karışık problem buradan geliyor. Oysa, demokratik Devrim deyince Demokratik Devrimin dahi özgücü işçi sınıfı olacağına göre, 20. Yüzyıldayız ve küçük-burjuvazinin bir devrimde, antika bir sınıf yadigarı olarak, öncü olması, özgüç olması, determinizm, sosyal, toplumun ekonomik ve sosyal belirlenişi açısından olanaksız bulunduğuna göre, elbet hangi demokratik Devrim diye soracağız. Türkiye'deki Demokratik Devrim olduğunu unutmayacağız. Türkiye'deki Demokratik Devrimi elimize aldık mı, önümüze somut olarak şu 50 yıllık diyelim, 40 yıllık diyelim, son yarım yüzyıllık sosyal ve politik olaylar karşımıza dikiliverecek. Ve bunlara gerçekçi yorumlar yapmak gerekecek.

O zaman, Demokratik Devrim, Türkiye'de şimdiye kadar ne haldeydi, bugün ne hale giriyor, gibi bir soru çıkıyor. Ve bundan önce Türkiye'de Demokratik Devrim olmuş mudur, olmamış mıdır, sorusu somut cevaplar, karşılıklar istiyor. Bundan önce elbette olmuştur, Demokratik Devrimler. Bunların, hepimizin bildiği gibi, Meşrutiyet dahi, şu Birinci ve İkinci Meşrutiyet var biliyorsunuz, ikisini de Abdülhamit ilan etmiştir, en müstebit adam Türkiye'de iki defa Hürriyet ve Meşrutiyet ilan etmiştir, bu iki devrim de kendine göre bir Demokratik Devrimdi. Fakat elbet çok yetersizdi. Nedenleri üzerinde durmalıyım. Ancak Demokratik Devrim ve ileriye gidiş açısından kesin bir dönüm yapmış olan Demokratik Devrim: Cumhuriyet devrimidir. Bu devrim, genel bir Demokratik Devrim sözcüğüyle tam aydınlığına kavuşabilir mi? Yani, dünyanın her yerinde.. olmuş Demokratik Dev-

rim, onu bir yana bırakalım, ama, Türkiye'deki demokratik Devrimi bize bütün genişliğiyle açıklayabilir mi? Açıklayamıyor. Önce öyle koyalım. Çünkü, bugün de biz, haklı olarak, gene bir Demokratik Devrim aşamasında olduğumuzu iddia ediyoruz. İddia doğru. Ama, tabii, soyut bir iddia, genel bir formül biçiminde konuldu mu, nedenleri elbetti, "şairin karnında" dedikleri eski edebiyatta, söyleyenin kafasının içinde kalmış oluyor. Oysa, her devrim gibi, her sosyal olay gibi, devrim olayı da, ancak her ülkenin kendi sosyal sınıf ilişkileri içinde anlam kazandırılabilir. Yani, Türkiye'nin sınıf ilişkilerini hiç anmaksızın, onlar üzerinde 40 yıllık gelişimimiz süresince olmuş bitmiş değişiklikler göz önünde tutulmadıkça, yalnız bir genel kocaman Milli Demokratik Devrim sözcüğünü yuvarlayıvermeniz, her şeyi aydınlatmaktan çok uzak kalır. Çünkü en azından Cumhuriyet devrimi dediğimiz Milli Demokratik Devrimle bugün önümüzde bulunduğunu söylediğimiz Milli demokratik Devrimin, devrim aşamasının yahut, bir realite olduğu su götürmez gerçeklik. O halde bu realitenin açıklanması, nedenlendirilmesi nasıl olacak? Türkiye'de bundan 40 yıl önce hangi sosyal sınıf değişikliği oldu? Bugün hangi sosyal sınıf değişikliği olacak? Bunu önümüze korsak, gayet somut olarak, elle tutulur biçimde korsak, ancak o zaman Türkiye'deki Demokratik Devrim sözcüğünün ve formülünün canlı, yaşayan anlamı üzerinde aydınlığa doğru gidebiliriz. Bunu söylerken, bundan önce, geçen oturumlarda da açıkladığımız gibi, hepimizin de az çok bildiğimiz gibi, Türkiye'de bu Milli Demokratik Devrim sözcüğünün, özü, bundan tam 51 yıl önce, 1919 yılı Türkiye'de, Türkiye açısından Milli Demokratik Devrim bir proletarya partisinin Minima Programı olarak ortaya konulmuştur. Bugün de Demokratik Devrimin anlamı: Minima Program olmasıdır. Maksima Program denince, biliyoruz: Sosyalist Devrim akla gelir. Türkiye'de ilk 50 yıl, 51 yıl önceki Minima Programla bugünkü Minima Program arasında bir ayırt yok mu? Elbette var. Ama bu ayırdı biz soyut kavram tartışmalarıyla aydınlatabilir miyiz? Hiçbir zaman aydınlatamayız. Türkiye'de 40 yıl önceki sosyal sınıfı ilişkilerini oldukları gibi gözümüz önüne korsak, o zamanki Milli Demokratik Devrimin karakteristiğini buluruz. Ondan sonra, bugünkü milli karakteristiği anlamak, Milli Demokratik Devrimin karakteristiğini anlamakçin bugünkü sosyal sınıf ilişkilerini, çelişkilerini gene oldukları gibi gözünüz önüne koyarsak işin içinden çıkabilir. Yoksa, soyut kavramlarla, her zaman söylediğim gibi, yani bilardo masası üstünde stekayla yuvarlakları birbirine tokuşturmak gibi tartışmalara gireriz. Yani devrimci-

liğin skolastiğini yapmış oluruz. Bundan kurtulmak lazımdır. Fakat formülün genel karakterinden kurtulmakçin, bundan önce, 51 yıldan beri, Türkiye'de Minima Program üzerine, yani Demokratik Devrim üzerine konulmuş, çeşitli aşamalara uygun tanımlamalar ve uygulamaları göz önünden kaçırmamak lazım. Ve adlandırırken de, kendi yapımıza uygun adlar koymak daha doğru olur. Yani böyle genel bir laf koyup da, altında ne olduğu herkesin kafasında ayrı ayrı ve çok defa da aykırı biçimlerle ortaya çıkararak, birbirimizle çatışma konusu olacağına, on eğer gerçekte olduğu gibi, yani Türkiye'de Birinci milli Demokratik Devrim diyebileceğimiz Kuvayimilliyecilik (eğer Kuvayimilliyeci deyim eskimişse, bugünkü Öztürkçe sevgimize uygun değilse, Kurtuluş Savaşı, Kurtuluş Devrim de diyebiliriz. Fakat, mutlaka 50 yıl, 40 yıl önceki Kurtuluş Savaşı, yahut Kuvayimilliyecilik, artık bugünkü Kurtuluş Savaşı ve Kuvayimilliyecilikten farklıdır. Onun için Birinci Kuvayimilliyecilik, yahut Birinci Kurtuluş Savaşı demiştir, bundan önceki Bilimsel Sosyalist arkadaşlarımız. Fakat her nedense, o alafranga deyim daha hoşumuza gitmiş ve bunun soyut formülü ısrarla yaygın duruma girmiş. Ama işin sosyal sınıf açısından aydınlanmasına ve tartışılmasına gelişince, işte hepimizin zihnini kurcalayan bir yığın aykırı durumlar ortaya çıkıvermiştir.

Özetle... Milli Demokratik Devrim, biliyoruz ki, Batı'nın literatürüne ve Batı'nın sosyal yapısına daha uygun bir deyimdir. Çünkü, Batı'da bu tip devrimler, kendi sosyal sınıf ilişkileri içinde ve kendi milli çerçevesi içinde oluş bitmiştir, olup bitiyor yahut, diyelim. Yani, ne demek istiyorum? Türkiye Birinci Kuvayimilliyecilik Savaşı'na girdiği zaman,, kendi içinden sosyal sınıfların çatışması, çelişmesiyle patlak vermiş bir devrim, bir Demokratik Devrim yapmadı, bildiğimiz gibi. Tam tersine, dışarıdan bir saldırıya uğradığı zaman Türkiye, bir Kurtuluş Savaşı biçiminde savunmaya girdi ve bu Kurtuluş Savaşımı yaparken, kendisi de farkına varmadan, Türkiye'nin Birinci Milli Demokratik Devrimi'ni yapmak zorunda kaldı. Hatta, Birinci Büyük Millet Meclisi'ndeki tartışmaları dikkatle izlersek, orada özellikle "Halkçılık Programı" tartışılırken, bunu savunanların bir sözü vardır. Çok ilginç bir söz. Derler ki: Biz buraya herhangi bir (o zamanki deyimle) inkılap yapmak için falan gelmiş değiliz. Öyle şey aklımızdan bile geçmedi. Ama memleketi ecbnebi emperyalist saldırıya karşı savunmak gerekince, iş başa düşünce, bir de baktık ki öyle soyut bir emperyalizm yok, (böyle koymuyorlar ya, yani ben açıklamaya çalışıyorum onların sözlerini. Sözleri olsa, okusun, daha ilginçtir. Çünkü bir realiteyi söy-

lüyor.) Biz burada savaşırken, bir inkılap da yapmak gerektiğini, çünkü bu savaşı ancak Türkiye'nin çarıksız köylüsü ve işte mutsuz esnafı ve geniş halk yığınları yapacaktır. Onu gördük. Görünce, o bunları savaşa çekmek için elbet mecburdur, ister istemez birtakım devrimci davranışlar yapmaya. Ve onun için, g ene de tam bilinçle değil. Bütün burjuva devrimleri ve devrimcileri, biliyoruz ki, Bilimsel Sosyalizm gibi önünü sonunu yaptığı işin bilerek düşünür ve davranır durumda değillerdir. Onlar adeta içgüdüleriyle, ama içinden geldikleri, yahut sözcüsü oldukları sosyal sınıfın itkisi altında, günün somut şartları içinde yönelirler. Yani onların yönelişinde de, kendilerince bir bilinç yok denemez, ama, bu bilinç bizim anladığımız kadar duru, açık bir bilinç hiçbir zaman olamaz. Çünkü, burjuvazinin de bir huyu vardır, huyu egemen sınıf olmak istidadından gelir, bütün sosyal olayların, bütün değişikliklerin ancak sosyal sınıflarla izah edilebilir olduğunu açıkça koymaktan çekinir. Çünkü altından, ya sosyal sınıf mı, bir de proletarya çünkü, motoru proletarya devrimi. Öyle ise, ben de işçi sınıfı olarak, hadi bakalım, sen nasıl sınıfını ararsan, ben de sınıfımı ararım deyiverir. Böyle bir mukadder çıkış önünde kalmamak için, burjuvazi ve burjuva devrimcileri, Milli Demokratik Devrimi yaparken bile, tam işin bilincinde değildirler. Ama biz, tersine, böyle bir korkusu olan insanlar değiliz. Yani halkın her türlü davranışına yüzde yüz saygı ve uygu taraflısıyız. Onun için, sosyal Devrimlerin sosyal sınıflarla ilişkisini, değil gizlemek, her yerde arayıp izlemek zorunda kalırız. Ve zaten onu yapmadıkça da, Bilimcil Sosyalistlik iddiasına kalışmayacağımızı da biliriz.

şu halde, buraya kadar söylediklerime göre, Demokratik Devrimin bizdeki karşılığı, bütün geri ülkelerde olduğu gibi, Anti-emperyalist savaş biçimiyle başladığı için, ister istemez Kurtuluş Savaşı adını almıştır. Ve bu, Türkiyemizin yapısından çıkan bir gerekliliktir. Onu genel, Batı'da yaygın ve çok bilimsel sayılan, ama bizim için ne yeterli, ne de tam karakteristik verir olmayan Milli Demokratik Devrim sözcüğüyle deyimlendirmek, görüyoruz ki yeterli olmuyor. Onun yerine, Türkiye'nin kendi başından geçen serüveni: Milli Kurtuluş Savaşı, yahut Kuvayimilliyecilik... Bunun birincisi 40 yıl önce olmuştur. İkincisi de bugün gene bir kaçınılmaz gereklilik olarak Türkiyemizin önüne çıkmış bulunuyor. O zamanki Birinci Milli Kurtuluşla bugünkü İkinci Milli Kurtuluş arasındaki ayırt: O zamanki, 40 yıl önceki Türkiye'nin sosyal sınıf yapısıyla bugünkü sosyal sınıf yapısı arasındaki ayırttan kaynak alır. Onu sosyal sınıf karakteristiğine bağlayabiliriz. 40 yıl ön-

ce Türkiye'de egemen durumda olan, Meşrutiyet devrimiyle özellikle, Tanzimat'tan beri uğraşır ama, Meşrutiyet devrimiyle, İkinci Meşrutiyet devrimiyle birlikte iktidara gelen sınıf, yani sosyal devrimi başaran sınıf burjuvazidir. Ama, bu sınıfın da içinde, Türkiye'nin kaderi böyle oldu, ancak bir zümresi mutlak egemen duruma girdi. Ki o da, Komprador dediğimiz burjuvaziydi. Geçen defa da bunu açıkladık. Hiç unutmamak lazım geldiği için tekrarlıyoruz, özür dilerim. Komprador burjuvazi, biliyoruz, üretimle ilişkisi bulunmayan bir sosyal sınıf zümresidir. Burjuvazinin egemen, o zamanki egemen, ama üretimle ilgisi olmayan egemen zümresidir. Avrupa'nın mallarını, üretim ürünlerini Türkiye'de sadece satmakla meşgul olur. Oysa bu zümre, bildiğimiz gibi, Finans-Kapitalin, Avrupa, yabancı sermayenin ajanlığını yapması görevi olduğu için, bu ajanlık yalnız malları, Avrupa mallarını alıp satma biçiminde kalmadı tabii. İster istemez, bizim bildiğimiz gibi, yani bu ekonomik tabandaki ilişkiler o zümrenin kafa yapısında da etkisini, yankısını yaptı. Ve malların acentesi olduğu gibi, politika da da yabancı sermayenin, Finans-Kapitalin acenteliğini yapmak durumuna girdi. Ve bu acentelik tam Milli Mücadele, Birinci Kuvayımilliye, Birinci Kurtuluş Savaşı günlerinde ikiye bölünmüştü, biliyoruz. Birisi İttihat Terakki kompradorları, ötekisi Hürriyet ve İtilaf kompradorları. Bunların dünya emperyalizmi, dünya Finans-Kapital grupları içindeki karşılıkları da: İttihatçılar Alman tarafına ağır bastılar. Bunların da içinde tabii öbür tarafı tutmak isteyenler vardı, ama, ağır basan ittihatçı eğilimi Alman grubu, Alman-Avusturya o zamanki, grubunun emperyalistlerinden taraf çıktı. Türkiye'yi Cihan Harbine soktu. Mütarekeyle birlikte Türkiye yenildi ve teslim olmak zorunda kaldı. Artık bunların iler tutar yeri kalmadı. Öteki İtilafçılar, Hürriyet ve İtilafçılar hemen Türkiye'yi İngiliz, Fransız, Amerikan grubu emperyalistlerin bir sömürgesi biçiminde kullanmaktan daha akıllıca davranış olamayacağını düşündüler ve onu, o cepheyi tuttular. Oysa Türkiye'yi istila eden, Türkiye'yi işgal eden emperyalist grup: Fransız, İngiliz, Amerikan emperyalist grubuydu. Şu halde Türkiye'yi vatani ve milleti, köle etmeye gelen güçlere, adeta açıktan açığa Hürriyet ve İtilafçılar uşaklık etme yoluna girdiler. Bu, ister istemez, daha ilk günden itibaren, Milli Kurtuluş Hareketini bu Hürriyet ve İtilafçılara karşı tedbir almaya sevketti. İttihatçılar da hiçbir zaman sahneye çıkmadılar. Ama el altından, hele bildiğimiz gibi, Sivas Kongresinde: gayet suret'i haktan görünerek, eski deyimiyle, yani çok haklı gerekçeler öne sürmüş gibi yaparak, Türkiye'yi Amerikan mandalığına...

Hani Fransızdan, İngilizden kaçırmak için... Alman girmenin imkanı, Alman kendisi yıkılmış, Alman Finans-Kapitali... Hiç değilse Amerika'ya Türkiye'yi satalım, diye, Filipin tipi bir kurtuluş ,yani tam teslim oluş edebiyatını kuvvetle yaptılar.

İşte Komprador burjuvazinin bu iki yanlı vatana, millete ihaneti, zaferden sonra da bir yığın eylemleri, işlemleriyle taşınmaz yük haline getirdi Kompradorları... Yani isyanlar, Gazi'ye suikastlar ardarda geldi. Onları, o tarihi okursanız görürsünüz. Biz içinde bulunduğumuz için hatırlıyoruz çok iyi. Bunlardan artık, yani burjuvazinin, egemen sınıf olarak iktidara gelmiş burjuvazinin bu zümresiyle artık Türkiye'nin egemen iktidarını sürdürmek olanaksız duruma girdi. Ve bunlar tasfiye edilmek yoluna gidildi. Netekim tasfiye edildi. Fakat ondan sonra, geçen oturumlarda açıkladığımız gibi, şimdi özetini yapıyoruz, biraz uzuyor ama, ister istemez konu burdan çıkıyor, onun için tekrar ediyoruz. Bu sefer Komprador laktı, burjuvazinin egemen zümresi Kompradorluk olmaktan çıkarıldı. Bugün de Komprador olabilir, ama egemen olmaktan çıktı. Onun yerine egemen zümre, doğrudan doğruya yerli malı Türkiye'nin Finans- zümresi, ki bu artık Komprador gibi burjuvazinin öteki zümreleriyle az çok bir hal hamur olan zümre de değil, ötekileri, yani burjuvazinin Finans-Kapital zümresi, ki bu artık Komprador gibi burjuvazinin öteki zümreleriyle az çok bir hal hamur olan zümre de değil, ötekileri, yani burjuvazinin Finans-Kapital dışında kalan zümrelerini Finans-Kapital zümresi tamamen "Vah-şi" saymak suretiyle, yani kendinden uzak, medeniyet dışı imiş gibi sayarak, hiçe sayarak, adeta milli gelir paylaşımında kaynağını yalnız bu Finans-Kapital ele geçirdi, ele geçiriyor, bugün de öyle, öteki zümreleri adeta karşısına aldı. İşte böylece ortaya bir milli sınıflar diye bir deyim deniyor daima, bu milli sınıflar arasında bir de böyle burjuva sınıfının dahi, kapitalist sınıfının dahi, Finans-Kapital zümresi, ki asıl zorba, egemen zümre o, iktidarda olan zümre o, onun dışındaki burjuvalar dahi, böylece Türkiye'de demokratik bir gelişim özlemi içinde kalan insanlar olmak gerekti. Bunların somut olarak ayrıntıları içinde, hangi kerteye dek gerçekten demokrat olabilirler, yahut demokratlar? Bunu tartışmak ancak böyle genel formüllerle olmaz. Her günkü düşünce ve davranışlarımız sırasında önümüze çıkma ayrıntılı konuları ele alarak işlemek mümkündür. Yalnız genellikle bir şey söylemek gerekirse, işte diyebiliriz ki: Türkiye'de bugün emperyalizm deyince, artık Türkiye'deki karşılığını, sosyal sınıf karşılığını göz önünde tutmak zorundayız. Bu karşılık, Türkiye'nin Finans-Kapital tahakkümü

altında bir ülke olduğu biçimindedir. Ve işte bu sınıf, bu zümre, kapitalist sınıfı içinde bile, kendi sınıfının öteki zümrelerine karşı bile tahakküm yapar. Özellikle halk yığınlarımıza, yani köylülerimize ve işçilerimize neler yaptığı Türkiye'nin kısa tarihçesiyle ortadadır. Bunun her günkü olaylar içinde örneklerini hepimiz izliyoruz. Bildiğimiz gibi, bir defa ekonomikman, bugünkü gene gazete söylüyor: 40 yılda eşya fiyatları 60 misli artmış... Yani öyle bir soygun tahakkümü yapıyor ki bu Finans-Kapital Türkiye'de: her yıl bir buçuk misli fiyat zammı koyabilmiş... Değil mi? 40 yılda 60 misli arttıysa, 60 katı, demek ki yılda bir buçuk kat pahalılaşıma getiriyor. Ona göre işsizlik getiriyor. Ve ilh. ve tabii % 100 aynı zamanda memleketi politika alanında, bildiğimiz gibi, gizli celselerde, milletten saklı anlaşmalar, andlaşmalarla yabancı emperyalistlere rahat rahat üs yapmakta, adeta peşkeş çekmekte... Bu sınıfın, bu sınıf zümresinin, Finans-Kapital zümresinin karşısında, kapitalist sınıfının öteki zümreleri de dahil olmak, üzere, bütünüyle halk yığınlarımızın bir kurtuluş arayacakları kendiliğinden ortadadır. O halde bugün hangi Demokratik Devrim aşamasındayız? Evela Demokratik Devrim aşamasında mıyız dedik mi, evet, öyle bir aşamadayız. Hangisinde? İkincisinde, diyeceğiz. Birincide Kompradoru temizledi Kuvayımilliyeciler. Ama, yerine Finans-Kapital yavaş yavaş geldi. Ve bugün, İkinci Emperyalist Evren Savaşı biter bitmez, Türkiye'yi olduğu gibi Finans-Kapitalin şartsız kayıtsız iktidarına da geçiriverdi. Durum bu. Buna karşı demokratik bir direnme halkın kaçınılmaz gereği haline geldi. İşte bu İkinci Milli Kurtuluş aşaması adı verilebilen bir durumdur. Şimdi, demek ki, Demokratik Devrim deyince, bunun genel formülü içinde Türkiye için: bir, bundan 40 yıl önceki Milli Demokratik Devrim, yani asıl Türkiye'ye özge karakteristiğiyle Milli Kurtuluş Savaşı, Birinci Milli Kurtuluş Savaşı.

Şimdi, demek ki, Sosyalist Devrim iki kere iki dört belli olduğuna göre, yani proletaryanın doğrudan doğruya iktidarı, demek olduğuna göre, bundan önceki aşama diye savunulan Milli Demokratik Devrim üzerine söyledim, şu özet içinde toplanıyor. Ondan n sonra, geçenki oturumda, arkadaşlarımız daha somut, daha aktüel, politik, sosyalistler arası çelişki ve çatışkilara değindiler. Burada son olayları hepimiz aşağı yukarı biliyoruz. Bunların da tartışılmasını istediler. Ancak, şimdi genel olarak, konunun birinci parçası, programındaki deyimini ile Milli Demokratik Devrimle Sosyalist Devrim konusuydu. Bunu önce isterseniz, arkadaşlar isterlerse tartışalım. Ondan sonra, ikinci, geçen oturumda daha politik ve günün konusu diye öne sürülen Aydınlık ay-

rılması falan filan biçimini almış, yeni durum da tartışmaya çalışalım. Ne dersiniz? Ben böyle düşünüyorum. İsterseniz, bu söylediklerim üzerinde, arkadaşlarım yanlış gördükleri, eksik gördükleri yahut tartışılmasını, açıklamasını lüzumlu gördükleri noktalar varsa, onları konuşalım. Ki, ötekine daha rahat geçebilelim. Buradan çıkıyor zaten işler. Yani, bugünkü kargaşalık ve çatışmaların temeli, bu Milli Demokratik Devrim sözünün genelliğinden doğmuş oldu. Önce o genel konuyu özetlemeye çalıştım. Arkadaşlarım da eleştirsinler, lütfen... Evet, bir dakika yalnız, evet bir kağıt var mı acaba?

(Sorular duyulmuyor)

Celal kardeşimizin çok güzel ve olgun bir kavrayışla üç nokta tartışması ortaya çıkıyor. Birincisi, Demokratik Devrim deyimini zaaf değil bir güç saymak lazım, diyorlar. Çünkü, oportünizme karşı, genel doğrularını Bilimsel Sosyalizmin önce koymak lazımdı. Güzel... Burada haklıdır. Ancak, yani, zaaf anlamına, öyle mi söyledim? Belki hatırımda değil, o kelimeyi de kullanmış olacağım. Zaafı şurası: genel bir soyut koyuş, sosyal sınıf ilişkileri ile bağları koymayış. Zaafı burada, eğer zaaf dediysem. O zaman ki, yani 1919 veya 1923 yıllarının olayları, sadece Milli Kurtuluş karakterindedir, diyorsunuz galiba. Üçüncü, yani soru olarak ikinci itirazımızdan sonraki deyimimiz de o. O halde, önce onu ele alalım. Sonra, öteki iki sözcüğün, noktanın açıklamasına girelim.

1919 olayı, yani Milli Kurtuluş Savaşı sırasında, demin de işaret ettiğim gibi, savaşanlar, o savaşı güdenler Birinci Millet Meclisinde hiçbir zaman, bunun bir devrim için yapıldığını akıllarına getirmeden bir araya geldiklerini, kendileri dahi ikrar etmişlerdir. Ama, olayların gidişi ile bunun bir demokratik devrim, yani küçük burjuvazinin özlemine uygun bir devrim olması gerektiğini de savunmak zorunda kaldıklarını açıklamışlardır, tekrar. Şu halde, Demokratik Devrim olmamıştır, demek, o halde o Birinci Milli Kurtuluş Hareketi'nin yalnız bir savaştan ibaret ve hiçbir sosyal sınıf ilişkileri açısından anlamı olmayan bir hadise gibi koymak icap eder ki, bu bence yanlış. Yani, o zamanki sosyal sınıf ilişkilerini ve bunlardaki değişiklikleri hiçe sayarsak, o zaman, ancak o zaman Cumhuriyet Devrimini bir Milli Demokratik Devrim saymamak icap edebilir. Fakat, öyle olmamıştır, bildiğimiz gibi. Daha doğrusu açıklamaya çalıştığımız gibi, Türkiye'de Komprador Burjuvazinin şartsız kayıtsız egemenliğini ortadan kaldırmakla neticelenmiştir. Bir değişiklik, yani sosyal sınıf yapısında o zamana dek burjuvazinin egemen zümresi, bütünü ile birlikte en ağır ba-

san zümresi Kompradordu. Bu komprador sınıf, Komprador zümre değiştirildi, tasfiye edildi. İktidardan atıldı. Bu değişiklik bir realitedir ve ister istemez bir devrimdir. Bir sosyal sınıfın bir zümresinin dahi devrilmesi, gene bir devrimdir. Sadece politik anlamda kalmış bir devrim değildir. Bunu iddia ediyorum, ben. Bu böyle konulursa, yani Cumhuriyet Devriminin de, kendine göre bir zümrenin tahakkümünü altetmek yoluyla bir demokratik devrim yaptığını kabul etmemek imkansız olur. Bunu kabul ettikten sonra, bugünkü aşamada hangi değişikliğin bizi beklediği etrafında söylediklerim kendiliğinden çıkıyor. Ve formülün, pratik alanda bir bayrak ve bir derleniş toplantısı ve buyurduğunuz gibi, çok güzel anlattığınız gibi, oportünizme karşı genel doğruları savunma yolunda basitleştirilmiş ve kolay anlaşılır bir formül olması açısından, rolü olumludur. Ancak, şimdi biz, özellikle şu dinleyici yığınınız, çoğunluğu yüksek öğrenim ölçüsünde bilim yapan insanlarımız ve yarınki eğer özümüzde bir devrim varsa ki var olduğunu iddia ediyoruz: Onun kadrosunu, ideolojisini savunacak insanlarız, buradaki yığınınızla. Bunların, böyle sadece bir slogan ama genel bir slogan ve bizim realitemize az cevap veren, yalnız genellikle bir şema veren, bir sloganla yetinmeleri, yetersiz olur. Nitekim, bu yetersizlik de, son olaylarla ortaya çıktı. Yani, formülün bizdeki sosyal değişiklikleri, sınıf değişikliklerini yeterince aydınlatmaması, kavramların sosyal sınıf bağlarını bulamaması, kavramlar arasındaki yapılan tartışmaların da, genel politik tartışma biçiminde tabandan kopmasına yol açtı. Ve bugünde zihinler o karışıklıkla yürüyor. Buna, zaten buradaki oturumumuzda aşağı yukarı bu tip kargaşalıklarda, biz her yerde kullandığımız kriteriyumu, pusulayı, yani sosyal sınıf pusulasını burada da elimize alalım, anlamını taşıyor. Buraya kadar gelen biçimiyle, bu gün gelmiş, bir noktada takılmış oluyor. Bunun açıklamasını yapmazsak, ileriye doğru giderken yeteri kadar aydınlık olmamız ve çelişmelerimizi artırmamız, yapma olarak da arttırmamız mümkün olur. Bu açıdan, şimdi 1919 hareketini milli kurtuluş sayalım da Milli Demokratik Devrim saymayalım, diyor-sunuz ikinci şeyde. Öyle mi, yanlış mı anladım?

(Duyulmuyor)

Evet. Onu siz sadece şeye bağlamamız, kavramlara, üstyapı devrimlerine. O zamanki Birinci Milli Kurtuluş Savaşı güdücülerinin bu işte tam bilinçli olmayışı, (eğer yanlış anlamadıysam böyle dediniz) şu halde, milli kurtuluşun demokratik devrim derinliğini kavramamalarına sebep oldu ve o yüzden de demokratik devrim olamadı yahut ek-

sik oldu, diyorsunuz. Bu, işte bizim daima çekinmemiz gereken sadece siyasi olayları siyasi olaylar gibi ele almamız konusudur. Politika- man söyledığımız doğrudur. Ama bizim aradığımız burada, bu politik eksikliğin determinizmidir. Hangi nedenden çıktığıdır. Ve bu nedeni, mutlaka bir sosyal sınıf değişikliğine yahut statükosuna bağlamak zorundayız. Yoksa, o zaman akılları ermedi, -böyle de söylenebilir- ve o zamanki devrimciler biraz cahildiler, biraz da zekalarını iyice işletmediler. Ama, biz şimdi daha bilgiliyiz, daha da zekiyiz, onlardan iyi yaparız. Yok, böyle korsak, biz toplum olaylarının izahını karşımıza başka türlü, yani, bizim bu sözümüzün tam tersini savunan yığınla tezlet çıkar artık tartışma çatışmaya kadar gider. Ki, bugün de manzara biraz o durumdadır. Sınıf pusulamızı bırakıyoruz, yalnız yakıştı- rma siyasi olayları birinci kertede önemli sayıyoruz. Siyasi olayları siyasi olaylarla izaha gidiyoruz. O zaman kopuyoruz ama, yani Bilim- sel Sosyalizmin sınıf ve ekonomik taban problemini birinci derece izah edici, belirleyici faktör olmaktan adeta çıkarıyoruz. Üst yapı- daki kavgalarla üstyapının kavgalarını izah ediyoruz. Bu Bilimsel Sos- yalizm olmayacak o zaman. Benim, arkadaşımın bu iki itirazı ve bir sorusu üzerine söyleyeceğim bundan ibaret kalacak.

Bugünkü ihtilafları aydınlatmakçin, Türkiye'nin sosyal sınıf yapı- sındaki değişiklikleri mutlaka göz önüne koymak zorundayız. Ve bu sosyal sınıf değişikliklerinin de, kendiliğinden, bir akıllılık yahut akılsız- lıkla, yani üstyapı ve psikoloji elemanlarıyla değil, hangi ekonomik temel, taban ilişkilerden ve çelişkilerden çıktığını arayıp bulmaya mecburuz. Ben, eski bir arkadaşınız olarak, aklımın erdiği kadar ve bu işte bundan önce de epeyce seneler araştırma yapmış bir insan olara, bulabildiğim açıklama budur. Bunun üzerinde siz daha iyi bir sınıflar ve ekonomik neden öne sürerseniz, Birinci Milli Kurtuluş Sa- vaşı'nın bugün ikinci Milli Kurtuluş Savaşı biçiminde tekrarlanması gereğini daha iyi aydınlatmış olabilirsiniz. Ben bu kadarla yetinece- ğim. Başka arkadaşlar var mı, bu noktada, buyurun efendim.

Bu ayırt, ve hemen hemen diyebiliriz ki bütün geri kalmış ülkeler için de bu ayırt: Milli Demokratik Devrim sözüyle deyimlendirilebili- yor. E, bütün dünyada herkes bu deymi kullanıyor. Ancak, bunun Türkiye'ye uygulanmasına gelince, Türkiye mesela Çin'den de farklı bir gelişim gösteriyor. 40 yıl önce, buraya kadar söylediklerime gö- re, eğer doğruysa söylediklerim, bir demokratik Devrim oluyor. Ama buna biz artık Milli Kurtuluş Hareketi diyoruz. Bugün Vietnam'da da bir Milli Kurtuluş Hareketi yapıyor. Ama aynı zamanda Milli Demok-

ratik Devrim. Şu halde geri ülkelerde. Onları da bırakalım. Biz bütün dünyanın adlarını tabii öğreneceğiz. O da gerek. Ama, bizim kendi toplumumuz içinde olmuş olayları karakterize ederken, bu Milli Demokratik Devrimin genel bir anlam taşıdığını, oysa bizde bu genel anlamla 40 yıl önceki ve bugünkü olayları kavramsak bile, soyut olarak, somut olarak açıklama olanağımız yoktur, demek istiyoruz, onun için, bizde. Dünya buna Milli Demokratik Devrim demiş. Biz de diyelim. Yani genel olarak yanlış değil. Ama bizim memleketimizde 40 yıldan beri; bir Milli Demokratik oluyor, ondan sonra, hatta 27 Mayıs bile kendine göre Demokratik bir Devrim şeyi denemesi oluyor, ama biz gene yetinmiyoruz: Haklıyız da, gene bir Demokratik. E, ne oluyor bu, üst üste buna Demokratik Devrim, Demokratik, Devrim, Demokratik Devrim demek zorunda kalıyoruz. Şu halde, bu Demokratik Devrim genel sözü, genellikle yanlış olmamakla birlikte, Türkiyemiz ölçüsünde yeterli olmaktan çıkıyor. Türkiyemizin dünkü, bugünkü ve yarınki değişikliklerini, sosyal değişikliklerini deyimlendirecek tam kavram bulmak gerekiyor. Bu bizde Milli Kurtuluş adını almış ve bütün geri ülkelerde aşağı yukarı bu Milli Kurtuluş adıyla anılıyor. Yani emperyalizme karşı savaşıırken, içeride ister istemez Milli Demokratik Devrim gerçekleşiyor. İşte Vietnam'ın olayları bunu ispatlıyor. Önce emperyalistlerle savaşıyor, fakat daha savaşa girer girmez, halkın o savaşta tam gönüllü ve tam enerjili biçimde katkı yapması ve döğüşmesi için, ister istemez Demokratik Devrim, yani Derebeyiliğin tasfiyesi yolunda tedbirler alınıyor. Şimdi bunu böyle Türkiye için uygulamaya gittik mi, mecburuz, Türkiye'nin kendi yapısından doğmuş terimler kullanmaya. Ki bu terimleri bizim icadetmemize lüzum yok. Madem ki genel terim, Milli Demokratik Devrim terimi, bizim Cumhuriyet İnkılabını, 27 Mayıs ve bugünkü devrim aşaması tezimizi içine genel olarak kapsasa bile karakteristiklerini veremez durumdadır, ister istemez biz mecburuz daha anlaşılır konuşmaya. Ve bunun sosyal sınıf açısından aynı değişikliklere karşılık geldiğini ortaya koymaya. O zaman tartışırken, aramızda hiddet, şiddete lüzum kalmaz. Yani anlaşmış insan olarak. İçimizde illa ki kavga çıkarmak isteyen varsa, ona bir şey diyemeyiz, ama iyi niyetli ve sadece aydınlanmak isteyen arkadaşlar olarak bir araya geldiysek, burada Bilimsel Sosyalizmin genel kuralı sınıf pusulasını ve onu belirlediren ekonomik taban ilişkilerini gözümüz önüne koyarak: Cumhuriyet devrimini, 27 Mayıs ve bugünkü aşamayı karakterize etmek zorundayız. Bunu demek istiyorum.

Evet, buyurun.

Efendim, Mustafa arkadaşımız, 919'daki burjuva zümresinin durumu üzerinde sorular açtı. Bu sorular şöyle oluyor, yani sorunların sırası, Birincisi: Almanca-Fransızca Kompradorlarla Finans-Kapital aynı zamanda mı Türkiye'de vardı? Yoksa, ne zaman Finans-Kapital Türkiye'de etken oldu? Türkiye'de Milli Mücadele yıllarında yalnız Komprador burjuvazinin etkenliği konu. Finans-Kapital, bu Komprador burjuvazi tasfiye edildikten sonra, Türkiye'de yeniden teşekkül etmiş ve iki basamakta iktidara gelmiştir. Bunu ayırt etmek zorundayız. Yani, Birinci Kuvayimilliyeye Savaşı, Finans-Kapital'in milli bir sınıf olarak, milli bir zümre olarak rol oynadığı alan değildir. Yoktur ki o zaman. Yerli, milli, yani Türkiye ölçüsünde etken bir Finans-Kapital zümresi, Milli Kurtuluş, Birinci Milli Kurtuluş yıllarında yoktur. Onun yerine 19. Yüzyıldan artakalmış Komprador burjuvazi vardır. Burjuvazinin bir zümresi olarak. Ha, evet.

Hangi grubun Kompradoruysa, hangisinin malını satıyorsa, onun arabasına binip onun türküsünü de çağırıyor. Komprador bu. Ve bu Kompradorlar iki idi, dediğimiz gibi. Ama bunlar Finans-Kapitalist değil. Yani Türkiye'nin, Türk burjuvazinin bir zümresi olarak, ancak Kompradordular. Bunlar tasfiye edildi. O zamana kadar Türkiye'de Finans-Kapital vardı. Hatta ben her zaman da söylerim: Türkiye'de Finans-Kapitali)ama ecnebi olarak vardı, yabancı sermaye olarak Finans-Kapital) Avrupa'dan önce Türkiye'de müthiş etki yapmış bir şeydir. Ama yabancı Finans-Kapital. Yerli Finans-Kapital, yerli milli Finans-Kapital ancak Cumhuriyet zaferi gerçekleştiikten sonra, Kompradorlar tasfiye edilince, kalıp değiştirdiler: Finans-Kapital oldular, Finans-Kapitalist oldular. Yani bu ayırdı şeyetmek... Finans-Kapital yok Milli Mücadele sırasında, yerli milli diyeceğimiz.

Şimdi ikinci sorunuz sizin, haklı olarak, "E, bu bir milli sınıf mıdır, milli bir zümre midir?" diyorsunuz. Şimdi, biz hissiyatla hareket etmemek zorundayız. Milli nedir? Milli, bildiğimiz gibi, kapitalizmin yarattığı bir kavramdır. Yani kapitalist sınıfının, kapitalist ekonomisinin yarattığı bir sosyal yapıdır. Millet budur. Millet deyince biz. Kapitalizmden evel Ümmettik, her zaman söylüyoruz. Muhammet ümmetiydik. Fakat kapitalizmle birlikte, Türkiye'de kapitalizm egemen oldu olalı, yahut egemenliğe adaylığını koydu koyalı hiç olmazsa, bir "Millet" lafı çıktı, Ümmetten başka, bir de bakıyoruz. Bu iki sözün anlamı üzerinde, geçende de söyledim, bir fark da yok. Yani onun, Arapça ikisi de, ikisi de birbirine yakın sözcükler. Ama birisi derebey devri-

nin Türkiyesini alıyor, insanlarını: Ümmet diyoruz, Muhammed ümmeti gibi. Avrupa'da da İsa ümmeti idi çünkü Derebeyilik zamanında. Birisi de, kapitalizm iktidara geldikten sonra: Türk milleti, diyoruz. Yani bu Milletle Ümmetin ayırdı böyle oluyor. Kapitalizmdeki bütün sosyal sınıflara Millet diyoruz. İster burjuva olsun, ki burjuvazinin içinde zamanla Komprador da olabilir, sonra Komprador tasfiye edildiği zaman Finans-Kapital de onun yerine egemen duruma girmiş olabilir. Ama madem ki burjuvazinin bir zümresidir, bu milletin içindedir. Yani biziz Finans-Kapitalistlerimiz Avrupa'da değiller, Türk milleti içinde. O halde onlar da milletten bir parça. Bunlara biz şimdi. Bu gibi deyimlerde yakıştırmalara kayıyoruz. Daima o sınıf şeyini, pusulasını kaçıncı. Bu alçaklara milli sıfatını nasıl veririz? Yani hissiyatımıza dokunuyor. Millet biziz. Bu bir avuç, üz yüz beş yüz kişiyi geçmeyen Finans-Kapitalist bu milletin dışındadır, falan diyoruz. Ama değil dışında. Yani geçen oturumlarda konuştuk. Bal gibi içimizde ve iliğimize kemiğimize kadar ağlarını sokmuş: üretimimizi, sosyal ilişkilerimizi, politikamızı, kültürümüzü, hatta dinimizi bile tekeline almış. Böyle bir yaman zümre. Şu halde içimizde o. Zaten bütün şey de ordan çıkıyor. Meseleyi böyle sınıfsal açıdan koymadık mı, anti-emperyalistiz değimiz zaman, emperyalizm dışarıda imiş gibi geliyor bize. Yani emperyalizm dışarıda, 1919 senesinde dışarıda. Bugün içimizde. Yerli milli bir zümre olarak Finans-Kapital zümresi dünya emperyalist topluluğunun bir parçası durumunda, bizim milletimizin bir bölüğü durumundadır. Ve o sıfatla zaten bu kadar etken olabiliyor.

Şimdi, evet? Estağfurullah. Tamam. Evet.

Şimdi, arkadaşımız diyor ki, o zaman: Birinci Milli Kurtuluş küçük-burjuvazinin yaptığı bir iş midir? Bu, sınıfsal açıdan nasıl kavranılabilir? Böyle mi? Böyle soruyorsunuz.

Şimdi, bakın, biraz yolulduk tabii. Belki de söylediğim yeterince anlaşılmıyor. Bir defa Finans-Kapital yok Birinci Milli Mücadelede. Yerli milli Finans-Kapital yok. Ama Batı'nın Finans-Kapitali, elbette, emperyalizm biçiminde gelmiş girmiş Türkiye'ye, zaptediyor, istila ediyor. Ona karşı halk savaşıyor. Bu savaşta öncü: örgütüyle, ideolojisiyle, politikasıyla, ve ilh. öncü: Türkiye'nin burjuvazisidir. Bu burjuvazinin içinde çeşitli zümreler var. Her sınıfın, modern her sınıfın, işçi sınıfının olduğu gibi, onun da zümreleri var. Bunlardan o zamana kadar, 1919 yılına dek egemen olan zümresi burjuvazinin (egemen zümresi, tahakküm eden zümresi) Komprador burjuvazi. Finans-Kapital değil. Onlar ancak, bu Komprador burjuvazi tasfiye edildikten ve

onun yüzde yüz uşaklığını yaptığı yabancı sermaye Türkiye'de devletleştirildikten ve tabii milletleştirildikten sonra meydana çıktı. Bunu ayırt etmek lazım. Binaenaleyh, Birinci Kuvayimilliyeye küçükburjuva hareketi değil. Ki öyle yapıyoruz, yani yakıştıran oluyor. Tutmuyor. Çünkü küçükburjuvazi: Köylülükle esnafıktır. Hangi köylü, hangi esnaf Birinci Büyük Millet Meclisine girdi? Bir tek girdi mi? Yooo. Girmediyini nereden biliyoruz? Hani, orada miydin, diyeceksiniz. Orada değilim ama, orada olanların bağırp çağırışlarını biliyoruz. Halkçılık Programı konuşulduğu zaman, Mahmut Esat kalkıyor, bakıyorsunuz: "Bu Meclise mübarek oraklarıyla köylüler, kasketleriyle esnaf gir-medikçe, bu Meclis Türk Milletine yeteri kadar devrimci ve ilerici bir hamle getirmeyecektir" diye bağıır. Aynen sözleri hatırımda değil ama, söylediği bu. Yani, o devrimi, Birinci Kurtuluş Savaşını yapan ve güden Büyük Millet Meclisi içindeki devrimciler dahi, yalnız Müdafayi Hukuk Cemiyetinin ki, Türk burjuvazisinin örgütüydü.

-Hangi kesiminin?

Kesim yok. O zaman sınıf bütünü ile konudur. Bütünüyle. Yani, burjuva dediğimiz sınıfın her zümresi Müdafayi Hukuk Cemiyetleri içinde. Yalnız bu zümreler içinde en hin oğlu hin o zamanki şartlara göre, Komprador burjuvazi. Fakat, Komprador burjuvazinin o hin oğ-lu hinliği, Hürriyeti İtilafçı Kompradorlar, doğrudan doğruya istilacı emperyalizmin uşaklığını, ajanlığını yapmak istedikleri için çarçabuk hain ilan edildi ve tasfiye edildiler. Susturuldular hiç değilse. Alman-cı Kompradorlarsa, sureti haktan göründüler, Sivas Kongresine kadar etken olmaya çalıştılar. İngiliz'e düşmandılar. İngiliz efendileri sayılmıyordu, onlar için. İngiliz'i istemiyorlar, yani istemiyorlar. Fakat, daha yumuşak, uzak falan filan gerekçe mi bulunmaz, lafta, Amerika gelsin, mandası olalım, dediler. İşte bu iki, ikisi de Komprador burjuvazi ama, burjuvazi deyince, Müdafayi Hukuk deyince, yalnız Kompradorların örgütü değildi. Bütünüyle, Türkiye'nin o zamanki her zümresinden burjuva sınıfının, burjuva dediğimiz sınıfının bir örgütü idi. Yani, Birinci Kuvayi Milliyeyi, öncü örgüt rolü ile güden sınıf, el-bette burjuvazidir. Küçük burjuvazi değildir. Ama, elbette küçük burjuvazinin antuziyazme edilmesi, Cephede döğüşmesi için, Milli Demokratik Devrim anlamına gelecek değişiklikler savunuldu. Bu bir. Binaenaleyh şimdi, neden Milli Kurtuluş dedik mi, çünkü bugün Finans-Kapital tahakkümü Türkiye'de yani, Finans-Kapital dediğimiz zümre, biliyorsunuz nedir. İsterseniz gene iki kelime ile özetleyelim: 19. Yüzyılda, kapitalizm bir kapitalist sınıfı bir de büyük emlak sahip-

leri sınıfı diye iki üst sınıfla idare ediliyordu. Yani, birisi kapitalist sınıfı: doğrudan doğruya işçiyi ücretle çalıştırıp artı-değer sömüren sınıf. Ötekisi de bu artı-değerden rant diye irat diye pay alan büyük emlak sahipleri sınıfı. Bunlar eski derebeylikten aktarılmış bir sınıf ama, hakim sınıf. Çünkü, burjuvazi tek başına iktidarı tutamayacağını anladı, halk yığınının karşısında, eski, kurnaz, tecrübeli derebeyi artığı büyük emlak sahiplerini de kendi yanbaşımda bir sosyal sınıf olarak beslemek zorunluluğunu duydu. Şu halde, bu iki sınıf: işet 19. Yüzyılın bütün demokratik, demokrasi dediğimiz burjuva demokrasisi oyunları, bu iki sınıf arasında milli gelirin paylaşılması kavgalarıydı. Bu 19. Yüzyılda kaldı. Bütünü ile kapitalist sınıfının her zümresi ve bütün ile büyük emlak sahiplerinin her zümresi: egemen iki sınıf olarak topluma hükmediyorlardı. 20. Yüzyıllar birlikte bu iki sınıfın içinden her zümresinden en kodamanları, en kodaman tüccar kapitalist sınıfından, en kodaman sanayici, en kodaman bankacı ve ilh. zümreler. En kodamanları. Yani, her zümresinin içinden kodamanları. Büyük emlak sahiplerinin de gene en kodamanları Finans-Kapitale, yani geldiler bir araya kaynaştılar. Bankalar içinde oldu bu çok defa, biz de örneklerini bildiğimiz gibi. Ve buna biz dünyada, Bilimsel Sosyalizm bu Finans-Kapital zümresidir, dedi. Artık bu kendi sınıfını dahi inkar eden, "vahşi" diye tahkir eden ve yalnız tabii platonik tahkirle kalmıyor. Onun da rızkını kesip kendisine aşırı kâr diye yutan bir ayrı kapitalist zümresi. Ama tahakküm yapan kapitalist zümresi oldu. İşte buna biz Finans-Kapitalist diyoruz. Bu Finans-Kapitalist, bizde ancak Cumhuriyetten sonra türedi. Yabancı Finans-Kapitalistle anlaşması falan filan. Bunun durumu. Ne yapıyor şimdi? Önümüze gene sınıfları koyduk mu, kendiliğinden çıkıyor. Finans-Kapitalist zümresi, dünya emperyalist sistemini savunan ve temsil eden, dünya kapitalistleri ile işbirliği halinde. Gördüğünüz gibi işte.

- Ne zamandan beri?

- Evet. Oraya geleceğim. Bu ne zaman başladı? Bu, 1923 ile 1925 arasında yabancı Finans-Kapitalin, şirketler adını alan Türkiye'deki örgütleri ve organizasyonları yani, kurumları ilh., bunlar tasfiye edildiği zaman. Tasfiye edildi de şöyle edildi tabii: Millileştirildi, biliyorsunuz. Bir kısmı da devletleştirildi. Yani, bizim burjuvazinin daha doğrusu, Türkçesi satın alabildiklerini, onlar satın aldı: alamadıklarını da devlet burjuvazi adına, onun devleti olarak o satın aldı. Fakat, ne oldu? Eski, 19. Yüzyıl kalıntılı, yani serbest rekabetçi kapitalizm tasfiye edildi. İlk günden beri o günden beri yani, daha 1923 biter bitmez

Türkiye'de bir edebiyat çıktı. Bizim kuşak çok iyi hatırlar: Gayri meşru rekabet: edebiyatı. Sanayiciler yahut gemiciler birbirleri ile rekabet etmesin. Ne yapsınlar? Gitsinler Ankara'da devletin önünde konuşsunlar, uzlaşsınlar, Türk milletini kazıklaşınlar elbirliği ile. Ne zorları var rekabet yapacaklar, falan. Yani, bu oldu ve bu uygulandı. Yani, Türkiye'de Finans-Kapitalin doğuşu, öyle zannettiğimiz gibi çok geç bir hadise değil. Ancak, bütün olaylar, diyalektik gelişim kanunlarına uygun yürürlüğe girdi. Yani, Finans-Kapital o kadar azlık, o kadar millet dışı, millet haini, vatan haini bir. (ses kaydedilememiş.)

Ama duyulmuyor galiba, değil mi? Duyuluyor mu, efendim? Hah, duyuluyor. Evet. Bu zümre, hemen yani maskesini düşürüp de, ben artık bu memlekette burjuvazi de dahil, milli burjuvazi de dahil bütün sınıfların şartsız, kayıtsız sultanıyım, tahakkümünü yürüteceğim, diyemezdi. Binaenaleyh, uzun bir birikim gerekti. Ve bu birikim İkinci Emperyalist Evren Savaşına kadar devam etti. Birikimden sonra ne olur? Bildiğimiz gibi atlama. evet, atlamasını İkinci Emperyalist Savaşından sonra başardı. Onun için, biz bugün yalnız İkinci Emperyalist Savaşından sonraki değişikliği fark ediyoruz. Ondan önce uzun yıllar Finans-Kapitalin birikimini gözden kaçırıyoruz. Neden? Çoğumuz zaten o devirleri yaşamamış. Sizleri bu hususta hiçbir zaman sorguya çekmek imkânı yok. Ama, toplumun o günkü olaylarını bilen arkadaşlar bunu size aktarmak zorundayız. O zamandan başlamıştır Finans-Kapital. Birikimini yapmış, ondan sonra İkinci Emperyalist Evren Savaşı biter bitmez, geçenki oturumlarda konuştuğumuz gibi, çok güzel bahaneler de bularak, iktidarda en hayasız bir biçimde tahakkümünü yürütmenin yollarını bulmuştur.

Şu halde gelişimi, yani ondan önce Halk Partisi içinde bir karma idare yürütülüyordu fakat, ondan sonra yok, dediler. Savaş günleri bile hatırlarsınız Milli Şef, değişmez Milli Şef idi İnönü. Ve onun her dediği Sultanın fermanından daha güçlü sayılıyordu. Fakat, savaş biter bitmez, yoo, dediler evvela şu "değişmez"? kaldırın. Sonra Milli, zilli şef yok, kaldırın onu da. O da kalktı. Bu sefer, Halk Partisinde ayağının altındaki karpuz kabuğunun kaymaya başladığı izlenimi belirdi. Yabancı Finans-Kapitalle, bizim yerli Finans-Kapitalin aşna fişnalığı, gittikçe korkunç bir hız kazanmaya başladı. Bütün Kuvayı Milliye gelenekleri, yavaş yavaş ortadan kalkıyor. Ee, ne yapalım? Hiç değilse bir toprak reformu. Zaten harbin içinde de vardı. Toprak reformu ile birlikte Finans Kapital derhal Genç Osman gibi atladı, bütün Anadolu'nun bütün derebeylerini, büyük ağalarını: bak sizin toprağı-

nızı elinizden alacaklar, şeklinde kendi dümen suyuna bağlamak, sokmak olanağını buldu. Ve, hatırlarsanız veyahut hatırlamazsınız, biz çok iyi hatırlıyoruz: Halk Partisi içinde ilk isyan bayrağını kaldıran dört kişi olmuştur ve bunlar, doğrudan doğruya Toprak Kanununa karşı ayaklanmışlardır. O maske altında, sanki ağaları koruyormuş gibi. Oysa, tabii o Finans-Kapitalin gayet hin oğlu hin bir taktiği ve stratejisiydi. Ama bu genişletiyor, bahsi. Yalnız ben şimdi özet yapayım, çünkü öteki konuya sıra kalmayacak. Böylece Finans-Kapitalin iktidarı, şartsız kayıtsız tahakkümü, İkinci Evren Savaşından sonra Demokrat Parti dediğimiz şeyin kurulmasıyla ve onun 27 Mayıs'ta salıntısı üzerine bu sefer AP biçiminde kurulması ile, o da yetmiyor, bugün işte başkaları da çıkıyor. Şu halde, bu sınıf pusulamız, gözümüz önündeki olayların akışı içinde, budur. Görebildiğimiz kadarıyla bu. Bunu tartışmak tabii mümkün.

Bu durumda, milli demokratik olması, devrimin: Finans-Kapital dışında kalan kapitalistlerin, hatta bir kısım orta küçük ağaların bile, ayrı millet sınıfları ve zümreleri olarak böyle bir devrim içinde bir köşe başına kadar, yahut bir noktaya kadar halk yığınları ile kimi durumlarda işbirliği yapması mümkün görülüyor ve bizim de izlenimlerimiz (elimizde istatistik yok ama) kişi olarak, bu memlekette yaşayan yurttaş olarak gördüğümüz olayların kimileri böyle bir sınıfın bulunduğu gösteriyor. Fakat, kapitalist sınıfı olmasa bile, nihayet küçük burjuvazi nedir, o da burjuvadır ama küçüktür, küçükburjuvadır. Binaenaleyh, milli bir sınıftır. Öyleyse, küçük burjuvazinin el birliği ile olacak bir gelişim Türkiye'de ancak, milli bir gelişim adını alır. Ve biz ona genel olarak Milli Demokratik Devrim, diyoruz. Fransızca söz daha bilimsel gibi geliyor bize. Ama, biz bilimin olaylardan çıktığını ve olay dışında bilim olamayacağını düşünerek: onun birincisine, eski yıllarda söylendiği gibi Birinci Milli Kurtuluş, bugünküne de İkinci Milli Kurtuluş demeyi öneriyoruz. Kabul veya red, tabii arkadaşların bileceği iş. Yani, daha sınıfsal karakteristiğini ve tarihsel karakteristiğini ni bu deyimlerle bulur, sayıyoruz. Süleyman arkadaşımız?...

(Duyulmuyor)

Bu, bundan sonra Milli Cephe Politikası ve Önümüzdeki Görevler diye bundan sonraki, gelecek Perşembe günkü oturumumuz var, bu oturumda o konu Minima Program meselesi üzerinde durulacak, ister istemez. Milli Demokratik Devrim yahut İkinci Kurtuluş Savaşı aşamasında olduğumuza göre, Minima Programdır, günün problemi. O problem orada ayrı bir konu olarak tartışılacak. Onun için, şimdi

burada onun üzerinde durmak, konuyu dağıtmak ve o oturumun hakkına tecavüz etmek olacak. Başka bu noktada, arkadaşların. Buyurun efendim?

(Soru duyulmuyor)

Teşekkür ederiz. Şimdi, Tarık arkadaşımız. Efendim? Önce, oradan şey etsek ötekine daha kolay gireceğiz. Nurettin arkadaşımızın söylediği Meşrutiyet de bir milli demokratik devri, Cumhuriyet de bir milli demokratik devrim olduğuna göre, şimdi de onun içinde bulunduğumuza göre, buna sınıfsal açıdan ne diyelim? Devrim mi, diyelim yoksa Hareket mi diyelim? Bu konuyu, bundan sonraki bölümde, zannediyorum iki tez olarak karşılaşmış bulacağız ve orada işleyeceğiz. Siz de zaten onu söylediniz. Yalnız, Meşrutiyet'te ve Cumhuriyet'te yalnız siyasi bir değişiklik olmuştur, biçiminde korsak yanlış olur. Her ikisinde de sosyal değişiklik olmuştur. Meşrutiyetler iki tanedir, hatta. İkisinde, birincisi zaten Dedikleri, yani doğmadan öldü anasının karnında. İkincisinde komprador burjuvazi iktidara geçti. Tahakküm iktidarı anlamına. Fakat, Cumhuriyet'te, Cumhuriyetin zaferinden sonra Finans-Kapital geçti, diyoruz. Böyle bir sosyal değişiklik var: Komprador tasfiye ediliyor. Yani, her ikisinde ekonomik temelden başlayan sosyal değişiklikler, politik değişiklikleri belirlemişti. Yalnız o kadarlık söyleyeceğiz.

Tarik arkadaşımızın sözlerinde terminoloji birliği, muhakkak ki yararlı olur. Ancak, onu tabii teklif yapılı ve içimizden bir heyet seçilir, Bilim Terminoloji Heyeti. O alır, bir terminoloji yapabilir. Böyle bir çözüm düşünülebilir. Ama, burada bizim şimdi, böyle teknik konularla uğraşacak vaktimiz pek elverişli değil. Evrensel karakteri bakımından Milli Demokratik Devrimin yahut Milli Kurtuluş Hareketlerinin, dünyada ifadesine örnek olarak, arkadaşımız Mao ile, Çin ile yani, Libya'yı gösterdiler. Bence bu iki olay, muhakkak ki muazzam anlam taşıyan ve üzerinde çok durulması gereken bir olaydır. Ancak, bunlardan birincisi Çin olayı: bizim buradaki konumuzla ilişik bir anlam taşır, Libya olayı başka bir anlam taşır. Önce Çin olayı üzerinde duralım: Mao Milli Demokratik Devrim ile yetindi. Biz de yetinemeyiz mi, diye bir soru çıkıyor karşımıza. Çin olayında, Çin'deki Demokratik Devrimin gerçekleşmesi gözümüz önüne gelince, biz şimde kalkıyor Milli Kurtuluş demeye. Mao da pek ala 700 milyon insan ölçüsünde bir tek Milli Demokratik Devrim sözcüğü ile yetindi. Biz niye yetinmiyoruz? Şunun için yetinmiyoruz. Çünkü, Çin ile Çin'deki devrim gelişimi ile Türkiye'deki devrim gelişimleri çok ayrı karakterler taşı-

mıştır. Yani, Türkiye'de Birinci Milli Kurtuluş Savaşı, demokratik devrimi yaptıktan sonra Türkiye sosyalizme doğru gidecek yerde, Finans-Kapitalizme gitmiştir. Çin'de bunun tersi olmuştur. Çin'de de Komprador burjuvazi tasfiye edilmiştir ama Finans-Kapital Çin'ine giledmeden olmuştur. İşte burada ayırdımız var. Yani, Mao için böyle bir konu yok. Ama bizim için var. Biz Türk devrimcileri olarak, Türkiye'de Komprador burjuvazinin tasfiyesinden, temizlenmesinden sonra bir de yerli milli Finans-Kapital zümresi ile karşılaşyoruz. Çin için böyle bir şey yok. Böyle bir şey olmadığı için, iş daha basit, daha kolay oldu, bildiğiniz gibi. Doğrudan doğruya, komprador tasfiye edilir edilmez, yani Milli Demokratik Devrim, kendiliğinden sosyalist devrime gelişti, oluştu. Türkiye'de böyle bir gelişim olmadı. Bunun tersi oldu. Şu halde, bu tersini biz değerlendirmek zorundayız. O zaman, Mao'nun kullandığı deyimler, bizim kalıbımıza tıpatıp uygun düşmüyor. Ve onun için zaten, uğraşacağımız budur ve benim yani hepimiz de, dikkat ederseniz zaten sonraki tartışmada da göreceğiz: Türkiye'de bizim bir aydın rahatsızlığımız var. Bu rahatsızlığımız kötü mü? Elbet çok iyi bir bakıma. Okuyoruz, ama okuduğumuzun etkisi altında yüzde yüz kalıp da, çevremizin olaylarını gözden kaçırarak kertede hafız olduk mu, işte o zaman olumsuz duruma düşüyoruz. Ve aramızda da çatışmalar buradan çıkıyor. Okumayalım mı? Elbette okuyacağız. Domuzuna okuyacağız hem de. Geceli gündüzlü okuyacağız. Dünyanın neresinde ne yazıldıysa hepsini bileceğiz. Bilmezsek nasıl olur? Dünya ölçüsünde bir toplum içindeyiz bugün. Fakat, bunu bilirken eğer kendi ilişkilerimizi, çelişkilerimizi, kendi toplum yapımızı, bütün çığılı ile, netliği ile, duruluğu ile gözümüz önünde tutmazsak, o zaman işte ezbere formüllere kapılırız. Ve bu formüllerin cazibesine yahut etkisine-tepkisine uyarak, birbirimizle biraz Medrese "kavle-kavale" tartışmalarına da düşebiliriz. O açıdan, Çin ile Türkiye'nin bu sınıfsal ve tarihcil yapı ayırdım hiç gözümüz önünden kaçırmamak zorundayız. Çin örneği bize bunu öğretir. Mao'nun kitabını okuyalım ama onun bülbülü, onun papağanı gibi onun formüllerini ve terimlerini, illaki Türkiye'de uygularız, dersek, o zaman yanılırız. Çünkü işte, işaret etmeye çalıştığım gibi, Çin başka Türkiye başkadır. Ve bu başkalık çok önemlidir.

İkinci nokta da, Libya probleminin bize daha açıkça belirttiği demokratik Devrim ve Sosyalist Devrim ilişkisi problemdir. Deminden beri, ilk söze başladığım andan beri, hep üzerinde durduğum: bu iki aşama metafizik biçimde konulmamalıdır, diye özetlenebilir. Diyalek-

tik biçimde konulmalıdır. Yani, kimi oluyor biz Demokratik Devrimi, devrim dediğimiz şeyi koyduğumuz zaman, adeta, bunun dışında sosyalist devrimi ağzına alan kafirdir gibi bir de hava yaratıyoruz. İşte bu olmadı: Yani, biraz bu havadır ki, gençlik arasında özellikle, son günlerdeki çatışmaları ortaya çıkardı. Çünkü kargaşalık yarattı. Hakikatte, Milli Demokratik Devrim (alıştık artık ona, öyle diyelim), ile Sosyalist Devrim elbette iki ayrı aşamadır. Ve bu iki ayrı aşama arasında bir saatlik bir mesafe dahi olsa, beni, yatsı saatinde Milli Demokratik Devrim, sabaha karşı da Sosyalist Devrim olan, gene de bu iki aşamanın karşılık düştüğü devrim karakteristiğinde ayırt yapmak gereklidir, bilimseldir. Ama, bu ayırdı yaparken eğer biz: sosyalist devrimi ağzımıza alamayız biçiminde konuşursak, o zaman yanılırız. Ki, bu yanılma, demokratik devrim gayreti ile ara sıra önümüze çıkıyor ve o zaman kimimiz: yahu biz sosyalist değil miyiz, ne demek ağza almayacağız, yahut Demokratik Devrim dediysek, biz burjuva devrimi için mi çarpışıyoruz? Falan şeklinde, ister istemez kuşkulara düşüyoruz ve bu kuşkuyu da çözümleyemedik mi, yani diyalektik biçimde koymadık mı, ne oluyor? Tam Medrese kavgasına dökülüyor iş. Bir kısmı diyor ki: Hayır Türkiye'de Milli Demokratik Devrim tamam işte M. Kemal'in yaptığıdır, daha ne istiyorsun, artık sosyalist devrim lazım bize. Kimimiz de: Vay, sen kâfir Sosyalist Devrim dedin. Halbuki biz bu aşamadayız, diyor. Şimdi, ikisi de doğru, ikisi de yanlış. Değil mi? Hangisi doğru, diye beni sıkıştırırsanız: şu doğrudur demek için yetersiz bir realite yok ortada. İkinin de doğru yanı var, ikisinin de yanlış yanı var. Ve bunu yani diyalektik olarak, diyalektik dediğimiz zıtlar bir arada çelişkiler bir arada metodumuzla göz önünde tuttuk mu, hiç şaşacak bir şey yok. Olaylar böyle. Türkiye, dünyanın öyle bir bunalım çağında öyle bir değişiklikler içine girmiş ki, orada diyalektiğin en şiddetli çelişkileri bayağı rol oynuyor. Biz bundan korkacak mıyız, bu diyalektiğin çelişkili oluşundan? Hayır. Çelişkiyi olduğu gibi benimseyeceğiz ve bunun bizim metodumuza bal gibi uygun, hiç de birbirimize düşmeye gerek bırakmayan bir realite olduğunu kavrayacağız. O zaman rahat edeceğiz. Şimdi, demek ki, Libya olayı. Bakın ne oldu? Libya'da 8-10 subay bir gece yarısı baskın yaptı, ertesi sabah, biz sosyalistiz, dediler. Sosyalist devrimi yapmış Libya. Yaptı mı? Sudan'da aynı şey oldu. Demek ki, ama o gece yarısı o sosyalist devrim ilan edilinceye kadar geçen aşama, ister istemez Milli Demokratik Devrim aşamasıydı. Yani, bunu böyle koymak zorundayız. Ve ancak böyle korsak, hocalıktan, metafizik metoddan, yani ya

evet, ya hayır de, yoksa kelleni uçururuz, gibi tartışmalardan kurtulabiliriz. Biz, diyalektik olduğumuzu, diyalektik metotla, diyalektik mantıkla kafamızın işlediğini her zaman hatırlamak zorundayız. Zaten, bu toplantılarımızın tek yararlılığı bu olacaktır, zannediyorum. Yani, bu klişe kavramları ezberleyip, kavram kavrama karşı tartışma metodundan çıkalım. Olaylardır, bizim için tek bilimsel gerçek. Olayları da, çelişkiler bir aradadır, diyen diyalektik mantığımızla kavrayalım. Çünkü, olaylar ister tabiatta, ister toplumda olsun daima çelişkili, çelişkiler bir arada bulanarak vardır. Ve realite budur, gerçeklik budur. Onun dışında, alıştığımız, küçüklükten beri, özendiğimiz ve benimsediğimiz metafizik metot yani, Aristoteles'in ya evet diyeceksin, ya hayır. İstisna'ı salif üçüncü bir şey, sık olamaz, metodu. Hepimizin kafası böyle, doğduğumuz günden beri. Her zaman söylüyorum. Öyle alışmışız düşünmeye. Ama bu yanlış düşünce. Bunu, Bilimsel Sosyalizm bize öğretiyor. Bu düşünceden kurtulmak kolay bir şey değil. Bu düşünceyi tekrarlamak da yeterli değil. Hepimiz biliyoruz, değil mi? Diyalektiği içimizde okumayan da yoktur ama, bu okumak ve bilmek, diyalektik olmak, diyalektik düşünmek ve davranmak değildir. Onu gene fırsat geldikçe göreceğiz. Uygulamak, yani olayların içinde çelişkileri yakalamak ve bilince çıkarmaktır, diyalektik. İşte, sosyalizmle, milli demokratik devrim arasındaki ilişki de böyle bir çelişkidir. Ve biz bunları, bu iki momentini toplumun, birbirine karıştırmamak zorunda olduğumuz kadar, birbirinden ayrı kopuk düşürmek zorundayız da. Çünkü, olaylar bunu, yani biz böyle arzu ettiğimiz için mi? Yoo. Bizim arzumuzla değil, gerçek olaylar böyle oldu. Alalım Çin'i: Çin de Mao, -ne diyordu arkadaşımız: Dünya ölçüsünde Milli Demokratik Devrimi formüle eden, yeni biçimiyle bir arkadaş,- şu halde bu memlekette Milli Demokratik Devrim gerçekleşmiş. Bugün, Çin'de Milli Demokratik Devrim mi egemen, sosyalizm mi? Sosyalizm, hepimizin bildiği gibi. Hani, Mao'nun Milli Demokratik Devrim aşaması nerede kaldı? Vallaha bilmem, belki Mao'ya da sorsak, o da gösteremeyecek. Nerede bitti Milli Demokratik Devrim, nerede başladı sosyalizm? Var mı böyle bir ayırdı Çin'deki literatürde? Benim okuyabildiğim kadarıyla, yok. Siz benden çok okuyorsunuz, maşallah. Buldunuz mu böyle hattı fasıl dedikleri eskilerin, keskin bir çizgi: oradan ötesi Mao Demokratik Devrimci, ondan sonra da sosyalist. Benim okuyabildiğim kadarıyla, yok. Ve yok zaten. Hayat öyle. Vietnam'da gene öyle. İşte, Libya'da ve Sudan'da da en son olaylar gene bunu gösteriyor. Şu halde, yani Milli Demokratik Devrim ile Sos-

yalist Devrimi korken, metafizik alışkanlığımıza: Ya evet, ya hayır'dır: bunun ikisi ortası bir üçüncü şık olamaz, falan mantığımız. Çok hakim bir mantıktır, tekrar tekrar söyleyeyim. Doğduğumuz gündən beri; evimizde annemiz, babamız, sokakta arkadaşlarımız, okulda hocalarımız, bütün basınımız, kışlada subaylarımız. hep bu mantıkla bize söylerler ve biz de kafamızı hep bu mantıkla işleteriz. En büyük zalim içimizde, en büyük emperyalist hatta diyeyim isterseniz, bu metafizik-skolastik düşünce metodudur, yani metafizik ve skolastik mantıktır. Milli Demokratik Devrimle Sosyalist Devrimin de ancak çelişkili olarak ilişkili bulunduğunu korsak. Bu bir realitedir. Bütün dünyada olan olaylar, devrimler ve hadiseler bunu ispatlıyor gözümüz önünde. Bizim için de aynı çelişkili durum gerçekliktir, deriz, ve rahatlarız. Yani kafamızda o mantık dürtüsüyle kavramlar yüzünden duyduğumuz rahatsızlık kalkar, rahatça: Evet, bu iki aşama birbiriyile çelişiktir, ama, aynı zamanda bu çelişki bir aradadır da, deriz ve rahatsızlıktan kurtuluruz. Evet, bu konuda benim söylemek istediğim bu kadar. Başka arkadaşlarımızın. Buyurun canım.

Tıpkı bizim 27 Mayısçılar gibi. Onlar da anladılar bugün, biliyoruz. Konuştuklarından hep onu öğreniyoruz. Fakat onlar da öyle mi olacak bilmiyoruz, yani tıpkısı şeyde benziyorlar. Bu sefer ikinci bir safha oldu. Ve bu sefer artık doğrudan doğruya sosyalistiz demeye başladılar. Bunu arkadaşımız açıkladığı için benim buna katacak fazla bir şeyim yok. Ve demin de söylediğim gibi, zaten Demokratik Devrimle Sosyalist Devrim arasındaki ilişkiyi bir çelişki olarak koyduktan sonra, bu çelişkinin birbirini reddeder anlamına yorumlanması tehlikelidir, diyalektik dışıdır, metafiziktir ve skolastiktir. Biz bunu daha çok şey etmek istiyoruz, burada aydınlatmaya çalışıyoruz.

Buyurun. Evet. Evet.

Şimdi. Arkadaşımız, sosyalizmle, sosyalizm devrimini yapmak konusunda Avrupa'dan bir örnek verdi. Mesela İsveç'te. Hatta isterse-niz İngiltere'yi de alalım. Orda da şimdi Sosyalist Parti ya. Labour Party, sosyalistiz diyor. Bunların önce Burjuva Sosyalisti olduğunu. Ve binaenaleyh bundan önceki toplantılarımızda konuştuğumuz gibi, burjuva sosyalizmiyle proletarya sosyalizminin ayırdım göz önüne getirmek lazımdır. Elbette İsveç'teki sosyalizm bir iktidar değişmesi, yani proletarya iktidarının kapitalist sınıfı iktidarı yerine geçmesi anlamına gelen bir değişiklik getirmiyor. Ancak Finans-Kapitalin zaafı. (Kuvveti yanında bir de zaafı da var: iktidarda tutunabilmek çok güç bir şey, bir avuç adamın. 100 aile bir koca, milyonlarca nüfuslu bir ülke-

de iktidarda kalsın senelerce. Kolay değil bu. Onun için, özellikle, büyük sömürge yahut büyük cihan pazarı soygununu yapan Batı emperyalist ülkelerinde, kendi vatanlarının işçi sınıfı içinde de bir aristokrat işçi zümresi, aristokrat amele dediğimiz eskiden, bir zümreyi satın almaya götürmüş ve o zümre kanalıyla da, onları sosyalist ilan ederek, işte kapitalist-sosyalist farkı yok artık, sosyalist de iktidara geldi, der gibi, ama, elbette Finans-Kapitalin tahakkümünü devam ettiren bir takım sosyalist klişeli, etiketli, maskeli hükümetler kurulmuştur. Bu, iktidar değişmesi, sosyal anlamda bir iktidar değişmesi olmamıştır. Oysa ötekilerde, Libya'da yahut Sudan'da ve geri kalmış ülkelerde olan iktidar değişmesi, ciddi olarak Finans-Kapitalin tahakkümünü sahnedan temizleme yönünde geliyor. Hiç değilse gelişmesi bugün için böyle görünüyor. Ve onun için, sosyalizmin, proletarya sosyalizmi diyebileceğimiz anlamda bir sosyalizmin gerçek iktidarı durumunda oluyor. Onun için, bizim, bir noktada, arkadaşımızın bu sorusu bize bir noktayı daha çok dikkatle üzerinde durulacak biçimde ele almamızı gerektiriyor. Çok defa, devrim sözü derken, bir sloganla (öyle diyoruz) her şeyin çözümüne erebileceği sanısına da kapılıyoruz. Oysa eğer devrim gerçekten devrimse, slogan onun ancak bir işaretidir, devrimin en mühim elemanı değildir. Devrimin en mühim elemanı, yani devrimde devrim dedirten şey: İktidar elemanıdır. Arkadaşımızın da dediği gibi. Ve bu iktidarın hangi sosyal sınıfın olduğu anlamına tanımlanması gerekir. Bizim çok ihmal ettiğimiz bu noktanın da, sosyalistler olarak, hiç hatırımızdan çıkmaması gerekir. Ben bu kadarla yetiniyorum.

Aydınlık olayı hepimizi ilgilendirdi. Şimdiye kadar bir tek Aydınlık çıkaramazken, iki Aydınlık birden çıktı. Bunun anlamı, elbette, tek tük olumsuz yanlarıyla birlikte, çok olumlu bir gelişme içinde bulunduğumuzu ve her gelişme gibi bu gelişmede de gene diyalektik çelişkilerin bir arada kaynaştığını bize gösteriyor. Bu konuyu ele alırken, elbette, iki cephe gibi olmuş, tez-antitez gibi karşılaşmış konunun eleştirisi yapılıyor. Bu eleştiriden korkmamamız lazım. Tam tersine, madem ki orada bir çelişki var, şu halde bir zemberek var, bir gergin yay var ve bu yay yeni bir gelişime gebedir, diyeceğiz. Bunun, bir akımın sıhhati açısından anlamını, bir ustanın bir sözüyle size belirtmek yerinde olacak. Bu söz, proletarya partisi içinde ve proletarya partisi için söylenmiştir. Ama biz de kendimizi bir parti diyelim isterseniz, yani politik biçimli parti değil de, bir bölük insan olarak, bir bölük sosyalist sayarsak, onun, bir parti için söylenmiş sözün bize de bir şey öğretmesi mümkündür. Şöyle der usta:

"Devrimci proletarya partisi kendi kendisini açıkça eleştirecek keredede güçlüdür. Bir yanlışa yanlıştır, bir zaafa zaaftır diyecek kadar güçlüdür."

Böyle demiş. Yani, tartışma açıkça yapılabilirse, bu bir zaaf değildir. Zaafı ortaya koymaktır. Ve tabii, o zaafı gidermekçin de ilk yapılan iş, ortaya konulmasıdır. O zaafa basarız, daha yüksek, daha güçlü bir duruma geçeriz, demektir. Usta bunu söylüyor.

Bu tartışmaların, Aydınlık tartışmalarının bütün kavga noktası "sapma" deyiimiyle deyimlendiriliyor. Sapma, eski Osmanlıcada inhiraf, devistion dedikleri, ordan geliyor galiba. Fakat yalnız sapsmadan bahsediliyor. Bizim karşılıklı tez-antitez tartışmalarında. Sapsmadan sonra bir de oportünizm ve ilh. sözleri de giriyor. Bunların, bu iki deyimim Bilimcil Sosyalizmde net anlamları vardır. Önce onu belirtmek gerekir.

Sapma, hem, henüz biçimlenmemiş bir eğilim (yanlış eğilim yahut doğru eğilim, neyse)dir. Oportünizm ise, yerleşmiş, kökleşmiş bir sapsmadır. Biçimi vardır, fraksiyonu vardır, örgütü vardır hatta. Kendine göre bir, ayrı bir organizma haline gelmiştir sapma, o zaman oportünizm olur. Bu iki deyim farkını göz önünde tutarsak, iki tarafın da karşılaşmalarında, en çok sapma sözünü ele aldıklarını düşünürsek, demek ki henüz daha tehlikeli bir hastalıktan önce, biçimlenmemiş bir araştırma aşamasında gözüküyoruz. Böyle bir iyimserlik çıkarmak mümkün. Yalnız, bu aşamanın, şimdi biz burada incelemesini yapacağız. Nasıl inceleme? Bilimsel inceleme. Bizim Bilimsel İnceleme metodumuz, bildiğimiz gibi, diyalektik metoddur. Bu metodun iki çelişik momentu vardır. Yani biz herhangi bir konuyu ele alırken, önce onun aydınlanmasını (eskiden izah derdik, açıklama mı diyoruz şimdi, ben de şaşırımdım, ne dediğimizi bilmiyoruz. İzahını yahut başka bir deyimle yorumunu) yapmak zorundayız. Sonra da o yorumun doğrultusunda ve doğruluğunda o durumu değiştirmeye gideriz. Bizim Bilimcil Sosyalizmde Marks ustanın ta Feuerbach Tezlerinden beri ortaya attığı meseleleri eleştirme, ele alma metodumuz ve mantığımız böyle işler. Bu iki somut aynı zamandadır. Fakat bu iki moment birbirinin taban tabana zıttıdır. Bunu da unutmayalım. Yani, biz yorumlarken, herhangi bir konunun ne olduğunu, nasıl olduğunu açıklar ve aydınlatırken, en ufak bir subjektivizme düşmek zorundayız. Yani konu ne ise, olaylar nasılsa oldukları gibi, hiçbir duyumuza, hiçbir eğilimimize en ufak, zerre kadar pay bırakmaksızın, meseleyi önce bir kere olduğu gibi önümüze koymak zorunda-

yız. Ancak ikinci momentine geçtiğimiz zaman eleştirimizin, yani bu durum iyice aydınlandıktan sonra, bu durumu değiştirme konusuna geldik mi, diyalektiğin bütün değiştirme davranışları ve düşünceleri birinci safaya çıkar. Yani yorumlarken, izah ederken ne derece, ne keredede objektif ve somut isek; değiştirirken, en az o derecede subjektif ve gene somut olmak zorundayız. Yorumlamanın objektif ve somut oluşunun ne olduğunu artık ben size tekrar izah etmeyeyim, hepiniz biliyorsunuz. Olayların dışında biz düşüncemizden, duygumuzdan hiçbir şey bu olayların içine katmayacağız. O objektif ve somut ve nasılsa öylece olayı ele alacağız. Bu birinci moment. Değiştirmeye gelince. Çünkü biz, biliyorsunuz işte Marks ustamızın söylediği ve Bilimsel Sosyalizmin en baş kuralıdır, bilimsel kuralı: Biz bir şeyi temaşa etmekle, aydınlatmakla, yorumlamakla yetinmeyiz; mutlaka ona bir değişiklik getirmek için aydınlattığımızı biliriz. İşte o zaman subjektif oluruz. Ama nasıl subjektif? İşte burada çok dikkatli olmak lazım. Çünkü subjektivizmi diyalektik anlamıyla uygulamak zorundayız. Yoksa, yani subjektif oluruz, dedik mi, herkes keyfine, aklına ne gelirse, öyle bir değişikliğe gider. Böyle yaparsak, bu tabii diyalektikle hiçbir ilgisi olmayan, tam kapris ve kişicil davranış ve düşünce olur ki, Bilimsel Sosyalizmin semtine bile uğramaz bu tarz şeyler. Ne anlamda kişicil? İnsancıl diyelim. Yani insancıl, toplum ölçüsünde değiştirme momentine gireriz. Toplum ve insanın bütünü için en yararlı değişiklik hangisi ise, onu öneririz. O anlamda subjektif. Biliyoruz, insanlık eğer sınıfsız toplumdaysa, bütün için, bütün insanların yarar ve değişiklik gerekecektir. Sınıflı toplumun, hangi sınıf açısından konuluyorsa, o sosyal sınıf açısından en yararlı çözüm ve değiştirim yapacağız.

Şimdi, şu halde, yani bu kayıtlarla konuya bakmazsak, elbette konu içinde o zaman hepimiz, o andaki duygularımız yahut düşünce potansiyelimize göre bu meselede taraf tutarız ve bir çingardır kopar, kimse tam bir yönelişe eremez. Bu iki kuralla Aydınlık konusuna baktarsak, ilkin demek ki ne yapacağız? Bir Al Aydınlık var, bir Mor Aydınlık var. Alı al, moru mor oldu bu iki Aydınlık. Bunların içlerinde, gerek Al, gerek Mor, ne söyleniyor? Bir tek harf dahi katmaksızın, duygumuzdan, düşüncemizden, onların ne dediğini önce anlamak zorundayız. Birinci yapacağımız iş burada budur. Yani her iki tezden de içimizde arkadaşlar varsa, onlardan özellikle onu rica edeyim. Önce kendi formüllerini, düşünce cümlelerini, nasılsa öylece aydınlatınsınlar ve biz de onları olduğu gibi bir kere önümüze koyalım. Ancak ondan

sonra, işçi sınıfına hangisi daha yararlı, daha yararsız biçiminde de-
ğiştirme momentine geçebiliriz.

Böyle koyunca, ben, afedersiniz, bu Aydınlığın 15. Nüshasına, sa-
yısına gelinceye kadar içinde yazılan bütününü hemen hemen hiç
okumamıştım. Yani parça parça okudum ama, doğrusunu isterseniz,
bu parçalar içinde ana tezler nereye doğru gidiyor, ne diyor, bunları
fazlaca araştırmış ve tespit etmiş değildim. Şurda iki gün içinde, ak-
si gibi de bir sürü engeller ortasında, Aydınlığın, iki Aydınlığın ikileş-
mesini gerektiren tez ve antitezlerin ne olduğunu çok kısa zamanda
böyle yakalayıp bölmek zorunda kaldım. Onun için çok eksiğim ola-
cağını tahmin ediyorum. Arkadaşlarım bu alanda beni tamamlarlarsa,
ilkın bu yorumlama momentinde daha objektif ve somut olma
olanağına kavuşuruz.

Yalnız, bu iki tez ve antitezin karşılaştırılmasında bir de Filizî Ay-
dınlık çıkıyor. 12 sayılı Aydınlık. Onun orasında da, ondan önce de
gene Aydınlık'ta bugünkü tartışmayı ilgilendiren bir takım yazılar
çıkmiş. Ben onları izleyemedim hepsini. Bu üç Aydınlığın elinden
geldiği kadar satırları üzerinde, tez sayılan, bana geçen oturumda
bunlardır önemli dediklerimiz üzerinde durmaya çalıştım. Ve onlar-
dan bazı pasajlar aldım. Lakin bu pasajlar o kadar çok ve dağınık ki,
sonra aynı sözcükler iki taraftan da o kadar çok kullanılıyor ki.
Ayırdetmek de güçleşiyor kimi yerde. Şimdi mesela daha kapağın-
dan başlıyor. Mor Aydınlık: Proleter Devrimci Aydınlık adını alıyor.
Al Aydınlığı açıyorum: Her sahifesinin, her satırı demiyeyim ama,
hemen hemen her iki üç satırında bir "proleter devrimci" sözcüğü,
sözü, tersi geçiyor. Şu halde iki taraf da, biz proleter devrimciyiz,
diyorlar. Manzara bu. Objektif, somut görünüş bu.

Bu deyimın önce yanlışlığı dikkati çekiyor. İki de proleter dev-
rimci, öyleyse nedir aradaki şey, demeden önce: Proleter devrimci
deyimi nedir? İster istemez insan onu soruyor bir defa. Çünkü çok
belki tuhaf gelecek hepimize ama, yani, iki taraf da proleter değil.
Yani proleter. Belki proletaryanın devrimcisiyiz demek istiyorlar
ama, ikisi de aydınlırlar. Yani Mor Aydınlık da aydınların tezini sa-
vunuyor, Al Aydınlık da aydınların tezini. O halde ne Mor Aydınlık
ben proleterim diyenlerin tezidir, ne Al Aydınlık. İki de aydın züm-
resinin karşılıklı tutumlarını gösteriyorlar. Ve bu oldukça ilginç bir
konudur, arkadaşlarım.

Sonra o iki Aydınlığın metnine girdiği zaman insan. Ben eski bir
arkadaşınızım ve bu sosyalizme işçilerle başladım. Yani sosyalizme

doğduğum günden beri, bizim memleketimizin adsız işçileriyle sosyalizmi tartıştık, uygulamaya çalıştık, falan filan. Yani düşünce ve davranışımız hep öyle oldu. Gayrı ihtiyari, elimde olmayarak bu iki te-antitezin çarpışması ortasında, onu gözümün önüne getirdim. Eğer bu iki Aydınlik hakikaten proleterlerin ortasında bulunsaydı, acaba nasıl tartışma olacaktı diye. Herhalde başka olacaktı, geliyor bana. Fakat, tabii, bu tartışma proleterlerin ortasında olmuyor. Proletaryanın ülküsünü benimsemiş sosyalist aydınların ortasında oluyor. Bu epeyce düşündürücü ve ilginç bir gerçeklik.

Burada, bir söylenen sözler var, her iki Aydınliğin yazıları ölçüsünde. Bir de, bu sözler üzerine çıkmış davranışlar var. Doğrusunu isterseniz, ben, bu sözlerin kendileri kadar, bu sözler çevresindeki davranışların da önemini belirtmeyi yararlı buluyorum. Her ne kadar elimizde gereği kadar malzeme yoksa da, davranışlar üzerine işittiklerimiz ve bilebildiklerimiz de, bize bazı şeyler öğretecek kıratadır.

Şimdi, iki tarafın tezini, hiçbir şey katmaksızın, karşılıklı olarak iki sütun yapmaya çalıştım. Fakat çok uzadı. Şimdi bu uzun sütunların hepsi üzerinde ben burada izahata kalkarsam, belik sabahı buluruz. Binaenaleyh oraya girmeyeceğiz. Yani ister istemez girmeyeceğiz, hepsine. Parça parça alırsak ve özetlersek. Bir defa sapma deyimi çevresinde, sen saptın yahut ben saptım diyen iki Aydınliğin kişilerinin bir de ortak bildirileri var. Bu ortak bildirilerinde iki tarafın da. Aydınlik'ta 9 aydın arkadaş var: Bunlardan 7'si Mor Aydınliğa, 2'si Al Aydınliğa giriyor. Fakat, 9'u da birden Aydınliğin bir sayısında sapma üzerine yazı yazmışlar. İmzalamışlar. Bu yazıda şöyle deniyor:

"Proletaryayı bilinçlendirme ve örgütleme mücadelemizi ihmal şeklinde bir sağ sapma",

"Milli cephe politikasını terk ederek ittifakları yıkan eylemlere girişme şeklinde görünüşte sol ama özünde sağ bir sapma" olabilir.

Bir probalite, ihtimal olarak bu ikisini koymuş bütün Aydınlikçılar. İki grup da. Gene aynı şeyde, metinde:x"Kitleden kopuk, terrörist ve anarşist eylemler olabilir ki, artık bu bir sapma değil, doğrudan doğruya bireyci küçükburjuva devrimciliği söz konusudur" diyorlar.

Bunda hepsi mutabık. Yani iki taraf da imzasını atmış altına bunun. Demek ki, Aydınliğin bu ayrılma arifesinde, aydın arkadaşlar Türkiye'de ir ihtimal anlamında: bir sağ sapma, bir de sol sapma (ki onu ustaların tırnak içinde sol derler, daima. Orda da ona da dikkat edilmiş, tırnak içine alınmış. Sol ama hakikatte zaten sol olmaz, ge-

ne o da sağdır), o anlamda iki sapma. Yahut hatta bundan da, kitleden kopuk terrörist ve anaşist eylemler olabilir diye bir tehlike sezmişler. Ve bunu elbirliğiyle dikkatin önüne koymuşlar.

Ondan sonra ne olmuş da bu sapmada, yani bu sapma deyiminde, bu iki Aydınlık cephesini tutanlar birbirlerinden ayrılmışlar? Bunu... (Bandın birinci yüzünün sonu)

(Bandın ikinci yüzü)

... metinlere bakıp anlamak epeyce güç oluyor. Yalnız... Çünkü iki taraftan da son derece açık bir sağ sapma ve sol sapma savunması netleşmiyor, metinlerde. Yalnız, bir Al aydınlığın çerçevesinde göze çarpan nokta, çok daha öncelere ait bir sınıf bulanıklığı. Sınıf (Türkiye'nin sınıfları tabii), yani kitapta yazan sınıf deyimi değil, Türkiye'deki sosyal sınıflar konusunda bir belgeli tanımlama var. Gözüme çarpan o oluyor. Bu tanımlamayı yapan arkadaş, önce formül olarak sınıf esasını koyuyor. Şöyle koyuyor:

"Bir toplumda her sınıf veya zümrenin devrime karşı tutumunu tayin eden şey son tahlilde toplum ekonomisindeki yeridir."

Doğru. Bunda hiçbir sapma yok ve açıktır. Fakat, 5 Ağustos falan günü "Kime Karşı Milli Demokratik Devrim" şeklinde, şöyle bir deyim var:

"Kompradora karşı, feodal ağaya karşı..."

Şimdi, bir toplumda herşey sınıfa irca edilir hakikati söylendikten sonra bu iki sözcük: Kime karşı deyince, Türkiye'deki kompradora karşı ve feodal ağaya karşı deyimi eksik kalıyor, benim kanımca. Çünkü Komprador zaten Türkiye'de bugünkü tahakküm yapan egemen zümre, kapitalist sınıfı zümresi değil. Asıl tahakkümü Finans-Kapital yapıyor. O bakımdan, sınıf karakteristiği açıklaması eksik kalıyor. Ondan sonra feodal ağa deyip geçiliyor. Oysa feodal ağa çok su götüren birşeydir. Çünkü feodalite ve ağalık, Antika toplumda Tefeci-Bezirgan sınıfın son dejeneresansıdır. Şu halde, eğer toplum sınıfı, ekonomik tabanda rol oynayan ekonomisiyle ve sosyal ilişkileriyle bir sınıf konu olunca, mutlaka, Tefeci-Bezirgan sınıfı demek lazım. Denmiyor.

İşte böylece, demek ki, Al Aydınlığın sınıf probleminde genel ve soyut tanımlaması doğru. İşte diyalektik burda çıkıyor. Hiçbir zaman biz soyut ve genel tanımlamalarla yolumuzu aydınlatamayız. İş, somut olarak, objektif olarak Türkiye'deki sınıflar konusuna gelince, bir eksiklikle karşılaşırız. Ve mesela gene Türk Solu'nun bir şeysinde bir pasaj görüyoruz:

"Burjuva Demokratik Devrimi bağımsızlıktır, feodalitenin yok edilmesidir."

O kadar deniliyor. Bu da yukarıki sınıf karakteri... Türkiye'nin sınıf yapısının eksik anlatılmasından çıkan ister istemez eksik bir şey oluyor... Yani Demokratik Devrimi yalnız bağımsızlık biçiminde ve feodalitenin yok edilmesi biçiminde koymak yeterli olmuyor. Çünkü Finans-Kapitalin tahakkümü kalkmadıkça, ne feodalite ne de bağımsızlık, ne feodalitenin zararı giderilebilir, ne de bağımsızlık olabilir. Bu elbet o tanımlama, yani sınıf açısından tanımlamanın bıraktığı izlenim oluyor. Fakat onu fazla yaygın bir, daha doğrusu fazla derin bir konudur, ayrıca üzerinde başka zamanlar dururuz. Onu geçelim.

Asıl Al Aydınliğin özellikle ideolojisinde başlıca tema Parti konusu çevresinde toplanıyor. Ve bu Parti için şöyle deyimler tesbit edebildim. Deniliyor ki bir yerde:

"Filipin demokrasiciliği düzeninde ulusal güçlerin hiçbirinin; ne proletaryanın, ne küçükburjuvazinin kendi öz siyasi örgütüyle politika alanında yer almasının imkansız olduğunda gittikçe daha iyi, daha açık seçik anlaşılmış, anlaşılması..."

bunun... Bilmem takibedebildiniz mi benim okuyuşumdan, yahut okuyabildim mi? Bunun anlamı biraz şaşırtıcı oluyor. Öz siyasi örgüt gittikçe imkansız olur. Benim çıkardığım anlam bu. Hatta o kadarla da kalmıyor. Aynı tezin sahibi, bir başka yazıda:

"Yalnız genel olarak sol kanatta değil, özel olarak proleter devrimci saflarda bile tam bir ilke birliği ve dayanışmadan söz etmek aşırı iyimserlik olur."

Demek ki, Parti şöyle dursun, bir aydın sosyalist zümrenin içinde dahi ilke birliği ve dayanışma vardır, dersek, aşırı iyimser oluruz. Orda da yoktur deniliyor. Bu bir observasyon.

"Ve sahte demokrasiciliğin sınırlarını aşip daha demokratik bir ortama varmak için gerekli mücadeleyi vermedikçe bu yoksulluğumuz sürecektir."

Daha başka bir yerde gene:

"Türkiye proletaryasının öncülüğünün objektif şartlarının ve dolayısıyla proletaryanın hegemonyas öncülüğünün objektif şartlarının ve dolayısıyla proletaryanın hegemonyası gerçekleşmedikçe Milli Demokratik Devrimi sonuna kadar yapmak mümkün olmadığına göre, devrimin kendisinin objektif şartlarının bulunmadığı isonucu çıkarılabilir mi?"

Diye bir soruya varılıyor. Yani anlaşılıyor. Bilmiyorum anlaşılıyor mu? Okuduğum şeyler. Efendim? Ha, az mı işitiliyor. O halde, evet... Ha, afdersisiniz, evet... Bu kadar... değil mi?

Şimdi, demek ki, Türkiye'de işçi sınıfının partisinin imkansızlığı düşünülüyor ve bunun objektif şarttan da yoksun olduğu söyleniyor. O halde devrim de, Demokratik Devrim yahut Sosyalist Devrim, bunun da şartları yok mudur Türkiye'De? Diye soruluyor. Hayır demiş.

"Mesele emperyalist sistemin bütününde devrimin objektif şartlarının var olup olmadığı meselesidir. Sistem bütünüyle devrim için uygunlaşmıştır." Deniliyor.

Şimdi... Önce bir karamsar tanımlama yapılıyor. Türkiye'nin sosyal sınıf ilişkileri içinde bir proletarya partisinin, öz örgütünün imkansız olduğu söyleniyor. Ondan sonra, ama devrim gene de olur, deniliyor. Bu nerden olurmuş? Dünyada emperyalist sistemin objektif şartlarından olur. Bu fazlaca soyut ve fazlaca Bilimsel Sosyalizm açısından ... bir koyuş oluyor. Yani Türkiye'de ve dünyanın her yerinde, herhangi bir devrim, modern anlamıyla sosyal devrim. Eski Barbarların devrimi ayrı, o yok bugün... Sosyal devrimde mutlak bir sosyal sınıf kılıcını ortaya koyacak. Fakat sosyal sınıf da, mutlaka kendi sınıf öz örgütünü gerçekleştirirse, sosyal devrimi yapabilir. Eğer Türkiye'de böyle bir sosyal sınıfın sosyal örgütü yoksa, yalnız dışardaki emperyalizmin yıkılış şansı objektif bir realitedir diye, Türkiye'de devrim olur mu? Buna inanmak bir hayli güç oluyor. Ama böyle bir tez bütün ciddiyetiyle öne sürülüyor, görüyorsunuz.

Daha aşağıda... Efendim? Kırmızıdan okuyorum şimdi. Yanlış mı acaba? Yani Kırmızı Aydınlik cephesinin tezinin sözleri bunlar. Ha, yani... Şimdi durun... Yani şimdiye kadar böyle söylenmiş. Şimdi oraya geleceğiz. Şimdi... Al Aydınliğin... Evet... Evet... Şimdi, şartlar da, devrim şartları da böyle çelişkili düşüyor. Al Aydınlik kişilerinin zaman zaman yaptıkları şeylerden bazen notlar almışım, kısmen onları koyuyordum. Sözler, hiçbirisinin bir artık veya eksik olmaksızın yazanlarıdır. Benim bir virgül dahi değiştirmem varit değildir. Fakat Al Aydınliğin genel tezinin doğuşunu bu sözler temsil ediyor. Bu açıdan onları da araya koydum.

Şimdi, diyor ki mesela bir yerde... Türkiye'nin... Belki bu acıdır ama... Türkiye'de... Ha, bunu bir başka... "Bugünkü Türkiyesinde devrimci eylem nedir"den alınmış bir pasaj:

"Türkiye'nin, gerçi bu acıdır ama, Türkiye'de henüz sosyalist devrimin subjektif şartları yoktur" deniliyor, bir pasaj. Bundan sonra, ob-

jektif şartlar bakımından, biz 37'de bugünden daha yakındık sosyalizme. Subjektif şartlar bakımından sosyalizme inanmış çevreler çok daha geniştir bugün, deniliyor. Yani, bir pasajda subjektif şartlar yoktur, deniliyor. Bir pasajda subjektif şartlar bakımından sosyalizme inanmış çevreler çok daha geniştir bugün deniyor.

Böylece, şimdi, Al Aydınlik tezlerinin doğuş felsefesi ve ideolojisi, bu okuduğum cümlelerin gösterdiği gibi, tatmin edici olmuyor. Dünyanın hiçbir yerinde kendi ülkesinin sosyal sınıf ilişkileri dışında, sırf dünya olayları gerektirdi diye, bir kapitalist sınıfının yahut Finans-Kapital zümre tahakkümünün düştüğü şimdiye kadar görülmemiştir. Mutlak o Finans-Kapital yahut salim sınıfın o ülkede kendi öz örgütünü kurmuş, yani siyasi iktidar partisini kurmuş bir sosyal sınıf tarafından giderilmesi, bu tahakkümün kaldırılması gerekmiştir.

İşte bu bizim, yukarıda, sınıf meselelerinde yanlış koyuşlarımızın sonucu oluyor. Kendi sosyal sınıf ilişkilerimizin tam aydınlığa kavuşturulması başarılmadan devrime gitmek istiyoruz. Ve devrime içeride bu sefer bu başarıyı sağlayacak olanakları bulamıyoruz. Bulamayınca, öyleyse dünyada da elle gelen düşün bayram. Dünya emperyalizmi yıkılacak, biz de Demokratik Devrimi yapacağız gibi bir söz oluyor ki... Anlatmak istediğim bu. Pek tatmin edici olmuyor.

Bu tez, Al Aydınliğin genel tezi içinde, Türkiye'de bugünkü durumda bir proletarya öz örgütünün olanaksız olduğunu söylemek yoluyla, adeta onun gölgede bırakılması anlamı çıkıyor. Bu yüzde yüz tasvip edilecek bir tez olmuyor o zaman. Neden Türkiye'de proletaryanın öz örgütü olmasın? Olamaz. Ya olur diyen varsa? Bizim olamaz dememiz birşeyi ispat etmez. Olamadığını ispatlamamız lazım. Olamamıştır da ondan. Ne biliyoruz, olamamıştır. Türkiye'de benim halbuki bildiğime göre, 40-50 yıl öncesinden beri Türkiye'nin işçi sınıfının öz örgütü zaman zaman kendi varlığın bazı gösterilerle ortaya koymuştur. 40 yıldan beri olanların bugün neden olmayacağı, niçin olanaksız olduğu anlaşılır şey değildir. Ama yazan acaba bu maksatla mı yazdı bu cümleleri? E, ben onu bilmem. Şu yazılandan objektif olarak, hiçbir şey katmaksızın çıkacak sonuç bu oluyor.

Buna karşılık, Mor Aydınliğa geçince, Mor Aydınlik'ta o Şahin Alpay adındaki arkadaşın bir etüdü en çok tedirginlik yaratmış arkadaşlar arasında işittiğime göre. Fakat, ben o etüdün, not aldığım halde, ne yazık ki buraya gelirken farkına vardım, o Mor Aydınliğin o etüd pasajlarını, notlarını getirmemişim. Fakat bir arkadaşın geçen oturumda lütfetti: Ankara'da bu iki Aydınlik zümresi arasında bir açık

oturum yapılmış ve hangi arkadaşım, bilmiyorum, belki içimizde, bu oturumda bulunmuş ve not etmiş, notlarını bana lütfetti verdi geçen oturumda. Ve o notlardan aldığım parçada aynı tezin sahibinin, tıpkı o Aydınlık'ta çıkan etüdündeki düşüncelerine yakın düşüncesini buldum. Onun için büyük bir eksik sayılmıyor: yani tekrar gibi olacaktı, hem ordan, hem ordan alsaydık. Yalnız o açığımda söylediklerimi ilginç bulmak mümkün ve tez olarak o. Yani karşı tez gibi. daha doğrusu sapma sanılan tez bu oluyor. Diyor ki:

"Türkiye'de devrimci hareket bağımsız sınıf hedefine doğru ilerleyen bir hareket olarak henüz ortaya çıkmamıştır. Proleter devrimci ideoloji işçi sınıfı hareketi içine girme imkanı bulamamıştır. Karşı tarafın sözcüsü hiçbir yazısında öncü güç, temel güç ayrımını yapamamıştır, yapmamıştır."

Böyle diyor. Ve bu sapma denilen olayın, yani Mor Aydınlık'taki sapmanın en karakteristik deyiimi oluyor bu cümle. *"Türkiye'de devrimci hareket bağımsız sınıf hedefine doğru ilerlemiyor"* diyor. "Henüz ortaya çıkmamıştır". E, biz neyiz? Sokaklarda bile çarpışan aydın gençlik, grevlerde kurşunla ölen işçilerin davranışları... Bunlar Türkiye'nin devrimci hareketi değil mi? Ve bunlar, bağımsız sınıf hedefine doğru atılmış adımlar değil mi? Bunu sormak bile insana saçma geliyor. Ama bu genç arkadaşımız Aydınlıkta bu tezi daha geniş ölçüde savunmuş ve Al Aydınlık bu tezin sapma olduğunu iddia etmiş bulunuyor.

Şimdi... Gerek bu, yani devrimci hareketin yokluğunu, bağımsız sınıf hedefine doğru gittiğini savunan Mor Aydınlık tezi, gerek Al Aydınlığa Türkiye'de devrimci sınıfın proletaryanın bir, proletaryanın öz örgütünün olanaksız oluşu. Her ikisi de birbirine çok benzeşen ve iki gerçek dışı tez ve antitez gibi geldi bana. Arkadaşlarım da tartışacaklar tabii. Çünkü, devrimle sınıfın ve sınıf öz örgütünün ilişkileri, Bilimsel Sosyalizm ustalarını koyduğu biçimde konulmuyor.

Her iki açıdan da. Devrim üzerine Usta sözü şöyle oluyor: Mesela II. Enternasyonal (...) bahsinde: *"Kautsky'nin sol düşmanları çok iyi bilirler: Bir devrim yapmak diye bir şey olamaz. Devrimler objektifman oldu. Partilerin ve sınıfların iradelerinden bağımsız olarak fıskırır."* Devrim üzerine üç tezi var Bilimcil Sosyalizmin. Birinci bu: Devrimin objektif oluşu, partilerin ve sınıfların iradesinden bağımsızdır, fıskırır. Ne bir partinin arzusu, ne bir sınıfın isteği, bir ülkede devrim yapamaz. Birinci, Kautsky'e karşı bu tez. İkincisi: *"Örgütsüz yığınların biricik iradeleri olamaz"*. Demek ki, devrim konusunda olan

bir sosyal sınıfın biricik iradesi, bir eylem yapmak için birşeyi istemesi, dilemesi ve davranması, ancak örgütle mümkündür. Ve örgüt yoksa, örgütsüz yığınların iradeleri de sifıra düşer, yoktur, olamaz. Olmaz ve merkezileşmiş devletlerin militarist ve terörcü örgütüne karşı mücadele hem uzak hem güçtür. Bir üçüncü eleman daha konuluyor, devrim için. Bu ikisi arasındaki diyalektik zıtlığı, çelişkiyi görüyorsunuz. Bir taraftan ne diyoruz, ne diyor Usta: devrim, bir partinin, bir örgütün arzusuyla olan bir olay değildir, tamamen nesnel bir sosyal bunalım sonucudur, kendiliğinden fıskırır.. Bu adeta, metafizik mantıkla koyarsak, insanın aksiyonunu felce uğratacak bir yargıdır.. Yani, devrim kendi kendine olacaksa biz ne yapabiliriz gibi bir şey.. Ama, hemen arkasından iki devrim koşulunu daha koyuyor; önce "örgüt gerek" diyor, örgüt olursa iradeler birleşir.. Ve üçüncü.. İki koşuldan birisi örgüt.. İkincisi de; kritik dakikada, bunalım anında, şefler ihanet ettiler mi, yığınlar bir şey yapamazlar.

Demek ki, bir ülkede bilimsel sosyalizmin anladığı yönde devrimden söz etmek için, edebilmek için, herşeyden önce devrimin nesnelliği düşünülecek.. Fakat, bunun karşısında da, onunla çelişen sınıfın örgütü ve örgütün şefinin namuslu olması gibi, iki önemli konu karşımıza çıkıyor. Şimdi, böyle devrim anlayışı, son derece gerçek olayların candamarıdır. Bu gerçek açısından, böyle bir devrim konusu açısından, yukarıdaki iki tez de, bizi aydınlatmış olmaktan uzak kalıyor.

Bu açıdan, sapma sözcüğü, hangi yanda karşımıza çıktı mı ve ben kendi hesabıma olayı olduğu gibi koyarken, büyük bir ayırım yapamıyorum. Bilmiyorum, arkadaşlar yaparlarsa aydınlanmış olurum. O halde, yani karşılıklı yanlış ve eksikler kaçınılmaz olmuş.. İki Aydınlık'ın, iki grup aydın arkadaşın -"proleter devrimcilerimiz"- yapılan tartışmadaki ana fikirlerinin özü karşılaştınca, özetlenince daha doğrusu, onların sözüyle aynen özetlenince, iki tarafın da eksikliklere düştüğü kendiliğinden çıkıyor.

O zaman, acaba bu iki taraf, bu tartışmaları daha uygun bir ortamda yapamazlar mıydı gibi bir soru insanın aklına geliyor. Nitekim onlar da, birbirlerine atıf yaparken, yer yer birbirlerine yakın olduklarını da kimi sözleriyle ortaya koyuyorlar.

Örneğin, bakıyoruz: *"Vahap Erdoğdu, Atilla Sarp ve Mihri Belli yeni parti kurmak fikrindedirler, böylece TİP içindeki mücadeleyi reddetmişlerdir"* diyor Doğu Perinçek arkadaş.

Fakat bunu söyler söylemez -ya da daha önce, daha sonra bilmiyorum-bunun karşısında Atilla Sarp'ın karşılığı var, bakın.. Atilla Sarp

diyor ki "Eleştiri" başka, "hakaret" başkadır.. *"Omuzlarına basarak yükseldikleri devrimcilere küstahlık yapmaktadırlar"* diyor. *"Masonik örgütlenme çünkü kendi denetimi dışında bütün hareketlere şüphyle bakmaktadırlar"* vb. dedikten sonra da diyor ki: *"Yeni parti de kurabiliriz. Ancak TİP'teki mücadeleyi reddetmiş değiliz"*

Şimdi, biri diyor ki TİP içindeki mücadeleyi reddediyorlar.. Öteki hayır biz o mücadeleyi reddetmiyoruz diyor. O halde anlaşıyorsunuz.. Yani anlaşılabilir bu noktada.

Eleştiri sorunu da öyle.. Eleştiri sorununda, 12. Filizi-Aydınlık'la şöyle bir pasaj var -onların pasajı, artık karıştırdıysam kusura bakmayın, muhakkak ki söylenmiş bu sözler- diyor ki:

"Bugün Türkiye'de proleter devrimci eylemin taktik hedefi ikidir: 1-Emperyalizm ve işbirlikçilerinin gücünü kırmak, 2- Milli demokratik cephe saflarını güçlendirmek."

Birincide karşı tarafın hiç itirazı yok. İkincide, "cephe saflarını güçlendirmek" konusunda bir nüans beliriyor:

"Ama o noktada, milli demokratik devrim hedefini slogan olarak benimseyen, ancak onun özünü, devrimci politikasını ve taktiklerini kavramayan her eylem, proleter devrimci çizgiden sapma eğilimleri taşımıştır"

Bunu söylüyor bir arkadaş ya da belki de hepsi.. Ama sonunda da şöyle bir öz-eleştiri yapıyor:

"Milli demokratik devrim sloganını bayrak edinerek, milli cephe politikasına aykırı tutumun izlerini taşıyan eylemler yapılabilmektedir." Milli demokratik devrim milli cephesine zararlı olabilecek işler yapılabiliyor. "Aynı eylemlerin kitleden kopuk ve kitleyi devrimci saflara kazanma hedefine yönelmeyen yönleri, küçük-burjuva devrimciliğinin damgasını da taşımaktadır"

Böylece bir eleştiri yapıyor, Mor-Aydınlık cephesindeki sözcüler. Fakat arkasından diyor ki:

"Bu çeşit davranışları zaman zaman hepimizin paylaştığı olmuştur."

Ee, demek ki, şimdi bu eleştiriyi yapan Mor-Aydınlık cephesi, kendisini de katarak, bu yanlışları, sapmaysa bu sapmaları "hepimiz yapıyoruz" diyor. Bir tür öz-eleştiri yapıyor.

Karşı tarafın da, deyimine gene o: *"Proleter devrimci saflar, hatasını anlayana, öz-eleştiri yapma, ama içtenlikle eleştiri yapma şartıyla açıktır."*

Bu, iki yan arasında bir "tradünyon" oluyor, bir bağ yapıyor.

Beri taraf, terörist, anarşist eylemler vb.. vb. gibi genel sözler içinde bir takım atıflar yapıyor. Bunun karşılığı nedir, bilmiyoruz. Yani, bunlarda ne dereceye kadar haklı, bunun için rakamlar vermiyor ki, ölçelim. Yalnız, tabii bu sözlerden genç devrimci arkadaşlardan birçoğu alınmışlardır.

Fakat bir de bakıyoruz ki, o alınacak sözleri kullanan yan, bu tür davranışları zaman zaman hepimiz paylaştık diyor. Kendisini de onlara katıyor. Şu halde, bir öz-eleştiri yapıyor. Karşı taraf, buna karşı: "Proleter devrimci saflar, hatasını anlayana öz-eleştiri yapmak şartıyla açıktır" diyor. Demek ki öz-eleştiri yaparsan saflarımızda yerin var diyor Al-Aydınlık. Mor-Aydınlık da, yani öz-eleştirisini yaparak, bu safta yeri olabileceğini ortaya koymuş oluyor.

Yalnız, Mor Aydınlik'ın bütün verdiği örnek şu, yani beğenmediği işlemlerden biri de İşçi Köylü Gazetesini küçümseme, eylemini baltalama.. "Uygulanamayacak eylemler önerilerek, günün eyleminden ve görevinden kaçma".. Böyle özetliyor.

Kimdir bunlar? Bilmiyoruz. Yok.. Hangi günün eyleminden kaçmışlar? İşçi Köylü Gazetesini nasıl küçümsemişler? Nasıl baltalamışlar? Bu, Mor Aydınlik'ın iddiası ama, soyut ve genel bir suçlama kabilinden oluyor.. Ee, bizim böyle bir oturumda ele alıp, inceleyip çözüme vardırabileceğimiz iddia olmak dışında kalıyor.

O bu duruma düşürülmesinin nedenlerini de alıyor: Önce toplum yapımızı öne sürüyor, kapitalizm öncesi kalıntılarından, emperyalizmin egemenliğinden söz ediyor.. Bunlar neden oluyor diyor. Böylece nesnel bir sosyal açıklama yapıyor.

İkincisi, proletaryanın bilinç ve örgütlenme düzeyinin ileri olmayışı, sapmalar karşısında, bir proletarya örgütünün olmayışı neden olarak gösteriliyor.

Üçüncü olarak da, kadroların yığınla bağ kurmayışları.. Ya da kurma yolunda köklü deneyimsiz bulunuşları.. Proletarya ile özdeş olma yolunda deneyimsiz bulunuşları.. (Özdeş nedir çocuklar? Ben.. Evet, aynı olmak..) Proletarya ile özdeş olma yolunda köklü deneyimsiz bulunuşları.. ideolojik yetiştirme yolunda yetersiz kalması..

Böylece, tamamen nesnel görünmek isteyen bir eleştiri yapıyor. Buna çare? Proleter Aydınlik'ın tezi: kendini eleştirme, bireyciliği yıkkma, eylemde eğitim, sapmalara karşı ideolojik mücadele yapılmalıdır.

Fakat özellikle o Ankara'daki "açık oturum"un tez ve antitezlerini özetleyince, önümüze bir şey çıkıyor. Bu şey, önce işte her zaman hepimizin üzerinde durup düzeltmeye çalışacağımız bir atmosfer, bir

havadır. Bu hava, bazı bazı Türkiye'nin kendi orijinal ekonomik, sosyal, sınıfsal ilişkilerini bütün derinliğiyle aramaktan çok -ki bu çok zor bir iş, zaman da istiyor, sabır da istiyor ve nankör bir iş- buraya girmekten çok, benim sezdiğim "armut piş ağzıma düşü!". Mao yazmış, bilmem Che Guevera yazmış falan.. Al onu, midene indir, hazmet.. Ve onu ye.. Karşılıklı tartışma yap.. Bu hava rol oynuyor.

Bunu nereden anlıyorum? O tartışmadaki sözlerden. Bakın neler söyleniyor? Bir kaçını ibret olsun diye not ettim.

Seyhan Erdoğan: *"Onlara göre Ho ve Giap da Mao'nun arkasından gitmedikleri için oportünisttirler"*

Şimdi, Al-Aydınlık tezcisi, Mor-Aydınlık'ı suçlarken, diyor ki: bunlar Giap'la Ho Şi Minh'i de oportünist sayıyorlar. Çünkü bu iki adam Mao'nun arkasından gitmemişlerdir iddiasındalar.

Yahu bizim işimiz mi yok? Mao'nun arkasından Giap gitmiş mi, gitmemiş mi? Ho Şi Minh gitmiş mi, gitmemiş mi? Gittiyse oportünist oldu mu, olmadı mı? Size ne be çocuklar? Bunların işlerine bak! Kavga fırsatı olur mu bu be kardeşim? Ben anlamıyorum.

Ve hepsinde böyle dikkat ederseniz. Evet...

Örneğin Vahap Erdoğan "Onlar Maoizm adıyla hareket ederek her devrim milli bir yol izler gerçeğine karşı gelmişlerdir" diyor. Gene o da aldı Mao'yu; Mao'nun sözüne karşı gelmişler.. "Bu adamlar bizi.." Şimdi bir kere kendisi onları Maoist yaptı.. Ondan sonra: "Bu adamlar bizi Kastır, Gueveracı vb. diyerek, ihbar etmektedirler" diyor.

Onlar da, karşı taraf da bunu yapmışlar.. Gene aynı çıkmaz.

Yani şimdi dikkat ettim, o açık tartışmada bütün kavga: "Benim okuduğum Mao'nun kitabında şöyle yazar." "Hayır, benim Castro böyle der" falan.. Yani Türkiye'nin tamamen sınırları dışında, hem de biri Uzak-doğuda, biri de Amerika'nın ortasında.. Orada geçmiş deneyimler üzerine yazılmış kitaplara dayanarak birbirimizi suçlama.. Olur mu canım? Yani şimdi Türkiye'nin devrimci, hele proleter devrimci, yani proletaryanın, işçilerin devrimcisi durumunda olan arkadaşların, böyle dünya ölçüsündeki olayların yazılmış kitaplarından alınmış formüller çevresinde birbirlerine silah çekmesi.. Bu ne dereceye kadar akla uygundur? Benim aklım ermiyor, doğrusunu isterseniz. Ve tartışmaların da ayrıntılarına fazla girmeden teker teker bakıldığı zaman, insanın tüyleri diken diken oluyor. Bu çocukların hiçbiri Türkiye'de değil sanki. Turistler gelmişler; Çin'in, Maçın'ın, işte Amerika'nın, Afrika'nın falan sorunlarını burada tartışıyorlar.. Canım, Türkiye'nin hiç mi sorunu yok birader?

Türkiye'ye gelince, bir formül atıyorlar.. Birinin formülüne bakıyorsunuz, sanki Türkiye'de parti kurulamaz demek gibi bir şey.. Ötekine bakıyorsunuz, Türkiye'de devrimci hareket hiçbir zaman hedefine varacak olgunlukta değildir..

Öyleyse, kapatalım bu sayfayı, başka "Kur'an-ı Kerim" açalım, oradan okuyalım.. Yani şimdi nesnel olarak koyunca, ne tartışıldığı bilinmeyecek kadar yabancılaşmış..

Şimdi, fazla başınızı ağrıtmayayım.. Bunun üzerine, bu hava üzerine benim görebildiğim bunlar.. Arkadaşlarım beni aydınlatınlar, daha başka olaylar varsa..

Bu olayların dışında, hatırladığınız gibi, karşılıklı terör iddiası ya da uygulaması faslıyla karşılaşıyoruz. Ve o zaman biz, ister istemez, bu olaylar içinde ustaların kimi sözlerini dikkatle bir daha önümüze koymak zorunda kalıyoruz.

Hatırlıyorsunuz, bu Mor-Aydınlık'çıların bir şikayetleri de.. İçimizde var mı onlardan hiç kimse acaba? Yok mu? Ya da var.. Neyse! Evet, bütün şikayetleri, kendilerine baskın yapılmış. Bu terör havasıdır.

Aydınlık'a baskın yapılmış.

Değerleri de diyor ki, tabii baskın yaparız diyorlar. Sen de kabadıyıysan niye kaçtın? Çıksaydın karşıma!..

Şimdi, bu biraz fazla çocukça.. Yani ciddiyetle ortaya koyduk mu, insan elinde olmadan gülüyor. Fakat işin altında bir de ciddi yan var, işte sapma orada başlıyor sanıyorum. Ve onun için, ben, bu konuda kesin bir yargıya varabilmemiz gerekiyor kanısındayım. Ve ustaların, kimi zaman çocukça çatışmalar üzerine değil ama, daha çok ciddi olaylarda söyledikleri sözlerde, bu bizim aydın kişiler arasındaki ilişkilere elverişli, aydınlatıcı bazı pasajları okumak istiyorum. Bundan çıkan sonucu da gene hep birlikte tartışalım.

Pitirim Sorokin'in Değerli İtirafı (Orada da bir "bitirim" varmış, fakat bizim bitirimler onları geçtiler..), o itiraflar üzerine usta şöyle diyor: "Ülkeyi.. Terör konusunu -terör yani zılgıt- kim kime yapar zılgıtı?.. Onu mutlaka öğrenmemiz gerek. Çünkü epey yanılıyorz. Diyor ki:

"Ülkeyi, yabancı 'müttefik' emperyalistlere satan toprak beylerini, kapitalistleri ve uşaklarını akıllandırmaktan, zılgıtlamaktan caymak, gülünç bir sersemlik olurdu. Onları 'kandırmaya (iknaya yani), üzerlerinde 'psikolojik etki' yapmaya çabalamak komedi olurdu."

Biricisi bu. Demek ki zılgıt burada gerekiyor.

"Ama olayların akışı, demokrat küçük-burjuvaları bize dönmeye zorlarken, demokrat küçük-burjuvalara karşı aynı akıllandırma ve zılgıt taktiğinde ısrar etmek -eğer daha çok fazla değilse- en az o denli sersemlik ve gülünçlük olurdu."

Bu çok ciddi uyarıyı olayların içinde almış.. Proletarya, kendisine yedek güç, müttefik seçtiği yığın olarak küçük-burjuvaziye karşı değil, vatani milleti satanlara karşı zılgıt yapar diyor.

Ama bu küçük-burjuvaziden bıktık, yahu bir gün buraya gider, bir gün buraya, sürekli sallanır.. Nedir bu başımıza bela, falan.. Biraz korkutalım da doğru yoldan gitsin.. Şimdi bizim zılgıtçılar da öyle konuşuyorlar. Usta diyor ki, küçük-burjuva her zaman ikircikli yani tereddütçüdür:

"Tereddüt etti, tereddüt ediyor, tereddüt edecek.. Tereddüt edenleri etkileme sorunu, sömürücülüğü devirme, etken düşman üzerinde zafer sorununun tıpkısı değildir." "Esnafa, zanaatkara, daha çok küçük-burjuva şartları içinde yerleşik bulunan ya da daha çok küçük-burjuva kanılarını korumuş olan işçilere karşı da, çok sayıda memura, subaya ve hele genellikle aydınlara karşı da böyle davranmalıdır."

Şimdi, demek ki, zılgıt yaparken, mutlaka sosyal sınıf açısından zılgıtın kime nasıl yapılacağı düşünülmeli..

Ve bizim burada da zılgıt, sanıyorum, aydınlara birbirlerine karşı uygulaması biçiminde olmuş. Bu yanlış. Bununla, birbirimizi suçlayıp, birbirimize düşelim anlamı çıkarmayalım. Tabii, bu çok acı olur. Yalnız, hem gülelim, hem ağlayalım. Durumumuz, ustaların öğütleri açısından, hem sersemlik hem de gülünçlük diye karakterize ediliyor. Buna düşmeyelim.

Gene devam ediyor:

"Burjuva aydınlardan korkmuyoruz. Fakat aralarındaki kasıtlı sabotajcılara ve akbekçilere (faşistlere diyelim bugünkü anlamda), sabotajcılara ve akbekçilere karşı bir an bile zaaf göstermeyeceğiz. Ama şu saatin parolası, onlarda bizim lehimize beliren dönümden yararlanmayı bilmektir."

Dikkat edin arkadaşlarım, yanlış nereye varıyor.. Devrimler ve devrimciliğe yaraşan anababa günleri sırasında, "sabotajcılar" ve "akbekçiler" (faşistler), onlara karşı zaaf göstermeydim ama diyor, bugün üzerinde durulacak parola, onların eğer bize karşı bir yakınlıkları varsa, bundan nasıl yararlanacağız? Biz, yani işçi sınıfına bundan nasıl yararlılık sağlanır?.. Bunu düşünmektir diyor.. O anacık babacık gününde bile.

Halbuki burada ne Al-Aydınlık ne Mor-Aydınlık ne sabotajcıdır ne ak-bekçidir falan. Böyle bir iddia, zaten iki taraftan da yok. Ama öyle bile olsa, eğer o taraftan bir yakınlık görme olasılığı varsa -hoşgörünün ustaca genişliğine dikkat edelim- hoşgörüyü karşılamalıyız diyor.

"Kendiliğinden anlaşılacağı gibi, orta köylüyle, dün Menşevik olan işçiyle, dün sabotajcı olan müstahdem ya da uzmanla anlaşma, hızlı bir tempoyla gelişen karmaşık koşullar içinde yapılan her politika davranışında olduğu gibi, becermeyi bilmek ister."

Yani orta köylü, hattâ Menşeviklik, yani hain sosyalizm, burjuva sosyalizmi yapan, ihanet etmiş insanlar ve sabotajcılarla bile anlaşma yapılabilir. Ama bu karmaşık koşullar içindeyse eğer ortam -bizde de pek basit bir durum yok- öyle ortamlarda, politika davranışı çok ince bir beceri ister diyor. Her davranış ve düşüncemizde becerikli olmak zorundayız.

"Bütün sorun, daha önceki deneyimizin bize öğrettiğiyle yetinmemekte, belki mutlak surette daha uzağa gitmekte, mutlak surette daha fazlasını elde etmekte, daha kolay görevlerden daha güç görevlere mutlaka geçmektedir"

Yani işin kolayına kaçmayalım. Karşımızdaki, küçük-burjuva sapsması ya da hattâ ihaneti derecesine düşmüş olduğu zaman bile, eğer bir tövbe başışlanma isteme durumuna geliyorsa, ona karşı vurup kırmak, zılgıt yapmak kolay, işin kolay yanıdır, daha gücü, onu kazanmak ve ondan dava için yararlanmaktır diyor.

Gerçi, büyük toplum ölçüsünde devrimler için söylenmiş bu sözler.. Ama bizim, bugünkü devrimciler, hele proleter devrimciler olarak birbirimizle ilişkilerimizde dikkatle gözden kaçırmayacağımız gerçekler vardır burada.

Gene buna benzer, kişisel sertlik-yumuşaklık davranışları için, iki pasajı tekrar okuyacağım izninizle.. Bu kırgınlık, içerleme sorunu. Diyor ki usta: *"Genellikle politikada içerleyiş, en yıkıcı yıkıcı bir rol oynar."*

Korkunçtur yani, politikada içerlemek kadar kötü bir şey olamaz demek istiyor. *"Düşünceme göre, Stalin'in acelesi ve idare tutkusu, ayrıca onun ünlü 'Sosyal Nasyonalizm dediği şeye karşı içerleyiş, uğursuz bir rol oynadı."*

Stalin'in kim olduğunu söylemeye gerek yok.. Bu ölçüde bir insan için bile, böyle kafasını takıp bir şeye, işte "Sosyal Nasyonalizm" var, veryansın etmesi "uğursuzdur" diyor, "uğursuz" rol oynamıştır.. Bu, kişisel mizaçların bile, sosyal devrim ölçüsünde nasıl hizaya getiril-

mesi gerektiğini bize gösteriyor. Gene bir başka olay: "Düşünceme göre, bu kaba kuvvet olayı.." Baskın yapmışlar, zılgıt, bir yerde.. Duymuş onu usta, diyor ki: "Bu kaba olay yolları.."; böyle bir yanı olaylarla ıslah edelim.

Kulağıma çalındı da çocuklar, onun için söylüyorum. Yani "sapıtayı biz fiili olarak hizaya getirmek için kafasını kırıyoruz" falan şeklide.. Böyle bir kolaylık düşünülmüş.

Ama bunun, usta bilimsel sosyalistlerin deneyleri içinde ne olduğunu şuradan anlıyoruz: "Bu olay yolları hiçbir provokasyonla, hattâ hiçbir tecavüzle haklı çıkarılamaz" diyor. Yani provokasyon bile yap-salar, tecavüzde bile bulunsalar, gene bizim kaba bir baskı ve zılgıt yoluna girmemiz "olay yolu" budur deyip davranmamız, haklı çıkarılamaz diyor.

"Ve Çercinsky yoldaş, bu olay yollarını çokca hafiflikle aldığı için, onarılmaz bir yanlışa düştü. Orjonikidze, Kafkaslar'daki tüm yurttaşların gözünde iktidarı temsil ediyordu. Onun ve Çercinsky'nin bir savaş diye çağrıştıkları kızgınlığa Orjonikidze 'nin katılma hakkı yoktu. Tam tersine, Orjonikidze, başka her yurttaştan daha çok serinkanlık göstermek zorundaydı."

Demek ki, içimizden herhangi birimiz, az çok eylemde ve düşüncede otoriter durumdaysak, o zaman kızmak ve içerleyip de zılgıt yoluna gitmek, büsbütün yaraşmayan bir davranış olur. Ben bu konuda diğer uzun ayrıntılarla sizi daha fazla meşgul etmek istemiyorum. Söylemek istediğim aşığı yukarı budur.

Bu açıklama ne sonuç çıkarır? Demin de söylediğim gibi, aslında özeleştiriy yapıyor. İki taraf arasında zaten karşılıklı yanlışlar kaçınılmaz olmuş. Bunları en kestirme yoldan düzeltmek olağandır. Çünkü henüz oportünizm derecesinde biçimlenmiş sayılmamalıdır. Kendilerinin hepsinin de kullandığı deyim "sapma"dır. Sapma, amorf, yani biçimlenmemiş, biçimsiz henüz, bazı yanılmalarıdır. Bu yanılmalar yüzünden zılgıt derecesinde karşılıklı çatışki ve çelişkilere düşmemek iyi olur kanısındayım.

Ben bu kadar söylüyorum. Arkadaşların bu noktada düşünceleri varsa.. Buyurun canım.

-12. sayısında değindiği bir konu vardır: "Proletaryanın bugün objektif ve sübjektif şartları tam olgunlaşmamıştır. Vb." Buna dayanarak, gene aynı şekilde "milli demokratik devrim döneminde değiliz, milli hareketler dönemindeyiz." Ayrılmasını şu şekilde yapıyor. *"Milli demokratik devrim, proletaryanın öncülüğünde yapılan bir devrimdir.*

Küçükburjuvazinin yapmış olduğu devrimler devrim değildir, harekettir. Örnek, Mao'nun yapmış olduğu olay bir devrimdir; Libya olayı, Suriye olayı, Mısır olayı bir harekettir.."

Gene buna dayanarak, "proletaryanın özörgütü" konusunda ayrılıklar başgösteriyor. Bu şekilde TİP, kesin olarak proletaryanın özörgütü haline gelemes. Olsa olsa, proletarya ideolojisini benimsemiş olan kişilerin egemenliğinde yığınsal bir parti haline gelebilir. Diğer görüş: TİP, proletaryanın özörgütü haline gelebilir. Gene aynı şekilde ayırım, bugünkü Türkiye koşullarında proletaryanın örgütünün bu duruma öncü örgüt olması söz konusu değildir. Çünkü proletarya dağınıktır. Ve aynı şekilde küçük-burjuvazinin atılımları vardır, devrimci atılımları desteklenmelidir diyorlar. Buna dayanılarak, yalnızca milli demokratik devrim stratejisi Çin'de uygulanmıştır. Çin'de geliştirilmiştir. Güney Amerika'da Castro hareketi hiçbir şekilde sosyalist bir hareket değildir, Castro'nun hareketi küçük-burjuva bir harekettir. Castro küçük-burjuvadır.. Söylenen bu..

H.K.: Efendim, teşekkür ederiz Yavuz arkadaşımıza.. Biraz daha ayrıntılarını vermiş oldular bize. Gerçekten, bunlara yakın bazı şeyleri ben de not etmişim ama, o kadar fazla sizi meşgul edecek kadar önemli saymamıştım. Arkadaşımız mademki önemli buldular, onun üzerinde de iki kelime söyleyelim ya da tartışalım.

Evet.. Şimdi Şahin Alpay adındaki arkadaşın, 12 sayılı Aydınlık'ta: "Öz-örgüt olamaz" dediğini söyledi arkadaşımız. Fakat, ben size zannedirim okudum. Aynı tezi, Al-Aydınlik'ın sözcüleri de "proletaryanın kendi öz siyasi örgütünün de politika alanında yer almasının imkansız olduğu" şeklinde yazmışlar.

Şimdi, acaba bu Şahin Alpay'ın sözü, bu daha önce söylenmiş sözden kinaye, bir telkin altında kalıp da yazılmış bir söz müdür? Yoksa, üzerinde ısrar ettiği söz müdür?

- İsrar ettiği sözdür.

H.K.: Evet, şimdi izin verin, izin verin... Şimdi, Şahin Alpay'ın öyle bir söz söylemesi olanaklıdır. Çünkü, ben de tespit etmiş bulunuyorum. Yalnız, şimdi sorun zaten o sözde değil.. Bakın, ondan sonraki öteki sözde. Öteki taraf da aynı sözü söyleyince, ortada bir çelişki, çelişkinin çatışkı olmasına gerek kalmıyor gibi geliyor.

Onun gibi, şimdi Mao böyle yaptı, Libya, Suriye, Mısır devrim değil, harekettir falan gibi sözler... Şimdi bunlar nedir? Gene bence, deminden beri açıklamaya çalıştığım gibi, Türkiye dışında sosyalizm tartışmaları.. Biz gene yabancılaşıyoruz memleketimize. Onların: dev-

rim mi, hareket mi olduğu, bizim tarafımızdan... Bize mi soruldu? Böyle bir şey geliyor.

Efendim, evet..

- Türkiye'de küçük-burjuvazi anti-emperyalist yaparsa, yani..

H.K.: Bu tarzdan amacı, Türkiye'de bir 27 Mayıs olayı, bir devrim getiremez, milli demokratik devrim getiremez tezi.. Olamaz bu. Evet.

- Duyulmuyor!

H.K.: Evet, işte yani bu da, çocukca bir iddia.. Yani, çocukca dediğim anarşi anlamına demiyorum da, hem yanlış, hem temelsiz, hem de biçimden ibaret bir çatışma vesilesi, Bugün dünyanın hiçbir yerinde küçük-burjuvazi iktidara gelmiş bir sınıf değil ki.. Yok böyle yeryüzünde bir yer. Bilmiyoruz. Onu önce kanıtlaması gerek, eğer bu kanıyla söylediyse.

Ondan sonra; devrim midir, hareket midir?

Şimdi, bu da, böyle kan dökmeye gerekli bir ayrılık konusu sayılmamalı. Yani, devrim nedir? Devrim; ani değişikliktir. Hareket nedir? O ani değişikliğe kadar olan birikimdir. Şu halde, bu iki şey arasında, yani bizim mantığımız ve felsefemiz açısından bu iki şeyin arasında bir çelişki var mıdır? Vardır; birisi birikim, diğeri atlayış momenti.. Ama, bu çelişki, sürecin bütünlüğünü temsil eder.

Şu halde, burada çelişki var diye, biz bu çelişkinin birini alalım; yok harekettir diyelim; ötekisi de, yok hayır devrimdir desin.. Ve bundan kavga çıkaralım. E bu, medreseden de geçtik yani, softalığın da aşırısı bir kavga oluyor. Yani diyalektik mantığın sınırına giren bir şey değil.

Ondan sonra, bir Libya'yı, Suriye'yi alalım, bunlar harekettir demiş bu arkadaş. Der ya, ama yani saçmaladıysa, bizim bunun bu sözünü ciddiye almamız doğru mudur? Yani, Libya'da ve Sudan'da geceyarısı bir ihtilal çıkmış. Bu devrim, kardeşim. Yok, biz buna hareket dersek, değişik mi bunun niteliği? Değiştiğini sanıyor..

Yani, kelime oyunlarıyla bir takım mız çıkarmalar.. Ama bunlar, bizim ilişkilerimiz ölçüsünde değerlendirilirse, hiçbir zaman ciddiye alınmaması gereken çocukça yanlışlar deyip geçilecek şeyler olmalıdır. Benim kanım bu.

Proletaryanın özörgütü konusunda, dediğim gibi, Al-Aydınlık'ın sözcüleri de, Mor-Aydınlık da aynı şeyi söylemişler.

Bütün sorun, dünyada, Türkiye dışında olayların kitaplara geçmiş formüllerini bizim okuyup da, kavrayabildiğimiz ölçüde, Türkiye'ye hemen, okur okumaz uygulamaya kalkmamızdan geliyor. Yanlış bu-

rada... Biz dünyayı okuyalım ama; Türkiye'deki olayları, Türkiye'nin kendi ilişkileri ve çelişkileriyle tartmaya çalışalım.

Bunu yapmadık mı, işte böyle kelime oyunu.. Tıpkı yani medrese hocalarının; "kaale" mi diyelim, "kavele" mi? "Kaale" diyenler bıçağı çekiyor, "kavale" diyenler çekiyor.. Aynı, ikisi de bu iki sözün; "dedik" anlamına gelir. Burada da; "devrim" mi diyelim, "hareket" mi? E hadi, çekelim kılıçları, birbirimize girelim.

Yani bu, görüyoruz ki, genel stilimizdeki sakatlıktan geliyor. Kendi ülkemizin olaylarına önem vermiyoruz. Ve kitabı, kitapçıl tartışmaları birinci sorun haline getiriyoruz.

Bu da, dediğim gibi, ilk söze başlarken söylediğim gibi, bizim ne yalık ki proleter devrimci olmayışımızdan ileri geliyor. Yani, hepimiz onu iddia ediyoruz ama, hepimiz de aydın devrimciyiz. Bu bir gerçeklik. Kimse içimizden ben proleterim, diyemez burada. Hemen hemen görmüyorum proleter. Ve o arkadaşlar da öyle, aydın devrimci.. Aydın devrimciler, kitaba fazla düşkün oluyoruz. Kaçınılmaz bir şey. Yani, bundan ötürü kendimizi mahkûm etmeyelim. Yalnız bu zaafımızı bilelim ve buna çıkar yolu, birbirimize baskın yapmakta, zılgıt yapmakta bulmayalım. Benim demek istediğim buydu.

Buyurun canım.

- (Sözleri alınmamış)

H.K.: Haklısınız. Biz bütün dünya olaylarını değerlendirmeliyiz. Ama şimdi, bu değerlendirme faaliyetimiz, çabamız hep dünya üzerinde oluyor da, kendi içimizin sorunları üzerinde zaman bulup düşünmeye, davranmaya gücümüz kalmıyor.

- (Dinleyicilerden bir ses, ama anlaşılmıyor.)

H.K.: (devamla): Doğru.. İşte bunlar hepsi, benim anladığım, eğer sapmaysa bunlar aydın sapması, çocuklar. Yani bizim zümremizin sapması. Kitabı olaydan daha önemli sayışımızın sapması. Bu hastalığımızı teşhis ederek buna çare düşünelim. Benim söylemek istediğim bu. Ben de mi gideyim Kastro'yla Mao'yı falan tartışayım burda. Ne hak-kım var?

(Dinleyicilerden bir ses ama anlaşılmıyor)

H.K.: (devamla): Etüdlarimizi derinleştirelim. Türkiye'miz'in bütün ekonomik, sosyal, politik olaylarını masanın üstüne koyalım; onlar içinde çözemediğimiz ve bize örnek olacak başka ülkelerin olayları varsa, o zaman onlardan ders almaya gidelim. Biz kendi sorunlarımızı bırakıyoruz, tamamen dışarıyla uğraşyoruz. Bu yanlış.

Efendim, saygılarımı sunarım.

MİLLİ CEPHE POLİTİKASI ve ÖNÜMÜZDEKİ GÖREVLER

29.1.1970

Sevgili ve saygıdeğer Genç Arkadaşlarım;

İlk iki oturumda dünya ve Türkiye şartlarının somut tahlilini koyduktan sonra, üçüncüsünde strateji ve taktik üzerinde durduk. Sonra, sosyalizmin Proletarya ve Burjuva Sosyalizmi diyebileceğimiz çeşitleri üzerinde durduk bir evvelki oturumda. En son da, Milli Demokratik Devrim ile Sosyalist Devrim kavramlarının üzerinde durduk, geçen oturumda. Ve bu vesileyle de, aydınlık bölünmesi üzerinde, objektif olmaya çalışarak birkaç noktayı belirttik.

Şimdi, bütün bu konuşmalarımızın sonucu anlamına gelen bir oturum oluyor bu 6. oturumumuz. Burada, "Önümüzdeki Görevler" konuşulacak. Fakat, bu görevlerin de ayrıntılarına girmeden önce, "Milli Cephe Politikası" karakteristiğini vermek için, bugünkü Türkiye'nin sosyal ve politik durumu üzerinde açıklamalar yapmak gerekiyor.

Bu politikanın genel gidişi üzerinde, ne yazık ki, henüz alt sınıflarımız, çalışan sınıflarımız büyük rol oynamıyor. Daha doğrusu, bu sınıflarımız, henüz kendi problemlerini, politikanın memleket ölçüsünde yankı yapan kürsülerinden konuşmuyorlar.

Buna karşılıksa, Burjuvazi dediğimiz, -ki Burjuvazi bile değil, içerisinden bir avuç tekelci sermaye, yani Finans-Kapital,- en geniş ölçüde kendi habasetini diyelim, 30 milyon insanımızın üzerine bol bol yağıdırıyor ve bizim başımıza da aynı tehlikeli ve zehirli etkilerini yağıdırıyor. Bunları, bugüne kadar geçen konuşmalarımızdaki ayrıntılar açısından koyunca, ben iki noktada topluyorum. Burjuvazi bugün, -Finans-Kapital yahut, diyelim- özellikle sol kanat karşısında Türkiye ölçüsünde iki cepheli bir provokasyon yapıyor:

1) Önce, kendi cephesini, Finans-Kapitalin etken olduğu alanı duman perdesi ile boğmak istiyor ki, o duman perdesinin altında, kendi çapulunu, vurgununu, kötüye kullanımını örtebilsin.

2)Sol kanada karşı ise, aynı Finans-Kapital, panik yaratma metodu kullanıyor.

Şu halde, Finans-Kapitalin, bugün, duman perdesi nedir ve niçin yapılıyor? Bunu korsak, bundan kendiliğinden, bu yapmak istediği duruma karşı gelebilecek sol kanadın üzerinde de neden panik yaratmak istediği çıkacaktır.

Türkiyedeki Finans-Kapitalin yaratmak istediği duman perdesini, bizim 27 Mayısçı Devrimciler kanadı, kendi düşünce ve yazılarında çok güzel deyimlendiriyorlar. Meselâ Tunçkanat, Türkiye'nin durumunu incelediği bir yazısında şöyle diyor:

"27 Mayıs İhtilâlinde sonra, Dış ve Milli Savunma politikamızda eskiye kıyasla büyük ve temelli değişiklikler getirilmek istendi ve uygulandı. İyiye ve gerçeğe doğru süratle değişme icap eden, değişmesi gereken bu gidiş, maalesef sonraları hızını kaybederek yavaşladı ve hatta aksi yönde bir gelişme kaydetti."

27 Mayıs Devrimini yapan demokratik devrimci askerlerimiz, bu görüşü: Biz iyiye doğru gitsin dedik, döndü tersine, kötü oldu, şeklinde belirtiyorlar. Ve:

"Sanki, diyor, gizli bir el, bu ülkenin ve insanının mevcut potansiyel ve kapasitesini hapsetmiş, onu hareketsiz bırakmak veya ezmek için devamlı çalışmakta, mevcut gücümüzü daima karşı iki kampa bölerek birbirleri ile çatıştırıp tesirsiz hale getirmektedir."

27 Mayıs Devrimcilerine, bugünkü, kendilerinin istediğinin tam tersi sonuç veren politik durum, böyle, "Gizli bir el" izlenimini veriyor. Ve hakikaten gizli bir el bunu yapıyor. Yalnız, bu gizli elin adı, bizim bugüne kadar söylediğimiz gibi: Finans-Kapital'dir. Bütün eylemleri gizlidir ama, kendisi oportadadır. Çünkü iktidardadır ve memleketin ekonomik, sosyal, politik, kültürel, dinsel ve ilh. bütün ilişkilerini tekelinde tutmaktadır. O açıdan, pek de gizli değil. Diyalektik demek: hem gizli, hem de gayet oportada bir felaketimiz.

Şimdi, bu gizli el dediğimiz Finans-Kapital, Türkiye'de, son ayların özellikle, bütün tartışmalarında bir metot aldı ele. Bu metot: kendi gizli faaliyetini, kanun dışı, anayasa dışı, insanlık dışı çapulunu ve vurgununu örtbas edebilmek için, duman perdesi salıyor. Bu duman perdesinin adı da: Demokrasi adını alıyor.

Demokrasi, duman perdesi midir bizim için? Değil. Halkların en kutsal haklarıdır. Ama, Finans-Kapital bunu da tekeline almış bizde. Diyoruz ya, her şeyi tekelinde tutuyor. Demokrasi de onun tekeline

geçti mi, artık o halkın özlemini duyduğu bir insancıl idare olmaktan çıkıyor, sadece duman perdesi oluyor.

Bu duman perdesini biz ilk defa Türkiye'de görmüyoruz. Dünyanın her yerinde Finans-Kapital, -Finans-Kapital oldu olalı yâni, iktidarı ele geçirdi geçireli,- daima işçi sınıfına, halk yığınlarına karşı sistemlice onu kullanır. Hürriyet dersiniz, karşınıza Finans-Kapital çıkar; hürriyet kahramanı odur. Demokrasi dersiniz, gene karşınıza Finans-Kapital çıkar: "Demokrasi demek, ben demekim!" der. Ve böylece, eğer onu, nasıl iç-yüzünden yakalayıp ortaya koymazsak, pekâlâ bizden, içimizden kimilerini bile bu sözcüklerle, -sadece hürriyeti, demokrasiydi, parlamentarizmi ve ilh. gibi genel sözcüklerle- avlamaya çalışır.

Bütün bezirgân partilerin son aylardaki kampanyaları, hep budur: Sol kanat demokrasi istemiyormuş. Ne istiyormuş? Dikta istiyormuş. Ve demokrasiyi, parlamentarizmi istemeyen bu insanlar, çok kötümüş ve ilh.

Oysa, en büyük demokrasi denemelerini yapmış olan ülkelerin sosyalist cepesinde, daha önce bu demokrasi tartışmaları olmuştur. Ve orada, örneğin, Kautsky isminde birisi çıkmıştır; yapılan bir proletarya devrimini kötölemek için, onun demokrasi düşmanı olduğunu öne sürmüştür. Ve bu düşmanlığı da, oy hakkı ile ölçmüştür. Ona karşı bir devrim ustasının söylediği, yazdığı metin aynen şöyledir: - karşı taraf demokrasi iddiasını yaparken teorik bir poz da takınıyor: "Teori bizdedir" diyor, ona karşı diyor ki usta:

"Teori, bir ülkeye has olmayan genel sınıf prensiplerin etüdüdür. Demokrasinin ve diktatoryanın teorisi, oy hakkı gibi spesiyal, yani özge bir mesele üzerine yürütülmemelidir. Şu toptan problem üzerinde yürütülmelidir: Sömürücülerin devrilmeleri ve sömürenler devleti yerine sömürülenler devletinin geçirilmesi ile damgalanmış bir tarihcil dönem içinde demokrasi, zenginler için de, sömürücüler için de muhafaza olunabilir mi? problem budur" diyor. *"Bir teorici, problemi böyle ve yalnız böyle koyabilir"* diyor. *"Sömürücü sınıflara karşı, demokrasi ihlâl edilmeksizin proletarya demokrasisi uygulanabilir mi?"* diye de soruyor.

Böyle bir durumda, Bilimsel Sosyalizmin yapacağı şey ikidir, diyor. Teorik anlamda. Birisi: ilkin, proletarya demokrasisinin genel bir tanımlanmasını yapmak gerekir, diyor. İkincisi: Onun, o genel tanımlanan deyim, özel milli biçimi olan olayı gözden geçirir ve geçirmelidir, diyor. Bununla demek istiyor ki, somut ve tarihcil şartlardan dolayı falan ülkede proletarya demokrasisi uygulanırken oy hakkında ki-

mi kısıtlamalar gerekmiş olabilir. Ama bu, bütün dünya için proletarya demokrasisinin mutlaka her yerde oyları kısıtlayıcı davranması anlamına gelmez, diyor.

Nitekim bunu sonra da gördük, biliyorsunuz. İkinci Evren Emperyalist Savaşından sonra, birçok ülkelerde sosyalizm iktidara geldi ve buralarda oy kısıtlaması çok az yapıldı.

Demek ki, oy avcılığı yahut oy kısıtlaması üzerinde yapılan haklı görünüşlü suçlamalar, gerçekte demokrasiye karşı, karşı tarafı boş düşürmek için uydurma temalar oluyor. Yâni sanki, oyun kısıtlanmasına bir yerde gerek, zaruret, kaçınılmazlık varsa, orada demokrasi de sifıra düşer, anlamına geliyor.

Bu, Türkiye için de bir ölçüde hatıra gelen bir noktadır. Türkiye'de biliyoruz, bir Tekparti devri olmuştur, ondan sonra da Çokparti devri olmuştur. Hatırlarsak, Tekparti devri de, bugünkünden çok demokratik bir düzen olduğu savunmasını yapmıştır. Sonra; hayır, demokrasi şimdi geliyor, dediler. Biliyorsunuz, İkinci Emperyalist Savaşından sonra. Ve," çok partilidir demokrasi", dediler.

Ama, biz bugün eğer, bu demokrasi lafına, oyların kullanımı açısından değer vermez de, asıl bunun temel ekonomik ve sosyal yapı ilişkileri açısından anlamını araştırırsak, görüyoruz ki; Finans-Kapital, tekparti devrinde ekonomik alanda Türkiye'de etken bulunuyordu. Çokparti devrinde, güya oy kısıtlamaları epeyce kaldırılmış gösteriliyor. Ama bu oy serbestliği sözüm ona Türkiye'de yaygın bulunmasına rağmen, bugün Finans-Kapital şartsız kayıtsız egemendir. Hani o Demokrat Parti kodamanlarının her kasabada bağırdığı gibi: "Bilâ kayd'ü şart egemendir millet" falan diyorlardı. Çokparti devri hakikatte Finans-Kapitalin şartsız kayıtsız egemenliğini geçirdi.

Şimdi, onun için, bugünkü kuşak da ve tarihin içindeki gelişimi izleyen insanlar da, kendi kendine ister istemez soruyor, yani sormak durumuna düşmüş bulunuyoruz: Bugünkü demokrasi adı verilen ve oy avcılığı ile sağlanan sistem mi acaba demokrasiye daha çok yakındır, yoksa dünkü Tekparti devrinin sistemi mi? Bunun ayrıntılarına girmeyeceğiz, ama, biriyle öteki arasında tercih yapacak kadar hiçbir fark olmadığı işçi sınıfı için söylenebilir.

Yalnız, bu konuda bütün egemen çevrelerin ve başta siyasi partilerin ve siyasi kodamanların bütün iddiaları göz önüne geldi mi şimdi, şunu söylüyorlar: Sollar, sosyalistler demokrasi düşmanındırlar. Niçin? İşte bunu açıklamıyorlar. Başka bir sözcükle karşılık veriyorlar: Çünkü Parlamentarizme karşıdırlar. Ama hangi Parlamentarizme?

Sorusunu hiçbir zaman sormuyorlar kendi kendilerine. Parlamenta- rizm, onlar için hacı ağanın kandırdığı köylü ve şehirli çalışanların oy- larından ibarettir.

Mesele böyle konunca, işte o eski, sosyalizmin bundan önce, ya- rım yüzyıl önce tartışıp çözümlendiği probleme geliyor; sadece oy av- cılığıyla demokrasi bir ülkede gerçekleşir mi, gerçekleşmez mi?

Bunu, gene 50 yıl öncesi, 1924 yılında Çin'de de görmüş oluyoruz. Ve Çin'in sosyalist partisi değil, biliyorsunuz, Sun-Yat-Sen'in kurduğu Kuomintang Partisi, kesin bir tanımlamayla bildiri şeklinde memleke- te ve dünyaya yaymıştı o zaman. 1924 senesinde Kuomintang'ın Bi- rinci Milli Kongresinin bildirisi aynen şöyle der:

"Bugün çeşitli ülkelerde uygulanmakta olan sözde demokratik sis- tem genel olarak burjuvazinin bir tekel metaı olup, halkı ezmeye yara- yan bir âlet derekesine düşmüştür. Kuomintang'ın demokrasisi ise, bü- tün halkın paylaştığı ve bir avuç insanın özel malı hâline gelmesine ola- nak bulunmayan bir demokrasidir."

Görüyoruz. Yalnız sosyalistler arası değil mesele. Milli kurtuluş ça- basına girmiş 700 milyonluk (bugün) bir ülkede dahi, yığınların, hatta burjuva açısından örgütleyicileri ve devrimcileri bile, demokrasiyi, bi- naenaleyh burjuva demokrasisini koyarlarken, eger Finans-Kapital te- kelinde bir matah ise, Finans-Kapitalin oyununa elverişli bir mal haline geldiyse, bunun demokrasi değil, sözde demokrasi olduğunu açıkla- mışlardır. Ta 1924'te. Demek ki 45 sene önce.

Öyle ise bizim efendiler neden bu kadar demokrasi üzerinde has- sas ve titiz davranıyorlar? Gayet açık. Çünkü, demokrasi lafıyla bir duman perdesi yayıp, onun altında kendi vurgunlarını, çapul sistem- lerini haklı gösterme çabasında oluyorlar. Bu, Finans-Kapital cephe- sinin kendi sistemini savunma metodu oluyor.

Aynı Finans-Kapitalin ekonomik olaylar alanında yaptığı çabaları göz önündenden geçirirken, neler duyuyoruz ve neler öğreniyoruz? Bunlar günlük gazetelerin hiçbirine yansıtılmıyor. Biliyoruz, günlük gazetelerin konuları nelerdir. Ama Finans-Kapitalistlerin kendileri, gizli kapaklı 5-10 kişiden ibaret ahbap çavuş meclislerinde oturdular mı, -kimisi bilgin, kimisi büyük politikacı, kimisi büyük hukukçu falan, böyle 5-10 kişi bir araya geldi mi- zaten birkaç yüz kişiden ibaret olan Finans-Kapitalin bütün içyüzünü rahatça konuşabiliyorlar. Ve bu ko- nuştuklarını da çok defa Türkçe yayınlamaktan dahi kaçınıyorlar.

Ben onlardan size, birkaç yayının içindeki incileri, hiç değilse bir- kaç tanesini belirtmek istiyorum. Bunu yayınlayan da Amerikan Ha-

berler Merkezi oluyor. Yayın Serisi, "Çağdaş Ekonomi Problemi" adı altında oluyor. Bu "Çağdaş Ekonomi Problemi"nde bütün kavga, biraz daha dikkat edersek; Türkiye'nin başına hangi çorabı öreceğiz? Türkiye'nin başına derken de, özellikle Türkiye'deki zenginliklere ve zenginlik kaynaklarına nasıl el koyacağız? Bu el koymada kimlerden medet umacağız? Bütün konu bunun etrafında toplanıyor. Ve bu konu, Türkiye'de, bildiğimiz gibi, devletçilik ile özel sektör arasındaki tartışma biçimine giriyor.

Biz biliyoruz, Türkiye'deki Devletçilik: Finans-Kapitalizmin en büyük dayanaklarından biridir. Biri olmuştur hiç değilse. Ama, Finans-Kapital artık iktidara geldi ve iktidara geldikten sonra: "Bu devletçilik de ne oluyor?" demeye başladı. Bir taraftan bütün devlet yatırımlarını özel sermayeye aktarma plânını yapıyor, bir taraftan da bu plânı uygularsam acaba sonu nereye varır, diye ürküyor.

Biliyorsunuz, Halk Partisi'ne karşı Demokrat Parti'nin bayrağında tek dişe dokunur yenilik; devlet sermayesini, devlet işletmelerini özel sermayeye aktarmak, vardı. İktidara geldi. Aktarmak için pazarlığa oturulduğu zaman, başta devlet işletmelerini satın alacak olan insanlar şöyle bir teklif yaptılar; o teklifin anlamını hepimiz biliyorsunuz, bir daha hatırlatayım. Bir defa hiç para vermiyorlardı."Krediyle bize verirsiniz devlet malını ve bu krediyi şu kadar senede gene ya öderiz, ya ödemeyiz" diyorlardı. Ama, bir de şartımız var, diye ilave ediyorlardı: Şimdi devlet işletmelerinde çalışan personelin en az beşte dördünü taburcu edeceğiz biz. Çünkü burada yığınla hazır yeyici besliyor devlet işletmeleri. Yani, randımanı yükseltmek ve maliyeti alçaltmak için, mecburuz devlet kapısına girmiş bu yüzbinlerce adamı kapı dışarı etmeye". İş buraya gelince, bunu uyguladığı gün herhangi bir parti, ne duruma düşeceğini görüverdi ve hemen tersine döndü, vazgeçti ondan.

Fakat içinde hicran kaldı bu Finans-Kapitalin. Ve hala, son zamana kadar, bu demokorasi, parlamentarizm duman perdesi altında, gene onları tartışıyor. Çünkü, Türkiye'nin 1963 yılında milli geliri 62 milyar lira tutarken, 64 yılında kamu tesisleri 60-70 milyar lira tutuyor. Yani, hemen hemen Milli Gelirimize yakın değerinde bir devlet yatırımı var Türkiye'de. Bunu yutmak istiyor Finans-Kapital, bu kavga gürlütu arasında. Fakat, yutamayacağını da biliyor. Şu halde nasıl tırtıklayayım bunu, hesabını yapıyor.

Bunun tartışmasını yaparken, yalnız, bizim için çok ilginç olan bir problem çıkıyor ortaya. Türkiye'nin işadamları adına, işadamlarının

görüşünü savunan Halil Kaya adında bir kişi, (Bilmiyorum içinizden adını işitenler var mı? Ben işitmedim. Fakat Türkiye işadamları adına konuşuyor bu isimde bir insan.) diyor ki:

"AID Karşılık Paralar Fonu'nun önemli bir kısmı kamu sektörüne tahsis ediliyor. Amerika Birleşik Devletleri gibi özel teşebbüsün beşiği olan bir memleketin nasıl olup da özel sektörü desteklemede hiçbir çaba göstermediğini anlamak güçtür."

Cümleyi herhalde takibedebildiniz. Bizim Finans-Kapitalizmimiz şaşıp kalıyor; yani, bu Amerika, hani sen özel sektör için geldin Türkiye'ye, yani bizim için geldin, demek istiyor. Nasıl oluyor da gene hala Amerikan parasının önemli bir kısmını bize vermiyorsun da, devletçi sektöre, kamu sektörüne veriyorsun, diye sitem ediyor.

Buna karşı, AID'nin Türkiye'deki başında bulunan Amerikan uzmanı şu cevabı veriyor. Diyor ki, başka bir söylevinde:

"Acaba... (O da Devletçiliğe vuruyor önce), acaba 30 yıllık devletçilik çatısının tekrar gözden geçirilmesine ihtiyaç yok mudur?"

Türkiye'nin milli geliri kadar yatırımı olan bir müesseseye, 30 yıl önce belki tam zaruret vardı; ama bugün var mıdır, yok mudur, diye düşünüyor. Ve şunu da tasrih ediyor:

"Bizim dairemiz, çoğu özel sektör elinde bulunan sanayi alanına yardımla görevlidir."

Bizim Finans-Kapitale teselli veriyor. Amerika'nın görevi size yardımdır, kamu sektörüne değildir, diyor. Ve tekrar ediyor, başka bir cümlesiyle:

"AID kesin olarak özel sektörün yanındadır."

diyor. Yalnız, bu sefer, bizim Finans-Kapitalin bir açığını söylüyor.

Diyor ki:

"Açık konuşmak gerekirse, kamu sektörü, proje hazırlama işinde bir hayli ileridir."

Yani, biz, elbette sizi severiz, ama kendimizi daha çok severiz, gibi bir söz bu. Kamu sektörüne veriyoruz elbette, çünkü kamu sektörü bize daha yağlı kâr sağlayacak yatırımlar teklif ediyor. Özel sektörde, henüz bu alanda yeteri kadar becerikli çıkmıyor. Bunu söyledikten sonra, korkusunu da belirtiyor Amerikalı:

"Kamu sektörünün yavaş yavaş özel sektörün faaliyet alanına el atması korkusunu belirtmek isterim" diyor.

Böylece, Amerikalı Finans-Kapital sözcüsüyle, yerli Finans-Kapitalimizin sözcüleri karşılıklı tartışma yapıyorlar ve ikisinin son sözü şu oluyor. Amerikalı şöyle diyor:

"Biz de bütün iktisadi devlet teşekküllerinin satılmasını, tasfiye edilmesini arzu etmiyoruz."

Böylece bir taviz yapıyor.

Güya devletçiliği savunan Okyar ismindeki profesörümüz de:

"Aslında ben Ereğli'nin özel şirket oluşuna karşı değilim" deyiveriyor.

Böylece iki taraf da şunu demek istiyor: Yani ikimiz de aynı ah-bapçavuşlarız; ister Amerikalı yabancı Finans-Kapital olalım (uluslararası), ister yerli milli Finans-Kapital olalım, ikimizin de amacı bu devleti, devlet sermayesini yutmaktır. Ama bu, işte kursağımızda kalacak bir şey. Çünkü 300 bin devlet kapısında geçinen insan var. Bunların eğer biz 250 binini bir anda sokağa atarsak, Türkiye'de belki de ihtilal olur. Bu korku da var.

Ve bu, asıl problemlerini, -bütün öteki çapul sistemleriyle birlikte-kendi aralarında tartışırken, sanki böyle bir mesele hiç yokmuş gibi, Türkiye halkına da, en önemli mesele solların aşırı gitmesi, demokrasiye karşı koyması, parlamentarizmi istemeyişidir, biçiminde bir duman perdesi yaymış oluyorlar. Bunun anlamı üzerinde fazla durmaya değmez.

Bu duman perdesi altında, Finans-Kapitalin (çünkü parti adlarını söylemek bize çok az şey belirtiyor), Finans-Kapitalin bu duman perdesi altında yaptığı ve yapacağı, hepimizin her gün gözü önündeki kanlı olaylardır. Bu olaylarla da bütün arzusu, sol kanatta, sol insanlarımız arasında bir panik yaratmak oluyor.

Bu paniğe karşı en önemli görev, gençliğe ve en başta da örneğini verdiğimiz Aydın Gençliğe düşüyor. Neden gençliğe düşüyor? Bunun tarihcil sebepleri çok. Yalnız, bir realite var; Türkiye'de her zaman ileri gelişim atılışları hep Aydın Gençlikten çıkmış oluyor.

Ve bu gençliğin karşısına çıkanlar da, çok defa Finans-Kapitalin acemi yaşlı elemanları oluyor. Ama bunlar daha konuşurken bile. Tesadüf elime, bir eski kağıt üzerine almış olduğum bir not geldi. Bu notu gazetelerden almışım. O zamanki Genelkurmay Başkanı panturalist Tural, General Tural Paşa Orduya tamim etmiş. Şu iki cümleyi size de okumak ibret verici olacak. Okumuşsunuzdur herhalde. Şurda bir de topluca okumak faydalı olacak. Bir defa bütünüyle o bildiri, bir ilkokul talebesinin bile, ilkokul öğrencisinin bile daha doğru ifade edebileceği fikri karmakarışık vermek biçiminde oluyor. Mesela size okuyayım, bakalım anlayacak mısınız. Ben anlayamadım bir şey. Şu cümleden ne anlaşılır? Diyor ki:

"Türk çocukları ezeli düşmanına tatlı sandığı bu hayalleri, onu boğucu hayaletler haline getirecektir."

Ben bir şey anlayamadım bundan. Yani, siz anlıyor musunuz, bilmem. *"Türk çocukları ezeli düşmanın tatlı sandığı bu hayalleri. Onu boğucu hayaletler haline getirecektir."* Ondan sonra da, gene bir başka cümle:

"Komünistlerin tarih boyunca tekrarladıkları hatalı davranışları gibi, bu kerre kendisini daha ağır olacak pişmanlar safına sokacağı aşî-kârdır."

Gene, hani Arabın dediği gibi: Eşmânâ? Anlam ne? Anlaşılmıyor. Yazmış ama bunu. Kim yazmış? Türkiye'de yarım milyon insana "Ha!" dedi mi, silahlıca hepsi birden harekete geçecek. Kara, Deniz, Hava Kuvvetlerinin Başkumandanı durumunda olan bir Genelkurmay Başkanı böyle cümleleri yazabilmiş. Ve burada da gençliği uyarmak istediğini söylüyor. Nereye uyandırıyor? Şöyle diyor, bir cümlesinde:

"Asırlardan beri İslâmiyet'in gerici bir yönetim içine sokulmasında plânlar Moskova'da yapılmaktadır."

Hangi asırlardan beri? İslâmiyetle ne alâkası var? Şu hale bakın. Yâni ne günlere gelmişiz?

"Bugün Türkiye'de... (gene aynı bildiriden), bugün Türkiye'de din sektöründeki kaynaşma ve parçalanma bilhassa komünizmin eseridir."

Demek o Süleymancılarla Nurcuların kavgası da Komünizmin eseriymiş. Böyle görünüyor.

Şimdi, bunları söyleyen lâlettayn bir dışarıda bunak falan olsa, acınır, gülünür geçilir. Ama, dediğim gibi, koskoca bir devletin en büyük dayanağı yarım milyon insan, silahlı, onun ağzına bakıyor, "Ha!" dese hepsi birden kurşun atacaklar. Ve bu adam böyle konuşuyor. "Asırlardan beri" diyor, "Moskova'da." Hangi? Daha 50 sene olmadı Moskova'da komünizmin iktidara gelişi. Bu, asırlardan beri, yüzyıllardan beri bu iş böyledir, hep orda hazırlanıyor, diyor. Evet.

Ve gene kemâl'i cesaretle:

"Komünist âlemin merkezi önüne asırlardan beri bir mani halinde çıkan Türkiyemizdir" diyor.

Demek ki. Bravo demekten başka yapacak bir şey yok.

Sizden önceki kuşakların akıl hocaları, yahut en akıldâne büyük komutanları aşağı yukarı bu kafa yapısında. E, binaenaleyh, bu kafa yapısındaki insanlara karşı haklı olarak gençlerimiz, artık bir nevi ayaklanma halindesiniz. Yani, şuradaki toplantımızın deyimlendirdiği gibi, artık siz, bundan önceki kuşakların "Allah bir" dediğine dahi ina-

nacak durumdan çıkmış bulunuyorsunuz. Ve haklısınız. Yani, böyle bildiriler yayabilen büyük komutanlar, büyük idareciler Türkiye'nin başında durdukça, sizi elbette çileden çıkarıyor.

Şu halde, gençliğimizin, en önde davranış gereğini duyması ve kolu paçayı sıvayıp millet önüne atlaması, kaçınılmaz bir tarihi görev haline gelmiş bulunuyor.

Bu görev, yani Aydın Gencin millet adına milletin önüne düşme görevi, aşağı yukarı bütün geri ülkelerde günün gerçekliği olmuştur. Çin'de, bakıyoruz, objektif olarak aydın gençliğin durumunu böyle ifade ediyor Çin'in devrim düşünücüleri: "İşlerini ve öğretim olanaklarını yitirmek tehlikesinde olan aydın gençler, tümüyle devrimcidirler." Tıpkı bizde olduğu gibi.

Prosper bir burjuva toplumu. Batı'da, biliyoruz, kapitalizm müreffeh bir toplum yarattı ve kendi yetiştirdiği aydın insanlara da ekme bulabildi. Ama bizde? Üniversitemiz 100 bin öğrencili duruma geldi. Bu yüz bin kişi, 10 tümen asker, yarın hayata atılırsa, hangi işe, nasıl kayırlacak, ne yiyecek, ne içecek? Bu günün meselesi.

Çin'de de aynı şey olmuş. Bütün geri ülkelerin alınyazısı bu. Hem işlerini yitirmiş durumda kalıyorlar, hem de öğrenim olanaklarını yitirmiş. Ve bugün bizde de onu görüyoruz. Sen, her zaman gördükçe, içimden adeta gözlerim dolarak düşünceye dalıyorum. Yüksek öğretim genci arkadaşlar içinde, kimisinin pabucu delik, kimisinin elbisesi yamalı. Bu durumda adeta bir cihada girmiş gibi gençlerimiz. Bu maddi durum, dünyanın her geri ülkesinde, kendi çocuklarını besleyemez hale gelen Finans-Kapital sisteminin kaçınılmaz ürünü oluyor.

Şimdi, böyle bir gençlik üzerine biz artık kendi ölçümüzde kıyaslama yapmak için, örneğin, neler aklımıza gelir aydın gençlik deyince? Bunu Çin'deki tanımlamalardan gözümüz önüne korsak, ilginç olacak. Bir defa Çin'de aydın gençliğin çoğunluğu: "Dağarcıklarında bir miktar bilimsel bilgi ve politik olan insanlar" olarak görülüyor. Hem bilim, hem de bilgileri dağarcıklarında var çoğunluğunun. Ve bunları, o zaman için, yani Demokratik Devrimin zafer kazanmasından önceki günler için: "Bugünkü konağında Çin Devrimi'nin gözcüsü, öncüsü olabilirler" diye tanımlıyorlar. Aşağı yukarı bizim bugünkü aydın gençliğimizin durumunu yansıtıyor bu cümle. Bu cümleye göre, teorik açıdan Aydın Gençliğin görevinin tanımlaması şöyle oluyor: "Çin'de Marksizm'in iyi kabul görmesi her şeyden önce onların emeği sayesinde" diyor Çinli düşünürler. Nitekim bizde de öyle oluyor. Gençliğimizin sayesinde bugün Bilimsel Sosyalizmin, yani

gerçek sosyal bilimin, memleket ölçüsünde iyi kabul görmesi olanak haline geliyor. Pratikte de, *"Devrimci aydınların katılışları olmaksızın, devrimci güçlerin örgütlenmesine ve devrimci davranışların başarı kazanmasına olanak yoktur"* diyor gene Çinliler. Şu halde, sizlere düşen görev, gençliğimize, özellikle Aydın Gençliğimiz'in ileri elemanlarına düşen görev, yalnız teoride Bilimsel Sosyalizmi Türkiye'ye maletmek değildir, bu yetmiyor. Pratik olarak da devrimci davranışa katılmanız, devrimci güçleri örgütlemeniz, devrimci davranışların başarı kazanması için birinci şart ve imkan durumuna girmiş bulunuyor. Bu, Aydın Gençliğin büyük çoğunluğunun hiç değilse, özlemi ve eğilimi olarak bizde de aynen bugün önümüzde olan şey. Yani oradaki örnek Türkiye için de yüzde yüz uygun düşüyor.

E, bu kadar güzel vasıfları olan Aydın Gençliğin, hiç değilse bir kısmının, elbet olumsuz yanları da olabilir. Onu da gene orada deyimlenmiş buluyoruz. Diyorlar ki: *"Çin aydın gençliğinin bir bölümü çok defa kritik anlarda pasifleşirler, hatta kimi olur düşmanlığa bile düşerler."* Bu da var, hesapta yazılı. *"Uzun süre yığın dövüşünde bilenmelidirler, bunun için"* diyor. Demek ki, zümremizin, -hepimiz aydın- özellikle aydın devrimciler zümresinin bir korkacağı şey şudur: Azınlıkta olan, kendi içlerinde zaman zaman pasifliğe düşmek, hatta düşman cepheye geçmek tehlikesine uğrayanlar çıkabilir. Bunun önüne geçmenin denenmiş yolu; *"yığınin dövüşüne, mücadelesine girmek ve orada bilmek olabilir"* diyorlar. *"Halk devrimine katılmadan önce, halkın hizmetine girmeye, halk gibi yaşamaya karar vermeden önce, düşünce ve davranışları kararsız olur aydınların"* diyor.

Bu iki olumsuz karakteristik gözümüz önünde durur, tabii bundan sakınmamız gerektiğini daha bilinçle hesaba katarız ve davranışlarımızı ona göre kontrol ederiz. Onun için okumuş bulunuyorum bunu. Yalnız olumluluk zaten Allaha mahsus, diyecektim. Öyle değil. Onun bile olumsuz yanları, şeytan biçiminde çıkıyor. Binaenaleyh, Aydın Gençliğin de olumsuz yanları, elbet olumlu yanını ertecek değildir. Tam tersine, belki yarattığı diyalektikle, zıtlıkların bir arada oluşuyla, halka daha iyi öncülük yapmakta, yani gerek bilimsel sosyalizmi yaymakta, gerekse halk devrimci hareketini örgütlemekte daha yararlı olur.

Bunun gibi, gene Vietnam devrimcilerinin oradaki gençliğin neler yarattığı üzerindeki pasajlarını hep okumuşsunuzdur. Burada bir daha beraberce okumuş olmak için not ediyorum:

"Vücutuyla bir havan topunun ağzını tıkayan Tru Van To, savaşa devam edebilmek için yaralı kolunu kesen May Van Te, tek başına üç helikopteri ardı ardına düşüren Nguyen Viet Ka, tek başına üç amfibi, zırhlı arabasını haklayan Li Van So, grup olarak ünlü Ap Lâç grubu, 29 gün ve gece durmaksızın dövüşen Long Tru gerillacıları, ve ilh..." diye sayıyorlar. Bütün bunlar gençliğin yapabileceği işler. Ve bunlar, özellikle geri ülkelerin Kurtuluş Savaşı'nda en önemli görevlerden birinin nasıl aydın gençlere düştüğünü bize gösteriyor. Bizim gençliğimiz de, şükürler olsun ki artık, bu tarihsel misyonunu kavramış durumda bulunuyor.

Bunun yanında bizim bir eksiğimiz var. Geçende bir toplantıda konuşmuştum. Orada arkadaşlara, genç arkadaşlara özellikle, onu hatırlatmıştım. Marks'ın Kugelmann'a yazdığı mektuplarda bir sözü vardır: "*Devrimler, der, ferment feminin (diye Fransızcası, yani "dışı mays") olmaksızın başarılı olamaz*". Bizim, ülke olarak bu noktada, tarihten çıkıp gelen bir baskıyla, büyük zaafımız var. Ve hatta onu uzunca bir etüd konusu yapmak gerekti. Türkiye'de, Finans-Kapital zümresi, Burjuva sınıfı, Proletarya sınıfı, ve ilh. sınıflar olduğu gibi, bir de adeta Türkiye'nin özelliğine ait bir müthiş olay olarak, sanki ayrı bir sınıf olarak, bir Kadın sınıfı var diyebiliriz. Ve bu sınıfı biz bütün eylemlerimizden tecrit etmiş durumdayız. Anadolu'da en ağır yükü kadın taşır. Ama kadının gerek sosyal, gerek politik alanda, yani tarla ve ekonomi alanının ağır işleri dışında, en ufak bir insanlık hakkı yoktur. Bu büyük, ağır basan yığınlarımızın kasabalardaki durumu da şöyle veya böyle devam ediyor.

Bu hâl, tabii, bu toplantımızda istisna. Görüyorum ki yani, kadın arkadaşlarımız da oldukça katılıyorlar. Yalnız, başka geri ülkelerin devrimlerinde bu elemanın çok büyük rol oynadığı örnekler gözümüz önünde durduğuna göre, bizde de bundan, yani kadının politik ve sosyal aksiyon alanında tecrit edilmesinden kurtulmamız mutlaka lazım gibi geliyor. Nihayet yarı insanımız demektir. Bu yarımımızın kopması, bütün bizim erkek arkadaşlarımızın yarım kalmasına, aksiyonda yarım kalmasına mutlak surette çok sebep oluyor.

Oysa, mesela, Vietnam'da kadının rolünü şöyle görüyoruz; "*Süngülerin barikatını delerek şehirlere dalan ve kızgınlık çıgıllıkları koparak sokakları ve kaldırımları titreten onbinlerce köylü kadını kim unuttur?*" diyor. "*Bir stratejik yol yapılacak diye köyünün yıkılmasını önlemek için buldozerin önüne kendini atan Thsi Nguyen'li köylü kadını, ya da Nam Bo'da köyüne ateş edilmesini önlemek üzere*

kendi vücuduyla topun ağzını tıkayan kadını kim unutabilir? Şehirde liseli ve üniversiteli öğrenci kızların siyasi savaşta övülecek rol oynamalarına karşılık, köyde kadınlar şok birliklerinin her zaman önlerinde gitmişlerdir."

Demek ki, milli kurtuluşunu yapan geri ülkelerde kadının oynadığı rol, Marks'ın çok iyi gördüğü ve belirttiği gibi, vazgeçilmez ve kaçınılmaz önemde bir roldür. Özellikle Türkiye gibi daha dün çarşaftan çıkmış bir ülkede, genç arkadaşlarımızın bunun üzerinde durarak, gençlik deyince, kendi yarıları olan Kadının dahi mutlak sosyal ve politik eyleme katılmasını çok dikkatle ele almaları ve geliştirmeleri şarttır.

İşte bu kadar önemli devrimci tarihcil bir misyonu olan aydın gençliğin davranışları üzerine karşı tarafın, yani Finans-Kapitalin duman perdesi yanında niçin panik yaratmak istediği, bu saydığımız gençlik karakterlerinden çok kolay anlaşılıyor. Eğer onu kırabilirse, onun gözünü yıldırayabilirse, Finans-Kapital adeta emin oluyor ki, Türkiye geniş halk yığınlarımızın; işçimizin, köylümüzün ve diğer tabakalarımızın durumunu geriletebilir. Buna karşı gençlerimiz elbette bilinçle direniyorlar. Bu direnmenin şu veya bu biçimi, şu veya bu alanı üzerinde hepiniz her gün bulunuyorsunuz. Ve o alanlardaki yapılan işlerin de nasıl yürüdüğünü, benden çok iyi, içinde bulunduğunuz gibi benden de çok daha iyi kestiriyorsunuz.

Bu davranışlar içinde son tartışmalar konusu olan problemin, başka ülkelerde geçmiş daha kritik durumlardaki olaylarla değerlendirilmesi faydalı olur diye, bir pasaj almış bulunuyorum.

Çin'de,"Yabancı emperyalizm ve uşakları ile her türlü uzlaşmayı reddederek, sonuna dek dövüşmek azminde olan bir devrimci güçler kanadı gençlik. Bu kanat iyice sağlamlaşıp, kendilerinden emin olmadıkça, düşman güçleriyle kesin savaşa girişmekten kaçınmak zorunda bulduklarında göre." Yani savaşa girilirken, savaş güçlerinin, eğer karşı taraf güçleri ağır basacak da, ezilmeleri tehlikesi ortaya çıkarsa, daha sağlam duruma gelinceye kadar kendilerini ezdirmemeleri gerekir", demişler. Ve "Yapacakları iş, köylere sığınmak, köylülüğe sığınmak olur" demiş ve oralara gitmişler. Biliyorsunuz orada yapılan eylemleri. "Bu durum uzun süredir düşman işgali altında olan ve gericiliğin kara güçlerinin altında bulunan şehir ve köylerdeki parti propaganda ve örgütlenme çalışmalarında, aşırı kertede atak ve serüvenci bir çizgi yerine, taze güçleri gizleme, güç biriktirme ve şimdilik bekleme çizisini benimsememiz gerektiğini

gösterir"demiş o zaman için. "Düşmana karşı mücadeleye girerken, kanunların, kararnamelerin, gelenek-göreneklerin olanak verdiği bütün biçimlerden azami ölçüde yararlanarak, meşruluk, amaca elverişlilik ve ihtiyatlılık prensiplerine dayanarak, yavaş fakat emin adımlarla ilerleme taktiğini benimsemeliyiz. Ortalığı velveleye verme, acelecilik kimseyi başarıya ulaştıramamıştır."

Demek, dünyanın en büyük başarısını kazanmış olan bir ülkede, genellikle küçükburjuvazinin aydın kanadı dediğimiz, en öncü, en atılgan bölümü üzerinde o zaman böyle düşünülmüş ve bu öğütler açısından davranılmış, onun için de başarıya ulaşılmıştır.

Böyle bir durumda, herhangi bir eylemi, eleştirmek bahis konusu değil. Yalnız, eylemlerin zaaflarını göz önünde tutarak, daha ihtiyatlı nasıl davranabileceğimizi düşünmek görevimizdir.

Ama bu ihtiyatlılığı kim ayarlayacak?. Mesele, buraya geliyor. Yani, Aydın Gençliğimiz, eğer yalnız kendi içgüdüsüne bırakılmış durumda kalırsa, elbette dünyanın her yerinde olduğu gibi, bu demin eleştirisini yapılmış bulduğumuz biçimde yanlışlara düşmesi mukadderdir.

Bunu önleyecek şey ve bundan çıkacak paniğin. Ki Finans-Kapitalin de bugün en çok üzerinde durduğu, mütemadiyen kurşun sıkıp insan öldürerek canavarca uyguladığı taktiği; gençliği paniğe uğratmak, onun atılganlıklarını işlemez hale getirmek, ondan yararlanmayı bilmek oluyor. Buna karşı, şu halde, gençliğimize düşen tek görev, bugünün görevi ne olabilir? Elbette, bütün bu davranışları bir çerçeve içinde organize edecek ortam yaratmak olabilir. Buna da, bildiğiniz gibi, "Örgüt "adını veriyoruz.

Finans-Kapital bu alanda bize şaşılacak kadar örnekler veriyor. Yani, kendisi birkaç yüz kişi olmasına rağmen, Türkiye ölçüsünde, göz karartıcı bir çabuklukla boyuna örgütlenme yolunda çaba harcıyor. Ve bunun ürünlerini de her gün topluyor. Ben, bize ibret olsun diye, geçende " Öğretmen Boykotu" üzerine geçmiş Boyabat olaylarından bir küçük örnek almış bulunuyorum.

Boyabat olaylarının ne olduğu şöyle bir pasajda özetleniyor. Hep okudunuz belki. Ama burada, karşı tarafın nasıl çalıştığını göstermesi açısından, bu pasajı, daha iyi, daha çabuk okuyabilen bir arkadaşımız, zahmet olmazsa bir daha okusun. Şuradan aşağısını lütfen.

"Saat 10 sırasında, dükkânlarında çalışan halk zorla çıkartılarak yürüyüşe getirilmiştir. Yürüyüş AP İlçe Başkanlığı önünden başlatıl-

mıştır. Yürüyüşe katılan emniyet amiri, TÖS lokali önüne gelince, yürüyüşe katılanların isteğiyle lokal önünde asılı "Boykot Var" yaftasını indirmiştir. TÖS tabelasının da indirilmesi isteği üzerine: "Az bekleyin, ben bir yere varıp geleyim" demiştir. Yürüyüşe katılanlar, emniyet amiri gelene kadar oldukları yerde beklemişlerdir. Bundan sonra, emniyet amirinin ve tahrirat katibinin yardımıyla, tabela indirilerek halkın ayakları altına alınmıştır. Tahrip edilen tabela kaybolmuştur. Bundan sonra, emniyet amiri omuzlara alınarak, liseye yürüyüşe geçilmiştir. TÖS lokali önünde, lokalin sekiz tane camı kırılmış ve bu arada kaymakamın kafasına lahanalarla vurulmuştur. Yürüyüşe katılanlar: "Komünistlere ölüm!", "Moskova'ya, Moskova'ya!" diye bağır-mışlardır. Ve bu arada İl Jandarma Komutanı da saldırıya uğramış, o da lahanadan nasibini almıştır. Bu sırada lokalde öğretmen yoktur. Lise binası jandarma kordonuna alındığından, saldırı olmamış, ancak paniğe kapılan öğrencilerin bir kısmı pencerelerden atlayarak kaçmışlardır. Kaymakamın evi lise yolundadır. Kaymakamın karısına söylenen sözlerden bahsetmek imkânsız.

"Neden lokal önünde tedbir alınmamıştır ,belli değil. Yürüyüşçüler... ve ilh."

Olay bu. Günlük gazetelerde geçiyor. Ve bunun üzerine, artık kaymakamın da başına lahana düşünce, 32 kişi tutuklanıyor. Ben, bu 32 kişinin kimler olduğunu çok merak ettim. Ve onların, buradaki verile-bilen ölçüde, bir sınıflamasını yapıp ondan ders çıkarmaya çalıştım. Burada da o sınıflamayı arkadaşlarıma hatırlatmak istiyorum.

Bir defa, iki elebaşı grup çıkıyor. Bakın, 32 kişi bir kazayı altüst ediyor. Hatta kendi egemen sınıflarının devletini bile dinlemeyecek, taşıyacak kadar ağır basıyor. Kimdir bu 32 kişi, diye merak edince insan; sosyal açıdan iki zümreye ayırmak mümkün oluyor. Ben bunları, -şimdi size de izah edeceğim- 7'sini Finans-Kapitalin adamı, 9'unu da Tefeci-Bezirgânların adamı olarak buldum.

Finans-Kapital deyince, biliyoruz, büyük petrol şirketleri ve onların Türkiye'deki ortakları akla geliyor. Hakikaten bakıyoruz, bunlardan 7'si, petrolle işleyen araçların mümessili görünüyorlar. Birisi ,kereste tüccarı kendisi, ama, şoförler cemiyeti'nin başkanı aynı zamanda. Birisi, benzinci, aynı zamanda hacı. Birisi, şoför, o da keresteci, ve Nurcular Derneği'nden. Birisi: lastikçi, gene oto taşıtları, petrol şirketinin hesabına çalışan, yani petrol yakan, kullanan insanlardan. Birisi: oto yazıhane katibi. Birisi: Şoför gene. Bir daha: Şoförler Derneği üyesi.

Diyeceksiniz ki, bunlar Finans-Kapitalist mi? Değil. Ama taşrada büyük petrol şirketlerinin geniş şebekesi içinde rol almış ve kendine göre bir kazanç sağlayan insanlar. 32 kişi içinde 7'si böyle.

Geri kalanı da Tefeci-Bezirgan sınıfı mümessili. Mesela, biri var gene; benzinci, ama hacıdır kendisi. Piriççi: o da hacıdır. Marangoz ve bakkal diye iki esnaf var. Onların da biri hacı, ötekisi eski imam ve Nurcular Derneği'nden. Bir hammal, şöyle hammal deyince, acaba işçi mi diyoruz? Bir de bakıyoruz, hammal da hacı. Beşincisi, Dayı köyünden gelmiş. Köylü diyeceğiz, fakat bir de bakıyoruz, o da köy imamıymış meğer. Altıncısı: doğrudan doğruya imam, ve Din Görevlileri Derneği Başkanı aynı zamanda. Yedincisi, imam gene, Din Görevlileri Derneği'nin üyesi. Aynı zamanda İmam-Hatip Okulu yaptıрма Derneği'nin üyesi. Müezzin sekizincisi: Din Görevlileri Derneği üyesi. Bir daha: İmam-Hatip Derneği üyesi.

Demek ki, 32 kişinin 16'sı bunlar. İkiye bölününce; yarısı Finans-Kapital cephesinin askeri, yarısı da Tefeci-Bezirgân derebeyiliğinin ideolojisine bağlanmış insan. Fakat bunların hepsi örgütlü. Zaten rolleri de buradan geliyor.

Bir Eleştirici: (sözleri banda alınamamış)

H.K: ... Yalnız Boyabat'a gitmeye lüzum yok tabii. Biz gazetede bir şey bulduk da, onun için, yani inkâr edilmez bir olay olarak örnek verdik. İstanbul'da da demek ki, yanibaşımızda, aynı Finans-Kapital, aynı oyununu, işçi adreslerini toplayıp, arkadaşımızın anlattığı biçimde, halkımızı idealist gençlerimize karşı kullanma deneşmesini yapmıştır.

Benim en çok üzerinde durduğum, bu tip, bu sosyal yapıları insanlarımızın davranışlarında sosyal sınıf açısından ve örgüt açısından nasıl sıralandıklarını ibretle gözönünde tutmaktır. Mesela, örgüt deyince, bakıyoruz, bir tanesi siyasi parti, ve en başta o. Kereste tüccarı, büyük, aynı zamanda Şoförler Cemiyeti'nin Başkanı Boyabat'ta. O adam, orada siyasi partinin de başında. Bütün ötekileri seferber eden bu siyasi partinin adamı oluyor. Ondan sonra iki ekonomik örgüt var. Şoförler Derneği, bu doğrudan doğruya petrol şirketlerinin alanı. Bir de Esnaf Kefâlet Kooperatifi, bu da gene Finans-Kapitalin banka kolu. Böylece, bir siyasi, iki ekonomik örgüt çıkıyor. Ayrıca dört tane faşist örgüt. Birisi açıkça, açık faşist örgütü; milliyetçi öğretmen sıfatıyla, asıl öğretmen yığınının karşı koyan faşist örgütün sözcüsü. Üçü gizli faşist örgüt; Nurcu teşkilatının adamı oluyor. 7'si de dini örgütlerin adamı oluyor. 3'ü resmi din görevlisidir. 4'ü de özel İmam Ha-

tip Okullarının üyesidir.

Demek ki, küçücük bir kasabada, 14 örgüt, bir siyasi Partinin güdümü altında, 32 kişiyi çevresinde toplayınca, bunlarla adeta iktidarı ele alacak kadar bir baskın yapabiliyor. Ve böylece devrimci eylemleri paniğe uğratmak teşebbüsüne giriyor.

Bunların sosyal sınıf yapıları da (yani kim, hangi sınıfa daha çok bağlı), 9'u esnaf, 9'u resmi görevli çıkıyor. 9 kapitalist şunlar: Birisi müteahhit, parti başkanı. Birisi Şoförler Cemiyeti Başkanı, kereste tüccarı. Bunlardan birisi Nurcu. Hacı benzinci ve pirinççi hacı. İmam-Hatipçi kırtasiyeci, manifaturacı, nalbur, inşaatçı, sıvacı. Böylece 9 kişi o küçük kasabanın kapitalist sınıfından. 9 da esnaf bulmuşlar. Birisi Esnaf Kefalet Kooperatifinden ve terzi kendisi. İki si Nurcu, hem bakkal imam, hem marangoz. Birisi hacı marangoz. Birisi İmam-Hatip, gazete bayii. Birisi muhtar ve kasap aynı zamanda. Lastikçi, bakkal, berber.

Demek ki, devrimci hareketin karşısında örgütlenen sosyal sınıflar bunlar. Bir de iktidara sahip olan bu sınıfların devlet cihazı var. Bu devlet cihazından da 9 resmi görevli onlarla karışıyor. Yani, bir kapitalist sınıfın 9'u, bir esnaf dediğimiz Babil çağından kalma tabakanın 9'u ve resmi görevlilerin 9'u. Resmi görevlilerin birisi emekli faşist, birisi ormancı, birisi postacı, üçü de yani idareden. Üçü din adamı; ikisi imam, biri müezzin. Üçü de köyden: Köy imamı, köy muhtarı, köy korucusu.

Doğrudan doğruya, ne işçi sınıfımızdan, ne de gerçekten memleket ölçüsünde en büyük oy kaynağı olan köylü yığınlarımızdan, ne de aydın, hele aydın insanlarımızdan bu elebaşılar içinde kimseyi görmüyoruz. Şu halde Finans-Kapital şebekesi, böyle tipler içinden, bir küçük kasabada 14 tane örgüt yapmak suretiyle ve bu 14 örgütün, çeşitli örgütün başına da bir politik örgüt ajanı koymak yoluyla, yüzbinlerce insanı tedirgin eden davranışlar yapıyor ve bu davranışlarla devrimci hareketi paniğe uğratmaya teşebbüs ediyor.

Bu, bizim için çok ibret verici bir olaydır. Bize, devrimci insanlara nasıl çalışmak lazım geldiğini öğretici olaydır. Çünkü. Gerçi bunları bilmiyor değiliz. Ama, bir de karşımızdakilerin deneylerini göz önünde tutarsak, daha iyi aydınlanmış oluru diye, ortaya koymak gerekti. Çünkü onlar, 30 milyon insanı bu metodlarla ve bu örgütlerle kendi etkileri altında tutabiliyorlar.

Bu durumda, özellikle şu toplantının arkadaşları içinde davranış görevlerimiz neler olacak, dediğimiz zaman, genellikle davranabilmek

için, -gerek teorik, gerek pratik açıdan- Türkiye'nin sınıf yapısını gözümüz önünde tutmamız birinci problemimiz oluyor.

Türkiye'de sınıf yapısı derken, elimizde egemen sınıfın istatistiklerinden başka bir materyalimiz yok. Olmasına da imkan yok. Ve o istatistiklerin ne kadar yetersiz olduğunu da en çok kendisi daima söyler. Hatta, demin o konu ettiğimiz Finans-Kapitalist Amerikalılarla yerlilerin konuşmasında, iki taraf mutabık kalıyorlar; evet, bizde istatistiklerle pek de yola çıkılmaz. Yani, Türkiye'nin bugün resmen yayınlanan istatistikleri katiben herhangi bir sosyal ve ekonomik problemi tam çözümlenmeye yetmez diyorlar. Onun için, istatistiklere dayanıp, kesin hükümlere varmak epey de güç. Ama gene de, bazı rakamları göz önünde tutmak ilginç olur.

Mesela, gelir vergisi beyannamesi verenler diye bir grup insanımız var. Kimlerdir bu gelir vergisini veren ve ne kadar kazançları var? diye araştırınca, iki bölümde etüt edilmeleri mümkün oluyor. Bunlar, bu gelir vergisi verenlerle, 1956 yılında 109 bin küsur, 63 yılında 337 bin küsur kişi. 30 milyon nüfusun ancak yüzde 1'i demek. Yani, gelir vergisine uyan, yüz kişide ancak bir kişimiz.

Bu bir kişimizin de, yüz kişide bir kişimizin de nasıl bölündüğü, her sene verdikleri beyannamelerle şöyle oluyor. Önce bir üst zümre. Bu zümre içinde 963 yılı 122 tane milyoner var. Senede 1 milyon 7 yüz küsur bin lira kazanıyor. Bunların nüfusumuz içindeki yeri, 10 binde 3 kişidir. Ve Finans-Kapital zümremiz, demek o 122 kişi. Bunların yıllık ve aylık kazançları hesab edilirse milyonerler ayda 150 bin küsur alıyor ortalama.

Öteki dört grup üst tabaka sayabileceğimiz; Birisi 21 bin lira kazanıyor ayda, bunu ben Cumhurbaşkanı seviyesinde saydım, iki bin küsur kişi bir, kazancı Başbakan seviyesinde sayılabilecek, 9 bin lira kazananlar var; sonra, 6900 lira kazananlar, bunlara da Bakan diyelim ve bir de, 2-5 bin lira kazananlar, Milletvekili seviyesi diyelim. Bunların hepsini toplayınca yüzde 3'ü geçmiyor. Ve bunlar % 1 kişilik bölümü oluyor.

Buna karşılık alt tabaka; onları da 5 gruba ayırmak mümkün. Onların da karakteristiklerini zümre olarak vermek gerekirse; birinci zümre sendika, federasyon başkanlarının kazancı, 3600 lira kadar; doğrudan doğruya sendikacı, 1900 lira kadar; kalifiye işçi, 888 lira kadar; orta işçi, 343 lira: kara işçi 95 lira. Kazançlar böyle.

Bu bölünüm bizde, üstyapıyla, yani sınıfların iç kurumları açısından, altyapı arasında bir benzerlik göze çarptırıyor. Üstyapıda 10 bin-

de 3 kişi, aşağı yukarı ikişer binden 9-10 bin kişiyi kendi çevresinde toplamış. Böylece, bütün üst ilişkiler, bunlar, bu 10 bin kişi sayesinde güdüyor. Fakat bununla kalmamış. Bir de alt tabakalarda, bizim her gün gördüğümüz örnekleriyle, Büyük Sendikacılar kafesi denebilecek ölçüde insanlar satın almış ve bunlar % 2'yi geçmiyor. Geri kalanlarsa, % 8 sendikacı tipinde, % 13 kalifiye işçi, % 34 orta işçi, % 40 kara işçi olmak üzere, büyük yığınların üzerinde etken oluyorlar.

Bu zihninizi fazla karıştırmayın. Yalnız, bizim kazanç açısından insanlarımızın birbirleriyle ilişkisinde böyle bir küçücük zirve milyoner. Bakıyoruz, onun altında bir 10 bin kişi kadar ona bağlı insanlar. Sonra asıl yüzbinlerce insanın bulunduğu alt tabaka diyeceğimiz, alt sınıflar. Onların da başına gene bir sendika büyük liderini getirmiş koymuş. O kanalla onlara tesir ediyor bu bizdeki Finans-Kapitalin egemenlik sistemini adeta gözümüz önünde diriliyor.

Bu alanda bizim sınıf olarak dayandığımız insanlar, biliyoruz işçi sınıfıdır. Karşıdaki sınıf da burjuvazidir. İşçi sınıfının tutumunu ve durumunu uzun uzun anlatmaktansa, yalnız çoğalış temposunu göz önüne getirmek, neden o sınıfa özellikle devrimci gençlerin birinci kertede önem vermeleri gerektiğini kendiliğinden ortaya çıkarır.

Bu, eski istatistiklerde, 955 ila 60 yıllarında artış şöyle oluyor: Genel nüfus artışı 5 yılda % 27 oluyor, fakat aynı yıllar içinde Tarım işçileri % 280 artıyor. Demek ki, genel nüfus artışımız içinde tarımdaki, köylerimizdeki işçilerin sayısı, genel nüfusun artışına oranla, 10 kat daha çabuk, hızlı artıyor. Tüm işçi sınıfının, tüm işçilerin sayıca artışı da, gene bu 5 sene zarfında: % 150 oluyor. Demek genel nüfusun içinde, hani artarsa, eğer bir dengeli artma olan nüfus ne kadar artıyorsa, işçi de o kadar artsın, köydeki tarım işçisi de o kadar artsın. Öyle olmuyor. Nüfus yüzde 1 artıyor. Nüfusun yüzde 1 arttığı yerde tarım işçisi yüzde 10 artıyor, tüm ücretliler yüzde 5 artıyor.

Buna mukabil öteki. Neden öteki köylüler, öteki tabakalarımız, yani işçi sınıfı dışındaki tabakalarımızın dinamizmi birinci kertede önem verilecek durumda değil? Onu da onların artışından anlıyoruz. Genel nüfus % 27 artıyor; esnaf % 21 artıyor, 5 sene içinde. Demek ki nüfus artışından eksik, esnafın artışı, esnaf dediğimiz nüfusun. Aynı yıllarda, 5 yıl içinde, köylünün artışı % 9 oluyor ki nüfus artışının üçte biri. Demek eksiliyor.

Yani şimdi, Türkiye ölçüsünde halk yığınlarımızın durumunu göz önüne getirdik mi, tarımda ve sanayide işçi sınıfının artışı 5-10 kat süratli oluyor, köylü ve esnafın, sadece köylü ve esnafın değil bütün

memleketin nüfus artışına nazaran. Bu, biz devrimcilerin niçin proletaryaya, işçi sınıfına önem vermemiz gerektiğini gösteren rakamdır.

Böyle bir sınıf proletarya. Bunların ayrıntıları üzerinde gene durmayalım fazla. Çünkü az çok hepiniz bunları görüyorsunuz. Zaten görmediğiniz bir şeyden de bahsettiğim yok. Fakat özetliyorum ben, hepimizin bildiklerini.

Şimdi, bu açıdan, bizim görevlerimiz deyince, hangi stratejik ve taktik (son zamanda en çok bu deyimler kullanılıyor), hangi Stratejik ve Taktik özellikleri önereceğiz?. Problem buraya geliyor. Geçen otuzumda bir arkadaşımız; milli demokratik devrim sloganının 1919 yılında hangi problemleri ortaya atan insanların minima programı olduğunu sormuştu. Ben onu kısaca sayacağım.

O zamanki, 1923 yılındaki devrimci arkadaşların örgütü, o zaman şöyle diyor, şöyle bir bildiri yayımlıyor, diyor ki:

"Şimdiden heyetimiz İşçi-Çiftçi Partisinin halihazır için asgari programı olarak kabul ettiği esasları ve şiarları (yani prensipleri ve parolaları, sloganları) özetle tespit ve sizlere arz etmeyi uygun bulmuştur."

1923 yılı devrimcilerinin Asgari Program adı altında ortaya koyduğu: (bir mücadele parolaları, bir de örgüt parolaları var, örgüt biçimleri var), mücadele parolaları, savaş parolaları şunlar oluyor:

"Milli hakimiyet ve temsil, resmi müdahaleden uzak seçim" diyorlar, birincisi. Ve *"18 yaşında kadın-erkek herkesin seçime gizli oyla katılması"* diyorlar.

Bunlardan bir kısmının nasıl sonradan egemen sınıflar tarafından bile kabul edildiği hepimizin bildiği şeylerdir. Ancak:

"Aşar ve temettü yerine varlıkla orantılı gelir vergisi"

Birinci ve ikinci mücadele parolalarının uygulanma biçimini hep biliyoruz. Fakat burada "Aşar ve temettü" kaldırılсын deniyor, ve kaldırıldı. Ama ondan sonra "Varlıkla orantılı gelir vergisi" deniliyor, herkesin varlığına orantılı. Bu "varlıkla orantılı gelir vergisi"nin ne kadar haksız uygulamaya uğradığını hepimiz gene biliyoruz.

Ha, bir de, o "Aşar ve temettü"yü kaldırdıktan sonra, "orantılı gelir vergisi" için, "yılıda 500 lira vergisiz" olsun diyorlar, mesela o zaman. Ki o zamanın 500 lirası, bugün 7500 liradır. Oysa bugün vergiden muaf kazanç, bunun yarısından çok azı. Hatırımda değil tam rakam, belki arkadaşlar daha iyi hatırlarlar: 3600, evet işte o kadar. Demek yarısından çok azdır. 7500 istenmiş o zaman.

"Yabancı sermaye reji ve tekeli yerine, bunların millileştirilmesi" deniyor.

Yabancı sermayeyi ve tekelleri millileştirme denildi. O da, bildiği-niz gibi, kısmen yapıldı.

"8 saat İş Kanunu"

"Gece işine iki kat ücret verilmesi"

"Kadın ve çocuğa özel koruma şartları"

"14 yaşından küçüklerin yarı çalışıp, yarı öğrenim yapması sırasın-da ücret almaları."

Ki buna ait hiçbir uygulama yok bugün daha, hala daha. O zaman atılmış şeyler, parolalar.

"İşçiye grev hakkı"

Verildi ama.

"Serbest halk gösterileri hakkı"

"Memurlara siyasi hak. Ve memurların azil ve tayinlerinde otonom oluşları."

Otonom örgütleri içinde tabii.

"Yetim, dul ve sakat maaşları asgari geçim endeksi ile orantılı ol-malı".

Mücadele parolaları o zamanki arkadaşların, bu 11 maddede top-lanıyor.

Teşkilat biçimleri de:

"Dış ticaret devletleştirilecek"

Yani, dış ticareti devletleşme biçiminde bir örgüte bağlamak, dev-let örgütüne bağlamak gerekir, diyor.

"Sanayi, ticaret, ulaştırma, iktisat ve ekonomi alanları bakanlıkla-rın kontrolünde olacak"

Bütün ekonomik ilişkileri, bakanlık, hükümet kontrolüne alıyor.

"Tarım, ticaret ve sanayi kooperatifleri kurulup, kooperatifleştir-i-lecek."

"İşçilerin sendikaları ve birlikleri olacak."

"Köylülerin sendikaları, birlikleri olacak."

"Memur ve öğretmen sendikaları ve birlikleri olacak."

Bunlarda, bu sendikalarda, özellikle memur ve öğretmenler azil ve tayin işlemlerini kendileri, kendi örgütleriyle denetleyecekler ve uy-gulayacaklar.

Ayrıca, *"Askerlik de kısa süreli olacak ve askerlik kurumu bir işçi-köylü okulu durumunda değerlendirilecek."*

İşte, 923 yılındaki Minima Program bu mücadele ve örgüt biçim-leri ve parolaları çevresinde toplanmış oluyor, demek.

Sonra 1937 yılına geliyoruz, gene bir atlamayla. O yılda Demokratik Devrim açısından parola şu oluyor:

"DEMOKRASİ-ANTIEMPERYALİZM+ANTİFEODALİZM'DİR" diyor.

Yani, Türkiye'de Demokrasi demek: ancak Emperyalizmle ve Derebeylikle mücadele demektir, deniliyor. ve bu, üç alanda inceleme konusu yapılıyor: birincisi Endüstri, ikincisi Toprak, üçüncüsü Sulh (yani Barış).

ENDÜSTRİ bölümünde şöyle deniliyor:

"Türkiye Cumhuriyetinin tarihi Milli Kurtuluş biçiminde bir Demokratik İnkılap tarihidir."

Demek ki, Demokratik Devrim denmiyor o zaman, Demokratik İnkılap kelimesi kullanılıyor. Yalnız, bu Demokratik İnkılabın, geçen oturumlarda belirttiğim gibi, Milli Kurtuluş biçimi üzerinde de duruluyor. Ki ilginç olan, bize has olan karakteristik de ihmal edilmiyor.

"Kurtuluş, ecnebi Finans-Kapitalini kovmaktır. İnkılap Türkiye'yi modernleştirmektir" deniliyor.

Sonra, gene Endüstri bahsinde, bir başka pasaj:

"Modern teknik Türkiye'ye anti-emperyalist bir biçimde girerse kurtuluşu sağlamaştırır" deniyor. "Modern işgücü, demokratik haklarını kazanmış işçi demektir. İşçinin demokratik hakları, Türkiye'nin endüstrileşmesi için hayati bir meseledir" deniliyor.

Böylece, Demokrasi sloganı ve problemi, kendi boyutları ve realitesi içinde, 1937 yılında bir daha konulmuş oluyor. Ve devam ediliyor, gene Endüstri alanında:

"Tekniğin ilerlemesi, Türkiye'de tekniğin ilerlemesi, bugün işçi sınıfının demokratik mücadelesi sayesinde olur."

Mütemadiyen, işçi sınıfının demokratik mücadelesi ve demokratik hakları birinci problem sayılıyor, o zamanki demokratik Devrim programında.

"Türkiye endüstrisi, derebey artıklarından kurtularak en mükemmel makinelere kavuşur ve modernleşebilir" deniliyor.

Demek, işçiye demokratik haklarını vermek, memleketin gelişimi icabıdır. İşçinin demokratik hakları verilsin ve böylece Milli Kurtuluşun en önemli bir safhası daha gerçekleştirilsin.

Endüstri alanında, Demokratik Devrim problemi 1937 yılında böyle konulmuş.

Toprak bölümünde de şunlar söyleniyor, daha bir açıklama yapılıyor:

"Her milliyet davası gibi, ona bağlı olan her demokrasi inkılabı da, her şeyden önce, temeli toprağa dayanan bir köylü meselesidir" de-

niliyor. "Türkiye'deki asıl demokratik inkılabın konusu köylü çoğunluğudur. Klasik anlamı ile demokrasi demek, genellikle köyde ve şehirde her türlü derebey artıklarını temizlemek, özellikle köylüyü toprak sahibi etmektir. Ancak, köye demokrasiyi sokmakla, Finans-Kapitali sokmak, iki bambaşka problemdir."

Demek, daha o zaman Türkiye'de Milliyet davası, yani milli inkılap ve demokrasi inkılabı davası, (Demokratik Devrim, şimdiki deyimle Milli Demokratik Devrim): gerek endüstri başlığı altında işçi sınıfının savaşı, gerekse köyde, köylümüzün toprak ilişkileri savaşı olarak somut biçimde konulduğu gibi, bir de, köye demokrasinin nasıl gireceği anlatılıyor. Ve bunun, köye Finans-Kapitali sokmaktan bambaşka bir şey olduğu üzerinde ısrarla duruluyor.

Bundan önceki, yani bundan 30-40 yıl önceki Strateji ve Taktik üzerine Türkiye'deki devrimci, proletarya devrimcisi eğilimlerin ve akımların önerdikleri sloganlar ve örgütler bunlar oluyor.

Bugün için ne düşünebiliriz?

Bugün için, ister istemez, bundan önceki oturumlarda işaret ettiğimiz gibi, Türkiye'de Demokratik Devrim probleminin iki aşaması mutlak belirtilmek ve sosyal sınıf temeline oturtulmak mecburiyetindedir.

Birinci Kuvayımilliyecilik, yani eski Milli Kurtuluş, Türk milletinin Komprador Burjuvaziye ve Derebeyilik Saltanatına karşı kurtuluş savaşı oldu, deniliyor, denilmek lazım bugün. Yani, birinci Kuvayımilliyecilikte savaş, Komprador Burjuvaziye ve Derebeyilik Saltanatına karşıdır, onun için bir kurtuluş savaşıdır.

Bu savaşta yalnız, işçi sınıfımız, fiilen yabancı işgali altında bulunuyordu: İstanbul'da, Marmara'da, Trakya'da, Ege'de, Antalya'da, Finike'de, hatta Zonguldak civarında bile bir miktar, büyük şehirlerde esir durumundaydı. O bakımdan, sosyal bilinci arandığı takdirde o zamanki işçi sınıfımızın, ancak "Sınıfın kendisi" durumunda kalmak zorundaydı. Birinci Kuvayımilliyecilik, yahut Birinci Kurtuluş, yahut Birinci Milli Demokratik Devrim, bu sınıf karakterini taşıyor.

İkinci Kuvayımilliyecilik yahut İkinci Milli Kurtuluş yahut ikinci demek zarureti olan Milli Demokratik Devrim, Türk milletinin Finans-Kapitalist zümresine ve Tefeci-Bezirgan derebey artıklarının tahakkümüne karşı kurtuluş savaşı olabilir. Bu savaşta İşçi Sınıfı, 50 yıllık sayı (kantite) ve kalite birikimiyle, toplum ve politikamızın en dinamik ve en ilerici biricik sosyal sınıfı olmuştur. Ve bir sınıf olarak, demokratik haklarını arayan, gittikçe daha bilinçli teşkilatlanmaya doğru gelişen bir "sınıf kendisi için" durumuna girmiştir.

Tartışmalar, biliyorsunuz, meseleleri hep üstyapıda koymak eğiliminde oluyor ve o zaman işin içinden çıkılmıyor. İşçi sınıfı için, acaba "Sınıfın kendisi" mi, yoksa "sınıf kendisi için" mi diye bir ayrım var. Bilimsel Sosyalizmin kolay anlaşılması için konulmuş bir ayrım. Sınıf kendi bilinci ile, kendisi bağımsız bir savaş yapacak düzeye mi gelmiştir? Yoksa, öteki egemen sınıfların oyuncağı olan, yalnız bir sınıf mıdır, sınıfın kendisi midir? Bu anlamda.

Birinci kuvayimilliyecilik çağı için, zaten esir durumunda idi işçi sınıfımız. Gene de onun, Birinci Kuvayimilliyecilik Savaşında hiçbirimizin bilmediği kadar çok önemli rolü olmuştur. Ama bunu, "Sınıfın kendisi" olmak durumundan çıkamadığı için, bağımsız bir proletarya örgütü ve hareketi ile, memleket ölçüsünde etken kılamamıştır, bildiğimiz gibi. Yani, bütün bu büyük şehirlerin esir edilmiş işçi sınıfları, -eğer o zamanın böyle özellikle "Teşkilat'ı Mahsusa" vb. gizli servislerinin raporlarını, anılarını okursanız görürsünüz.- karıncalar gibi çalışmaları ve mütemediyen İstanbul'un özellikle büyük silah depolarını boşaltmışlar. Anadolu'ya taşımışlardır. Yani, Anadolu'daki Milli Kurtuluş Savaşının silahlanmasında, Türkiye işçi sınıfının muazzam rolü olmuştur. Ölümü göze alarak, ecnebi askerlerinin gözü önünde, kimi vurarak, kimi arkadan duvarı delerek, kimi başka kombinezonlarla silahları Anadolu'ya kaçırmıştır. Ki, Anadolu mücadelesi başarılı olsun diye. Ama, buna rağmen, esir durumda bulunduğu için, -büyük yığıni ile tabii- büyük merkezlerdeki işçi sınıfı, "sınıfın kendisi" durumunda kalmak gibi bir paradoksla gözüküyor.

Bugün için, böyle bir şey artık varid olmaktan çıkmıştır. Onun için, hala daha bazı arkadaşların, işçi sınıfımız: "Sınıf kendisi için" mi, yoksa "sınıfın kendisi" midir? Diye tartışmalarla birbirlerini örselemeleri çok yersiz geliyor bana.

Fakat, bu ayrım da bize gösteriyor ki, Türkiye ölçüsünde davranışımızın ve düşüncemizin bilimsel, yani sosyal sınıflar temeliyle açıklanması gerektiği zaman, mutlak bu ayrımı yapmak mecburiyetindeyiz. Önce, sadece Milli Demokratik Devrim gibi soyut, her memleketeye genel olarak uygulanabilecek bir slogandan önce, bizim Türkiyemizin özel Kurtuluş savaşı tipini hesaba katmalıyız. Ve onun birincisinin cumhuriyet Devrimi ile gerçekleştiğini ve oradaki sınıf değişikliklerinin söylediğimiz gibi olduğunu: ikincisinin de ancak, bugün "İkinci" adını almak suretiyle gerçekleşmesinin günün problemi olduğunu görmeliyiz. Ve burada, Finans-Kapital ile Tefeci-Bezirgan zümrelerin karşısında Milli Demokratik Devrimin gerçekleşeceğini anlamalıyız.

O zaman, bugünkü toplumumuzda -bundan önce de belirttiğimiz gibi, kısmen işaret ettiğimiz gibi,- iki cephe önümüze çıkıyor, görevler benimsenirken göz önünde tutulması gereken. Birincisi: Finans-Kapital cephesi, yahut Emperyalizm Cephesi diyelim. Burada, Emperyalizm cephesinin Özgücü: doğrudan doğruya modern Finans-Kapital'dir. Ve büyük şehirlerde yuvalanmıştır. Yedek gücü Finans-Kapitalin, Emperyalizmin: Antika çağdan kalmadır. Tefeci-bezirganlık'tır. Ve taşra kasabalarında yuvalanmıştır. Karşı cephe bu iki zümredir.

Bunların sayıları üzerinde: Finans-Kapitalistlerin sayısı yüzlerle ancak sayılıyor: Tefeci-Bezirgânların sayısı da ancak binlerle sayılıyor. Yani, onbini pek geçmiyor. Hele yüzünü hiçbir zaman bulmuyor. Bunu, bu rakam gerçekliğini göz önünde tutmak lazım.

Buna karşı, karşı cephe Halk Cephesi'dir. Halk cephesinde Özgücü: modern İşçi sınıfı'dır.

Ancak, Türkiye'nin tarih gelenek ve göreneklerini ve bütün dünyadaki örnekler göz önünde tutulunca, aydınlara, hele genç aydınlara nasıl önemli tarihcil misyon düştüğünü, daha evvel söylediklerimiz örneklerle belirtmiş oldu. Bu örnekler, Türkiye'nin özgücü sırasında, hiç değilse işçi sınıfının hemen yanında, onu örgütleyen, ona bilinç götüren önemli bir zümre olarak aydın, Proletarya Aydınları'nın bir rolünü önemsemeyi gerektiriyor. Ve buna biz, Vurucu Güç adıyla özel bir isim de, Türkiye'nin kendi stratejisinde kendine has bir isim de vermek durumunda kalıyoruz.

Yedek güçler deyince, -ki asıl stratejinin de en önemli, daha doğrusu nazik şeysi buraya geliyor, dayanıyor. Bütün görevler ona göre çıkıyor.- yedek güçlerin en önemli yığını, bildiğimiz gibi, küçük burjuva tabakalarıdır. Türkiye'de küçük burjuvazinin devrim stratejisindeki önemi, devrimci antuzyazmalarına göre, devrimci heyecanlarına göre, şöyle sıralanmak mümkün oluyor:

- 1) Küçük ve orta aydınlar zümresi: Dargelirliler de diyoruz bunlara.
- 2) Fakir ve orta köylü yığınları: Bunlara yarı-proleterler de diyebiliyoruz.
- 3) Küçük ve orta esnaf tabakaları.

Yani, bugün için, devrim antuzyazmasını en çok göstermeleri açısından, birinci tabakada, birinci safta adeta, yedek güç olarak ve vurucu güç mahiyetinde aydınlara rolü başta geliyor. Öyle görülüyor. Ondan sonra, fakir ve orta köylü yığınları, yarı-proleter yığınları, ondan sonra da, küçük ve orta esnaf tabakaları.

Türkiye'nin yapısı içinde, bu yedek güçler sırasında sayılan bir de Orta Tabakaları görüyoruz. Bunlar, Emperyalizm Cephesi ile Halk Cephesi arasında bulunan insan yığınlarımızdır. Bunları Emperyalizm, adeta Arafat'ta bıraktığı için, bunlara Orta Tabaka adını verebiliriz. Bunlar da gene üç bölük gözükebilirler:

Büyük Aydınlar

Küçük ve Orta İşverenler

Küçük ve Orta Emlak Sahipleri.

Bunlar, Finans-Kapitalin karşısında ana yedek güç olan küçükburjuvaziden sonra, bir devrim stratejisinde ayrı ayrı hesaba katılması gereken insanlar olarak sıralamak gerekiyor.

Bugünkü Stratejik bir planda, sosyal sınıflarımızın aldıkları durumlar ve tutumlar, bu birkaç şematik sözle özetlenmiş oluyor.

Yalnız, Emperyalist Cephe'nin özgücü ile yedek gücü arasındaki ilişkiler, bugün için, iktidarda iken Finans-Kapital, çok müthiş. Görüyoruz, mesela: bir Boyabat'ta 14 tane örgüt kurmuş Finans-Kapital. Yarısını petrolle ilgili adamlarına, yarısını Tefeci-Bezirgan din adamlarına ayırmış: ve bu örgütlerle, bir bölgeyi olduğu gibi tekeline tutuyor. Oyunu da alıyor, onlara aksiyon da yaptırıyor. Bu kadar müthiş bir kuvvet.

Ama, bu müthiş görüntüsüne rağmen, Finans-Kapital özgücü, o uzun tarih tecrübeleri ile çok kolay tecrit edilen bir sınıftır. 27 Mayıs'ta da onu gördük. Hatırlarsınız, Devrim oldu: o bir avuç Finans-Kapital alınıp da Yassıada'ya atılınca, beride o onbinlerce Tefeci-Bezirgan taşra hacı ağalarının hiçbir tanesi kılını bile kımılatmadı.

Demek ki, Türkiye'deki devrimci olaylar sırasında, Vurucu Güç rolünü bilinçle yapabilirse, başarabilirse, Finans-Kapitalin kendisi, bir avuç adam olarak, adeta bir adliye takibatıyla tahakkümden uzaklaştırılabilir. Ve bu uzaklaştırma sırasında, en çok güvendiği Tefeci-Bezirgan zümre, taşra hacı ağaları, eşraf ve ilh. bir anda tecrit edilip zarsız hale kendiliğinden getirilebilir. 27 Mayıs bunu yapmıştır. Bu şans da, herhangi bir stratejik davranışta göz önünde tutulmalıdır. Ve tutulacaktır.

Şimdi, bu plan da söylendikten sonra, bugün Türkiye'de devrimcilerin neler yapması gerektiği, artık uzun boylu düşünülecek bir şey olmaktan kendiliğinden çıkıyor: Paniğe kapılmamak. Paniğe kapılmamanın tek yolu da: Bilinçlice örgütlü olmak. Örgütlü deyince de, tekrar edelim, zarar vermez: birisi doğrudan doğruya politik bilinçli örgüt, ve onun paralelinde sayısız: ekonomik, sosyal, kültürel ve ilh.

örgütler anlaşılır. Türkiye'de devrimciler için, şu aşamada, örgütten başka kurtarıcı hiçbir yol kalmıyor.

Bu örgütün hangi parolalarla, hangi mücadele ve örgüt biçimleriyle ortaya çıkacağını, burada şimdi ayrıntılarıyla açmak, zaten vaktimiz sayılı olduğu için, pek mümkün olmayacak. O halde, bu konunun benim tarafımdan özetlenen yeri burada kalsın. Belki arkadaşlar sorularıyla konuyu biraz daha açmış olacaklardır. Ve tartışma da konunun daha açık olmasına yarayacaktır. Onun için ben sözümü kesiyorum. Arkadaşlardan bu noktalar üzerinde söz almak isteyenler, lütfen?..

Bir geri kalmış ülkenin, hatta sosyalist devrimini yaptıktan sonra dahi, kendi şartlarını bilinçle uygulamak şartıyla, garp yahut şark nerede sermaye varsa, alıp uygulanması mümkündür. Yani, memleketine sokması mümkündür. 1923 İktisat Kongresine gönderilmiş olan şeyde bu anlam yatar.

Yalnız, bu anlamı, hakikaten o zaman da yani, 1923 yılında dahi, çok tersine, çok burjuvaca anlayan bazı sollar, sosyalistler çıkmıştı. Ve onlarla da epey tartışmalar devam etmişti. Onların bir kısmı da nitelik, çok sürmemiş, sonra Finans-Kapitale kendilerini götürüp haraç mezat satmışlar ve devrimci eylemden uzaklaşmışlardır.

Bütün mesele, bu sermayenin, -Yabancı Sermaye diyelim, bir sözcükle- bir ülkeye nasıl gireceğindedir. Mesela, 1954 yılı kurulmuş bir siyasi Partinin de programı içinde, gene gerekirse yabancı sermayeden yararlanmak için bir formül vardır. Ve kullanılmıştır.

Orada kullanılan formül şu anlamı taşır: sermaye gelsin mi? Eh, gelsin ama, Türk milletinin koyacağı şartlara uyarak gelsin. Nedir o şartlar? Önce, Türkiye'nin ağır sanayi'ine gereken yatırım için gelecek. Birinci şart bu. Yani, 1923 yılındaki genel "Garp sermayesi" la-kırdısının, 1954 yılındaki yorumlanışı budur. Halbuki, biliyoruz, bugün emperyalist ölçüde Türkiye'ye gelen yabancı sermaye, daima ağır sanayi dışında, aşırı kâr sağlayacak kesimlere gider.

Fakat, tabii, yalnız böyle bir bölüm ayırmakla iş bitmez. Türkiye'ye giren herhangi bir yabancı sermaye, her şeyden önce: Türkiye işçi sınıfına, kendi geldiği ülkenin hayat standardını sağlamak zorundadır. İkinci şart da budur, en azından. Fransız sermayesi ise, Fransa'daki işçinin ücreti ne ise, çalışma şartları ne ise, lütfen Türkiye'de bunu gerçekleştirmek mecburiyetindedir. Yoksa, biz onu içeri sokmayız, sokmamalıyız, denilmiştir.

Üçüncü şart da . Birçok şartlar var daha. Yani, bir sosyalist devrimci Asgari Programda dahi Yabancı Sermayenin bir ülkeye girmesi için olanak vardır, fakat bu şartlardadır. Dediğimiz gibi, birincisi: Bizim seçeceğimiz ağır sanayi kesimine yatırım yapacak. İkincisi: Mutlak surette en ileri ülkenin, -yalnız Fransa'nın Fransa'ya ait değil, yeryüzünde en ileri ülkenin işçi sınıfının ücreti ve şartlarıyla Türkiye'de işletme kurarsa, ona müsaade ederiz.

Üçüncü şartı da, biliyoruz bir ekonomi kanunudur: Herhangi bir sermaye bir yılda % 10 kârla yetinmelidir. % 10 kâr, on senede ne eder? Yüzde yüz eder. Şu halde, Türkiye'ye gelecek herhangi bir yabancı sermaye, en çok on sene çalışabilir. Yapar kendine göre sömürsünü, Türkiye de bundan yararlanır, Türkiye işçi sınıfı da, Türkiye endüstrisi de. ama, onuncu senede: "İşim bitti, buyurun anahtarları:" der, Türkiye'nin dışına çıkar. Yani, onu Türkiye'de biz, temelli kıyamete dek Türkiye'nin sömürücüsü durumunda kabul edemeyiz.

İşte, İktisat Kongresindeki 1923 yılı önerisinin anlamı budur. Sonradan gene, Türkiye sosyalist akımının Parti programı olarak, (Vatan Partisi'nin programında) gayet açıkça, başlıca bu üç şartın çevresinde konulmuştur ve bu anlamı taşır. Bilmiyorum, arkadaşım yeterli buluyor mu?

Şimdi, önce Yarı-proleterler... ile, önce Fakir ve Orta Köylü dediniz. Zaten onlar yarı-proleterdir. Bunlarla bir sosyalist eylemin, yahut siyasi Partinin nasıl ilgileneceği?..

Ben maalesef getirmemişim. Burada da hiçbir arkadaşta yoktur zannediyorum. Vatan Partisi'nin Programı olsaydı, orada madde madde konmuştur. Var mı hiç kimsenin yanında? Yok, zannediyorum. Ben de aksilik unutmuşum. Yalnız, onun bir Köylü Programı var, bir de Demokrasi Programı var. Bu Demokrasi Programı üzerinde durmayalım. Köylünün mücadele ve örgütlenmesi üzerinde şöyle teklifler vardır. Ben özetlemeye çalışayım.

Bir defa orada, Türkiye tarımının acıklı geriliği için örnek verilir ve ondan şu sonuca varılır: yani, demek ki o gerilik, kapitalizmde dahi önlenilebilirmiş, ama bizim Finans-Kapital ve Tefeci/Bezirgan sınıflarımız, köylü tabakalarımızın Türkiye'yi, bir kapitalist ülke ölçüsünde, verimli ve mamur bir memleket yapmasına engel oluyor. Bunu söyledikten sonra, başlar o dilekler. Yani Program, daha doğrusu Asgari Program başlar belirtmeye:

- Köy Heyetleri ve Muhtarlar: Cemiyetler Kanunu ile, Kanunun 18. Maddesi ile her zaman değiştirilebilir. Biliyorsunuz, şimdi: Köyde Heyet ve Muhtar seçilir ve ondan sonra, seçimin sonuna kadar, tıpkı Millet Meclisine seçilen Mapus gibi, bir daha onu köylü, istediği suistimali yapsın Muhtar ve Heyet,- dokunup atamaz. Böyle bir şart konmuş. Sonra, bugün köy muhtarı, muhtar Kaymakamın emirberi gibidir. Bu, Kaymakamın idari ölçüde, köy muhtarını emirber haline getirmesi yasak edilecektir, denir.

- Sonra, Karakollar yalnız köylüye dayak atmak ve ilh. ile meşgul. Oysa, Karakollarda hiç değilse, bu şeyler kaldırıldığı gibi, yani jandarma deyince yalnız köylüye dayak atan insan olmaktan çıkarılması lazım ve onun yanında da bazı hizmetler yapması lazım. Mesela, PTT örgütü gibi çalışması. Daha buna benzer başka yardımlar yapması mümkündü, deniliyor. sonra, şikayet eder jandarmadan bugünkü köylü. İstidası, dilekçe: gider: ondan sonra döner, tekrar gelir gene jandarma karakoluna. Ona dayak atana havale ederler: "Sen dayak attın mı, tahkik et bakalım!" diye. Biliyorsunuz bu oyunları. Bu, tamamen kaldırılmalıdır.

- Ondan sonra, Milletvekilleri düzene konuluyor. Her Milletvekili Türkiye ölçüsünde en az 100 köyle kişi olarak sorumluca bağlanacaktır. 100 köyün her problemi ile her gün meşgul olacaktır. Böyle bir mecburiyet koyarız, koymak gerekir.

- Köylünün Vergisi: Asgari geçim endeksinin üstüne çıkmadıkça köylünün kazancı, ondan vergi alınmamalıdır. Ancak ondan yukarıda alınmalıdır.

- Her köyde, her yapılacak iş, mutlaka köylünün Referandum'undan geçmelidir. Millet Meclisi'nden çıkacak her kanun, mutlak surette köylünün örgütlerinden, yani Kooperatifinden ve Köy heyetinden, başka diğer köylüye ait bütün her tip örgütlerden, -ki onlar da sayılır sonra.- onlardan da geçmelidir. Millet Meclisinde bugün bir kanun mu çıkacak: biliyorsunuz, Finans-Kapitalin bütün organları ondan haberdar edilir. Hepsi o kanun üzerinde uzun boylu etütler yaparak fikirler verirler hükümete. Ama halka gelince, halk bir de bakar: anızın bir gün Meclisten yıldırım süratiyle kanun geçmiş ve uygulanıyor. Emrivaki ile karşılaşır. Bu Referandum, özellikle bütün memleket ölçüsünde bunu önlemek isteyen bir asgari programla konulur. Fakat, köy ile ilgili her kanun, bütün memleketin halk örgütlerinden ve yığınlarının kontrolünden geçtiği gibi, önce mutlaka köylünün kendi örgütlerinden de geçmelidir, denir.

- Ondan sonra, Öğrenci Seferberliği önerilir. 500'den fazla nüfuslu köylere, 8 bin yüksek öğretim arkadaşımız, her sene tatil aylarında bilfiil giderler. Şimdi maşallah 100 bin oldunuz. O zaman azdı üniversiteli, sekiz bin demişiz. Şimdi yüz bin olduğuna göre, yani eğer bir tatilde hepiniz seferber olsanız, -ki olmak lazım, bir sosyalist örgüt açısından, Türkiye'de bir demokratik devrimci eylem konu oldu mu,- kırkbin köyümüz var, demek her köye ikişer üçer üniversiteli gidebilir. Üç ay kalabilir. Orada soyunup, harmana, bilmem ekine ve ilh. yardım edebilir. 150'den fazla nüfuslu 16 bin köye de Ortaokul öğrencileri gönderilir, denilir ve bunun biçimleri belirtilir.

- Ondan sonra Köy Örgütlenmeleri başlar: Tarım işçilerinin sendikaları, topraksız köylü teşekkülleri, kooperatiflerde Felemenk sistemi. Bunların millet ölçüsünde Birlikleri ve Federasyonları.

- Kredi: Köylü probleminde kredi meselesi ele alınır. Köylü bugün, bu kredi bahsında, -bugün de dün de- en ağır bir Tefeci soygunu altındadır. O zamanki istatistiklerden elde edilmiş rakamlara göre: Tefeciye olan köylünün borcu ve soyuluşu, Bankanın 6 katı, Devletin 12 katıdır. Yani, Tefeci, Bankanın altı misli fazla soyar köylüyü, devletin oniki misli fazla soyar. Onlar da bir sömürü yapıyor ama, Tefecinin soygunu bu kadar müthiş bir biçimdedir. Şu halde, Tefeciliği yüzde yüz kazımak Türkiye sathında, programın içindedir, bir sosyalist parti Minima Programının.

- İşte, Fiyatlar'ın kooperatifler kanalı ile düzenlenmesi: bu kabzımalların ve ilh. aracı, müteahhit, soyguncu bezirganların ellerinden kurtarılması.

- Sonra, böyle bir takım demokratik ve örgütsel teklifler yanında, Boş Devlet Toprağı derhal dağıtılacak. Modern işletilmeyen Özel Topraklar, - ki o zamanlar 47700 Ağa ile 418 Beyin elinde bulunuyor ve bunlar 2 milyon 600 bin köylü ailesinin toprağının iki buçuk misli bulunuyor- bu topraklar da köylüye dağıtılacak. Devlet toprakları birkaç ay içinde, bu topraklar da hemen 6 ay ve 1 sene geçmeden derhal köylüye dağıtılmalıdır, deniliyor. Dönümleri biçiliyor. Ve bu dağıtımdan, yalnız Devlet topraklarının köylüye verilip de değerlendirilmesi ile, 7 milyon ton, 2 milyar lira değerinde fazla ürün sağlanıyor. 10 milyon ton da, modern işletilmeyip kalan Özel toprakların köylüye dağılması ile sağlanıyor. Toprakların verilmiş şartları 50 yıl vade ile olacak ve faizsiz olacak. Yani, bugünkü toprak veriminin ne kadar ağır şartlı olduğunu biliyoruz.

- bu arada bir de Gasedilmiş Topraklar meselesi vardır Türkiye için. Bu çok muazzam önem taşıyan bir problemdir. Onu da sosyalist Asgari Program, dikkatle koymuştur. Anadolu'da biliyorsunuz, Türkiye'nin büyük toprak yığınları Miri Toprak'tı, yani Müslümanların ortak mülkiyetinde olan topraklardı. Fakat zamanla, bu topraklar üzerinde, Batı kanunlarının uygulanması yüzünden, Tanzimat'tan beri yapılan tahriflerle, Tefeci-Bezirgân zümre müthiş gasplar yapmıştır. Bu gibi gasedilmiş, yani milletin ortak malı olup da gasedilmiş topraklar da, hiçbir formaliteye lüzum kalmaksızın, asıl sahipleri olan çalışan köylülüğe verilmelidir. Program o tarzda koyuyor.

- Bütün bunları kimler yapacak, Toprak Reformunu? Dendiği zaman, onun da özeti söylenir. Köylü, bilhassa topraksız, yarı-proleter köylülerin Türkiye ölçüsünde örgütlenmesi ve bunların yanında da "Bindirilmiş Hâkimler konulması şeklinde olacak. Küçük, ufak tefek dava meselesi oldu mu, onu gönderip vilayet merkezine 10 sene, 20 sene uzatmak değil. Hemen, köyün neresinde toprak şeyi varsa, nizaı, oraya "Bindirilmiş Hakim" gider. Köylünün de, topraksız köylünün de ekipleri, örgütleri zaten oradadır. Karşılıklı otururlar ve orada kısaca çözümlerler toprak davalarını.

Hayvan yetiştirme, çayır falan, bunların üzerindeki teklifleri geçiyorum.

- Bir de, o zamanki teknik gerilik açısından, Halk Partisi'nin de, özellikle ismet Paşa'nın, İkinci Emperyalist Evren Savaşı sırasında yaptığı bir "kombinalar" teşebbüsü vardır. Bu "Kombinalar" teşebbüsünü o zaman da sosyalistler destekledilerdi. Bunlardan çıkan dersler, sosyalist bir Partinin Minima Programına çok zengin malzeme vermiştir. Bunu anlatmak için bir şeyi hatırlatmak mümkündür. İkinci Harp seneleri sırasında Türkiye bir milyonu aşkın köy çocuğunu silah altına almıştır. Demek ki, Türkiye savaş yıllarında, şehirlerden başka bu bir milyon insanı da, ayrıca, -köylü çocuğu, üretmen olacakken, tüketmen olmuş,- onu da beslemek zorundaydı. Tahıl lazımdı bunları beslemek için. Türkiye'de 7 kişi köyde üretim yapar, ancak bir kişiyi besleyecek kadar ürün alır. Böyle bir toplum. "Kombinalar" kuruldu. Birkaç tane "Kombina" kuruldu. Ne gördük? Türkiye ölçüsünde, dışarıdan buğday ithal edilmeksizin, bu "Kombinaların ürünüyle millet beslenebildi. Demek ki, modern bir örgüt olarak ve de kısa savaş zorunluluğu ile yapılmış denemeden çıkan bir netice var ki, o da bugün bir sosyalist Partinin köy Minima Programına önemle girmesi gereken bir olaydır. İşte onun şartları üzerinde durmalıyım.

Velhasıl, şimdi, demek istiyorum ki, arkadaşımız bunu sormuştu takriben yani fakir ve orta köylüyü biz nasıl cezbedebiliriz? Görüyorsunuz ki, bundan önce fakir ve orta köylünün elle tutulur ihtiyaçlarına karşılık verecek sosyalist Minima Programlar vardır tabii bu programlardan bugüne kadar geçen devre içinde daha binlerce olanak ortaya çıkmıştır ama biz bunları arayıp, bunarlı işleyip geliştirmesi dururken, bunların üzerine yatmışız, uzanmışız: bir soyut slogan atalım ortaya, dünya değişiversin, demişizdir. Özellikle üzerinde durmamız gereken bu eğilimimiz olmalıdır. yani köye yaklaşırken köylünün her günkü yarıklı ihtiyaçları, köy olayları, bütün dünya ölçüsünde kıyaslanacak köy üretiminin karakteristiği ve ilh. göz önünde tutulacak ki, köylü de bizde bir cazibe görsün, bu adamlar benim işime yarıyor, diyebilsin. Ve bu denenmiştir o zaman.

Ve öyle, şimdiki şey için inanılmaz sayılacak olaylar da göze çarpmıştır. Tesadüfen köye gitmiştir bu Program. Mektup gelmiştir: Biz 36 köy, muhtarlarımız ve öğretmenlerimizle oturduk, programı tetkik ettik. Bu program tam bizim istediğimiz Programdır. Hemen gelin. Örgütleri kuralım ve harekete geçelim, demişlerdir.

Demek ki, biz devrimci insan olarak, Minima Programı genel laflar çerçevesinde bırakmaz da, kendi köylümüzün yaşantısına ilgili problemler olarak işlersek: her zaman, bu orta ve fakir köylülerimizi işçi sınıfının yanbaşında buluruz. Buna ait yapılacak daha bir yığın teklifler de vardır. Ama özellikle Gençlerimiz, zaten kendiliklerinden bu programın uygulanmasını deneyip duruyorlar, biliyorsunuz. Nerede herhangi bir köy hadisesi oldu mu, devrimci gençlerimiz oraya atlayıp gidiyorlar ve temas ediyorlar. Ancak bu, Türkiye ölçüsünde bilinçli bir örgüt çapında yapılamadığı için, yeterince verimli olmuyor. Benim söyleyeceğim bu. Halk Cephesi açısından Minima Program bu olacak.

Şimdi, Türkiye'de, problem olarak biz yalnız proletaryanın açısından her şeyi koymak zorundayız. Proletaryanın açısından, proletaryanın bilinçli siyasi örgütü olur, geri kalan bütün yığınları da yığın örgütleri olur. Biz böyle koyuyoruz.

Ama bu arada, bir proletarya Partisinin erişemediği bölgelerde yahut yığın alanlarında, kendiliğinden yahut herhangi eski örgütlerin el atmasıyla bir başka siyasi küçükburjuva örgütü olursa. Onu demek istiyorsunuz galiba. Elbet, onlarla da konuşulur. Yani bunları hiçe saymak anlamında değil bizim görüşümüz. Bizim önem verdiğimiz şey: o küçükburjuva siyasi örgütlerinin bile, iktidara gelebilecek ka-

litelerde modern bir siyasi örgüt olmadıklarını düşünerek, onların mutlaka geniş yığın örgütleri yapmalarını isteyeceğiz. Biz de ona çalışacağız. Ve yığınların proletarya örgütü çevresinde kendi yığın örgütleriyle toplanmalarını sağlamak daha gerçekçi olur kanısındayız, yani kanısında olmalıyız.

Bilmem cevap oldu mu? Evet.

Buyurun efendim. Şimdi, bu konuda verdiğim açıklama yetersiz mi oldu? Neresi kapalı oldu acaba? İşçi sınıfı, Yani siz tarifinden ziyade, tanımlamadan ziyade, bugünkü işçi sınıfının "Kendisi için sınıf" olup olmadığını söylüyorsunuz.

İşçi sınıfı bugün değil, çok daha önce, burjuvazinin üst tabakaları birbirine girdiği zaman, "Kendisi için sınıf" olmaya başlamıştır. Ama hemen Milli Kurtuluş Savaşı biter bitmez değil. Yani, o tarihin içinde yaşamış bir arkadaşınız olarak benim izleyebildiğim kadarıyla, Türkiye'de işçi sınıfının "kendiliğinden sınıf" olmaktan çıkmaması için Finans-Kapital gayet ağır baskılar yapmıştır, yaptırmıştır yahut, diyelim. Bu baskılar yüzünden işçi sınıfı kendi sınıfının bilincine vardığını yıllar yılı ancak yeraltında seslenebilmiştir. Bu bir kaçınılmaz şey olmuştur. Fakat, örneğin Türkiye'de Serbest Fırka dediğimiz olay sırasında, birdenbire durum yeryüzüne de çıkmıştır.

O zamana kadar: Türkiye'de işçi sınıfı yoktur, denilmiştir. Hatta ben, naçizane oturup: Yahu nasıl yok? "Türkiye'de İşçi Sınıfının Sosyal Varlığı" diye bir de etüt yapmak mecburiyetinde kalmıştım. Kitapçık şeklinde de yayınlamıştık o zaman. Yani var. Rakamların bütün saklanması rağmen, bugünkünün yüzde biri kadar da istatistik yapılmamasına rağmen, onun varlığını ispat etmek gibi bir acayip durumda kalmıştık, o zaman.

İşte böyle saklıyorlardı. Fakat tam o sırada, o saklanan sınıfın bütün sanayi bölgelerindeki işçi sınıfının, bir de baktık ki, birdenbire; o Serbest Fırka'nın üst tabakalarda yarattığı çatlak sırasında, politika sahnesine atladığını gördük.

Ve arkadaşlar, tabii, daima yabancı kitaplardan soyut formüllerini okuyorlar ve onları izliyorlar. Onun için de, Türkiye'nin geçmişindeki bu gelişimleri bir türlü olduğu gibi göz önünde tutamıyorlar. Çoğunun yaşı buna elverişli değil, yahut savaşı elverişli değil. Ama bunlara ait belgeleri yayınlar da Türkiye'de legal alanda vardır.

İşte, Serbest Fırka sahneye çıkar çıkmaz, Fethi bey İzmir'e gitmiştir. Bunun üzerine, ansızın müthiş bir halk mahşeri kopmuştur. Ve o

zaman tabii, çarçabuk bu Serbest Firka kapatılmak zorunda kalınmıştır. Ama, kapandıktan sonra, dinlediğimiz millet Meclisi'ndeki tartışmalardan daha net olarak öğrendik ki: işçi sınıfı, tahmin edildiğinden daha geniş ölçüde, kendi bilinçli politika eğilimini o vesile ile ortaya atmıştır. Köylü yığınlarını bir yana bırakalım. Ve özellikle İzmir'in sorumlu idarecilerinin en başta gelenlerinden itiraflar olmuştur. Demişlerdir ki, hem de işçi kelimesini kullanarak: "İzmir üç gün tamamen hükümete kaldı, işçilerin elinde kaldı."

Onun üzerine, Halk Partisi'nin derhal Büyük Kurultayı toplandı. İlk defa o Kurultayda: "Biz işçi sınıfını şimdiye kadar yok saydık, şu etik, bu ettik. Ama, işte bu son tecrübe de göstermiştir ki, -gerçi gene başını bağladık, işçi sınıfının bilinçli çıkışlarını bugün için zorla önüyoruz, ama,- bu çıkışları artık zorla önlemenin olanağı kalmamıştır. Başka yollar arayalım" denilmiştir. Ve ona göre yollara girilmiştir.

Bu olayları göz önünde tutmadıkça: işçi sınıfı bilinçli mi, değil mi, falan gibi böyle soyut ve yalnız bilinç alanında kalan tartışmalar bizi aydınlatmaktan çok uzak kalır. İşçi sınıfının "Kendiliğinden sınıf" mı, "Kendisi için sınıf" mı olduğunu, ancak kritik anlarda sosyal ölçüde eylemleriyle denetlemek ve tartmak mümkün olur. O zaman Türkiye'deki sosyalist çevreler, Türkiye işçi sınıfının, egemen sınıfların da itiraf ve ikrarıyla, artık kendi sınıf bilincine doğru geniş yığın olarak eğildiğini ve geliştiğini tespit etmişlerdir.

Şu halde, demek bir dönüm, yıl söylemek icap ederse bugün değil, 1930 senelerinde, yani bundan 40 yıl önce, Türkiye'de işçi sınıfı bilinçli yığın hareketlerine elverişli aksiyonlar yapabilmıştır. Ancak bu aksiyonlar, tepeden tırnağa, dışından tırnağına dek silahlı ve örgütlü Finans-Kapitalin baskısı altında, elbette, her göze çarparak kadar açık olamamıştır.

Şu halde, ben gene tekrar edeceğim; bu tarzdaki şüphesi olan arkadaşlar, yani bugün işçi sınıfımızın "Kendisi için sınıf" olup olmadığı üzerinde şüphesi olan arkadaşlarımız şunu yapmalıdırlar: Önce, Türkiye'deki proletaryanın sınıf mücadelesi tarihini öz kaynaklarından etüt etmeliler; sonra da, bugünkü işçi sınıfımızın durumunu, objektif olarak, -yani herhangi bir işçi arkadaşın yahut herhangi bir seçim sandığına oy atan kalabalığın içinde değil,- grev yaparken, örgütlenirken, siyasi Parti eğilimleri gösterirken, ve ilh. ne durumdaysa o durumuna göre ölçmelidirler.

Efendim? İşgal de ederken, evet.

Bütün bunlar elbette, son derece devrimci olan bazı aydın arkadaşlarımızın istedikleri ölçüde açık yahut yani kesin sonucu hemen alıverecek durumlar göstermeyebilirler. Ama bu, işin subjektif tarafıdır. Objektif olarak -şahsen sordunuz, ben de söyleyeyim- kanaatim: ta 1930'dan beri, yani 40 yıldan beri, Türkiye'de işçi sınıfı "Kendisi için sınıf" olmaya başlamıştır ve bugün "Kendisi için sınıftır artık. Üç milyonluk bir rakamı bulan ücretli insanlarımızın, bir milyon küsur ekonomik meslek örgütleri vardır ve bu örgütler içinde bilinçli, yani sosyalist bilinçli işçiler her gün çoğalmaktadır. Kanaatim budur.

"Milli Burjuvazi" deyimi?

Komprador Burjuvazi bir toplum içinde yabancılaşmış, ondan ayır, kopmuş kalmış bir zümre olarak, gayri milli karakter taşıyordu. O açıdan, komprador burjuvazinin dışında kalan burjuvaziye "Milli" demek, daha kolay anlaşılır oluyordu.

Ancak, bir bilimsel söz etmek zorundaysak, "Milli Burjuvazi" diye bir deyim yapmaktansa, Bilimsel Sosyalizmin kendi terimleri vardır. Kapitalist sınıfı 19. Yüzyılda bütün zümreleriyle egemendi. 20. Yüzyılda bu zümreler içinden yalnız Finans-Kapital egemenliği başlar. Tekelci Sermaye egemenliği yani. Aynı burjuvazisinin bir zümresi halinde, bütün burjuva ve zümrelerinden en kodamanların toplandığı Finans-Kapital etrafında egemenlik kurulur. Ve bu Finans-Kapital zümresi dışında kalan burjuvalara da "Vahşi" diyorlar Avrupa'da, "Yabani Burjuvalar" yani. Biz de o terimi pekala kullanabiliriz. Bizzat Finans-kapital zümresi onları "Yabani" görüyor, kendisinden değil.

Binaenaleyh, bizim alıştığımız terminoloji bu. Ama arkadaşlar: Hayır, biz "Yabani Kapitalist"lere "Milli Burjuvazi" diyeceğiz, derlerse, o da bir zevk meselesi. Tartışılabilir. O kadar aykırı bir şey değil.

Ben sizin okumanızı rica ediyorum, yahut söylemenizi.

"Örgüt olarak Türkiye işçi sınıfının örgütü Türkiye İşçi Partisi bu mücadelede ne derece öncülük yapabilir? Ve yan örgütlerden halen mevcut Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu ve Devrimci Gençlik Federasyonudur. Bunların bugünkü nitelikleri ve devrimdeki önemi?"

İşittiniz, efendim. Arkadaşımız, TİP'in, DİSK'in ve Dev-Genç'in Türkiye'de ne derece öncülük yapabilecekleri hakkında açıklama istiyor.

Şimdi, doğrusunu isterseniz, bu üç örgütün de, ben şahsen hemen hemen dışında gibiyim. Ancak, işte lütfettiniz, Devrimci Gençlik Örgütü olarak beni buraya konuşucu olarak çağırdınız. Bu suretle içini ze girmek şerefine nail oldum. Bu soruyu bana değil de, doğrusunu

isterseniz, bu üç örgütün kendisine sormak lazım. Çünkü, bu örgütler ölçüsünde etken olacak insanlar orada bulunuyorlar. Bir kere genel olarak objektif durum bu. Ama, bizim dışarıdan görebildiğimiz kadarıyla, bu üç örgüt hakkında ne düşünüyoruz? Öncülük, yani proletaryanın öncülüğünü yapabilirler mi?

TİP için her zamanki kanım şu olmuştur: TİP bir siyasi Partidir. Bir siyasi Partinin Parti olması için, önce, bizim klasik Ustalarımızın deyimi ile: 1) Kendi içinde Otokritiki yaratmış olması lazımdır: 2) Kendi dışında da Yığınlarla bağlarını kurmuş olması lazımdır. Binaenaleyh, TİP'in öncü, siyasi öncü olabilmesi mümkün müdür? Olur mu, olmaz mı? olası mıdır, değil midir? Dedik mi, neye bakacağız? TİP'in içinde Otokritik var mıdır? TİP Türkiye halk yığınları ile gerekli bağları kurmuş mudur, kurmamış mıdır? Problemi böyle koyacağız. Soruyu böyle açacağız. Bu iki soruya verilecek karşılıktır ki, TİP diye bir adı duyulan örgütün, Türkiye'de hakikaten proletaryanın bilinçli öncü örgütü olup olmadığını bize gösterebilir.

Tabii, bu iki açıdan da, hemen hemen ilk eleştiriyi naçizane ben yapmıştım hatırlarsanız. İki alanda da çok eksiği olduğunu o zaman tespit etmiştim. Ve bu eksiklerden söylenmesi, TİP büyük liderleri içinde adeta bir küfür biçiminde karşılandı. O yüzden de, yapılan tekliflerin hepsi güme gitti. Bugüne kadar tespit edebildiğim bu oldu.

Şimdi, bu otokritiksiz ve yığınla bağ kurma tekliflerini hiçe sayan örgütün, bundan sonra düzeliş düzelmeyeceği sorusu? Yani, bugüne kadar demek ki bu Parti değil, proletaryanın öncülüğünü göğsünü gere gere başaracak bir Parti değil. İki sahada da, zannediyorum arkadaşlarım da bir hüküm vermişlerdir. Böyle olunca: bundan yakayı silkelim ve idama mı mahkûm edelim TİP'i? Böyle bir soru, bazı arkadaşlara çıkmış oluyor. Böyle bir kanı da bence acelecilik olur.

Yalnız, onun karakteristiğini tespit edip, düzelmesi için gerekli yolları düşünmemiz lazımdır, bence. Bu da, herhangi bir siyasi örgüt gibi TİP'in, TİP denilen örgütün dışında kalmamakla olur. Yani, bence, şurada mesela bulunan 50-100 kişi. 200 kişi neyse, hepsi birden bu azimle, yani yukarıdan beri söylediğimiz prensipler çevresinde, hep birden TİP'e gönüllü yazılıp, onun düzelmesi için savaşılırsa, elbet TİP'te bir gelişme mümkündür. Yani bu, "Hodri Meydan!" meselesidir. Başarabilirsek, olur. Başaramazsak, olamaz.

Ama, illa ki: "Sen şimdi bir kehanet göster burada. Yahut fal at da: Olur mu, olmaz mı?" derseniz, bu bizim metodumuz değil, bunu

yapamam. Onun için, bu siyasi İşçi Partisi adını alan örgüt hakkında ancak bu genel yargıyı beslediğimi söyleyebilirim.

Tabii, siyasi parti bu olunca, Yani imam bu, DİSK onun cemaati. İmam bu olunca, cemaatin ne olacağını hepimiz biliyoruz. Onun üzerinde fazla bir şey söylemek gereksiz olur.

Devrimci Gençlikse, elbette, deminden beri açıklamaya çalıştığım gibi. Türkiye devrimci hareketinin gözbebeğidir. Gerek örgüt, gerek eylem açısından yığınlara gitmek için, bu tipte, bu tür örgütün yapabileceğinin üstünde çabalar gösteriyor. Çünkü, siyasi bir örgüt değil, siyasi iktidar örgütü değil ki, onun gibi davransın. Ona rağmen, sanki bir siyasi örgütmüş gibi, sorumluluğu üzerine almış, işçi sınıfına, köylü tabakalarına karşı yığın bağları kurmak, onu örgütlemeye gitmek için çabalar yapıyor.

Binaenaleyh, Devrimci Gençlerimizin bütün örgütlerini, TİP ve DİSK çerçevesinden tenzih etmek lazım. Onlar bir mukaddes cihad içindeler. Benim görüşüm bu.

Arkadaşımızın dediğini işittiniz galiba, değil mi? Bir de ben özetleyeyim mi? Diyor ki: Okul genci ne kadar bilinçli olursa olsun, yarın hayata atıldı mı, okulu bitirip de maaşa geçti mi, politik bağımsızlığını yitirir ve idealizmini de gölgeye düşürebilir.

Bu, tabii, gözlem olarak ve bir ölçüde, bir sınır içinde doğru. Hatta, bana bu, -işte her zaman söylerim, size de söyleyeyim- Marks'ın bir sözünü hatırlatır. Bütün o eski Çarlık Rusyası'nın idealist gençleri hep Marks'a gelirler, biz Marks'ı sevdi derler, onun kitaplarını okurlar, falan. Marks da bir mektubunda yazar:

"Bunların, der, bana geldikleri zaman gençliklerinde hepsi idealist, müthiş devrimci, ihtilalci falan... fakat bu, Rusya'ya gidip de Çar'ın maaşına geçer geçmez, Çar'ın en hinoğluhin adamı olmalarına engel değil."

Böyle bir gözlemi var. Bu, yani. Çarlık devri için kaçınılmaz bir şey. Belki her biri için, gençliğin yani okul gençliğinin böyle bir alinyazısı, az çok kaçınılmaz bir şey olabilir. Fakat, bugün için bir defa, 19. yüzyıl ortası ile 20. yüzyılın sonu arasında bir tarihcil fak var. Bu fark,

Demiyorum ki işçiler TİP'e girmesin. Demin, zaten teklifini işçi-aydın tüm arkadaşlarımdan hemen, yarın sabah daha kahvaltı etmeden, gidip bir dilekçe ile yahut ne ise yolu TİP'e girmesi idi. Bunu canı yürekten istiyorum ki, oradaki bu battallığı böyle bir akın temizlesin ve

en özlediğimiz Parti kurulsun. Onu reddetme anlamında söyleyeyim. Ancak, şimdi bu farkı göz önünde tutmak lazım.

Bir de, okuldaki gençler, belki kişi olarak sonra hayata geçince, bugünkü ateşlerini yitirecekler. Ama, o okulun geleneği ölmez bir gelenek olarak devam edecektir. Bunu biz kendi neslimizde, kendi kuşağımızda da denedik. Mesela, Türkiye'de burjuva devrimleri: Hürriyet, Meşrutiyet devrimleri sırasında, biliyorsunuz, gene yüksek öğretim gençliğinin ünlü rolleri olmuştur, bu akımlarda. Ve tabii, içinden bir çoğu, hatta Abdülhamid'e hafiyeliğe kadar da dejenere olmuştur, çıktuktan sonra. Ama, o yüksek öğrenim kurumlarının gençlik geleneği devam edegelmıştır.

Bugün bu gelenek, çok daha köklü, işçi sınıfının ideolojisi çevresinde teşekkül etti. Şu halde, şu anda okulda bir öğrenci olup da, yarın hayata çıkınca kaybolanlar ne olursa olsun, -olmayanlar da olacak muhakkak.- fakat geride bıraktıkları gelenek ve görenek, devrimci gelenek-görenek olarak, yüzbin kişiyi her an etkileyecektir. Ve bu yüzbin kişinin özel durumu, Türkiye'de devrimci gençlik olarak değerini yitirmemelidir, yitiremez. Yitirmese gerektir.

Bu açıdan bir açıklama yaptıktan sonra, sonuç olarak, elbette arkadaşlarımızla ortağız. Uzaktan ezan okumak hiçbir zaman doğru değildir. Mutlaka, örgütse örgütün içine girmek, kavga ise, kavganın içine girmek gerekir. Yanlış görüyorsak, orada düzeltmek, görevimiz olacaktır. Bunu, aydın gençliğimize de her zaman tavsiye ederim.

Bu kadar benim söyleyeceğim.

Bu toplantıların bize en iyi kazandıracakları nokta, mantığımızın işleyiş tarzını düzeltmek olmalı. Dikkat edersek, arkadaş gene metafizik mantıkla, skolastik metotla işi ele aldı, ya evet, ya hayır. İşçi sınıfı bilinçli midir? Bilinçliyse, öyleyse bize hiç lüzum yok, biz pasif kalalım. Yok, değilse, o zaman biz faal olalım. Böyle bir durum koyuyor ki, meseleyi böyle koymak tam Medrese usulü problem koymak oluyor. Yani, ya evet diyeceğim, işçi sınıfı bilinçlidir, binaenaleyh, artık bizim çabamıza lüzum yok. Yahut, hayır diyeceğiz.. Velhasıl, içinden çıkılmaz bir çelişki içinde, kafamızın çelişkisini hayata uygulamaya kalkacağız.

Bence bu tarzda çelişkiler, tam idealistçe ve skolastik çelişkilerdir. İşçi sınıfının bilinci nedir? Mutlaka 3 milyon işçinin hep birden Marksizm adına yemin etmesi anlamında bir sosyalist bilinç şeklinde konuluyorsa bu, elbet böyle bir bilinç yok. Ama, işçi sınıfının, daha 1930 yılından beri, Türkiye'nin objektif sosyal ve politik alanında kendi

ağırlığını koyması, bir bilince, bilinç gelişmesine belgeyse, bu 30 nedenden beri. 40 seneden beri başlamış demektir. Biz bunu söylüyoruz.

Şimdi, bunun karşılığında, bizim rolümüze gelince: Elbette biz, işçi sınıfının daima siyasi bilincinin dışarıdan geldiğini düşünerek, aydınlar olarak, onun bu objektif gelişimine subjektif yardımda bulunmalıyız. Bu görevimizdir. Yani, mutlaka yüzde yüz gelişsin de, ondan sonra bilinçli sayılsın, dememize imkân yoktur.

Tabii, bu bir çelişkidir. Ama, bu işte hayatın çelişkisidir. Yani bizim kafamızda uydurduğumuz çelişki değil. İşçi sınıfı, hem bilinçlenme yolunda geliyor, hem de bizim ona bilinç ve örgüt götürmemiz gibi, bir görevimiz bulunuyor.

Bu, ya o, ya o şeklinde biz bilinç götürelim yahut hiç götürmeyelim, biçiminde konu mu, mantık yanlışı oluyor. Yani, meseleyi tamamen metafizik koymak oluyor ki, bu şekilde koyuşta hiçbir yararlılık yok. Tersine, bu mantığın uygulaması ne oluyor? Bizim aramızda mız çıkarmak oluyor. Şöyle bir toplantıda, hadi başlıyoruz, vardır yahut yoktur. Kavgasına ve bu kavga kızıştığı zaman da, birbirimize düsmeye kadar iş varıyor.

Oysa, bizim vardır yahut yoktur, şeklinde kehanet, falcılık yapmamız değil konu olan. Yeteri kadar olmuş veya olmamış. Bizim onu yeteri kadar yapmak için çaba harcamamız lazım bunun üzerinde kafamızı yoracağız. Yani işçi sınıfına biz aydın olarak, örgüt ve bilinç götürmek için, bugün neler yapmalıyız? Bunu düşünelim ve o yolda davranalım. İşçi sınıfında örgüt var mıdır, yok mudur? Önce onu tespit edelim.

Bunun için, elimizde, elbette Türkiye ölçüsünde bir kriter yok. Yani işçi sınıfı, şu bardağın içindeki su değil ki, içine iki üç damla şey koyalım, alkalen midir, yoksa mait midir? Hemen bulalım ve ona göre davranalım. Sosyal konularda böyle bir kimya muamelesi yapılamaz. Olan bir şey var: işçi sınıfı, bizim görebildiğimiz kadarıyla, 40senedir her gün biraz daha bilinçleniyor. Bu bilinçlenme yeterli, yetersiz? Tartışılabilir. Bunun karşısında bize düşen: Onun bilinçliliğini kınamak yahut abartmak değil, olduğu gibi kabul edip, ona daha bilinç, daha örgüt nasıl götürülecek? Bu alanda çalışmaktır. Yani, biz işçi sınıfı dışında olduğumuza göre, işçi sınıfına, tarihçe ne misyonumuz varsa, onu yaparak hizmet etmek yollarını düşünmeliyiz.

Benim söyleyeceğim bu. Yani, gene bir skolastik tartışmaya girip burada birbirimizle çekişmenin bir pratik faydası yok. Birimiz, çok bilinçlidir işçi sınıfımız dese. Tesadüfen işçi sınıfı onu haklı çıkarmış

olur. Binaenaleyh, bu dahiyi gelin göklere çıkaralım!.. Böyle bir çaba harcamak gibi bir durum çıkabilir bundan. Yahut, bilemedi, vurun kafasına keratanın .Bak, işçi sınıfına bilinçli dedik, ama bilinçsiz çıktı işçi sınıfı. Bunlardan ne çıkar? Bu mahalle kavgası, yani küçükburjuva yakıştırmaları olur.

Oysa realite şudur: İşçi sınıfımız, elbette dünyanın en azgın Finans-Kapitalinin baskısı altında yıllardan beri ezilen bir sınıftır. Ve en basit insanlık haklarından hala dahi yoksundur. En basit aksiyon serbestliğinden yasak edilmiştir. Bu durumu, bunları görmeyip de, kabahati işçi sınıfında bulmak istermiş gibi, işte işçi sınıfının bilinci de şüpheli falan gibi imalarla ne kazanırız? Hiç. Sadece, ya kendimizi felce uğratarız, yahut etrafımızda 5-10 işçi varsa, onları da, -yahut bizi bunlar adam yerine koymuyorlar, diye- kendimizden soğutabiliriz.

Pratik sonuç yok bu gibi metafizik tartışmalardan. Daha diyalektik olalım. İşçi sınıfımızı olduğu gibi kabul edelim. Onun, politikada burjuvazi tarafından ikrah edilmiş eylemlerini, "Kendisi için sınıf" olma eğilimini görmeye çalışalım. Bunun kertesini üzerinde, daha çok gelişmesi için bizim yapacağımız görevler varsa, onları düşünelim. İşçi sınıfını biz yaratacak değiliz.

Evet. Arkadaşların soru yahut tartışma istedikleri konu var mı? Evet, efendim. Beni dinlediğinizden dolayı teşekkür ederim.